

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Psikoloji Ana Bilim Dalı

EVLİLİK DOYUMU ÖLÇEĞİNİN (MSI-R) MADDE-CEVAP KURAMINA
DAYALI OLARAK PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ VE
ADAPTASYON ÇALIŞMASI

DOKTORA TEZİ

746249

Hazırlayan
Işık DEREBAŞI

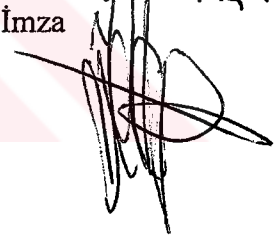
Tez Danışmanı
Doç. Dr. Oya SOMER

146249

İZMİR-2004

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum 'Evlilik Doyumu Ölçeğinin (MSI-R) Madde-Cevap Kuramına Dayalı Olarak Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi ve Adaptasyon Çalışması' adlı doktora tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

İsim-Soyadı M. Işık DEREBASI
İmza

TUTANAK

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 21/01/2004 tarih ve 2/36 sayılı kararı ile oluşturulan jüri psikoloji anabilim dalı doktora öğrencisi Işık Derebaşı'nın, Evlilik Doyumu Ölçeğinin (MSI-R) Madde Cevap Kuramına Dayalı Olarak Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi ve Adaptasyon Çalışması başlıklı tezini incelemiş ve adayı 27/02/2004 günü saat 13.30'da 90 dakika süren tez savunmasına almıştır.

Sınav sonunda adayın tez savunmasını ve jüri üyeleri tarafından tezi ile ilgili kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapları değerlendirerek tezin başarılı/başarısız olduğuna oybirliğiyle / oyçokluğuyla karar vermiştir.

Doç.Dr. Oya SOMER
BAŞKAN

Başarılı

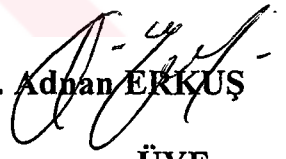
Başarısız

Prof. Dr. Oya SORİAS

ÜYE

Başarılı

Başarısız

Doç.Dr. Adnan ERKUŞ

ÜYE

Başarılı

Başarısız

Yar.Doç.Dr. Sonia AMADO
ÜYE

Başarılı

Başarısız

Yar.Doç.Dr. İrfan YURDABAKAN
ÜYE

Başarılı

Başarısız

ÖNSÖZ

Psikoloji alanında zeka, öğrenme ve tutum gibi yapıları ve kişilerin bu özelliklerini incelemek için ölçmeden ve ölçme araçlarından faydalanılmaktadır. Son yıllarda testlerin uyarlama çalışmalarında, klasik test teorisi yöntemlerine dayanan uygulamaların yanı sıra örtük özellikler teorisi modellerinin kullanılması yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu çalışmada, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R), madde-cevap kuramına dayalı olarak psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve madde-cevap kuramının ülkemizdeki ölçek uyarlama çalışmalarında kullanımının yaygınlaşmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Ayrıca, ölçeğin adaptasyon sürecinin bir kısmına da katkıda bulunulması sağlanmıştır.

Çalışmanın her aşamasında yapıcı katkıları ile destek olan tez danışmanım ve hocam Doç. Dr. Oya Somer'e, ders aşamasındaki katkılarından dolayı tüm hocalarıma, ölçeklerin çeviri çalışmasındaki katkılarından ötürü Yrd.Doç. Dr. Çiğdem Leblebici'ye, Prof. Dr. Sezen Zeytinoğlu'na, Prof. Dr. Günseli İşçi'ye yabancı diller bölümü öğretim görevlisi Işın Kaymaz'a, Emel Baykal'a ve Figen Akçagül'e, ölçeklerin çeviri aşamasındaki yardımlarından dolayı Uz.Dr. Özgür Karaçam'a, Uz.Psik. Aydan Taşçı'ya, Uz.Psik. Rozi Malki'ye, Uz.Psik. Derya Bakar'a, Dr. Mecla Aktuğ'a, Uz.Dr. Oya Özden'e, Mimar Zülal Salucu'ya teşekkür ederim.

Çalışmanın uygulama aşamasındaki yardımlarından dolayı Tülay Okay'a, Gülben Çakırer'e, verilerin bilgisayara girişindeki ve uygulama aşamasındaki yardımlarından dolayı Gonca Çağlar ve Ayla Sağer'e, çalışmanın bilgisayar düzenlemesindeki ve uygulama aşamasındaki yardımlarından dolayı Serap Çatalyürek'e teşekkür ederim. Ayrıca uygulamaya katılarak, evlilik yaşantılarını benimle paylaşanlara teşekkürü borç bilirim. Son olarak, çalışmanın her aşamasında destekleri ve yardımları ile bana güç veren eşime, kızıma ve aileme teşekkür ederim.

M. Işık Derebaşı
2004

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Sayfa No

A-GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
A.1-Amaç.....	4
A.2- Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
B-EVLİLİK, EVLİLİK DOYUMU VE İLGİLİ ARAŞTIRMA VERİLERİ.....	6
B.1- Evlilik ve Evlilik Doyumu.....	6
B.2- İlgili Araştırma Verileri.....	8
C- MODERN TEST KURAMLARI.....	16
C.1- Madde-Cevap Kuramının(Item Response Theory) Temel Özellikleri.....	16
C.2- Madde-Cevap Kuramının Varsayımları.....	18
C.2.1- Tek boyutluluk (unidimensionality) varsayımı:.....	18
C.2.2- Lokal bağımsızlık (local independence) varsayımı:.....	18
C.3- Madde-Cevap Kuramının Temel Kavramları.....	19
C.4- İki Parametrelili Lojistik Model.....	20
C.4.1- İki parametrelili normal ogiv modeli:.....	21
C.4.2- İki parametrelili lojistik model:.....	22
C.5- Madde ve Yetenek Parametrelerinin Tahminlenmesi (estimation).....	22
C.6- Madde-Cevap Modellerinin Uyum Testleri.....	25
C.7- Madde ve Test Bilgi (information) Fonksiyonları.....	26
C.8-Modern Test Kuramlarında Madde (Differential Item Functioning DIF) Ve Test (Differential Test Functioning DTF) Fonksiyonlarının Gruplar Arası Farklılaşması (Yanlılığı).....	29

BÖLÜM 2

YÖNTEM.....	34
A- Örneklem.....	34
B- Çalışmada Kullanılan Ölçme Araçları.....	36
B.1-Bilgi Formu.....	36
B.2-Evlilik Doyumu Ölçeği.....	36
B.3-Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) Psikometrik Özellikleri ile İlgili Bilgiler.....	39
C- Ölçeğin Çeviri Çalışması.....	41
D- Uygulama.....	44
E- Çalışmada Kullanılan Analizler.....	44

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM.....	45
A-Faktör analizleri	45
B- Madde Analizleri, Test ve Madde Bilgi Eğrileri:	45
C- Madde Fonksiyonlarının Farklılaşması (yanlılığı).....	47

Evlilik Doyumu Alt Ölçeklerinin Faktör Analizleri, Madde Analizleri, Madde ve Test Bilgi Eğrileri ve Fonksiyon Farklılıkları Analiz Sonuçları.....	49
A - Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	51
A-1: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeği Faktör Analizi	51
A-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	52
A-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	55
B - Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	56
B-1: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Genel Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi	56
B-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	58
B-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	62
C-:Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	64
C-1: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi	64
C-2: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	65
C-3: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	69
D- Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:..	70
D-1:Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Faktör Analizi	70
D-2: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	72
D-3: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	76
E-:Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	79
E-1:Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Faktör Analizi.....	79
E-2: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrileri Sonuçları.....	79
E-3:Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	83
F-:Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	84
F-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Faktör Analizi	84
F-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	85
F-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	88
G-Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşmama Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:	89
G-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşmama Alt Ölçeği Faktör Analizi	89

G-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	90
G-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	94
H-:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	96
H-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi.....	96
H-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	97
H-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	100
I-:Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	102
I-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği Faktör Analizi.....	102
I-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyumu Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	103
I-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyumu Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	107
İ-:Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:..	109
İ-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Faktör Analizi.....	109
İ-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	110
İ-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	113
J-:Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:	114
J-1:Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi	114
J-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	115
J-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	119
K-:Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:.....	120
K-1:Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Faktör Analizi	120
K-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları.....	121
K-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA).....	124
L- Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	125
L-1: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların, Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	125
L-2: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Eğitim Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	127

L-3: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	129
L-4: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Ekonomik Düzey Açısından İncelenmesi.....	131
M - GEÇERLİK.....	133
N - GÜVENİRLİK.....	139

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	142
KAYNAKLAR	155
ÖZGEÇMİŞ.....	161
ÖZET.....	162
ABSTRACT.....	163
EKLER.....	164
Ek-1.....	164
Ek-2.....	207

TABLolar**Sayfa No**

Tablo 1: Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	35
Tablo 2: Örneklemin Yaşa Göre Dağılımı.....	35
Tablo 3: Örneklemin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	35
Tablo 4: Örneklemin Ekonomik Düzeye Göre Dağılımı.....	36
Tablo 5: Örneklemin Mesleğe Göre Dağılımı.....	36
Tablo 6: MSI-R' in İngilizce ve Türkçe Formundan Elde Edilen Puanlar Arasındaki Korelasyon Katsayıları.....	42
Tablo 7: MSI-R' in İngilizce (parantez içinde) ve Türkçe Formundan Elde Edilen Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değerleri.....	43
Tablo 8: Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin Eğitim ve Güçlük Parametrelerinin Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	50
Tablo 9: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Konvansiyonellik Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	51
Tablo 10: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 11: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği Maddeleri Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşmasının Analiz Sonuçları.....	56
Tablo 12: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Genel Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	57
Tablo 13: Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Analizi Sonuçları.....	59
Tablo 14: Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	63
Tablo 15: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	64
Tablo 16: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Madde Analizi Sonuçları.....	66
Tablo 17: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	70
Tablo 18: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	71
Tablo 19: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 20: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	78
Tablo 21: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Saldırganlık Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	79
Tablo 22: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	80
Tablo 23: Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	84
Tablo 24: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	85

Tablo 25: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	86
Tablo 26: Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	89
Tablo 27: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	90
Tablo 28: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	91
Tablo 29: Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	95
Tablo 30: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	96
Tablo 31: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	98
Tablo 32: Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	102
Tablo 33: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Rol Uyumu Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	103
Tablo 34: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	105
Tablo 35: Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyumu Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	108
Tablo 36: Evlilik Doyumu Ölçeğinin, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	109
Tablo 37: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	110
Tablo 38: Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	113
Tablo 39: Evlilik Doyumu Ölçeğinin Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	115
Tablo 40: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	116
Tablo 41: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları.....	119
Tablo 42: Evlilik Doyumu Ölçeğinin Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları.....	120
Tablo 43: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları.....	121
Tablo 44: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları	125
Tablo 45: Örneklemin, Cinsiyet Değişkeni Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların t testi sonuçları.....	126
Tablo 46: Örneklemin, Eğitim Değişkeni Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Sonuçları.....	128
Tablo 47: Örneklemin, Yaş Değişkeni Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Sonuçları.....	130

Tablo 48: Örneklemin, Ekonomik Düzey Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Sonuçları.....	132
Tablo 49: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin ve Orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) Faktör Yapısı	134
Tablo 50: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Alt Ölçekler Arası Korelasyon Katsayıları.....	135
Tablo 51: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin ve Orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) İç Tutarlık Güvenirlik Katsayıları.....	140
Tablo 52: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin İç Tutarlık Güvenirlik Katsayıları (1.uygulama) ve Ölçek Maddeleri Çıktıktan Sonra Kalan Maddelerin İç Tutarlık Güvenirlik Katsayıları (2. uygulama).....	141
Tablo 53: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Çıkarılması Önerilen Maddelerinin Analiz Sonuçları ve Kadınlarla Erkeklerin Alt Ölçek Ortalamaları ve Standart Sapmaları	149
Tablo 54: Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Cinsiyet Değişkeni Açısından Yanlılık Gösteren Madde Sonuçları.....	151

ŞEKİLLER

Sayfa No

Şekil 1 (a): Madde Karakteristik Eğrisi.....	20
Şekil 1 (b): Madde Fonksiyonunun Farklılaşması.....	30
Şekil 1 (c): Madde Fonksiyonunun Farklılaşmaması.....	31
Şekil 2:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	164
Şekil 3:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	164
Şekil 4:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	164
Şekil 5:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	164
Şekil 6:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	165
Şekil 7:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	165
Şekil 8:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	165
Şekil 9:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	165
Şekil 10:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	166
Şekil 11:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	166
Şekil 12:Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi	54
Şekil 13:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	167
Şekil 14:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	167
Şekil 15:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	167
Şekil 16:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	167
Şekil 17:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	168
Şekil 18:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	168
Şekil 19:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	168
Şekil 20:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	168
Şekil 21:Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	169

Şekil 22: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	169
Şekil 23: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	169
Şekil 24: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	169
Şekil 25: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	170
Şekil 26: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	170
Şekil 27: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	170
Şekil 28: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	170
Şekil 29: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	171
Şekil 30: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	171
Şekil 31: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	171
Şekil 32: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	171
Şekil 33: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	172
Şekil 34: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	172
Şekil 35: Evlilik Doyumu Ölçeği,Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi.....	61
Şekil 36: Evlilik Doyumu Ölçeği,İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	173
Şekil 37: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	173
Şekil 38: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	173
Şekil 39: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	173
Şekil 40: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	174
Şekil 41: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	174
Şekil 42: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	174
Şekil 43: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	174
Şekil 44: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	175

Şekil 45: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	175
Şekil 46: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	175
Şekil 47: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	175
Şekil 48: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	176
Şekil 49: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi	68
Şekil 50: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	177
Şekil 51: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	177
Şekil 52: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	177
Şekil 53: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	177
Şekil 54: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	178
Şekil 55: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	178
Şekil 56: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	178
Şekil 57: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	178
Şekil 58: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	179
Şekil 59: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	179
Şekil 60: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	179
Şekil 61: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	179
Şekil 62: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	180
Şekil 63: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	180
Şekil 64: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	180
Şekil 65: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	180
Şekil 66: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	181
Şekil 67: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	181

Şekil 68: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	181
Şekil 69: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi.....	75
Şekil 70: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	182
Şekil 71: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	182
Şekil 72: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	182
Şekil 73: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	182
Şekil 74: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	183
Şekil 75: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	183
Şekil 76: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	183
Şekil 77: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	183
Şekil 78: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	184
Şekil 79: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	184
Şekil 80: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi.....	82
Şekil 81: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	185
Şekil 82: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	185
Şekil 83: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	185
Şekil 84: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	185
Şekil 85: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	186
Şekil 86: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	186
Şekil 87: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	186
Şekil 88: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	186
Şekil 89: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	187
Şekil 90: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	187
Şekil 91: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi.....	87
Şekil 92: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	188
Şekil 93: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	188
Şekil 94: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	188
Şekil 95: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	188

Şekil 96: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	189
Şekil 97: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	189
Şekil 98: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	189
Şekil 99: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	189
Şekil 100: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	190
Şekil 101: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	190
Şekil 102: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	190
Şekil 103: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi.....	93
Şekil 104: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	191
Şekil 105: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	191
Şekil 106: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	191
Şekil 107: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	191
Şekil 108: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	192
Şekil 109: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	192
Şekil 110: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	192
Şekil 111: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	192
Şekil 112: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	193
Şekil 113: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	193
Şekil 114: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	193
Şekil 115: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	193
Şekil 116: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	194
Şekil 117: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi.....	99
Şekil 118: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	195
Şekil 119: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	195

Şekil 120: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	195
Şekil 121: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	195
Şekil 122: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	196
Şekil 123: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	196
Şekil 124: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	196
Şekil 125: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	196
Şekil 126: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	197
Şekil 127: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	197
Şekil 128: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	197
Şekil 129: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	197
Şekil 130: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi.....	106
Şekil 131: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	198
Şekil 132: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	198
Şekil 133: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	198
Şekil 134: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	198
Şekil 135: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	199
Şekil 136: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	199
Şekil 137: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	199
Şekil 138: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	199
Şekil 139: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	200
Şekil 140: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeğinin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi.....	112
Şekil 141: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	201
Şekil 142: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	201
Şekil 143: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	201
Şekil 144: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	201
Şekil 145: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	202
Şekil 146: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	202
Şekil 147: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	202

Şekil 148: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	202
Şekil 149: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	203
Şekil 150: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	203
Şekil 151: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	203
Şekil 152: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi.....	118
Şekil 153: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	204
Şekil 154: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	204
Şekil 155: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	204
Şekil 156: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	204
Şekil 157: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	205
Şekil 158: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	205
Şekil 159: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	205
Şekil 160: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	205
Şekil 161: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	206
Şekil 162: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi.....	206
Şekil 163: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi.....	123

BÖLÜM 1

A-GİRİŞ VE AMAÇ

Toplumların ilerlemesi ve bilimdeki gelişmelerle birlikte, ölçme konusu önemli ve vazgeçilmez bir yere sahip olmuştur. Nitelikli ölçme araç ve yöntemlerinden yararlanmanın mümkün olduğu alanlarda, böyle olanakların bulunmadığı alanlara göre gelişmenin daha hızlı olduğu görülmektedir.

Lord ve Novick'e (1968) göre ölçme, deneysel birimlere, onların belirlenmiş özelliklerini niteleyecek ve davranış bölgesindeki belirli bağıntıları koruyacak tarzda bir sayı (puanlar, ölçümler) verme yöntemidir (Turgut ve Baykul, 1992). Hulin, Drasgow ve Parsons (1983) ise psikolojik ölçmeyi, kişilerin ya da objelerin özelliklerini miktar olarak temsil edebilmek amacıyla, belirli kurallara uyarak sayısal değerler verme olarak tanımlamaktadırlar. Ölçme süreci içinde belirli işlemlere duyulan ihtiyaç, davranış bilimlerindeki ölçmelerde testlerin yaygın olarak kullanılmasına yol açmaktadır. Başarı, zeka ve tutum testleri gibi araçlar, sosyal bilimlerde kullanılan ölçme araçlarıdır. Testler, belirli bir durum ile ilgili insan davranışından bir örnekleme ölçen ve bu ölçüm sonucundan, o teste ait bilgiler ile genel davranışa ilişkin öngöründe bulunmaya yarayan araçlardır. Ölçme araçları, ölçme işlemlerini kolaylaştırmanın yanısıra ölçme sonuçlarının niteliklerini belirleyici özelliklere sahiptir (Turgut ve Baykul, 1992).

19.yüzyıldan günümüze kadar klasik test modelleri ölçme alanına hizmet etmiş, sayısız testler bu modellerle oluşturulmuş ve değerlendirilmiştir. Fakat bu modeller, istenilen bazı özellikleri karşılayamamıştır. İstenilen bu özellikler, bugün madde-cevap kuramı olarak bilinen modern test modellerinin geliştirilmesine yol açmıştır. Madde-cevap kuramı, klasik test teorisi ve test maddelerinin analiz yöntemlerine alternatif olarak hizmet eden bir dizi psikometrik işlemleri içermektedir. Bu işlemler, eğitim ve yetenek testlerinde fazlaca kullanılmış olmasına rağmen, tipik performans alanında (tutum ve kişilik testlerinde) son zamanlarda yaygınlaşmaya başlamıştır. Literatüre bakıldığında, modern test modellerinin, tipik performans alanındaki testlerin psikometrik özellikleri üzerindeki çalışmalarda artarak kullanıldığı görülmektedir.

Madde-cevap kuramı modellerinin uygulanması, klasik test teorisi modellerine dayanan işlemlere göre çeşitli avantajlar sağlamaktadır. Bu avantajlar: 1- madde parametre tahminlerinin örneklemeden bağımsız yapılması, 2- kişilerin yeteneklerinin, madde grubundan bağımsız tahmin edilebilmesi, 3-farklı yetenek düzeyleri için, yetenek tahminlerinin doğruluğunun sağlanması, 4- modellerin, test düzeyinden ziyade madde düzeyinde ifade edilebilmesi, 5- modellerin güvenilirliğin değerlendirilmesi için tam manasıyla paralel testleri gerektirmemesidir. Bütün bunlara ek olarak klasik ölçme modelleri ve işlemleri; test puan eşitlikleri, kişiye özel sınavlar (adaptive testing), madde yanlılığı tanımlamaları ve test dizaynları gibi birçok test problemlerine ideal çözümleri sağlayamamışlardır. Bu nedenlerle psikometristler, alternatif kuram ve ölçme modelleri arayışına girmişlerdir. Hambleton, 1983; Hambleton & Swaminathan, 1985; Lord, 1980; Wright & Stone'nun, (1979) belirttikleri gibi, bu özellikler, madde-cevap kuramı olarak bilinen alternatif test kuramı çerçevesinde elde edilebilmektedir.

Madde-cevap kuramı modellerinin dayandığı varsayım, madde cevaplarının bir tek sürekli örtük özelliğe dayanmakta olduğudur. Doğrudan gözlenemeyen bu örtük özellik üzerinde, gözlenen verilerden hareketle psikolojik yapılar ölçülebilmektedir. Madde-cevap kuramı modelleri, varsayılan örtük özellik ve maddeye doğru cevap verme olasılığı arasındaki ilişkiyi belirlemek için birtakım matematiksel fonksiyonları kullanmaktadır. Madde cevapları ve örtük özellik arasındaki ilişki, Madde Karakteristik Eğrisi (ICC) olarak ifade edilmektedir. En çok kullanılan tek boyutlu madde-cevap modelleri arasındaki temel ayrım, maddeleri tanımlamakta kullanılan parametre sayısıdır. Yine en çok kullanılan madde-cevap kuramı modelleri, bir, iki, üç parametrelili lojistik modellerdir. Örtük özellik kuramında, genel olarak kişilerin ölçülen özellikleri tek boyutlu uzayda, bir (θ) vektörü ile gösterilmektedir. Belirli bir veri seti için, bir madde-cevap modeli seçildikten sonra, kişi ve madde parametrelerini tahminlemek gereklidir. Modellerin parametre tahminleri için birçok yöntem geliştirilmiştir. Parametre tahminlerinde yaygın olarak kullanılan bir istatistiksel yöntem, gözlenen verilerin olasılıklarını maksimize eden model parametrelerini parametre değeri olarak almaktır. Bu şekilde elde edilen parametre tahminleri Maksimum Olabilirlik Tahminleri olarak (maksimum likelihood estimation: MLE) bilinmektedir. (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

Ölçeklerin kültürler arasında önemli farklılıklar göstermesi, ölçek uyarlama çalışmalarında sıklıkla gözlenen bir durumdur. Ortaya çıkan farklılıklar, daha sonra yeni araştırma hipotezlerinin ortaya çıkması ve kültürler arası karşılaştırma çalışmalarını başlatması açısından önemlidir. Ölçek uyarlama, birkaç aşamadan geçen ve uzun süren bir işlemdir. Ölçek uyarlamak, ölçeği ilk kez geliştiren araştırmacının yaptığı araştırma ve analizlerin birçok adımını tekrarlamayı gerektirmektedir. Bazı noktalarda ise, orijinalinde yapılanlardan daha fazlasının yapılması gerekebilmektedir. Uyarlama aşamaları, ölçeklerdeki ifadelerin eş anlama gelip gelmediğinin kontrolünden başlayarak, ölçeğin iç yapısında veya psikometrik özelliklerinde değişimler olup olmadığının ortaya çıkarılmasına kadar giden bir dizi semantik, kültürel ve istatistik kontrolü kapsamaktadır. Bu aşamalarda istatistiksel tekniklerin kullanılması da önem kazanmaktadır (Şahin, 1994).

Son yıllarda bir testin uyarlanmasında ve güvenilirliğinin sağlanmasında, klasik madde analizi yöntemlerine dayanan hesaplamaların yanı sıra madde-cevap modellerinin kullanılması yaygınlaşmaya başlamıştır. Kültürler arası araştırmalara ilginin artması ile, psikolojik ölçeklerin çevirisi için geçerli çalışmalara duyulan ihtiyaç da artmaktadır. Farklı kültürler için psikolojik olarak kabul edilebilir bir aracın uyarlanması yoğun bir çabayı gerektirebilmektedir. Test maddelerinin incelenmesinde madde-cevap modellerinin kullanılması (madde bilgi eğrileri, her bir denek için ölçmenin standart hatasının olması ve madde yanlılığı gibi) daha çok bilgi sağlayan testlerin elde edilmesine olanak sağlamaktadır. Modern test kuramı yaklaşımlarında, test maddelerinin ve test fonksiyonlarının analizleri farklı olmakla beraber klasik test kuramını tamamlayıcı olduğu belirtilmektedir. Ülkemizde, gerek eğitim gerekse psikoloji alanında madde-cevap kuramı ile yapılan çalışmaların sayısının sınırlı olduğu ve bu konuyla ilgili çalışmalarda istatistiksel analizlerin, çoğunlukla klasik test kuramı çerçevesinde yapılmakta olduğu görülmektedir. Snyder, (1997) tarafından geliştirilen

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) geliştirilme ve revizyon aşamalarında, psikometrik veya yapısal özelliklerinin değerlendirilmesi klasik test kuramına dayalı olarak yapılmıştır. Bu nedenlerle, bu araştırmada Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R), madde-cevap kuramına dayalı olarak psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve madde-cevap kuramının ülkemizdeki ölçek uyarlama çalışmalarında kullanımının yaygınlaşmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

İnsanoğlunun içinde bulunduğu önemli sistemlerin başında aile ve evlilik gelmektedir. Evlilik, insan yaşamının bir çok yönünü etkileyen çok önemli bir kurumdur. Karşı çıkılmasına veya savunulmasına karşılık evlilik, yaklaşık M.Ö. 2000 yılından günümüze kadar gelişip değişmekle birlikte, temel niteliklerini koruyarak devam eden ve vazgeçilemeyen bir kültür olgusudur (Yıldırım, 1993). Evlilik, kadın ve erkek arasında gerçekleştirilen özel bir iletişim biçimidir. Evlilikte ilişkilerin karşılıklı olması ve iki çiftin evlilikten aşağı yukarı aynı doyumu sağlaması beklenmektedir. Evlilik doyumu ise, evliliğinin tüm alanlarını göz önüne alarak kişinin evliliğini nasıl değerlendirdiği şeklinde açıklanmaktadır.

Sürekli bir değişimin yaşandığı günümüz toplumlarında kültürel yapıdaki değişimler evlilik doyumunu da değişime uğratmaktadır. Bundan elli yıl öncesinde erkek ve kadın davranışları oldukça kesin olarak belirlenmişken, bugün erkeğin ve kadının Türk toplumu içindeki davranışları ve evlilik içindeki rolleri de büyük bir değişim göstermektedir (Güngörmüş, 1989). Birçok ülkede olduğu gibi, boşanma oranı ülkemizde de hızla artmaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre, ülkemizde boşanmalar 1984-1992 yılları arasında %50.73 oranında artmıştır. (Kocadere, 1995). Boşanma oranındaki bu artış, dikkatleri evlilik ilişkisine çevirmeye başlamıştır. Psikolojinin temel araştırma konularından bazıları, ölçek kullanmaya gerek duyulmaksızın ele alınabilirse de, belli bir düzeye ulaşmış bir psikoloji etkinliğinin olduğu yerde, ölçeklerle ilgili çalışmalar ve ölçeklere duyulan ihtiyaç önem kazanmaktadır. Ülkemizde, Türk kültürüne uygun psikolojik testlerin eksikliği, alanlarında çalışma yapan davranış bilimcilerinin önlerine çıkan önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Evlilik, ülkemizde yurtdışına oranla daha yeni çalışılmaya başlanmış bir konudur. Ülkemizde evlilikle ilgili çalışmalar ve kullanılacak ilgili ölçekler azdır.

Ruh sağlığı ve bozuklukları açısından önemi belirtilen evlilik ilişkileri kültürel özelliklerden etkilenmektedir. Kültür, psikolojik anlamda, insanın yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan, maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılayan, gideren ve doyuran her şeydir. Kolayca anlaşılacağı gibi, kültür değişen, değiştirilen dinamik ilişkiler düzenidir. Kültür değiştikçe, gerçeklerin geçerliliği de değişir. Dünkü gerçeklerimiz, bugünkü ihtiyaçlarımızı gideremiyorsa geçerliğini yitirmiş demektir. Kültürün bir topluma özgü nitelikleri, toplumu oluşturan bireylerin birlikte ya da tek tek yarattıkları, ortaya koydukları başarı, beceri ve buluşlarla değer ve anlam kazanmaktadır. Bir toplumun kültüründen söz edebilmek için, kültür öğelerinin o toplumun bireyleri tarafından bulunması, yaratılması ve kullanılması önemlidir. Kültür yaratma çabası, duygu, düşünce, gözlem ve deneyim gibi insanın kişiliğine özgü ruhsal etkinlik ister. Bu anlamda, bir toplumu oluşturan kadın erkek tüm insanların

gerçekleştirdikleri kendilerine özgü kültürel eylemler, o toplumun kendi kültür ürünü sayılır. Bu nedenlerle, başka bir kültürden aktarılanları, kendi kültürümüzün özgün bir parçası gibi alıp kullanamayız (Özügürlü, 1985). Evliliğin bazı evrensel özelliklerine karşın, evliliği değerlendirecek bir evlilik ölçeğinin kullanılacak kültüre uygun olmasının, evlilik ilişkisinin daha sağlıklı değerlendirilmesini sağlayacağı açıktır.

Geisinger'in (1994) belirttiği gibi, eğer bir envanterin yeni kültürlerle adaptasyonunda var olan problemleri tanımlayabilirsek, envanterin farklı kültürdeki çeşitli alt gruplar için kullanımında, bu problemlerin bazıları olmayacaktır. Yeni hedef popülasyon için araçların adaptasyon değerlendirmesi, orijinal popülasyondan farklı olduğu zaman gerekmektedir. Dil aynı olduğu zaman bile, araçların adaptasyon değerlendirmelerine ihtiyaç duyulabilmektedir. Kültür veya yaşam deneyimleri aynı dildeki konuşmalarda bile farklı olmaktadır. Bir çok test, deneyimsel farklılıklardan dolayı farklı grupların kullanımı için adapte edilmektedir. Örneğin; adolesanlar için düzenlenen MMPI-A, MMPI-2'nin bir adaptasyonudur. Çünkü, adolesanların yaşam deneyimleri sistematik olarak yetişkinlerden farklıdır. Adaptasyon çalışmaları, orijinal ve hedef popülasyonlar arasında, dil farklılıkları kadar kültürel olarak da dikkate alınmalıdır.

Yurt dışında kullanılan evlilik ölçekleri gözden geçirildiğinde, A.B.D.'de evlilik ilişkisini değerlendirmek üzere, çok sayıda ölçek geliştirildiği görülmektedir. MSI-R gibi üzerinde uzun süredir çalışılan ve bilgi birikimi bulunan bir ölçeğin kendi araştırmalarımızda ve aile terapisi gibi uygulamalı çalışmalarda kullanılmak üzere Türkçe'ye kazandırılması ölçek geliştirilmenin bazı adımlarını daha çabuk geçmeye yarayacaktır. Daha önce geliştirilmiş bir ölçeğin kullanılması, bu alandaki kuramsal veya uygulamalı yeni çalışmalara girişebilmenin adımlarından biri olacaktır. Ülkemizde, madde-cevap kuramı ile yapılan çalışmaların sayısı azdır ve bu konuyla ilgili çalışmalar çoğunlukla klasik test kuramı çerçevesinde yapılmaktadır. Snyder, D.K.(1997) tarafından geliştirilen Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R), geliştirilme ve revizyon aşamalarında, psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi klasik test kuramı ile yapılmıştır. Bu nedenlerle, bu araştırmada Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R), madde-cevap kuramına dayalı olarak psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve madde-cevap kuramının ülkemizdeki ölçek uyarlama çalışmalarında kullanımının yaygınlaşmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Ayrıca, çalışmanın diğer amacı olan adaptasyon sürecinin bir kısmı da sağlanmış olacaktır.

A.1-Amaç

Bu araştırmanın amacı, madde-cevap kuramı modellerinden iki parametrelili lojistik modeli kullanarak, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) psikometrik özelliklerini incelemek ve adaptasyon çalışması ön aşamalarını gerçekleştirerek öneriler getirmektir.

Daha önce de belirtildiği gibi, adaptasyonun aşamaları, ölçeklerdeki ifadelerin eş anlama gelip gelmediğinin kontrolünden başlayarak, ölçeğin psikometrik özelliklerinde değişimler olup olmadığının ortaya çıkarılmasına kadar giden bir dizi kontrolü

kapsamaktadır. Bu aşamalarda istatistiksel tekniklerin kullanılması da önem kazanmaktadır. Son yıllarda psikometrik çalışmalarda, klasik kuramlara göre sağladığı avantajlar nedeniyle modern test kuramlarından yararlanılmaktadır. Klasik test kuramı, test düzeyindeki bilgiye odaklanırken, madde-cevap kuramı madde düzeyindeki bilgiye odaklanmaktadır. Böylece madde-cevap kuramı ile çalışırken daha ayrıntılı ve güçlü bilgiye (madde bilgi eğrileri, her bir denek için ölçmenin standart hatasının olması ve madde yanlılığı gibi) ulaşmak mümkündür. Bu nedenle, modern test kuramları ile çalışmak daha ayrıntılı ve güçlü bilgilere ulaşmayı sağlayacaktır; ve bu alandaki değerlendirmelerin daha güçlü olması, tutum özelliklerinin doğru değerlendirmesini sağlama açısından da önemlidir. Ülkemizde, son yıllarda psikolojik testlerin kullanımı ve uyarılma çalışmaları artmaktadır. Bu çalışmalar genellikle klasik test kuramları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu testin uyarılmasında ve güvenilirliğinin sağlanmasında, madde-cevap modellerinin kullanılması ve incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca çalışmanın, ülkemizde modern test kuramlarının adaptasyon çalışmalarında kullanılmasının yaygınlaşmasına da katkıda bulunacağı düşünülmüştür. Literatürde, evlilik doyumu ile ilgili pek çok araştırmaya rastlanmaktadır. Fakat ülkemizde konuyla ilgili çalışmalar yenidir. Bu nedenlerle, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) adaptasyonunda, madde-cevap modellerinin kullanılmasının yanı sıra evlilik terapisinde kullanılmak üzere, ölçeğin ülkemizde uygulanabilir duruma gelmesine katkıda bulunulacaktır. Bu genel amaç çerçevesinde, çalışmada aşağıdaki amaçlar gerçekleştirilmiştir.

- 1- Ölçeğin çeviri çalışmaları yapılmış ve çeviri geçerliği incelenmiştir.
- 2- Ölçeğin modern test kuramlarına göre, varsayımlarının sınanması amacıyla faktör analizi yapılmıştır.
- 3- Test maddeleri örneklem grubuna uygulanmış, veriler üzerinde iki parametrelili lojistik modelle madde analizleri yapılmıştır. Bu analizler sonucu madde ve kişi parametreleri tahminlenmiştir.
- 4 -Analizler sonucunda, madde ve test bilgi fonksiyonları incelenmiştir.
- 5-Maddelerin cinsiyet değişkeni bakımından yanlılık gösterip göstermediği incelenmiştir.
- 6-Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçekleri, demografik değişkenler açısından incelenmiştir.
- 7-Ölçeğin, yapı geçerliği çalışması yapılmıştır.
- 8-Ölçeğin, iç tutarlık güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

A.2- Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma için aşağıda bulunan sınırlılıklar söz konusudur:

1-Çalışma sadece evli, çocuk sahibi, İzmir ilinde yaşayan ve testi cevaplamaya gönüllü kişilere uygulanmıştır. Bu durum, çalışmanın sonuçlarının tüm evli çiftlere genellenmesini engellemektedir.

2-Testin çeviri çalışmasının ikinci kısmı, uygulama güçlüklerinden dolayı 32 kişi ile sınırlı kalmıştır. Çünkü, evli, çocuk sahibi ve iki dili iyi bilen kişilere ulaşamama nedeniyle çeviri geçerliği örneklem sayısı azdır. Ayrıca bu grup, eğitim ve sosyo ekonomik düzeyi yüksek ve bir meslek sahibi olma gibi özellikleri açısından homojen bir grup olmuştur.

B-EVLİLİK, EVLİLİK DOYUMU VE İLGİLİ ARAŞTIRMA VERİLERİ

B.1-Evlilik ve Evlilik Doyumu

Evlilik ve aile üzerine ortaya çıkan bilimsel araştırmalar, üç aşamada tanımlanabilir. Christensen'e (1964) göre, araştırma öncesi aşama, 1850'lerden önceki yıllara rastlamaktadır. Bu dönemde, zamanın geleneksel inançları, dini bildirileri ve ahlaksal öğütlerinin yansıtıldığı düşünceler, aile hakkındaki sistematik düşüncenin yerine geçmektedir. İkinci aşama, Sosyal Darwinizm döneminde, Darwin'in Evrim Teorisinin, evlilik ve ailenin dahil olduğu çeşitli sosyal kurumlara uygulandığı aşamadır (Fincham & Bradbury, 1990).

Yüzyılın başlarında, değişen ekonomik ve sosyal koşullar dikkati ailedeki problemlere yönelmiş ve bilimsel olarak ele alınma dönemini başlatmıştır. Bu alandaki ilk iki çalışma cinsel davranışlar üzerine olmuştur. Davis tarafından 1929'da yapılan çalışma, doyum ve başarı ilişkisinde cinsel davranışların etkisi ile ilgilidir.

Evlilik araştırmalarında ilişkinin niteliğinin merkezi bir rol oynamasındaki uzlaşma, daha sonraki iki projeye dikkat çekmiştir. Bu çalışmalar, evlilik araştırmalarında empirik gerekliliği vurgulamıştır. Terman, Buttenweiser, Ferguson, Johnson ve Wilson 1938'de 1133 çiftle yaptıkları çalışmada, evlilik doyumunun belirleyicilerini tanımlamak için bir anket düzenlemişler ve bunu Evlilikteki Mutluluğun Psikolojik Faktörleri isimli kitaplarında göstermişlerdir. Burgess ve Cottrell 1939'da benzer bir anket çalışmasını 526 çift ile yapmışlar ve bunu evlilikte başarı ve başarısızlığın yordayıcısı olarak belirtmişlerdir (Fincham & Bradbury, 1990).

Evlilik üzerine yapılan ilk araştırmaların çoğu, sosyologlar tarafından yapılmıştır. Araştırmalardaki bu sosyoloji geleneği, kişideki psikolojik değişkenlerden demografik değişkenlere kadar giden geniş bir dağılımdaydı. Daha sonrasında, Raush 1974'de tartışan çiftlerin davranışlarını laboratuvar ortamında incelemeye başlamış ve bu çalışma evlilik araştırmalarında ikinci bir geleneği başlatmıştır. Bunun sonucunda, evliliğin sistematik olarak incelenmesine psikologlar da katılmışlardır. Bu konu üzerinde elli yıllık araştırmalara rağmen, evlilik niteliğinin doğası veya onun ölçümü üzerinde bir fikir birliği yoktur (Fincham & Bradbury, 1990).

Evlilikle, aile kurma, insana özgü ilk toplumsallaşma davranışdır. Evlilik, belgelere göre, ilk kez M.Ö 2000 yılında Mısır'da kabul edilmiştir. Yine bu yıllarda Babil'de, Hamurabi, çıkardığı 252 maddelik yasanın 64 maddesini aile ve evlilik ilişkilerine ayırmıştır. M.Ö 2000 yıllarında Hindistan'ın Ari dili konuşan boylarında, evlilikle ilgili bir geleneğin doğduğu görülmektedir (Özuğurlu, 1985).

Yaşam çeşitli rolleri olan sosyal kurumlarla yönetilmektedir. Evlilik, bu sosyal kurumlar arasında yer alan ve kişiler arası ilişkileri düzenleyen önemli bir kurumdur. Evlilik birçok alanı kapsar ve bu yönüyle diğer bütün ilişkilerden ayrılan kapsamlı bir ilişkiler bütünüdür. Evlilik, toplumsal kurallar ve kanunların öngördüğü biçimde, karşı

cinsten iki kişinin yaşantılarını birleştirdikleri, kendine özgü bir ilişkiler bütünü olarak tanımlanabilir (Bilen, 1978).

İnsan yavrusunun uzun süren bağımlılık aşaması, ebeveynin sosyalleşme sürecindeki işlevleri, cinsel rekabet, cinsiyete dayalı işbölümü gibi biyolojik ve toplumsal olgular dikkate alındığında, evliliğin bir uyum mekanizması olduğu kabul edilebilmektedir. Evliliğin bu toplumsal işlevi nedeniyle, her toplumun eş seçimi, yeni evlilerin kimlerle ve nasıl yaşayacağı, aile ve çevreye karşı görevleri, çocuk bakımı, miras hakları, boşanma, yeniden evlenme ve dulluk gibi evliliğe ilişkin temel alanlardaki bazı kuralları, düzenlemeleri ve törenleri bulunmaktadır. Bu anlamda, her evlilik belli bir kültürel öğrenmeyi gerektirmektedir (User, 1996).

Her toplum gibi, toplumumuz da hızlı bir değişme süreci içindedir. Toplum yapımızda ve onu oluşturan her kurumun niteliğinde ve işlevinde belli değişiklikler olmaktadır. Toplum için belirtilen bu değişmeler, toplumun çekirdeğini oluşturan aile ve evlilik kurumu için de söz konusudur. Sağlıklı iletişim, insanların kendilerini kolayca ifade etmeleri ve başkaları tarafından anlaşılma biçiminde tanımlanabilir. Bu karşılıklı anlaşılma, her evlilik kurumunun temelinde yatan bir beklentidir. Eşlerin birbirlerinden ruhsal, toplumsal ve cinsel beklentilerini ortaya koymaları, bunları dile getirebilmeleri için karşılıklı alışverişte bulunmaları gerekir. Evlilik, bir iletişim ve etkileşim sistemi olduğuna göre, bu sistemin canlılığı, karı koca arasındaki sözlü ya da sözsüz bildirimlerin, mesajların alınıp verilmesiyle ölçülür. Evlilik yaşamının canlılığı demek, evlilik ilişkilerinde tutarlılık ve doyuruculuk demektir. Evlilik ilişkilerinin doyuruculuğu da, temelde eşler arasındaki iletişimin yeterli düzeyde, sağlıklı ve canlı olmasına bağlıdır. Doyumlu bir evlilik, eşlerin yaşamın her alanında birbirlerini maddi ve manevi yönden bütünlemeleri olarak tanımlanabilir (Özügürlü, 1985).

Evlilik doyumu, hem aile içi, hem de aile dışı ilişkilerin belirleyicisi olarak gittikçe önem kazanmaktadır. Sağlıklı evlilik ilişkisinde, evliliğin farklı yaşam döngüsü ve gelişim süreçlerinde, eşler arası ilişkinin doyumlu olması beklenmektedir. Ancak diğer kişiler arası ilişkilerde olduğu gibi, eşler arasındaki ilişkide de olumsuzluklar yaşanabilmektedir. Evlilik niteliği ve benzer yapılar, aile araştırmacıları tarafından en yaygın olarak çalışılanlar arasındadır. Ancak henüz nasıl tanımlanacağı ve ölçüleceği ile ilgili bir fikir birliğine varılamamıştır. Uygun ölçüm, ölçüm sonuçlarının amaçlanan kullanımı ve ilgili popülasyona dayanarak kullanılır. Evlilik problemlerinin, psikolojik ve negatif fiziksel etkilere ve insanları terapi aramaya götüren daha genel nedenlere sahip olduğu görülmektedir. Genel olarak doyumun tanımları, ilişkinin sübjektif değerlendirmeleriyle sınırlandırılmıştır. Teorik olarak sosyal değişim ve eşitlik teorileri (Social Exchange and Equity Theory) içinde yer almaktadır. Bu teoriler, kadın ve erkek ilişkisinin uygunluğunu değerlendirir veya eğer kadın ve erkek iyi bir ilişki için iç standartlarını kurmayı başarır ve bu standartların iyi karşılandığını diğer ilişkilerde algılamazsa, o kişinin doyumlu olduğunu varsaymaktadır. İlişkideki doyum, ilişki iyi olarak algılandığı, sıcaklık ve kendini açmanın artması da bir ödül olarak algılandığı zaman artmaktadır. Eğer, kadın ve erkek şimdiki ilişkilerinin kazançlarını ve kaybettiklerini, diğer alternatif ilişkilerle veya onların iyi bir ilişki iç standartlarıyla karşılaştırırsa, doyum bundan etkilenecektir (Vaughn, & Baier, 1999).

İyi bir ölçüm, belirlenen içeriğin fonksiyonları ölçüm içinde yansıtılmış olarak, kavramsal bir çerçevede yapılandırılmış olan ve planlanan amaçlar ile fonksiyonları ve güvenilirliği tutarlı bir yolla yerine getiren bir ölçümdür (Sabatelli, 1988).

Spanier ve Lewis'e göre, (1980) evlilik doyumu, mutluluğu, uyumu ve niteliğinin işlevsel göstergeleri evlilik araştırmaları içinde en yaygın olarak kullanılan yapılardır. Evlilik uyumu, doyumu ve niteliğinin ölçümleri, iki genel kategori içindedir. Varolan uyum niteliğinin ölçümleri, evlilik ilişkisinin objektif ve sübjektif karakteristiklerinin değerlendirmesini birleştirmektedir. Varolan doyum niteliğinin ölçümü, evliliğin sadece sübjektif değerlendirmelerini belirlemektedir. Analizin birimi bireyin tutumları veya duyguları olduğunda ve analizin amaçları kişinin ilişkideki sübjektif izlenimleri olduğunda doyum, bir kişinin eşine ve ilişkisine karşı tutumları olarak kullanılmıştır. Doyum uyumun bir parçası gibi algılandığında, analizin ölçüm birimi, kişi ve çift olmaktadır. Analizin ölçüm amacı ise, ilişkinin sübjektif izlenimleri ve çiftin etkileşimin objektif yönlerinin her ikisi de içerir. Snyder (1979) tarafından geliştirilen MSI, evlilik ilişkisinin belirli alanlarında dikkate alınan, kişinin tutum ve inançlarının değerlendirilmesi için objektif kendini değerlendirme tekniği ile araştırmalarını sağlamaktır. Envanterin başlığı, ölçeğin doyumu değerlendirdiğini ima etmesine rağmen, ölçek gerçekte, evlilik ve aile yaşamının çok farklı boyutlarını kapsayan alt ölçekleri içermektedir. Böylece, bir ilişkinin uyum niteliği için düzenlenmiş bir ölçümün örneği gibi düşünülebilmektedir (Sabatelli, 1988).

B.2- İlgili Araştırma Verileri

Konunun incelendiği bölümlerde de değinildiği gibi, yurt dışında evliliğe ilişkin çok yönlü araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Evli eşlere yönelik çalışmaların ülkemizde sınırlı olduğu, aile olgusunun, evliliğe göre daha sıklıkla ele alındığı görülmektedir. Çalışmanın bu alt bölümünde ise, araştırmanın amacına uygun bulunan araştırmalara yer verilecektir.

Evlilik doyumunun yapısı ve belirleyicilerinin araştırılması ile ilgili on yıllık bir gözden geçirme çalışmasında, evlilik doyumu konusunda, bilimsel çalışmaların 1990'larda farklı eğilimli ve amaçlı araştırmacıların ilgi odağı olduğu görülmüştür. Bu konuda öne çıkan görüş, son on yılda ortaya çıkan kavramsal ve deneysel ilerlemelerdir. Özellikle vurgulanan içerik ise, a- evlilikte yaşanan kişiler arası süreçler, (bilişsel (cognition), duygulanım (affect), fizyoloji, davranış örüntüleri, sosyal destek ve şiddet) b- evliliğin yaşandığı ortamın içeriği, (mikro koşullar: örneğin, çocukların varlığı, yaşam stresleri ve geçiş dönemleri; makro koşullar ise, ekonomik faktörler, çiftin o andaki algılama düzeyleridir) c- evlilik doyumunun kavramsallaştırılması (iki boyutlu, şematize (trajectory-based) ve sosyal bilişsel yaklaşım) ve ölçümüdür. Evlilik doyumunun yapısı ve belirleyicilerini anlamak için, kuramsal araştırmalar devam ederken, evlilik süreçleri ile sosyo-kültürel bağlamı birleştiren geniş ölçekli boylamsal (longitudinal) araştırmaların (doğrudan önlem alıcı ve klinik düzeyde müdahale için araştırmalara bağlı olarak sonuç çıkarmak) daha çok yapılması önerilmektedir (Bradbury, Fincham, & Beach, 2000).

Bouchard, Wright, Lussier ve Richter(1998), evlilik doyumunda başa çıkma stratejilerinin yordayıcı geçerliği ile ilgili çalışmalarında, kesitsel (cross-sectional) ve boylamsal (longitudinal) kanıtları araştırmışlardır. Kesitsel ve boylamsal analizlerin kullanıldığı, evlilik doyumunda evlilik güçlükleri ile karşılaşıldığında, başa çıkma stratejilerinin katkısını incelemişlerdir. Kesitsel araştırma deseni için, 506 çiftin her ikisi de bireysel olarak, Başa Çıkma Yolları Soru Formu (Ways of Coping Questionnaire) ve İkili Uyum Ölçeği'ni (Dyadic Adjustment Scale) tamamlamışlardır. Sonuçlar, (self-report) kendini anlatma türü envanterler yolu ile ölçülen başa çıkma stratejilerinin, kişinin ve eşinin belirttiği evlilik doyumunun, doğrusal(lineer) ve doğrusal olmayan(curvilineer) yordayıcıların her ikisinde de anlamlı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Boylamsal analizlerin sonuçları, aynı soru formunu dört ay sonra (kısa süreli grup) tamamlayan 95 çift ve aynı soru formunu bir buçuk yıl sonra (uzun süreli grup) tekrar tamamlayan 108 çift olarak iki ayrı örnekleme dayanmaktadır. Sonuçlar anlamlı fakat zayıf olarak bulunmuştur. Evlilik doyumunu ve başa çıkma stratejileri arasındaki doğrusal olmayan ilişkiler kadınlarda gözlenmiştir. İki çalışmadan beş temel sonuç ortaya çıkmıştır.

1- Evlilik problemleri için, erkek ve kadınlar farklı başa çıkma stratejileri kullanırlar. Örneğin, erkekler kadınlardan daha fazla inkar etmeyi kullanırlar. Oysa çiftlerin her ikisi, problem odaklı stratejileri aynı yaygınlıkta kullanmaktadırlar. Cinsiyet farklılığı üzerine geleneksel teorilerin açıkladığı sonuçlar, kadınların erkeklerden daha fazla pasif başa çıkma stratejilerini kullandıkları yönündedir.

2- Kendini anlatma (self-report) yoluyla ölçülen başa çıkma stratejileri, her iki cinsiyet için de kendini anlatma (self-report) yoluyla evlilik doyumunun birbirine eşlik eden anlamlı yordayıcılarıdır. Bununla beraber, evlilik doyumunu ve başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki, cinsiyetler arasında farklıdır. Örneğin, kesitsel perspektif içinde inkar, erkekler için evlilik doyumunu ile negatif olarak ilişkilidir. Oysa inkar, kadınlar için etkili değildir. Sonuçlar, kısa süreli temelde inkarın kullanımının, kadınlar için yararlı etkisi olduğunu göstermiştir. Geleneksel görüşlerin tersine her iki cinsiyetin de, etkisiz başa çıkma stratejileri kadar, etkili olanları da kullandıkları bulunmuştur. Etkili başa çıkma, kullananın cinsiyetinden etkilenmektedir. Bu değişken, evlilik doyumundaki değişimin anlaşılmasında dikkate alınmalıdır.

3- Çiftlerin her ikisi, eşlerinin başa çıkmasından etkilenmektedir.

4- Doğrusal olmayan(curvilineer) ilişkiler olarak ortaya çıkan kompleks kişiler arası ilişkiler, kişinin ve eşinin belirttiği evlilik doyumunu ve kendi belirttiği başa çıkma stratejileri arasında gözlenmiştir.

5- Belirli başa çıkma yolları, evlilik doyumunu boylamsal bir perspektif içinde belirlemektedir. İstatistiksel kontrol uygulandığında evlilik doyumunun ilk düzeyi için kadınların inkar mekanizmasını kullanmalarının, onların sonraki evlilik doyumunu kompleks bir şekilde etkilemekte olduğu şeklindedir. Sonuçlar, hem kadınlar hem de erkekler için evlilik doyumunun anlamlı yordayıcıları olan bir çok başa çıkma yollarıyla kesitsel ve boylamsal sonuçların bütünleştiği şeklindedir.

Schumm, Paff-Bergen, Hatch, Obiorah, Copeland, Meens, & Bugaighis,(1986) tarafından yapılan çalışmanın amacı, Kansas Evlilik Doyumu ölçeği'nin (Kansas Marital Satisfaction Scale KMS) evlilik uyumunun diğer iki (Dyadic Adjustment Scale (DAS) ve Quality Marriage Index (QMI) gibi) ölçümleri ile eş zaman geçerliğini değerlendirmektir. Schumm, Paff-Bergen, Hatch, Obiorah, Copeland, Meens ve Bugaighis, (1986) geçerli fakat kısa bir ölçüme duyulan ihtiyaç ile, Kansas Evlilik Doyumu Ölçeği'ni, (KMS) evlilik ve evlilik ilişkisi üzerine sorular arasındaki kavramsal farklılıklar nedeni ile, Cole (1976) ve Spanier'in önceki teorik yorumlarından oluşturmuşlardır. Ölçek ile önceki çalışmalar, onun iç tutarlılık, test-tekrar test güvenilirliği, yapı geçerliği ve kriter ilişkili geçerliği için genel olarak bazı destekleyici veriler sağlamıştır. Ölçeğin, iki ölçek ile (Spanier'in (1976) DAS ve Norton'un (1983) QMI) pozitif korelasyonları bulunmuştur. KMS ölçeğinin diğer özellikleri, önceki araştırmalarda kaydedilenlere benzer özelliktedir. Sonuç olarak KMS ölçeği, evli çiftler ile gelecekteki araştırmalarda evlilik doyumu için, faydalı ve kısa bir ölçüm olarak hizmet edebilecektir.

Vaughn ve Bayer tarafından 1999'da, İlişki Değerlendirme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliği ile ilgili çalışmada, kriter ilişkili geçerliği Çift Uyum Ölçeği (Spanier, 1976) puanları ile karşılaştırılmıştır. Çalışma 55 erkek ve 63 kadın denegın oluşturduğu klinik örneklem üzerinde yapılmıştır. Çoklu regresyon ve kısmi korelasyon bulguları, iki ölçek arasında yüksek derecede uygunluk (convergence) olduğunu göstermiştir. İki ölçeğin toplam puanları ve İlişki Değerlendirme Ölçeği ile Çift Uyum Ölçeği'nin Doyum alt ölçeği puanları arasında yüksek korelasyonlar olduğu belirtilmektedir. (Vaughn, & Bayer, 1999)

Marchand ve Ellen (2000) tarafından yapılan çalışmada, evlilik doyumu ve depresif semptomların ilişkisi ve evli çiftler arasında yeniden çözüm stratejileri(çatışmada saldırma veya kaçınma), 40 evli çiftin oluşturduğu örneklemde incelenmiştir. Depresif semptomlar ve evlilik doyumu, anlaşmazlık ve yeniden çözüm stratejilerinin güçlü bir yordayıcısı olarak bulunmuştur. Bununla beraber, anlaşmazlık ve yeniden çözüm stratejileri (kaçınma, saldırma) için farklı yordayıcılar belirtilmiştir. Çalışmanın bulguları, anlaşmazlık-yeniden çözüm stratejilerinde uyumsuz saldırma ve kaçınmanın çiftlerden birinde veya her ikisinde depresif semptomların varlığının bir fonksiyonu olabileceğini düşündürmektedir. Çalışmada cinsiyet farklılıkları da gösterilmiştir. Depresif semptomlar, kadınların kızgınlık ve saldırgan davranışlarının çok güçlü bir yordayıcısı olarak bulunmuştur. Belirli istatistiksel modellerle, evlilik doyumu ve depresif semptomların eşler arasında nasıl olduğu test edilmiştir. Evli çiftler arasında anlaşmazlık-yeniden çözüm stratejilerinde, saldırma ve kaçınmanın birlikte yordanması ve anlaşmazlık, saldırma ve uyumsuz kaçınma olarak dikkate alınmıştır. Kaçınma stratejilerine çatışmadan çekilme ve duygularını içinde tutma dahildir. Çiftlerdeki depresif semptomların, evlilik doyumu ile anlamlı ve negatif olarak ilgili olduğu yordanmıştır. Yüksek düzeyde depresif semptomlar gösteren kişiler evlilik doyumunun azaldığını belirtmişlerdir.

İletişim, evlilikte merkezi bir rol oynamaktadır. Geiss ve O'leary,(1981) Hahlweg, Revenstorf ve Schindler'in (1984) araştırma bulgularıyla tutarlı olarak,

iletişim problemleri, terapi alan çiftlerin en sıklıkla belirttikleri şikayetlerdendir. Çiftlerin iletişim becerilerinin evlilik doyumunun esas belirleyicisi olduğu, teorisyenler, araştırmacılar ve terapistler tarafından paylaşılmaktadır. Halford, Hahlweg ve Dunne (1990), O'donohue ve Crouch (1996) tarafından yapılan popüler bir varsayıma göre, bir çok evlilikte iletişim problemlerinin nedeni, eşlerin bir kısmındaki iletişim becerilerindeki eksikliklerdir ve iletişim becerileri, evlilik doyumunun önemli bir belirleyicisidir. İletişim becerilerindeki eksiklik doyumsuzluğa yol açabilir (Burleson ve Denton, 1997).

Burleson ve Denton (1997), iletişim becerisi ve evlilik doyumu arasındaki ilişki üzerine yaptıkları çalışmada, algısal doğruluk ile ilgili ilginç bir sonuç elde etmişlerdir. Yazarlar algısal doğruluğu, bir eşin niyetlerini (amaçlarını,düşüncelerini) doğru olarak anlama yeteneği olarak tanımlamışlardır. Algısal doğruluk, problemlenmeyen evlilikler için, evlilik doyumu ile pozitif olarak ilişkili bulunmuş fakat problemlenmeyen evlilikler için evlilik doyumu ile ilişkili bulunmamıştır. Bu örüntü daha çok erkekler için belirtilmiştir. Evlilik doyumu ve algısal doğruluk arasında gözlenen ilişkilerin büyüklüğü, problemlenmeyen kocalar ve problemlenmeyen kocaların örnekleminde anlamlı olarak farklılaşmıştır. Problemlenmeyen evliliklerdeki eşlerin, problemlenmeyen evliliklerdeki eşlere göre, eşlerine karşı daha negatif niyetlere sahip olduğu belirtilmiştir. Özellikle problemlenmeyen evlilikler için, kadınların iletişim becerileri kocalarının evlilikteki doyumunun yordayıcısı olarak bulunmuştur. Problemlenmeyen çiftlerde, kadınların yeteneklerinin ikisinin (bilişsel kompleks ve etkili iletişim) kocalarının evlilik uyumuyla anlamlı ve pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur. Tersine kocaların yeteneklerinden sadece birisinin (yordayıcı doğruluk) karılarının evlilik doyumuyla anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Roach, Frazier ve Bowden (1981) çalışmalarında, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSS) geliştirilmesini tekrar gözden geçirmişler ve bir ölçümün geliştirilmesi için müdahale araştırması yapmışlardır. Evlilik Doyumu Ölçeği, kişinin kendi evliliğine karşı doyum düzeyini değerlendirmek için tasarlanmıştır. Evlilik ilişkisinin niteliği veya statüsünün değerlendirmesine çalışılmamıştır. Evlilik doyumu, kişinin kendi evlilik ilişkisine karşı daha az veya daha çok lehinde olma tutumu olarak tanımlanmıştır. Bir tutum ölçeği anlamında, kişinin evlilik algısının ölçümü, bu çalışmanın odak noktası olmuştur. Ölçümün geliştirilmesi için tasarlanan amaçlar; yeni maddelerin oluşturulması, evlilik konvensiyonelliğini (Conventionalization) ve sosyal kabul edilebilirlik tarafından etkilenmeye karşı korumak için kolay puanlama sistemi ile tek madde stilinin kullanılması ve evliliğe müdahalenin sonucu olabilecek tutumsal değişiklikleri yansıtabilen maddelerin sağlanması olarak düşünülmüştür. Araştırma sonuçları, ölçeğin çok yüksek iç tutarlılığına ve yeterli test- tekrar test güvenilirliğine sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca, sosyal kabul edilebilirliğin düşük düzeyde karıştığı ve ölçeğin geçerli olduğu da belirtilmektedir.

Edmonds(1967), Fowers(1990), L'abate & Bagarozzi'e (1993) göre, evlilik doyumu üzerindeki araştırmaların büyük çoğunluğu (self-report) kendini anlatma türü ölçümlere dayanmaktadır. Evlilik doyumunun ölçümüne yönelik ilginin sürekliliği,

sosyal kabul edilebilirlik yanıt yanlılığının bu değerlendirmelere bir dereceye kadar karışmış olmasındandır.

Edmonds,(1967) sosyal kabul edilebilirlik yanıt yanlılığının evlilik uyumu ölçeklerine karışmasını değerlendirmek için, Evlilik Konvansiyonellik Ölçeği'ni (Marital Conventionalization* Scale: MCS) geliştirmiştir. Edmonds'un geliştirdiği evlilik konvansiyonelliğinin yapısı, kişinin eşi ve evliliğinin gerçekçi olmayan olumlu tanımlarını onaylama eğilimine işaret etmektedir. Edmonds'un geliştirdiği Evlilik Konvansiyonellik Ölçeği maddeleri, evlilikte imkansız olabilecek pozitif terimler ile tanımlanmıştır. (Örneğin, 'Evliliğim mükemmeldir.' 'Eşim benim her ihtiyacımı karşılar.' gibi.) Edmonds evlilik konvansiyonelliğini "sosyal kabul edilebilirlik yanlılığı" olarak kavramsallaştırmış ve çarpıtmanın bilinçdışı ve amaçlanmadan yapıldığını tartışmıştır (Fowers ve Applegate, 1995).

Bu çalışmada kullanılan ve çok boyutlu bir ölçek olarak Snyder (1979) tarafından geliştirilen Evlilik Doyumu Ölçeği, (Marital Satisfaction Inventory) Edmonds'un (1967, Marital Conventionalization Scale: MCS) Evlilik Konvansiyonellik Ölçeği'ni içermektedir. Bu ölçek, Locke-Wallace ve Spanier ölçekleri gibi aynı madde havuzundan meydana gelmekle birlikte, sosyal kabul edilebilirlik ölçümünü doğrudan hesaba katması ile, önceki evlilik doyumu ölçümlerindeki güçlüklerin birinden kaçınılmış olmaktadır. Ölçek puanlarının bir profilde kullanılması ile, diğer alt ölçeklerin klinik yorumunu etkileyen Evlilik Konvansiyonellik Ölçeği, gerçeği ifade etmenin bir ölçümü olarak fonksiyon göstermektedir (Roach, Frazier ve Bowden,1981). Evlilik Konvansiyonellik Ölçekler'ini içeren evlilik doyumu klinik envanterlerinden en sıklıkla ikisi (Olson, Fournier & Druckman,1987 ve Snyder, 1981) kullanılmıştır (Fowers ve Applegate, 1995).

Fowers ve Applegate (1995) yaptıkları çalışmada, evlilik niteliği literatüründe evlilik konvansiyonelliği öncelikli değerlendirilmesine rağmen, model test etme çerçevesinde Edmonds'un hipotezinin ilk olarak incelenmesini sunmuşlardır. Bu çalışma, evlilik konvansiyonelliğinin sosyal kabul edilebilirlik yanlılığına ilişkin bir kendini aldatma(self-deception) durumu olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğini test etmek için tasarlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi işlemi, iki alternatif modeli test etmek için kullanılmıştır. Birincisi, Edmonds'un sosyal kabul edilebilirlik hipotezini, evlilik konvansiyonelliğinin izlenim yönetiminden(impression management) ziyade kendini aldatma(self-deception) ile daha güçlü bir ilişkiye sahip olduğunu yordamaktır. Evlilik doyumu ve izlenim yönetimi(impression management) bağımsız yapıları meydana getirirken, evlilik konvansiyonelliği, kendini aldatma ile aynı boyut altında birleşmektedir. İkinci hipotez ise, evlilik konvansiyonelliğinin, evlilik doyumunun diğer bir ölçümü olduğudur. Bu hipotez, kendini aldatma ve izlenim yönetiminin (impression management) bağımsız boyutları meydana getirirken, evlilik doyumu ve konvansiyonelliğinin, tek bir boyutu meydana getirdiğini ileri sürmektedir.

* Çalışmada bundan sonra 'Conventionalization' terimi yerine 'konvansiyonellik' terimi kullanılmıştır.

101 evli denek ile yapılan doğrulayıcı (confirmatory) faktör analizi sonuçları, erkekler ve kadınlar için birinci modeli desteklememektedir. Alternatif bir model olarak, evlilik doyumunun diğer ölçümü gibi evlilik konvansiyonelliği denenmiştir. Bu, doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda da desteklenmiştir.

Bu sonuçlar, evlilik niteliği ölçümlerinde geçerlik ölçekleri olarak, evlilik konvansiyonellik ölçeklerinin kullanımı hakkındaki soruları arttırmıştır. Bu olgu için, daha doğru bir terim olarak 'idealistik çarpıtma' önerilmiştir. Çünkü, idealistik çarpıtma teriminin tercih edilebilir olmasını, evlilik ilişkileri kadar evli olmayanlarda da kullanılabilmesi olarak belirtilmiştir. Evlilik konvansiyonelliğinin önemi ve açıklanması hakkında dikkate değer tartışmalar bulunmaktadır. Sonraki araştırma, Evlilik Konvansiyonellik Ölçeği'nin, çeşitli evlilik uyumu ve doyumu ölçümleri ile (özellikle Edmonds'un tezinin doğrulanmasının) güçlü olarak korelasyonunu (.50'den, .73'e kadar olan ranj içinde) doğrulamıştır. Bu bulgular, evlilik niteliği değerlendirmesinde yanlılık için, kontrolün tavsiye edilmesi sonucunda olmuştur.

Gray-Little, Baucom ve Hamby'in (1996) çalışmasında; evlilikte güç, evlilik uyumu ve terapi sonuçları incelenmiştir. Evlilikte güç, tipik olarak diğerinin davranışını kontrol etme veya etkileme yeteneği olarak kavramsallaştırılmıştır. Araştırmacılar, genel olarak gücü üç yoldan biri ile; 1- eğitim veya gelir gibi kaynaklarla ilgili olarak 2- konuşma zamanının miktarı gibi güç işlemeyle ilgili olarak 3- son sözü söyleyene dayanarak (problem çözme veya karar vermede sonucu belirleyene göre) ölçmüşlerdir. Son ölçüm araştırmalarda daha yaygın olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada, evlilikte güç çeşitlerinin ilişkisi, evlilik uyumu ve davranışçı evlilik terapisine yanıt olarak yapılmıştır. Davranışsal ölçüm; anarşik, kadın baskın, erkek baskın ve eşitlikçi güç örüntüsü içinde, 53 problemleri çiftin sınıflandırılmasında kullanılmıştır. Evlilik uyumu, evlilik doyumunun arzulanan ilişki değişimi ve iki iletişim indeksinin ölçümleri ile değerlendirilmiştir. İşlem öncesi (pre-treatment) eşitlikçi çiftler en iyi evlilik uyumunu, anarşik çiftler en kötü evlilik uyumunu göstermiştir. İşlem sonrasında (post-treatment) ise, eşitlikçi ve kadın baskın (dominant) çiftler en yüksek ve anarşik çiftler en düşük evlilik doyumunu göstermişlerdir. Evlilik doyumu ve güç arasındaki ilişki çalışmaları, tutarlı olarak iki sonuç göstermiştir. Paylaşılan güç, (eşitlikçi güç örüntüsü) yüksek düzeyde evlilik doyumu ile ilişkili bulunmuştur. Kadın baskın çiftler, eşitlikçi veya erkek baskın çiftlerden daha az doyumlu olarak bulunmuştur. Bununla ilgili geleneksel olan iki esas açıklama, (rol uyumsuzluğu ve kocanın rol kapasitesizliği) kadın baskın çiftlerde bulunan doyumumsuzluğun yüksek oranları için verilmiştir. Terapi sonuçlarında, en fazla gelişme kadın baskın çiftlerde görülmüş ve artan evlilik doyumu ile düzelmiş iletişim kaydedilmiştir. İşlem sonrasında anarşik çiftlerde, bazı olumlu değişimler olmasına rağmen, göreceli olarak düşük evlilik doyumu kaydedilmeye devam etmiştir. Anarşik çiftleri dikkate alan bulgular, Jernigan (1992) ve Stuart (1975) tarafından yapılan spekülasyonları (Karar verme yapısının eksikliği, evlilik fonksiyonuna zararlıdır.) desteklemektedir. Anarşik ve eşitlikçi ilişkide göze çarpan farklılığın, problemleri evliliklerin ayırımında, tanımlanmış güç yapısının eksikliği ve varlığı üzerinde yapılan tartışmaların çözümlenmesine katkıda bulunacağı düşünülmüştür.

Ülkemizde ise, evlilikle ilgili yapılan çalışmalardan bir kısmına aşağıda değinilmiştir.

Fışiloğlu'nun (1992) lisansüstü öğrencilerin evlilik uyumlarını incelediği çalışmasında, Çift Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma örneklemini Buffalo'da öğrenim gören yetmiş evli lisansüstü öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma sonuçları, tam zamanlı öğrencilerin evlilik uyumlarının, yarım zamanlı öğrencilerin evlilik uyumlarından daha yüksek olduğu ve eşin eğitim düzeyi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkide, eşin eğitim düzeyi arttıkça, evlilik uyumunun da arttığı şeklindedir. Araştırmacı tarafından yapılan bu sonuçların olası açıklaması ise, tam zamanlı öğrenci rolünde olmak, evli öğrencilerin yaşadıkları rol stresini, dolayısıyla da evliliklerinde yaşadıkları olumsuzlukları azaltıyor olabileceğidir. Ayrıca, eşlerin eğitim düzeylerindeki yakınlığın, evlilik uyumunu olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlanmıştır.

İmamoğlu'nun (1994) çalışmasında, Türkiye'de kentlerde yapılan evliliklerde karşılıklı ilişkiler ve bu ilişkilerin temelini oluşturan boyutlar incelenmiştir. Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki grupların oluşturduğu 456 çiftin her ikisine Türk Evlilik Anketi uygulanmıştır. Analiz sonuçlarında, birinci-düzye(first-order) faktör analizi dokuz faktör vermiştir. Daha sonra, dört ikinci düzey(second-order) faktöre indirilmiştir. I.faktör, sosyo-ekonomik gelişmenin büyümesi, II.faktör, evlilik doyumu, III.faktör, genişlemiş aile ile uyumlu ilişkiler ve IV. faktör, sahip olunan cinsiyet için istek olarak belirlenmiştir. Kişi tarafından seçilmiş evliliklerin sıklığı yüksek sosyo-ekonomik düzey ile artarken, evliliğin süresi azalmış ve modernizme doğru bir eğilim belirmiştir. Bu durumda, kocanın evlilik doyumu ve kadının sahip olunan cinsiyet için isteği, sosyo-ekonomik gelişmenin büyümesi ve büyümüş ailedeki ilişkiler, kadının evlilik doyumunun anlamlı yordayıcıları olmuştur. Kocanın evlilik doyumu ise, kadının doyumu ve kocanın genişlemiş aile ile ilişkileri tarafından yordanmıştır. Çalışma sonuçlarında evlilik doyumu faktörünün boyutları, aile içi rollerin ve eşlerin güvenine karşı eşitliğe dayanan tutumlara sahip olma, eşlerle uyumlu ilişkilere sahip olma ve cinsiyet ilişkisine atfedilen önem olarak bulunmuştur. Bulgular, ileri sürülen tezi desteklemektedir. Doyumlu evlilik ilişkileri, karşılıklı dayanışma ve iş birliğine dayanma ihtiyacıdır. Bu da eşitlik ve güven koşulları altında en iyi biçimde sağlanmış olabilir (İmamoğlu, 1994,1995).

Tutarel-Kışlak (1997) tarafından, Evlilikte Uyum Ölçeği'nin (Marital Adjustment Test) ülkemiz için uyarlama çalışması yapılmıştır. 1959 yılında, Locke ve Wallace tarafından, evlilik uyumunu ölçmek için geliştirdikleri ölçek, 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, bir genel uyum maddesi, olası anlaşma alanlarını ölçen 8 madde ile çatışma çözme, bağlılık ve iletişim ölçen 6 maddeyi içermektedir. Uyarlama çalışmasında, araştırma öncesi yapılan ön çalışmada, iki yarım güvenilirlik değeri 0,67, iç tutarlık değeri ise, 0,80 olarak bulunmuştur. Bunun yanı sıra, madde test korelasyonlarının tamamı anlamlı bulunmuştur. Aile Yapısını Değerlendirme aracı ile gerçekleştirilen ölçüt bağıntılı geçerliği ise, 0,66'dır (aktaran; Kudiaki, 1999).

Evlilik İçin Karşılaştırma Düzeyi Ölçeği (Marital Comparison Level Index – MCLI) Sabatelli (1988) tarafından, Thibaut ve Kelley' in (1959) kuramındaki sosyal

mübadele yaklaşımı çerçevesinde geliştirilmiştir. Bu ölçek, evlilik ilişkisinde hangi konulara önem verildiğini ve bireylerin elde ettikleri sonuçların, beklentilerine ne kadar uygun olduğunu değerlendirmelerini sağlamaktadır. Ayrıca, evlilikle ilgili beklentilerin ne kadar karşılandığı ölçülmektedir. Ölçeğin, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Binici-Azizoğlu ve Hovardaoğlu (1996) tarafından yapılmıştır. İki ayrı değerlendirme sistemi için ayrı ayrı yapılan analizlerde, beklentiye uygunluk değerlendirmesinin iç tutarlık katsayısı 0.89, iki yarım güvenilirliği 0.70, önem değerlendirmesinin iç tutarlık katsayısı 0.90, iki yarım güvenilirliği de 0.64'dür. Sonuçlar, ölçeğin ölçüt geçerliğine sahip olduğunu göstermektedir (aktaran; Kudiaki, 1999).

Birtchnell Eş Değerlendirme Ölçeği (Birtchnell Partner Evaluation Scale) Birtchnell tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, eşlerin evlilik ilişkisi içinde birbirleri ile ilgili değerlendirmelerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin, kadın ve erkekler için iki formu bulunmaktadır. Kadın formunda 79, erkek formunda 72 madde bulunmaktadır. Her formda kopukluk, kontrolcülük, bağımlılık ve güvenilebilirlik boyutları ile ilgili sorular yer almaktadır. İlk üç alt boyut evlilik ilişkisinin olumsuz özelliklerine, güvenilebilirlik boyutu ise olumlu özelliklerine işaret etmektedir. Ölçeğin, geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Kabakçı, Tuğrul ve Öztan (1993) tarafından yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda, ölçekte yer alan boyutların kadın ve erkekler için iç tutarlığı yüksek olarak bulunmuştur. Alt boyutlardan elde edilen puanlarda, evliliğinden memnun olan ve olmayan gruplar arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır (aktaran; Kudiaki, 1999).

Kocadere(1995) araştırmasında, evlilikle ilgili on yedi alanda (1-aile 2- baskınlık 3-benzerlik 4-boş zaman 5-boşanma düşünceleri 6- cinsellik 7-çocuk 8-duygu 9-ev işleri 10-evlilik dışı ilişki 11-gelir 12-iletişim 13- iş 14- kişilik özellikleri 15-sorunlar ve sorun çözme 16-sözel ve fiziksel şiddet 17-evlilikle ilgili diğer konular) iyi ve kötü evliliklerin özelliklerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Yaşları 18 ile 51 arasında değişen 119'u kadın, 105'i erkek, toplam 224 gönüllü denekle yürütülen araştırmada, deneklerden evliliklerini beş dereceli likert tipi maddelerden oluşan bir ölçek üzerinde değerlendirmeleri istenmiştir. Evlilikleri ile ilgili değerlendirmeleri esas alınarak, denekler iyi ve kötü evlilikler olmak üzere iki ayrı grupta toplanmış ve bu iki grup, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan 66 maddelik ankette yer alan maddeler çerçevesinde birbirleriyle karşılaştırılmışlardır. Araştırmadan elde edilen bulgular, ele alınan on yedi alanın tamamında, iyi evliliklere göre kötü evliliklerde olumsuz özelliklerin çok daha yüksek oranda ortaya çıktığını göstermiştir. İyi ve kötü evlilikler arasında en belirgin farklılıklar, güven, yakınlık gibi duygular ile boşanmayla ilgili düşüncelerde ortaya çıkmıştır. Araştırmada elde edilen bulgularda en fazla dikkat çeken noktalardan biri, kötü evliliği olan kişilerin her alanda iyi evliliklere göre daha fazla sorunla karşılaştıklarıdır. Kötü evliliklerde, evliliğin her yönüyle olumsuz olarak algılanıp değerlendirilmesinin, kişide eşi ve evliliği hakkında birikim sonucunda gelişmiş olan, genel bir tutum ile açıklanabileceği tartışılmıştır. Başlangıçta bazı alanlarda ortaya çıkan sorunların çözülmemesi sonucunda, eş ve evlilik hakkında genel bir olumsuz tutum oluşmakta; özellikle olumsuz duygular tarafından şekillenen bu genel tutum, evliliğin her yönüyle olumsuz olarak algılanmasına ve değerlendirilmesine yol açmaktadır.

C- MODERN TEST KURAMLARI

C.1-Madde-Cevap Kuramının (Item Response Theory) Temel Özellikleri

Sosyal bilimlerdeki değişkenlerin hemen hemen hepsi doğrudan doğruya gözlenemeyen ve temel ölçme yöntemiyle (ölçülecek değişkenin büyüklüğünün doğrudan doğruya gözlenip sayılabildiği veya sıralanıp derecelenebildiği ölçme türü) ölçülemeyen değişkenlerdir. Bu nedenle, sosyal bilimlerde değişkenlerin ölçülmesi, ölçülecek değişkenin bir bağıntı ile tanımlanması ve bu bağıntıya giren diğer değişkenlerin ölçümlerinden hesaplanması ile yapılmaktadır. Ölçülmek istenilen nitelik doğrudan doğruya gözlenemiyorsa, onunla ilişkili olduğu bilinen ve büyüklüğü gözlenebilen diğer bir nicelik ölçülebilmektedir. Bu ikinci niceliğin ölçümlerinden de, bir ilişki, bir tanım veya bir sayıltı yardımıyla ilk niceliğin ölçümleri bulunabilmektedir (Turgut ve Baykul, 1992).

Klasik test yöntemleri ve ölçme işlemleri bazı sınırlılıklara sahiptir. Bu sınırlılıkların en önemlileri, kişi karakteristikleri ve test karakteristiklerinin ayrılmamış olmasıdır. Her biri sadece diğerinin koşulları içinde yorumlanabilmektedir. Kişi özellikleri, test tarafından ölçülen yetenektir. Klasik test teorisi çerçevesinde yeteneğin anlamı, gerçek puan olarak ifade edilen bir kavramdır ve ilgili test üzerinde gözlenen performansın beklenen değeri olarak tanımlanmıştır. Kişinin yeteneği ise, belirli bir test teriminde tanımlanmıştır. Test zor olduğu zaman, kişinin düşük yeteneğe sahip olduğu, test kolay olduğu zaman ise, kişinin yüksek yeteneğe sahip olduğu görülecektir. Bir test maddesinin güçlüğü, ilgili bir grup içindeki kişilerin maddeye doğru cevap verme oranı olarak tanımlanmıştır.

Klasik test kuramında, madde ayırt ediciliği, test puan güvenirliliği ve geçerliği, belirli bir gruptaki kişiler temelinde tanımlanmaktadır. Test ve madde özellikleri, kişinin koşulları değiştiğinde değişmekte ve kişi özellikleri, test koşulları değiştiğinde değişmektedir. Böylece, farklı testleri alan kişileri ve farklı örneklemelerin kullanımıyla elde edilmiş maddelerin karşılaştırılması zor olmaktadır. Gruba bağımlı madde indisleri, benzer olmayan popülasyonlardan elde edilmiş madde indislerinden testler oluşturulduğunda, testin kullanımı sınırlı olmaktadır. Kişinin test puanları teste bağımlı olduğunda, farklı testleri alan kişilerin karşılaştırılması zordur. İki testteki puanlar, farklı ölçekler üzerinde bulunmakta ve ölçekler arasında fonksiyonel ilişki bulunmamaktadır. Kişilere aynı veya paralel testler verilse bile, problem devam etmektedir. Farklı yetenekte kişiler olduğunda, onların test puanları, farklı hata miktarlarını içerebilmektedir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Klasik test kuramının iki büyük problem kaynağından birisi, güvenirliliğin ve ölçmenin standart hatasının tanımında yatmaktadır. Klasik test kuramı çerçevesi içinde güvenirlilik, bir testin paralel formları üzerindeki test puanları arasındaki korelasyon olarak tanımlanmıştır. Pratikte paralel testlerin tanımı zordur. Klasik test kuramında ölçmenin standart hatası ile ilgili problem, varyansın, bütün kişiler için aynı olduğunun varsayılmasıdır. Fakat, farklı yetenekteki kişilerin ölçüldüğü, test puanları eşit değildir. Bütün kişiler için ölçmenin eşit hata varsayımı mümkün olmamaktadır.

Klasik test kuramının sınırlılıklarından bir diğeri de, madde yönelimli olmasından ziyade, test yönelimli olmasıdır. Klasik gerçek puan modeli, kişilerin maddeye nasıl cevap vereceğini dikkate almamaktadır. Bir grupta bulunan kişilerin, maddeye göstereceği performans veya kişinin nasıl tahminlerde bulunacağına ilişkin incelemelere olanak tanımamaktadır.

Bütün bunlara ek olarak klasik ölçme modelleri ve işlemleri; test puan eşitlikleri, kişiye özel sınavlar (Adaptive Testing), madde yanlılığı tanımlamaları ve test dizaynları gibi birçok test problemlerine ideal çözümleri sağlayamamaktadırlar. Bu nedenlerle psikometristler, alternatif kuram ve ölçme modelleri arayışına girmişlerdir. Alternatif test kuramlarının istenilen özellikleri, “1- madde özelliklerinin gruba bağımlı olmaması, 2- kişi yeterliliğini tanımlayan puanların teste bağımlı olmaması, 3- modelin, test düzeyinden ziyade madde düzeyinde ifade edilebilmesi, 4- modelin, güvenilirliğin değerlendirilmesi için tam manasıyla paralel testleri gerektirmemesi, 5- modelin, her yetenek puanı için kesin bir ölçüm sağlaması” şeklinde ifade edilmiştir. Hambleton, 1983; Hambleton & Swaminathan, 1985; Lord, 1980; Wright & Stone'nun (1979); belirttikleri gibi bu özellikler, madde-cevap kuramı olarak bilinen alternatif test kuramı çerçevesinde elde edilebilecektir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Klasik test kuramı, fazla varsayımı olmaması nedeniyle birçok test verisinin, test geliştirme, sonuçların analizi ve problemlerin çözümünde sıklıkla kullanılmasını sağlamıştır. Günümüzde bu yöntemle geliştirilmiş çok sayıda başarı, yetenek ve kişilik testleri kullanılmaktadır.

Madde-cevap kuramı, (Item Response Theory) psikolojik kuramlarda içerilen teorik yapılarla, bireyin cevaplarının (gözlenebilir veri) ilişki olasılığını sağlamaktadır. Madde-cevap kuramında kişilerin birçok farklı özellikleri dikkate alınmaktadır. En erken çalışma, Tucker (1946) ve Lord (1952) tarafından yapılmış ve yetenek testlerinde kullanılarak madde-cevap kuramının geliştirilmesini sağlamıştır. Lazarsfeld (1950,1959) öncelikle tutumların araştırılması için düzenlenmiş çeşitli madde-cevap modelleri geliştirmiştir. Tutumsal farklılıklar, daha çok gönüllü eylemler ve bireylerin kararlarındaki farklılıklarla ilgilidir. Tutum kavramı, Spencer (1862) tarafından yüzyıl önce kullanılmıştır. Ölçme kuramlarının tanımlanması ile yakından ilgili olan Thurstone, Guttman, Likert ve Lazarsfeld tutum değerlendirme literatürüne en erken katkıları yapmışlardır. 1950'lerde geliştirilmiş bu modeller, örtük özellikler ve cevap olasılığı arasındaki ilişkinin niceliksel ilişkisini göstermektedir. Modern test kuramının gelişmesinde bu modellerin yeri önemli olmuştur (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

Çalışmalarının büyük bölümünü tutum ölçekleri üzerinde yoğunlaştıran Lazarfeld “örtük özellik” kavramını ilk kullanan kişi olmuştur. Ancak Lord'un 1950'li yılların başında yaptığı çalışmalar “modern test kuramı” olarak da adlandırılan Örtük Özellik Kuramı'nın doğuşu olarak kabul edilmektedir. Lord ilk kez bu kuram doğrultusunda bir model geliştirerek “normal ogive modeli”olarak adlandırılan bu modelin yöntemlerini gerçek başarı ve yetenek testleri verilerinin parametrelerinin saptanmasında başarıyla uygulamıştır. Birnbaum, 50'li yılların sonunda Lord ve diğerleri tarafından kullanılan normal ogive eğrilerinin yerine lojistik modeli getirerek

bu alanda çalışanlara kolaylık sağlamıştır. Bütün bu çalışmaların teoriye büyük katkıları olmakla birlikte, 1950-1970 yılları arasında, alanın matematiksel karmaşıklığı ve işlemleri hızla yapabilen bilgisayar programlarının bulunmaması nedeniyle gelişmeler çok yavaş olmuştur (Erkin, 1994).

Madde-cevap kuramının sonraki uygulamalarında, Wright ve Mead (1977), Parsons's (1979), ve Hulin, Drasgow ve Komocar's'ın (1982) yaptıkları çalışmalar, genel bir perspektifi paylaşmaktadır: Gözlenebilir bir davranışın olasılığı, kişide temel olan örtük özelliklerle ilgilidir. Örtük özellik doğrudan gözlenememektedir. Madde-cevap kuramı, örtük özellik ve cevaplar arasında bir bağ kurmaktadır. Bu noktada madde cevap kuramı, gözlenmiş davranışlarla, (çoğunlukla bir çok maddeye verilen cevaplar) örtük özelliğe temel olan kişinin tahminlemesini kullanmaktadır (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

Madde-cevap kuramının temel amacı; madde istatistiklerinin ve davranış ölçümlerinin değişken olmayan bir biçimde tahminlenebilmesidir. Bu özelliklere model ile deneysel olarak elde edilen veri seti arasındaki ilişki uyumlu olduğunda, maksimum düzeyde ulaşılabilmektedir.

C.2-Madde-Cevap Kuramının Varsayımları

Madde-cevap kuramında kullanılan matematiksel modeller, maddenin özelliklerine ve kişinin yeteneğine dayanarak, bir kişinin bir maddeye doğru olarak verdiği cevabın olasılığını belirlediği modellerdir. Madde-cevap kuramında modellerin uygulanabilmesi için bazı varsayımlar bulunmaktadır.

C.2.1-Tek boyutluluk (unidimensionality) varsayımı: Testi meydana getiren bir grup test maddesi tarafından sadece bir tek yetenek ölçüldüğü varsayılmaktadır. Bu temel yetenek boyutu (θ) ile gösterilmektedir. Genellikle kişinin testteki performansını açıklayan bir tek yetenek veya özellik boyutu olduğu varsayılmaktadır. Bu şekildeki modeller “ tek boyutlu “ modellerdir. Bu varsayım tam anlamıyla karşılanamayabilir. Çünkü, çeşitli bilişsel, kişilik ve test alma faktörleri (motivasyon düzeyi, sınav kaygısı, süratli çalışabilme yeteneği ve sınav sorularının ölçtüğü özelliklerin dışında kalan bilişsel yetenekler gibi faktörler) daima test performansını etkileyebilmektedir. Ancak bunlardan en baskın olanı testin ölçtüğü yetenek olarak tanımlanmaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991; Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983; Erkin, 1994; Somer, 1994).

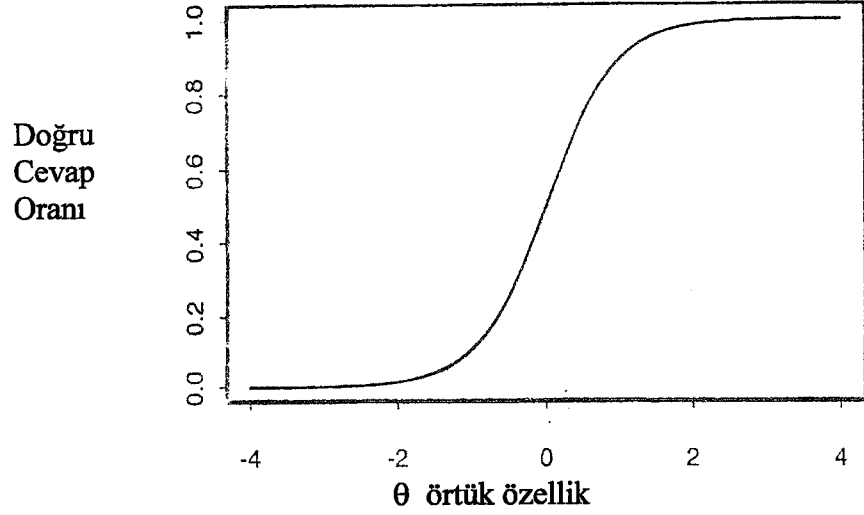
C.2.2- Lokal bağımsızlık (local independence) varsayımı: Test performansını etkileyen yetenek sabit tutulduğunda, maddelerin herhangi bir çiftinde kişinin yanıtları istatistiksel olarak bağımsızdır. Diğer bir deyişle, kişinin dikkate alınan yeteneği dışında, kişinin farklı maddelere verdiği yanıtlar arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Modelde belirlenen yetenekler sadece, kişinin test maddelerine verdiği yanıtları etkileyen faktörlerdir. Bu yeteneklerin toplamı tam bir örtük özellik uzayı göstermektedir. Tek boyutluluk varsayıldığında, tam bir örtük uzay, sadece bir yeteneği meydana getirmektedir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Lord ve Novick'e göre, (1968) tek boyutluluk varsayımı doğru olduğunda, lokal bağımsızlık elde edilmektedir. Bir anlamda bu iki kavram eşdeğerdir. Veri seti tek boyutlu olmadığı zaman bile, lokal bağımsızlık elde edilmiş olabilir. Tam bir örtük uzay belirlenmiş olduğunda, (yani performansı etkileyen bütün yetenek boyutları dikkate alınmış olduğunda) lokal bağımsızlık elde edilmiş olacaktır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

C.3- Madde-Cevap Kuramının Temel Kavramları

Madde-cevap kuramının en temel kavramlarından birisi, madde karakteristik eğrisidir. Madde özellik fonksiyonu veya madde karakteristik eğrisi, (İtem Characteristic Curve, ICC) bir maddenin özellikleri ve test tarafından ölçülen yetenek üzerindeki maddeye verilen doğru cevap olasılığı ile ilgili matematiksel bir ifadedir. Gözlenebilen ve gözlenemeyen nicelikler arasındaki ilişki, matematiksel bir fonksiyonla tanımlanmıştır. Bu nedenle madde-cevap modelleri, test verileri üzerinde belirli varsayımlara dayanan matematiksel modellerdir.

Madde-cevap modellerinin ilk geliştirildiği yıllarda Lord (1952) tarafından önce kümülatif normal dağılıma dayanan (normal ogiv) madde-cevap modeli geliştirilmiştir. Daha ileriki yıllarda Birnbaum (1968), madde özellik fonksiyonu olarak iki parametrelili normal ogiv fonksiyonlarının yerine, iki parametrelili lojistik fonksiyonları kullanmıştır. Lojistik fonksiyonlar, normal ogiv fonksiyonlarla çalışmaktan daha uygun avantajlara sahiptir. Lojistik model, normal ogiv modelden matematiksel olarak daha kolay çalışmaktadır. Bir ölçekleme sabitinin ($D=1.7$) kullanılması ile, lojistik ogiv normal ogiv'e çok yaklaşmakta, 0.01'den küçük farklılıklarla birbirlerinin yerine kullanılabilir. Normal ya da lojistik ogiv'in kullanılması ile madde güçlüğü (b), madde ayırt ediciliği (a) ve tahmin parametresi (c) gibi, bir iki veya üç madde parametresi ile, elde edilen madde karakteristik eğrisi temsil edilebilmekte ve farklı yetenekteki kişilerin bir maddeyi doğru cevaplama olasılıkları tahminlenebilmektedir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991; Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

Şekil 1 (a): Madde Karakteristik Eğrisi (Crocker & Algina, 1986)

Belli bir yetenek düzeyi için cevabı 1 (doğru) ya da 0 (yanlış) olabilen bir madde için frekans dağılımlarının ortalamalarını birleştiren eğri, madde puanlarının yetenek üzerindeki regresyonudur. Yalnızca bir tek özellik ölçüldüğünde bu regresyona 'madde özellik eğrisi', örtük özellik çok boyutlu olduğunda ise 'madde özellik fonksiyonu' denmektedir (Erktin, 1994).

Tüm örtük uzay, ilgili ana grup için tanımlandığında, sabit yetenekteki kişiler için durumsal puan dağılımları eşit olmalıdır. Bu dağılımlar eşit olduğunda, ortalama noktalarını birleştiren eğriler de eş olmalıdır. Bir kişinin bir soruya doğru cevap verme olasılığı, yalnızca madde özellik eğrisinin şekline bağlı olduğundan, bu olasılıkların dağılımı ana grubun yetenek dağılımından bağımsız olacaktır. Böylece bir kişinin, bir soruya doğru cevap verme olasılığı, o kişi ile aynı yetenek düzeyindeki diğer kişilerin sayısına bağımlı olmayacaktır. Örtük özellik modellerinin bağımsızlık özelliği kuramın en güçlü yanlarından biridir ve soru bankaları, kişiye özel sınavlar ve madde hatalarının araştırılması gibi konular için büyük önem taşımaktadır (Erktin, 1994).

C.4- İki Parametrelili Lojistik Model

Örtük özellik kuramında, genel olarak kişilerin ölçülen özellikleri tek boyutlu uzayda, bir (θ) vektörü ile gösterilmektedir. En çok kullanılan tek boyutlu madde-cevap modelleri arasındaki temel ayrım, maddeleri tanımlamakta kullanılan parametre sayısıdır. Yine en çok kullanılan madde-cevap kuramı modelleri, bir, iki, üç parametrelili lojistik modellerdir.

Bu parametreler, madde güçlüğü (b), madde ayırt ediciliği (a) ve şans(c) parametreleridir. Bir test maddesi için (b) değeri, örtük özellik (θ) üzerinde bir noktadaki yeri, konumu ve (a) değeri ise, $(\theta) = b_i$ noktasında, $P_i(\theta)$ 'nın, eğimidir. Üçüncü parametre olan (c) parametresi ise, madde karakteristik eğrisinin düşük

asimptotuna karşılık gelmektedir. Bir madde her üç parametre ile tanımlandığında üç parametrelilik model, şans faktörünün sıfır olduğu düşünöldüğünde iki parametrelilik model ve maddeler yalnızca güçlük derecesi ile tanımlandığında; yani ayırt ediciliğinin eşit, şans faktörünün sıfır olduğu varsayıldığında, tek parametrelilik model uygulanmaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Tahmin edilen parametre değerleri, ayırt etme indeksi için yaklaşık 0.30 ile 2.0 arasında olmakta, güçlük parametresi genelde -3 ve +3 arasında değerler almakta, tahmin parametresi de 0 ile 1.0 arasında değişen değerler almaktadır (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

Madde-cevap kuramında, kullanılabilir bir test maddesi için, kişinin söz konusu özelliğe sahip olma derecesi arttıkça, maddeyi doğru cevaplama olasılığının da buna bağlı olarak artan bir fonksiyon özelliğinde olması gerekmektedir (Berberoğlu, 1988).

Parametre tahminlerinde kullanılan yaygın bir istatistiksel yöntem, gözlenen verilerin olasılıklarını maksimize eden model parametrelerini parametre değeri olarak almaktır. Bu şekilde elde edilen parametre tahminleri Maksimum Olabilirlik Tahminleri olarak bilinmektedir.

Örnekleme yararlanan bireylerden bağımsız madde ölçeklemesi (sample-free item calibration) ve maddelerden bağımsız yetenek ölçüleri elde etme (item-free person measurement) kolaylığını getiren Madde-Cevap Kuramı (Latent Trait Theory) bir dizi matematiksel modeli içermektedir. Bu modeller gözlenen değişkenler ile bunlara neden olan örtük özellik arasındaki işlevsel ilişkiyi tanımlamaktadır. Bu kuramın modellerinde, kişilere test maddeleri gibi bir dizi uyarıcı sunulmakta, uyarıcılara verilen cevaplar gözlenerek kaydedilmekte ve kişilerin bir özelliğe ne derece sahip olduğunu, gözlenen cevaplara bakarak saptanması için, gözlenen cevap ile kişinin sahip olduğu varsayılan özellik arasındaki ilişki bir eşitlik ile tanımlanabilmektedir. Bu ilişkiyi gösteren eşitliğin yardımıyla, (test maddelerinin özellikleri bilindiğinde) kişilerin gözlenen cevaplarından, ölçölmek istenen özelliğe ne derece sahip olduklarına ilişkin bir tahmin yapma olanağı sağlanabilmektedir (Erkin, 1994).

C.4.1-İki parametrelilik normal ogiv modeli:

$$P_i(\theta) = \int_{-\infty}^{a(\theta - b_i)} \frac{1}{2\pi} e^{-z^2/2} dz$$

$P_i(\theta)$ = θ yetenek düzeyinde rasgele seçilen bir kişinin i maddesine doğru yanıt verme olasılığı

b_i = madde güçlüğü indisi

a_i = madde ayırt edicilik indisi

C.4. 2- İki parametrelili lojistik model:

$$P_i(\theta) = \frac{e^{Da_i(\theta-b_i)}}{1 + e^{Da_i(\theta-b_i)}} \quad (i = 1, 2, \dots, n)$$

Pay ve payda $e^{-Da_i(\theta-b_i)}$ ile çarpıldığında,

$$P_i(\theta) = \frac{1}{1 + e^{-Da_i(\theta-b_i)}}$$

olur ve,

$$P_i(\theta) = \{1 + \exp[-Da_i(\theta - b_i)]\}^{-1}$$

şeklinde ifade edilebilir. Burada da $P_i(\theta)$, b_i , a_i ve θ aynı normal ogiv modelindeki gibi yorumlanır. $D = 1.7$ olduğunda, θ 'nın bütün değerleri için, her iki modelden elde edilen $P(\theta)$ değerlerinin farkının .01'in altında olduğu gösterilmiştir (Hambleton, 1985).

C.5- Madde ve Yetenek Parametrelerinin Tahminlenmesi (estimation)

Modellerin parametre tahminleri için birçok yöntem geliştirilmiştir. Parametre tahminlerinde kullanılan yaygın bir istatistiksel yöntem, gözlenen verilerin olasılıklarını maksimize eden model parametrelerini parametre değeri olarak almaktır. Bu şekilde elde edilen parametre tahminleri maksimum olabilirlik tahminleri olarak (maksimum likelihood estimation: MLE) bilinmektedir.

Belirli bir veri seti için, bir madde-cevap modeli seçildikten sonra, kişi ve madde parametrelerini tahminlemek gereklidir. Her kişi için bir tek yetenek parametresi (θ) tahminlenir. Madde parametreleri ise, seçilmiş madde-cevap modeline dayalı olarak (bir, iki veya üç parametrelili lojistik madde-cevap modelleri gibi) her madde için tahminlenmelidir (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

Tahminleme süreci ile (estimation) maddeler ve kişiler, gerçek performans olasılıkları ile beklenen olasılık parametreleri arasındaki ilişkinin en yakın olmasını sağlayacak biçimde, yetenek ölçeği (θ) üzerinde yerleştirilirler. Madde parametresi

tahminleri ve deneklerin yetenek tahminleri, gerçek test verileri ile madde ve yetenek tahminleri arasında en yüksek uyum sağlanana kadar sürdürülür (Somer, 1998).

Maksimum olabilirlik tahminlerinin üç önemli özelliği bulunmaktadır. 1- genel koşullar altında Maksimum olabilirlik tahmininin ilk özelliği, tutarlılıktır. Bir μ parametresinin m tahmini tutarlıdır. Yani, örneklem genişliği yeterli miktardaysa, m , μ ye kesin olarak çok yakın olacaktır. Geniş örneklem, parametrenin daha iyi tahminini verecektir. Örneklem büyüklüğü ve madde sayısı arttıkça, tahminler gerçek değerlerine yaklaşmaktadır. 2- Maksimum olabilirlik tahmininin ikinci özelliği, asimptotik normal bir dağılım göstermesidir. Bunun anlamı ise, Maksimum olasılık tahmininin örneklem dağılımları, örneklem genişliği arttıkça normal dağılımın sağlanmış olmasıdır. Bir parametrelili lojistik model için, doğru puan sayısı, yetenek (θ) için yeterli bir istatistiktir. İki parametrelili lojistik model için r puanı a kişisi için tanımlandığında,

$$r_a = \sum_{i=1}^n a_i U_{ia}$$

olur ve $U_{ia} = i$ maddesine verilen cevap olduğunda (θ) için yeterli bir istatistiktir. Yeterli istatistikler var olduğu zaman, yeterli istatistiksel fonksiyonlar da vardır; yani, yeterli istatistik parametre hakkında bütün bilgiyi kapsamakta, daha fazla veri gerekli olmamaktadır. 3- asimptotik (verimlilik) etki ise, geniş örneklemelerde Maksimum olabilirlik tahmininin örneklem varyansı, teorik olarak en düşük sınıra ulaşmaktadır (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

(θ) yeteneğinde bir kişinin n maddelik bir testteki cevaplarının olasılığı için, i maddesine, bir U_i cevabı ($U_i = 1$ doğru cevap için, 0 yanlış cevap için) elde edilir. Bu $P(U_i | \theta)$ olarak belirtilir. Doğru bir cevap için, $P(U_i = 1 | \theta)$ olasılığı, madde-cevap fonksiyonudur; ve $P_i(\theta)$ veya basitçe P_i olarak belirtilebilir. Madde-cevap fonksiyonu, θ 'da bir kişinin yeteneğinin fonksiyonudur; ve parametreler, maddeyi karakterize eder. U_i bir binomial değişken olduğunda, cevabın olasılığı, U_i şöyle ifade edilebilir.

$$\begin{aligned} P(U_i | \theta) &= P(U_i = 1 | \theta)^{U_i} P(U_i = 0 | \theta)^{1-U_i} \\ &= P_i^{U_i} (1 - P_i)^{1-U_i} \\ &= P_i^{U_i} Q_i^{1-U_i} \end{aligned}$$

$Q_i = 1 - P_i$ ' dir.

Eğer n sayıdaki maddeleri cevaplayan θ yetenekteki bir kişiyse, cevapların birleşik olasılığı U_1, U_2, \dots, U_n , $P(U_1, U_2, \dots, U_n | \theta)$ olarak ifade edilebilir. Eğer örtük uzay tek boyutlu ve lokal bağımsızlık elde edilmiş ise, n maddelerine verilen cevaplar bağımsızdır.

$$\begin{aligned}
P(U_1, U_2, \dots, U_n | \theta) &= P(U_1 | \theta) P(U_2 | \theta), \dots, P(U_n | \theta) \\
&= \prod_{i=1}^n P(U_i | \theta) \\
&= \prod_{i=1}^n P_i^{U_i} Q_i^{1-U_i}
\end{aligned}$$

Bu ifade n sayıdaki maddelere verilen cevapların, birleşik olasılığıdır. Bununla beraber, gözlenen cevaplar, (U_1, U_2, \dots, U_n) U_i , 1 veya 0 gibi belirli değerler aldığı anda, yukarıdaki tanım, bir ifade olasılığını sağlamış olur. Bu θ 'nın (olasılık fonksiyonu olarak bilinen) aşağıdaki şekilde belirtilen matematiksel fonksiyonudur.

$$L(U_1, U_2, \dots, U_n | \theta) = \prod_{i=1}^n P_i^{U_i} Q_i^{1-U_i}$$

($U_i = 1$ olduğunda Q_i terimi bırakılır ve $U_i = 0$ olduğunda, P_i terimi bırakılır.)

Bu fonksiyonu maksimize eden değer, θ yetenek parametresinin tahmini değeridir (Hambleton, 1985).

Burada, $\ln L(u|\theta) = \sum_{i=1}^n [U_i \ln P_i + (1 - U_i) \ln Q_i]$ nin maksimum değeri için,

$$\frac{d}{d\theta} \ln L(u|\theta) = 0$$

eşitliğinin çözülmesi gerekmektedir. böylece θ için maksimum olabilirlik tahmini değeri elde edilmiş olacaktır. Bu eşitliğin çözümünde sayısal yöntemlerden yararlanmak gerekmektedir. Newton-Raphson yöntemiyle çözüldüğünde,

$$f(x) \equiv \frac{d}{d\theta} \ln L(u|\theta) \text{ dir; ve,}$$

$$f(x) \equiv \frac{d^2}{d\theta^2} \ln L(u|\theta) \text{ olur.}$$

θ_m m'inci θ tahmini değeri olsun, $m + 1$ 'ci tahmin için

$$\theta_{m+1} \equiv \theta_m - \left[\frac{d}{d\theta} \ln L(u|\theta) \right]_m / \left[\frac{d^2}{d\theta^2} \ln L(u|\theta) \right]_m$$

denklemini kullanılır. Bu işlem bir yaklaşma oluncaya kadar sürdürülür. Yakınlaşan değer θ 'nın maksimum olabilirlik tahmini ($\hat{\theta}$) olarak kabul edilir (Hambleton, 1985).

C.6- Madde-Cevap Modellerinin Uyum Testleri

Madde-cevap modellerinde, test için madde seçiminde modele uygunluk önemlidir. Kullanılan ölçüt, modele uygunluktur. Maddeler modele gösterdikleri uygunluğa göre testte yer alırlar, düzeltilirler veya çıkarılırlar. Uyum analizleri sonucu elenen bir maddenin 1- yazımında teknik bir hata olduğu, 2- ayırıcılığının düşük ya da testteki diğer maddelerden farklı olduğu, 3- test ile ölçülen yetenek dışında bir boyutu ölçtüğü, 4- şans ile cevaplanabildiği, 5- testteki diğer maddelerden güç olduğu ya da yetenek dağılımını çok geniş bir kitleye uygulandığı düşünülmektedir (Somer, 1998).

Bir parametrelili modelin uyum testi için Wright ve Panchapakesan (1969) tarafından kabul gören işlem, istatistiksel testlerde en yaygın olarak kullanılanlardan birisidir. O esas olarak, f_{ij} , j maddesine doğru olarak cevap veren, i yetenek düzeyindeki kişilerin frekansını göstermektedir. Y_{ij} , şu şekilde hesaplanmaktadır:

$$Y_{ij} = \{ f_{ij} - E(f_{ij}) \} / \{ \text{Var } f_{ij} \}^{1/2} \quad f_{ij} = \text{sınanma miktarı (examining quantity)}$$

Birim varyansı 1 ve ortalaması sıfır olarak normal dağıldığı varsayılmaktadır. f_{ij} , P_{ij} parametresi ile binominal dağılıma sahip olduğunda, bir parametrelili model için verilen, $\theta_i^*/(\theta_i^* + b_j^*)$ bir doğru cevap olasılığıdır. r_i ise, grup puanı içindeki kişilerin sayısıdır. Bundan dolayı, $E(f_{ij}) = r_i P_{ij}$ ve $\text{Var}(f_{ij}) = r_i P_{ij} (1 - P_{ij})$ dir. Böylece, modelin χ^2 uyum ölçümü, şöyle belirlenebilmektedir.

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^{n-1} \sum_{j=1}^n y_{ij}^2$$

Yukarıda tanımlanan χ^2 , Wright, Mead ve Draba (1976), tarafından belirtilmiştir. $n(n-1)$ ve tahminlenen parametre sayısı $2(n-1)$ olunca, $F = \{ f_{ij} \}$ matriksin

de toplam gözlem sayısı olduğunda, $(n-1)(n-2)$ serbestlik derecesi ile bir χ^2 dağılımına sahip olmaktadır (Hambleton, 1985).

Wright ve Panchapakesan (1969), kişiler için maddelerin uyum ölçümünü şöyle tanımlamışlardır.

$$\chi^2_j = \sum_{i=1}^{n-1} y_{ij}^2$$

χ^2_j 'nin $(n-2)$ serbestlik derecesi ile χ^2 olarak dağılmış olduğu varsayılmaktadır. Uyumun belirlenmesi için bu yöntem, iki ve üç parametrelili madde-cevap modelleri için genişletilebilmektedir (Hambleton, 1985).

Ancak, yukarıdaki Ki-Kare uygunluk testi ile ilgili bazı problemler bulunmaktadır. Birincisi, $E(f_{ij})$ değerlerinden herhangi biri 1 den küçük olursa, y_{ij} 'ler normal dağılmamakta ve bu da Ki-Karenin geçerliliğini azaltabilmektedir. Ki-Karenin kullanımındaki diğer bir sakınca ise, bu testin örneklem büyüklüğüne fazlaca duyarlı olmasıdır. Yeteri kadar gözlem yapıldığında, modelin verilere uygunluk gösterdiğini iddia eden sıfır hipotezi daima reddedilmektedir (Hambleton, 1985).

C.7- Madde ve Test Bilgi (information) Fonksiyonları

Hulin, Drasgow ve Parsons, (1983) bilgiyi (information), kesinliği olmayan bazı olaylar gibi tanımlamaktadırlar. Örneğin, daha az kesin olan bir olay olabilir veya bir gözlem, süreklilik içinde belirli bir aralıkta meydana gelebilir ve böylece daha fazla bilgiye sahip olunabilir. Genelde, bir örneklemden veri toplanır, örneklemin belirli istatistik değerleri hesaplanır ve örneklem ortalaması ifade edilir. Sonra, örneklemin istatistik değerleri popülasyonun parametre değerleri hakkında yargıya ulaşmak için kullanılır. "Verileri toplamadan ve onların istatistik değerlerini hesaplamadan önce, popülasyon parametre değerleri hakkında bir bilgiye sahip değilizdir. Bu değerler hakkında kesin bilgiye sahip olmamız teorik olarak sonsuzdur. Yani o, $-\infty$ ve $+\infty$ arasındaki herhangi bir yerde olabilir. N sayıda gözlemlerden toplanan ve hesaplanan (\bar{x}) ortalamalardan sonra, popülasyonun μ değeri hakkında kesin olmamız azalmıştır. Kesin olmamızın azalması nedeniyle, bazı bilgilere sahip olunmuştur. Fakat kesin olmamızın azalması ne kadardır? Ve ne kadar bilgiye sahip olunmuştur?" (Hulin, Drasgow ve Parsons; 1983, sayfa: 54). Teorik parametreler veya popülasyon hakkında kesin olunmaması, parametre için güven aralığının genişliği veya parametre etrafında tahminlenen örneklem varyansı terimiyle ifade edilebilmektedir. Eğer bir popülasyonun ortalaması tahminlenirse, ortalamamızın standart hatasının karesi, $\sigma_{\bar{x}}^2 = \sigma^2 / N$ 'dir. Bu standart hatanın karesi küçüldükçe, bilgi artmaktadır. Böylece doğal olarak, standart hatanın karesine karşılık olarak parametre hakkındaki bilgiyi tanımlamaktadır. ($I_{\bar{x}} = I / \sigma_{\bar{x}}^2$)

Madde-cevap kuramında bilgi önemlidir. Çünkü, madde-cevap kuramı işlemleri kullanılarak geliştirilen ölçekler, ölçülen özelliğin, (θ) tahminlenen doğruluğuna dayanarak değerlendirilmektedir. Tahminlenen özelliğin standart hatasının karesi (varyansı) veya bilgi(information), normal olarak bir ölçümün doğruluk tahmini gibi kullanılabilir. (θ)'nın belirli bir değerindeki bilgi, belirli sayılara dayanmakta ve (θ)'yı (ölçülen özelliği) tahminlemekte kullanılmaktadır. Örneğin, yaklaşık olarak bütün yüksek yetenekteki kişilerin doğru olarak cevap vermesi, ölçülen yetenek hakkında az bir bilgi sağlamaktadır. Aynı maddeler, (θ)'nın düşük düzeylerdeki kişiler hakkında, önemli bir miktarda bilgi sağlayabilir (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

Madde-cevap kuramı, test maddelerinin seçimi ve testlerin karşılaştırılması için güçlü yöntemler sağlamaktadır. Bir test, belirli bir özelliği ölçen ölçek üzerindeki farklı bölgelerde bulunan kişiler için farklı düzeylerde bilgi sağlamaktadır. Daha hassas ayırımların yapılabildiği bölgelerdeki kişiler için test daha fazla bilgi sağlamaktadır. Bir testin sağladığı bilgi, maddelerinin karakteristik eğrilerine dayanmaktadır. Bu nedenle bir testteki her bir maddenin sağladığı bilginin ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir. θ 'nın her bir değeri için elde edilen bilgilerin θ 'ya karşı grafiğinin çizilmesi ile Madde Bilgi Eğrileri elde edilir. Test maddeleri, madde karakteristik eğrilerinin eğiminin en yüksek olduğu noktalarda, o yetenek seviyesine karşılık gelen kişiler için en yüksek bilgiyi sağlamaktadır. Belirli bir θ için madde bilgilerinin, testteki maddelerin tümü için toplanması ile Test Bilgi Fonksiyonu elde edilmektedir (Crocker ve Algina 1986, Somer, 1994).

Madde bilgi fonksiyonlarının kullanımını içeren bu yöntem, $I_i(\theta)$ olarak gösterilir. Ölçülen özellik, (θ)'daki i maddesi tarafından sağlanan bilgidir. $P_i'(\theta)$, θ 'ya göre $P_i(\theta)$ 'nın türevidir. $P_i(\theta)$ ise, madde cevap fonksiyonu ve $Q_i(\theta) = 1 - P_i(\theta)$ dır.

$$I_i(\theta) = \frac{[P_i'(\theta)]^2}{P_i(\theta) Q_i(\theta)} \quad i = 1, 2, \dots, n$$

Bu eşitlik, dikotomik (doğru, yanlış) olarak puanlanan lojistik madde-cevap modellerine uygulanmaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Bir test için bilgi fonksiyonu, $I(\theta)$ olarak belirtilmektedir ve Birnbaum, (1968) tarafından bulunmuştur. $I(\theta) = \sum_{i=1}^n I_i(\theta)$ olarak gösterilir. θ 'da bir test tarafından sağlanan bilgi, basit olarak θ 'da madde bilgi fonksiyonlarının toplamıdır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Yukarıdaki eşitlikte görüldüğü gibi maddeler, test bilgi fonksiyonuna bağımsız olarak katkıda bulunmaktadır. Böylece, test maddelerinin tek olarak katkısı, testteki diğer maddelerin bilgisi olmaksızın belirlenebilmektedir. Bu özellik, klasik test teorisi işlemlerinde mümkün değildir; test güvenilirliğine test maddelerinin katkısı ve madde ayırt edicilik indisleri (örneğin, nokta çiftserili korelasyon) testteki kalan maddelerin özelliklerinden bağımsız olarak belirlenmemektedir. Çünkü test puanı, test maddelerinin belirli bir seçimine dayanmaktadır. Bir madde değişse bile, test puanları üzerinde bir etkisi olacaktır. Test ve madde indislerinin hepsi değişecektir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

θ 'da bir test tarafından sağlanan bilginin miktarı, tersine belirli bir noktada tahminlenen yeteneğin kesinliği ile ilgilidir.

$$SE(\hat{\theta}) = \frac{1}{\sqrt{I(\theta)}} \quad SE(\hat{\theta}) = \text{tahminin standart hatası}$$

θ 'nın elde edilen maksimum olabilirlik tahmini, bu sonucu vermektedir. θ 'da test bilgisi ile, yetenek tahminini yorumlamak için bir güven aralığı bulunabilir. Madde-cevap kuramı çerçevesinde $SE(\hat{\theta})$, klasik ölçme teorisindeki ölçümün standart hatası gibidir. $SE(\hat{\theta})$ 'nın değeri, yetenek düzeyi ile değişmekte, oysa klasik test teorisinde ölçmenin standart hatası tüm puan değerleri için aynı kalmaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Genel olarak standart hatanın büyüklüğü, a- test maddelerinin sayısına, (daha küçük standart hatalar, uzun testler ile sağlanır) b- test maddelerinin kalitesine, (genellikle, daha küçük standart hatalar, yüksek ayırt ediciliği olan maddelerle sağlanır, böylece doğru cevaplar tahmin etme ile elde edilemezler) ve c- kişi yeteneği ve madde güçlüğü arasındaki benzerliğine (daha küçük standart hatalar, kişinin yetenek parametresine yaklaşık eşit olan güçlük parametresi ile oluşturulan test maddeleri ile elde edilebilir, tersine testler göreceli olarak kolay veya zor olabilir) dayanmaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

C.8-Modern Test Kuramlarında Madde (Differential Item Functioning DIF) Ve Test (Differential Test Functioning DTF) Fonksiyonlarının Gruplar Arası Farklılaşması (Yanlılığı)

Madde-cevap kuramının arzulanan özelliklerinden birisi, madde düzeyinde yanlılığın (bias) araştırılması ve kavramsallaştırılması için bütünleşmiş bir çerçeve sağlamasıdır. Madde yanlılığı araştırmaları, genellikle etnik grup farklılıkları ile cinsiyet farklılıklarında olduğu kadar yaş, sosyo-ekonomik düzey ve eğitim gibi çeşitli alt popülasyonların karşılaştırmalarını da içermektedir.

Drasgow, (1984) ölçülen örtük özellik ve gözlenen test puanları arasındaki ilişki, ölçeğin karşıt alt popülasyonlarında eşit olduğunda, ölçüm eşdeğerliğinin (measurement equivalence) olduğunu ifade etmiştir. Ölçme eşitliğinin olmaması, madde fonksiyonlarının farklılaşması ile kanıtlanmaktadır. Ölçme eşitliğinin sağlanmasında, kültürel, etnik ve cinsiyet grup farklılıklarının karşılaştırmaları gerekmektedir (Ellis & Mead, 1998). Farklılaşan madde fonksiyonlarının değerlendirilmesinde madde-cevap kuramının, klasik test kuramına göre avantajları vardır. Klasik test kuramı farklılaşan madde fonksiyonlarının değerlendirilmesinde ve yorumunda, uygulama sonuçları örnekleme özgü ve ölçüm değişmezliğinin sağlanması için yeterli değildir. Oysa madde-cevap kuramı uygulamalarında, varsayımlar karşılandığı zaman sonuçlar (örnekleme bağımlı olmadığı için) popülasyona genellenebilmektedir (Orlando & Marshal, 2002).

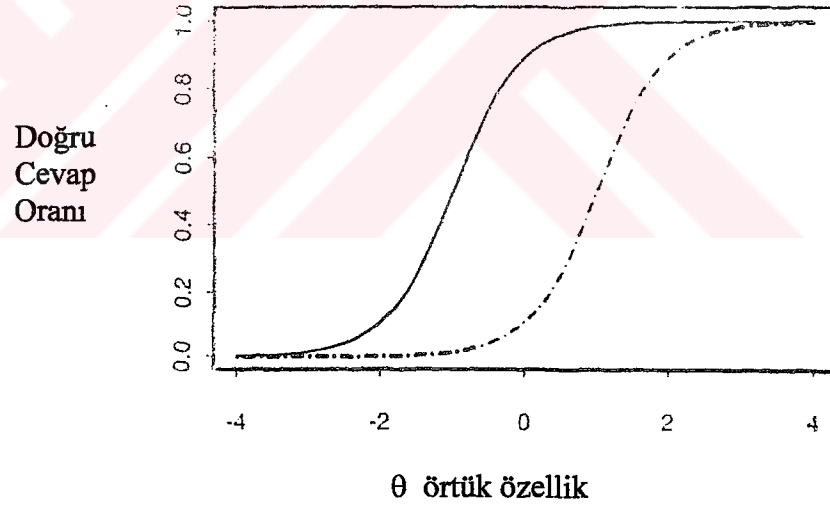
Madde yanlılığı, aynı yetenek düzeyinde maddeyi doğru veya pozitif olarak farklı olasılıklarda yanıtlayan farklı alt popülasyon özelliklerine sahip kişiler olduğu zaman meydana gelmektedir. Madde yanlılığı, çoğunluğu oluşturan alt grupların test maddeleri üzerindeki performansları ile ilgili empirik kanıt toplamayı içermektedir. Yanlılığın araştırılması için farklılaşan performansın empirik kanıtı gereklidir, fakat yeterli değildir. Yanlılıktan (bias) ziyade, farklılaşan madde fonksiyonları, (DIF) yanlılığın araştırılmasında elde edilen empirik kanıtın tanımlanmasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Grupların madde üzerindeki performanslarında farklılaşma varsa, madde fonksiyonları farklılaşmaktadır. Psikometristler tarafından madde fonksiyonlarının farklılaşmasının tanımı ise şöyledir; eğer kişiler aynı yetenek düzeyine sahip, fakat farklı gruplardan maddeye doğru cevap vermenin aynı olasılığına sahip değilse, o maddenin fonksiyonları farklılaşmaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Madde yanlılığı; alt kültüre ait terimlerin fazlaca kullanılmış olması, ve bu terimlerin popülasyonda yaygın olarak paylaşılabilmesi, maddelerin bazı alt popülasyonlarla ilgili olmayan kavramlara değinebilmesi veya maddelerin yabancı dile çevirisinin kötü yapılmış olabilmesi gibi nedenlerden dolayı meydana gelebilmektedir (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983).

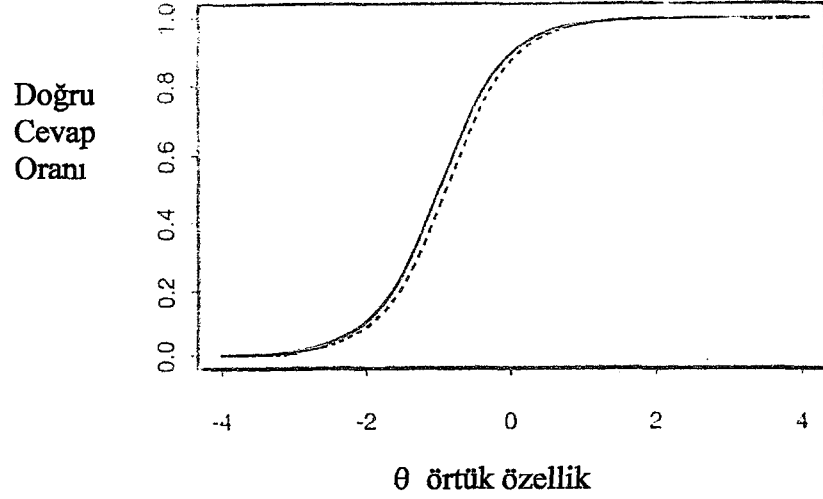
Farklılaşan madde fonksiyonlarının tanımı operasyonel olarak yeniden yapıldığında; eğer madde cevap fonksiyonları farklı alt gruplarda eş değilse, madde fonksiyonları farklılaşmaktadır. Tersine, eğer madde karakteristik fonksiyonları farklı

alt gruplarda eş ise, madde fonksiyonları farklılaşmamaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Yukarıda verilen tanıma dayanarak, farklılaşan madde fonksiyonları, iki veya daha fazla grubun madde karakteristik fonksiyonlarının karşılaştırılması ile araştırılabilmektedir. Madde karakteristik fonksiyonları çeşitli yollarla karşılaştırılabilmektedir. Birinci yaklaşım daha doğrudan bir yaklaşımdır; madde karakteristik eğrilerini (ICC) tanımlayan parametrelerin karşılaştırılmasıdır. Lord'a göre, (1980) ICC'ler, onları karşılayan madde parametreleri ile tam olarak belirlendiğinde, onları tanımlayan madde parametreleri farklıysa, iki ICC farklıdır. İkinci yaklaşım ise, onların arasındaki bölgenin değerlendirilmesi ile ICC'lerin karşılaştırılmasıdır. Eğer ICC'lerin arasındaki bölge sıfır ise, yani ICC'ler birbirine uyarsa madde fonksiyonu farklılaşması olmayacaktır.

Şekil 1 (b): Madde Fonksiyonunun Farklılaşması (Waller, Tompson & Wenk, 1998)

Şekil 1 (c): Madde Fonksiyonunun Farklılaşmaması (Waller, Tompson & Wenk, 1998)

Birinci yaklaşım (Madde parametrelerinin karşılaştırılması); iki madde karakteristik fonksiyonlarının parametreleri eş ise, fonksiyonlar bütün noktalarda eş olacaktır ve doğru cevap olasılığı aynı olacaktır. Madde cevap fonksiyonlarındaki yokluk hipotezi ise şöyle olacaktır.

$$H_0: b_1 = b_2; \quad a_1 = a_2; \quad c_1 = c_2$$

Eğer hipotez ret edilirse, madde için farklılaşma olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Yokluk hipotezinin testi için, madde parametrelerinin tahminlenmesine ve varyans-kovaryans matrislerinin tahminlerine ihtiyaç vardır. Gruplar için ayrı ayrı tahminlenen madde parametreleri ortak bir ölçek üzerinde yerleştirildikten sonra (alt gruplar için ölçek eşitlenmesinin sağlanması), her grup içinde parametre tahminlerinin varyans-kovaryans matrisleri hesaplanmaktadır. Önce her grup için, bilgi(information) matrisi hesaplanır ve tersi alınır. İki grubun varyans-kovaryans matrisleri toplanır sonra tahminler arası farkların varyans-kovaryans matrisleri bulunur. Yokluk hipotezinin testi için istatistik şöyledir:

$$\chi^2 = (a_{diff} \quad b_{diff} \quad c_{diff})' \Sigma^{-1} (a_{diff} \quad b_{diff} \quad c_{diff})$$

$$a_{diff} = a_2 - a_1 \quad b_{diff} = b_2 - b_1 \quad c_{diff} = c_2 - c_1$$

Σ = parametre tahminleri arasındaki farkların varyans-kovaryans matrisi

Test istatistiği, p serbestlik derecesi ile (p = karşılaştırılan parametrelerin sayısı) bir Ki-Kare istatistiğidir. Üç parametrelili modelde, her madde için a, b, c karşılaştırıldığında, p = 3; iki parametrelili model için, p = 2; bir parametrelili model için, p=1' dir. (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

Bu konu ile ilgili eleştirilerden birisi, Lord'a göre, (1980) c parametresi zayıf olarak tahminlendiğinde, (geniş standart hataya sahip olması) onun dahil olduğu test istatistiği çok sınırlı bir test meydana getirebilmektedir; bir başka deyişle, farklılaşan madde parametrelerinin bulunmasını sağlayacak güçte değildir. Sadece a ve b parametrelerini karşılaştırmak (c parametresini dikkate almamak) bir alternatif olabilir. Karşı grupların a ve b parametrelerinde farklılık var olduğunda, madde karakteristik fonksiyonları farklı olacaktır. a ve b parametre değerlerinde fark yoksa, c parametreleri arasındaki farklılık, çok güvenilir olmayan bir sonuca izin verecektir.

Madde karakteristik fonksiyonların karşılaştırılması için madde parametrelerinin karşılaştırılması, şu sebebe dayanarak eleştirilmektedir. İlgili yetenek ranjı içinde, ICC'ler arasında pratikte farklılıklar olmadığında, parametreler arasında anlamlı farklılıklar bulunabilmektedir.

İkinci yaklaşım (madde karakteristik eğrilerinin arasındaki alan); madde karakteristik fonksiyonların karşılaştırılmasına alternatif bir yaklaşım olarak, madde parametreleri yerine, maddelerin ICC'lerinin karşılaştırılmasıdır.

Rudner'e (1980) göre, ortak bir ölçek üzerinde parametre tahminleri yerleştirildikten sonra, ICC'ler eş ise, onlar arasındaki alan sıfır olacaktır. ICC'ler arasındaki alan sıfır olmadığı zaman, madde fonksiyonlarında farklılaşma olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu alanın hesaplanmasında sayısal işlemler kullanılmaktadır. Bu işlemler; a- yetenek ranjı içinde k sayıda aralıklara bölünmeyi, b- her aralığın (interval) orta noktası etrafındaki merkezde dikdörtgen bir kısım oluşturmayı, c- her aralığın orta noktasında ICC değerlerini (olasılıklarını) elde etmeyi, d- olasılıklar arasındaki farkların mutlak değerini almayı ve e- aralıkların genişliği ile farkların çarpılmasını ve toplanmasını, içermektedir.

Sembolik olarak bu işlem i maddesi için şu şekilde ifade edilmektedir.

$$A_i = \sum_{\theta=r}^s |P_{i1}(\theta) - P_{i2}(\theta)| \Delta \theta$$

$\Delta \theta$ = aralık (interval) genişliği ve 0.01 gibi küçük olarak belirlenmektedir.

r ve s değerleri ; yetenek ranjı üzerindeki hesaplanmış bölgedir. Yetenek ranjı keyfidir ve kullanan kişi tarafından seçilebilir. Yetenek ranjı için tipik olan seçim, en düşük yetenekteki grup ortalamasının üç standart sapma altından, en yüksek yetenekteki grup ortalamasının üç standart sapma üstündeki genişlikte olmaktadır. Bu seçim, yaklaşık bütün kişilerin bulunduğu hesaplanmış yetenek ranjı üzerindeki bölgeyi kapsamaktadır.

Raju (1988), bir, iki ve üç parametrelili modeller için ICC'ler arasındaki bölgenin hesaplanmasında tam bir tanım bulmuştur. Bu tanım üç parametrelili model için aşağıdaki gibidir.

$$Alan = (1 - c) \left| \frac{2(a_2 - a_1)}{Da_1a_2} \ln \left[1 + e^{Da_1a_2(b_2 - b_1)/(a_2 - a_1)} \right] - (b_2 - b_1) \right|$$

İki parametrelili model için c terimi kalkmaktadır. Raju (1990), bu alan istatistiği için standart hatayı da tanımlamıştır. ICC'ler arasındaki alanın ya da bölgenin hesaplanmasında kullanılan tanımda, c parametresinin iki grup için aynı olduğu kabul edildiğinde, bu durum için anlamlılık testi uygundur. c parametresi aynı olmadığı zaman, alan hesaplanmasında kullanılan sayısal işlemler ve anlamlılık testi için uygun değildir. Bu durumda empirik bir kesme değeri (cut-off) elde edilmelidir. Bu kesme değeri yaklaşımının kullanımındaki bir dezavantaj, örneklemin ikiye ayrılması sonucu, parametre tahminleri sabit olmayabilir. Bunun sonucunda alan istatistiği, madde fonksiyonu farklılaşmasının (DIF) güvenilir bir göstergesi olmayabilir. Bu duruma alternatif bir yaklaşım ise, simülasyon bir veri kullanarak kesme değeri (cut-off) saptamaktır.

Yukarıda tanımlanan madde-cevap kuramı yaklaşımlarındaki genel bir problem ise, madde parametrelerinin her iki grup için de ayrı tahminlenmiş olmalarıdır. Tipik bir (DIF) farklılaşan madde fonksiyon çalışması için, en küçük grup sayısı yaklaşık 300 kişi civarındadır. Bunun için geniş sayıda denek kullanımına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle, ayrılan gruplar sınırlı yetenek ranjına sahip olabilecektir. Ayrıca, madde parametrelerinin tahminlenmesi zayıf olabilmekte ve farklılaşan madde fonksiyon istatistikleri yanlış kararlara yol açabilmektedir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991).

BÖLÜM 2

YÖNTEM

A- Örneklem

Çalışmanın örnekleme, 2002 yılında, İzmir ili içindeki çeşitli bölgelerde (Bornova, Karşıyaka, Alsancak, Hatay, Balçova, Çamdibi, Şirinyer, Buca ve Çiğli) yaşayan gönüllü kişilerden belirlenmiştir. Örneklem, halen evli ve çocuk sahibi olan 458 kişiden oluşmaktadır.

Madde-cevap kuramına göre geliştirilen testlerde, madde analizleri için gerekli örneklem sayısı kullanılan modelin madde parametrelerinin sayısına göre değişmektedir. Bu çalışmada, iki parametrelili lojistik model uygun bulunmuştur. Çünkü, tutum ölçümlerinde, kişilerin (doyum için) maddenin doğru yanıtını tahmin etmesini gerektirecek bir neden yoktur. Diğer bir deyişle, eğer kişi, tutum objesi hakkında negatif tutuma sahipse, maddeyi olumlu olarak cevaplamayı düşünmemektedir. Çeşitli çalışmalar üç parametrelili lojistik modelin, tutum araştırmaları için gerekli olmayacağını önermektedirler (Parsons ve Hulin, 1982; Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983; Goldman ve Raju, 1986).

Bu çalışmada uygun bulunan, iki parametrelili lojistik model için örneklem sayısı yeterli bulunmaktadır. Hulin ve arkadaşları tarafından yapılan araştırma, test uzunluğu ve örneklem genişliği arasında bir ters orantı olduğunu göstermektedir. Uzun madde sayısına sahip testlerle, örneklem sayısını yarıya indirmek, ICC'nin tahminlenmesinde, daha fazla karşılaştırılabilir sonuçlar vermektedir. Çalışma sonuçları, uzun testlerin ilk madde kalibrasyonunda, (test maddesi $k=60$) geniş sayıda örnekleme gerektirmemiştir. Test maddesi $k = 60$ ve örneklem genişliği $n = 200$ olduğunda, θ ve $\hat{\theta}$ arasındaki korelasyon, iki ve üç parametrelili lojistik modellerde .96 ve .94 olmuştur.

Bununla beraber test uzunluğu, $k = 15$ ve test kalibrasyon örnekleme 500 ve 200 kişi olduğunda, θ 'nın doğruluğunu azaltmıştır. Ayrıca, iki parametrelili lojistik model için, tahminlenen ICC ve gerçek ICC arasındaki hataların ortalama kare kökünün ortalaması (RMSE), .05'den küçük bulunmuştur. Örneklem genişliği ve test maddelerinin sayısı için minimum gereklilik, iki parametrelili lojistik madde-cevap modeli için daha küçük olabilmektedir (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983; Hulin, Drasgow ve Komocar, 1982; Goldman ve Raju, 1986).

Madde-cevap kuramlarına dayalı olarak geliştirilen testlerin klasik kuramlara göre en büyük üstünlüğü, test maddeleri parametrelerinin kullanılan örnekleme bağımsız olmasıdır. Klasik kuramlarda ise, madde parametreleri kullanılan örneklemin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Bu nedenle çalışılan örneklemin, temsil edici bir örneklem olması büyük önem taşımaktadır. Madde-cevap kuramlarında madde parametreleri, üzerinde çalışılan gruptan bağımsız olarak yetenek boyutu üzerinde tahmin edilebilmektedir. Böylece, testin kullanılabilmesi kişilerin dağılımının analiz grubuna benzer olması zorunluluğu ortadan kalkmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında, (MSI-R'in test madde sayısı $k = 150$ ve örneklem kişi sayısı $n = 458$ olması) çalışmada kullanılan örneklem özelliklerinin ve sayısının yeterli olduğu düşünülmektedir. Aşağıda örneklem özelliklerini gösteren tablolar yer almaktadır. Örneklemin % 58,5'ni 268 kadın, % 41,5'ni 190 erkek meydana getirmektedir. Örneklemin tamamının yaş dağılımı 20 ile 60 arasında değişmektedir. Örneklemin %73,8'ni orta-lise ve yüksek okul-üniversite eğitim düzeyindeki kişiler meydana getirmiştir. Ayrıca, örneklemin % 84,5'ni orta ekonomik düzeydeki kişiler meydana getirmektedir.

Tablo 1: Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Kadın	%	Erkek	%	Toplam
	268	58,5	190	41,5	458

Tablo 2: Örneklemin Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	Kişi sayısı	%
20-30	59	12,9
31-40	225	49,1
41-50	146	31,9
51-60	28	6,1
Toplam	458	100,0

Tablo 3 : Örneklemin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Kişi sayısı	%
Okur-yazar ilkokul	39	8,5
Orta-lise	162	35,4
Yüksekokul-üniversite	176	38,4
Yüksek lisans ve üstü	81	17,7
Toplam	458	100,0

Tablo 4 : Örneklemin Ekonomik Düzeye Göre Dağılımı

Ekonomik düzey	Kişi sayısı	%
Alt	51	11,1
Orta	387	84,5
Yüksek	20	4,4
Toplam	458	100,0

Tablo 5 : Örneklemin Mesleğe Göre Dağılımı

Meslekler	Kişi sayısı	%
1-hekim,eczacı,diş hek,y.hemşire	118	25,8
2-öğretmen,subay	19	4,1
3-kimya,inşaat,gıda,tekstil,elektrik,ziraat mühendisleri ve mimarlar	30	6,6
4-sosyal bilimler,güzel sanatlar (sosyolog,psikolog,coğrafya,eğitim,turizm,avukat,iletişim)	19	4,1
5-vasıfsız işçi, memur, serbest meslek, sekreter, teknik eleman	216	47,2
6-iktisadi ve idari bilimler	27	5,9
7-ev hanımı	29	6,3
TOPLAM	458	100,0

B- Çalışmada Kullanılan Ölçme Araçları

B.1-Bilgi Formu:

Çalışmada, kişilerin kimlik bilgilerini ve demografik özelliklerini toplamak amacıyla bir bilgi formu da verilmiştir. Ek-2’de sunulan bu form araştırmanın amacına yönelik, cinsiyet, yaş, meslek, iş durumu, eğitim düzeyi, ekonomik düzeyi, evlilik yaşı, evlilik süresi, önceki evliliklerin sayısı, çocuk sayısı, çocukların yaşı ve anne-babanın evlilik durumu gibi demografik özellikleri belirlemeye yönelik 12 maddeyi içeren bir formdur.

B.2-Evlilik Doyumu Ölçeği:

Çalışmada Ek-2’de sunulan, 150 maddelik, kısa ifadelerden oluşan ve iki kategorili olarak puanlanan (dikotomik) Evlilik Doyumu Ölçeği (MSI-R) kullanılmıştır (Snyder, 1997). Kişilerin yanıtları ölçeğin 13 alt ölçeği üzerinde puanlanmaktadır. İki geçerlik alt ölçeği ve bir genel doyum ölçeği ile ilişkinin belirli boyutlarını ölçen 10 alt ölçek, envanteri oluşturmaktadır. Ölçeğin temel kullanımı, çiftlerle ortak terapiye

başlarken veya çiftlerle ilişkinin problemlili kısmını ve doğasını tanımlayabilmektir. MSI-R, kendini değerlendirme ölçümü olarak, klinik görüşmeyi tamamlayıcı özelliğe sahip olmasının yanı sıra, ilişkiyle ilgili iki taraftan da az bir çaba ve maliyetle bilgi toplama yöntemidir. Daha önceden toplanmış bu bilgi, iletişime istekli çiftlerde bilginin iletilmesini sağlamaktadır. Değerlendirilen bulgular, işbirliği içindeki çiftlerle tartışıldığında, MSI-R'daki sonuçlar, terapötik ilişkiyi ve çiftler için anlamlı olacak tedavi amaçlarının tanımlanmasını kolaylaştırabilmektedir. MSI-R çok boyutlu bir ölçek olarak, klinik müdahalelerle hedeflenmeyen ilgili alanlar ve spesifik problem alanlarının her ikisi içinde terapi boyunca ve terapi sonunda, terapötik kazançların objektif bir ölçümü olarak hizmet edebilmektedir (Snyder, 1997).

Çeşitli çalışmalarda, temel olarak evlilik problemlerinden şikayeti olmayan aileler ve bireylerle, bir tanı aracı olarak MSI-R'ın faydası doğrulanmıştır. Örneğin, MSI-R, depresyon, kronik ağrı veya fiziksel hastalık ve madde kötüye kullanım bozuklukları gibi güçlükler ile potansiyel olarak birbirini etkileyen eksiklikler ve ilişki dayanıklılığını tanımlamaya yardım etmektedir. MSI-R, cinsel fonksiyon bozuklukları veya parasal problemler gibi spesifik alanlarda, varolan ilişki koşullarının altında yatanları bulmada başarılı olarak kullanılmaktadır. MSI-R, ailenin ev çevresinde, çocukların duygusal veya davranışsal güçlüklerinde temel olanları değerlendirmede faydalı olabilmektedir. Ek olarak MSI-R, aile yaşam döngüsüne karşı evlilik fonksiyonları, işe yönelik fonksiyonlar, duygusal, fiziksel ve ilişki sıkıntısı arasındaki bağlar ve çeşitli tedavi yöntemlerinin etkililiğini inceleyen araştırmalarda, evlilik fonksiyonunun çok değişkenli bir kriteri gibi kullanılabilir. MSI-R'ın en önemli özelliği, kişiye veya çifte faydalı yorumlayıcı geri bildirim sağlayabilme kolaylığıdır (Snyder, 1997).

Alt Ölçek Tanımlamaları

Kişinin yanıtları envanterin 13 alt ölçeği üzerinde puanlanmaktadır. Buna iki geçerlik ölçeği, 1- Tutarsızlık (inconsistency) 2- Konvansiyonellik (konvansiyonellik), bir Genel Duygulanım Ölçeği (global affective) ve problemlili ilişkinin belirli boyutlarını ölçen 10 ek alt ölçek dahildir. Rol Uyumu, Tutarsızlık ve Konvansiyonellik dışında bütün ölçekler hoşnutsuzluk yönünde puanlanmaktadır. Yüksek puanlar, ilişki içinde belirli bir alan için doyumsuzluğun yüksek düzeylerini göstermektedir. Ölçeğin maddelerinde anahtar ile uyum sağlayan her cevap 1 ve uyum sağlamayan cevaplar ise 0 puan almaktadır. Her alt ölçek düzeyinde elde edilen puanlar, o alt ölçeğin toplam puanı olarak kabul edilmektedir. Alt ölçek düzeyinde elde edilen toplam puanlar profil formu üzerinde işaretlenmektedir. Uygulamadan elde edilen ham puanlar, profil üzerinde T puanlarına çevrilmekte ve alt alanlar buna göre yorumlanmaktadır (Snyder, 1997).

Tutarsızlık (Inconsistency) Ölçeği: 20 madde çiftini içeren yeni bir geçerlik ölçeğidir. Kişinin madde içeriğini tutarlı yanıtladığını değerlendirir. Her çifti meydana getiren iki madde, a- benzer içeriktedir ve onlar aynı yönde cevaplandırılmalıdır b- ya da içerikteki yakın zıtlıklar veya benzersizlikler zıt yönde cevaplandırılmış olmalıdır. Yüksek puanlar, envanter maddelerinin cevaplandırılmasına dikkatsiz bir yaklaşımı,

rasgele cevaplamayı, yanıt yönlerini, madde içeriğindeki karışıklığı veya değerlendirme işlemine uyulmadığını düşündürür.

Konvansiyonellik (Conventionalization) Ölçeği: Sosyal kabul edilebilirlik yönünde, kişinin ilişkisinin takdir görmesini bozacak yöndeki eğilimlerini değerlendirir. Madde sayısı 10'dur. Genel olarak maddeler bu ölçeğe, inkarın azlığını yansıtarak (genelde ilişkide oluşan güçlükler) ve gerçeğe uymayan pozitif tarzda ilişkinin tanımlanmasıyla katkıda bulunur. Madde içeriği üç faktöre dağılır; a- eş nitelikleriyle tam doyum, b- ilişki etkileşiminden tam bir hoşnutluk, c- mutlak uyum ve anlamadır.

Genel Duygulanım (Global Affective) Ölçeği: Madde sayısı 22'dir. Kişinin ilişkideki bütün doyumsuzluğunu ölçer. Bu alt ölçek, ilişkideki genel duygunun en iyi tek göstergesidir ve klinik müdahaleye çiftin yanıtının güvenilir bir yordayıcısı olduğunu gösterir. Madde içeriği genel ilişki sıkıntısını yansıtır. Bireyin diğer ilişkilerinin karşılaştırılması uygun değildir ve bu ilişkinin geleceği hakkındaki kötümserlik dikkate alınabilir.

1-İletişimde Duygulanım (Affective Communication) Ölçeği: Bireyin duygulanım miktarındaki doyumsuzluğu ve eşi tarafından anlaşıldığının ifade edilmesini değerlendirir. Madde sayısı 13'dür. Bu ölçek, ilişkide yaşanmış duygusal yakınlığın en iyi tek ölçümüdür. Madde içeriği, iki boyutta sıraya konulabilir ; a- duygu veya destek eksikliği, b- duyguların karşılıklı ifade edilmesi veya anlaşılma, anlama eksikliğidir.

2-İletişimde Problem Çözme (Problem Solving Communication) Ölçeği: Farklılıkların yeniden çözümünde çiftin genel etkisizliğini değerlendirir. Madde sayısı 19'dur. Uyuşmazlığın altında yatan duygulardan ziyade açık olarak görülen anlaşmazlıkları ölçer. Madde içeriği üç alanı yansıtır ; a- küçük farklılıkların yeniden çözümünde tekrarlayan başarısızlık, b- belirli problem çözme yeteneklerindeki eksiklik, c- duyarlı konularda tartışma yeteneksizliğine yol açan, eşinin yanıtlarına aşırı tepki göstermedir.

3- Saldırganlık (Aggression) Ölçeği : Yanıtlayanın eşi tarafından yaşanmış fiziksel saldırı ve gözdağı verme düzeyini ölçen yeni bir ölçektir. Madde sayısı 10 'dur. Maddeler, yanıtlayana objeleri fırlatma veya nesnelere çarpma (vurma), kızdığı zaman eşine bağırmanın dahil olduğu gözdağı vermeyi yansıtır. Maddeler, eş tarafından fiziksel olarak sataşarak veya itip kakarak zarar verilmiş olmaktan, fiziksel saldırganlığa kadar olan ranjı değerlendirir.

4- Birlikte Zaman Geçirme (Time Together) Ölçeği : Boş zaman aktivitelerindeki paylaşılan zamanda, çiftlerin arkadaşlığını değerlendirir. Madde sayısı 10'dur. Madde içeriği, iki boyutta sıraya konulabilir; a-paylaşılmış boş zaman aktivitelerinin eksikliği ve b- genel ilgilerindeki eksiklikler.

5- Para Hakkında Anlaşamama (Disagreement about Finances) Ölçeği : Paranın idaresinde, ilişkide dikkate alınan fikir ayrılığını ölçer. Madde sayısı 11'dir.

Maddeler üç faktöre dağılır ; a- parasal ilişkide dikkat edilen ilgiler, b- eşinin parayı idaresindeki güven eksikliği ve c- para hakkında eşiyile tartışmadır.

6- Cinsel Doyumsuzluk (Sexual Dissatisfaction) Ölçeği : Cinsel ilişkinin niteliği ve sıklığı ile diğer cinsel aktivitelerdeki doyumsuzluğu değerlendirir. Madde sayısı 13'dür. Madde içeriği üç alanı yansıtır ; a- cinsel ilişkide genel doyumsuzluk, b- cinsel alışveriş sırasında yetersiz duygulanım ve c- cinsel ilişki için isteksizlik veya eşinin hoşnutsuzluğuna açıkça ilgi eksikliğidir.

7- Rol Uyumu (Role Orientation) Ölçeği : Yanıtlayanın evliliğe ve ailedeki cinsiyet rollerine karşı, geleneksel veya geleneksel olmayan uyumu için savunmalarını değerlendirir. Madde sayısı 12'dir. Maddeler, ev işleri paylaşımı ve çocuk bakımı sorumlulukları, eş statüsündeki eşitlik ve etkiler ile ev dışındaki işlerde, eşlerin göreceli olarak önemini değerlendirir. Ailesel roller ve eşlerin evliliğe bakışının ek olarak değerlendirilmesi, cinsiyet rol çelişkilerini değerlendirmek için bir potansiyeldir ve eşlerin ölçek üzerindeki farklılıkları tarafından değerlendirilmiş olacaktır.

8- Problemin Ailesel Geçmişi (Family History of Distress) Ölçeği : Yanıtlayanın ailesel kökeni içindeki ilişkilerin bozukluğunu yansıtır. Madde sayısı 9'dur. Madde içeriği üç boyuta ayrılır; a- mutsuz çocukluk, b- aile üyeleri arasındaki bozulmuş ilişkiler ve c- spesifik olarak ebeveynlerin evliliğindeki bozulmadır.

9- Çocuklarla Doyumsuzluk (Dissatisfaction with Children) Ölçeği : Bir veya daha fazla çocuğun davranışsal olarak iyi oluşu ve duygusal olarak dikkate alınan ailesel ilgi kadar, yanıtlayan ve çocukları arasındaki ilişki niteliğini değerlendirir. Madde sayısı 11'dir. Maddeler dört faktörü yansıtır: a- çocuğun uyumunu dikkate alan ilgiler, b- çocuk bakımındaki hayal kırıklıkları, c- çocukla pozitif etkileşim eksikliği, ve d- çocukla açıkça ortaya çıkan çelişkilerdir.

10- Çocuk Bakımında Çelişkiler (Conflict over Child Rearing) Ölçeği : Eşler arasında pratikte çocuk bakımında dikkate alınan zıtlıkların yaygınlığını değerlendirir. Madde sayısı 10'dur. Madde içeriği üç boyuta ayrılır; a- çocuk bakımında eşin yetersiz ilgisi, b- çocuk bakımından ortaya çıkan ilişki güçlüğü ve c- eşin uyguladığı disiplinde anlaşamamadır.

B.3- Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) Psikometrik Özellikleri ile İlgili Bilgiler

Snyder, (1979 b, 1981) Evlilik Doyumu Ölçeği için, ilk madde seçimi işlemini ve sonraki ölçek revizyonunu tanımladığı çalışmasında, klinik ve literatür araştırmasını geniş bir çalışma izleyerek, rasyonel bir tündengelim yöntemi kullanarak geliştirdiğini açıklamaktadır. Geniş bir madde havuzu, gözden geçirilen literatür içinde, belirlenen yapı alanlarından bir örneklem ile geliştirilmiştir. MSI'nin, birbirini kapsamayacak biçimde 11 alt ölçeğe ayrılmış, doğru-yanlış 440 maddeyi kapsayan, puanlama yönü için her biri dengelenmiş (eş ağırlıklandırılmış) bir pilot formu yapılandırılmıştır. Geniş madde analizleri, 13 klinik ve 42 klinik olmayan çiftin yanıtlarına dayanan, MSI'nin bu

pilot versiyonunda yapılmıştır. Bu madde analizlerinin amacı, (ölçek puanları ile madde korelasyonları) ölçekler içinde maddelere karşı yanıt oranlarının heterojenliğini korurken, ölçeğin iç tutarlılığını maksimize etmektir. MSI'ın, düzeltilmiş 280 maddelik formu, terapideki 30 çift ve 11 klinik olmayan çiftin bağımsız örneklemelerinde uygulanmıştır. Ek olarak standardizasyon verisi, genel popülasyondan 428 kişilik üçüncü bir örneklemden toplanmıştır. Sonraki analizler, çeşitli sosyo demografik kriterlere karşı, birleştirilmiş standardizasyon örneklemelerinin genel temsilleriyle doğrulanmıştır (Snyder, Lachar, Freiman & Hoover, 1991).

Güvenirlilik ve geçerliğin ilk çalışmaları: çeşitli çalışmalar, MSI'ı kapsayan ölçeklerin geçerlik ve güvenirliliğinin her ikisini de desteklemiştir. Test- tekrar test güvenirlilik analizleri, 6 hafta arayla MSI puanlarının zamana karşı değişmez olduğunu, ölçek güvenirlilik katsayılarının .84 ile .94 (medyan=.89) arasında bir ranj verdiğini göstermiştir. Ek analizler, ölçeklerin iç tutarlılığını doğrulamıştır. Alfa katsayısı ranjı, .80 ile .97 (medyan=.88) arasındadır. Ayırt edici (discriminant) geçerlik, MSI'daki puanların, evlilikte fiziksel olarak kötüye kullanılan kadınlar ve evlilikte kötüye kullanılmayan problemlili kadınlar arasında (Snyder, Fruchtmann ve Scheer, 1980; Snyder, 1981), cinsel fonksiyon bozukluğu uzmanlık kliniğinde tedavi edilen çiftler ve evlilik terapisindeki çiftler arasında (Berg & Snyder, 1981), terapideki çiftler ve eşleştirilmiş bir kontrol grup arasında (Snyder, 1979 b) başarılı olarak ayırt edildiğini göstermiştir. Ayrıca korelasyonel çalışmalarla, ölçeklerin yorumlayıcı amaçları için birleştirici (convergent) geçerliğin kanıtları sağlanmıştır. Bunlara MSI ölçeklerinin, çiftlerin iletişimlerini, (Snyder, Trull ve Wills, 1987) cinsel doyumsuzluklarını, (Snyder & Berg, 1983 a) birlikte boş zamanlarını, (Smith, Snyder, Trull & Monsma, 1988) cinsiyet rol uyumlarını, (Snyder, Velasquez & Clark, 1991) çocukla ilgili sıkıntılarını ölçümlemlerini, (Snyder, Klein, Gdowski, Faulstich & La-combe, 1988) evlilik terapisine yanıtlarını, (Snyder & Berg, 1983 b: Snyder & Wills, 1989; Snyder, Wills & Grady-Fletcher, 1991) ve MSI ölçekleriyle ilgisi olan bütün psikolojik sıkıntılarını ölçümlemlerini değerlendiren (Heim & Snyder, 1991; Snyder & Regts, 1990) araştırmaları dahildir (Snyder, Lachar, Freiman, & Hoover, 1991).

Snyder, (1981) Evlilik Doyumu Ölçeği'ni (MSI) klinik olarak, evlilik ilişkisinde sıkıntısı olan çiftlerin ilişkilerini değerlendirmek amacıyla geliştirmiştir. Orijinal envanter, doğru-yanlış olarak puanlanan 280 maddeden meydana gelmektedir. Bir geçerlik ölçeği, bir genel doyum ölçeği ve 9 alt ölçek ile ilişkinin diğer alanları değerlendirilmektedir. Klinik faydası ve güçlü empirik bulgulara dayanarak, MSI yaygın kullanılan bir ölçek olarak algılanmaktadır. MSI dört amaç için revize edilmiştir. 1- Envanterin uzunluğunu azaltmak, 2- çiftlerin ilişkisinde sözel ve fiziksel saldırganlığı değerlendiren yeni bir ölçeği dahil etmek, 3- ölçeğin evli olmayan çiftlere de uygulanmasını sağlamak (Orijinal ölçekteki maddeler, yanıtlayanın evlilik ilişkisine dayanmakta oysa revize edilen MSI-R, evli olmayan çiftlerin de ilişkisini değerlendirebilmektedir.) ve 4- geniş ve temsil edici bir örnekleme norm çalışmasını sağlamaktır. Yeni standardizasyon örneklemleri, 1020 çiftin (2040 kişi) daha çok bölgeyi temsil ederek, daha geniş yaş ranjında, etnik, eğitim düzeyi ve iş gibi demografik özelliklerini yansıtacak biçimde seçilmiştir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) psikometrik özelliklerini incelemek amacıyla Amerikan örnekleminde (2040 kişi) evli

olan ve olmayan çiftler için yapılan güvenilirlik çalışmasında, alt ölçeklerin iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayıları, .70 ile .93 arasında bir dağılım göstermekte ve katsayıların ortalamasının .82 olduğu bulunmuştur. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) iç tutarlılık ve test tekrar test güvenilirliği doğrulanmıştır. Ölçeğin test tekrar test güvenilirlik katsayıları, 105 çiftin oluşturduğu bir örneklemden elde edilmiştir. Kişilere altı hafta arayla test iki kere uygulanmıştır. Alt ölçeklerin test tekrar test güvenilirlik katsayıları .74 ile .88 arasında ve katsayılarının ortalaması ise .79 olarak bulunmuştur. Ölçeğin geçerlik çalışmalarında ise öncelikle, 323 çiftten oluşan örnekleme, revize edilen Evlilik Doyumu Ölçeği (MSI-R) ile orijinal Evlilik Doyumu Ölçeği (MSI) arasındaki korelasyonlar bulunmuştur. İki ölçeğin alt ölçekleri arasında yüksek korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu korelasyonlar .94 ile .98 arasında ve medyan = 95.5 olarak bulunmuştur (Snyder, 1997).

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, (MSI-R) alt ölçekleri arasında yüksek düzeyde ilişki olmadığı bulunmuştur. Bu durumun özellikle ilişkinin daha genel ve duygusal kısımlarının değerlendirilmesinde olduğu görülmüştür. Ölçeğin ayırt edici geçerlik çalışmaları çeşitli örneklemlerde, evlilik terapisi alan ve almayan çiftler arasında, tedavi öncesi ve sonrası çiftlerin değişimlerini değerlendiren ölçümlerin karşılaştırılmasıyla, madde kötüye kullanımı olan çiftlerin örneklemlerinde, cinsel fonksiyon bozuklukları olan çiftlerin örneklemlerinde, psikiyatrik yetişkin örneklemlerinde yapılmış ve alt ölçeklerin ayırt edici geçerlikleri doğrulanmıştır. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) diğer ölçümlerle olan birleştirici geçerlik (convergent validity) çalışmalarında, evlilik etkileşiminin duygusal ve davranışsal kısımlarının geniş bir ranjında, diğer ölçeklerle ilişkisi olduğu görülmüştür. Örneğin Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin, Marital Adjustment Test (Locke-Wallace, 1959) ve Spanier'in (1976) Dyadic Adjustment Scale'in her ikisi ile yüksek korelasyonları bulunmuştur. Evlilik Doyumu Ölçeği Alt ölçekleriyle, MMPI (Hathaway & McKinley, 1967), ve PIC (Wirt, Lachar, Klinedinst & Seat, 1984) arasında korelasyonlar bulunmuştur (Snyder, 1997).

C- Ölçeğin Çeviri Çalışması

Ölçeğin çeviri çalışması iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, ölçek Türkçe'ye çevrilmiş ve daha sonra çeviri geçerliği çalışması yapılmıştır.

Oluşturulan Türkçe formun çeviri geçerliği geriye çevirme tekniği ile sınanmıştır. Bu amaçla ölçek, E.Ü.Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünde görevli bir öğretim elemanı, Ege Üniversitesinin çeşitli bölümlerinde görevli iki uzman psikolog, bir psikiyatrist, iki uzman hekim ve araştırmacı olmak üzere yedi kişi tarafından ayrı ayrı Türkçe'ye çevrilmiştir. Daha sonra araştırmacı ve danışmanı tarafından bu çeviriler incelenerek, orijinalini en doğru ve anlaşılır şekilde temsil eden ifadeler seçilmiştir. Bu ifadeler, E.Ü. yabancı diller bölümünden iki uzman, E.Ü.Edebiyat Fak. Psikoloji Bölümünde görevli bir öğretim elemanı, bir uzman psikolog, iki dili iyi bilen bir mimar olmak üzere beş kişi tarafından ayrı ayrı yeniden İngilizce'ye çevrilmiştir. Beş kişi tarafından İngilizce'ye çevrilen her ifade, yeniden gözden geçirilerek (araştırmacı ve E.Ü. yabancı diller bölümünden ayrı bir uzman tarafından) orijinal ifade ile

karşılaştırılmış, anlam ve dil farklılığı olan maddeler seçilmiştir. Bu ifadelerin Türkçe çevirileri üzerinde düzeltmeler yapılmış ve Türkçe form oluşturulmuştur. Ölçeğin orijinal formu ve oluşturulan Türkçe formu, yabancı dil uzmanı iki kişi tarafından tekrar, ayrı ayrı incelenerek, karşılaştırılmıştır. Son olarak araştırmacı ve danışmanı tarafından kontrol edilen ifadelerin son şekline karar verilmiştir. Böylece Türkçe form araştırmaya hazır hale getirilmiştir.

Ölçeğin çeviri geçerliliği için, Türkçe ve İngilizce formları halen evli ve çocuk sahibi 32 kişiye (iki dili iyi bilen kişilere), üç hafta aryla, iki dilde, iki kez uygulanmış ve uygulamalar arası ilişkiye bakılmıştır. Bu şekilde, 16 kişi ölçeği ilk kez Türkçe olarak, diğer 16 kişi İngilizce olarak yanıtlamışlardır. Üç hafta sonra ise, ölçeği Türkçe olarak alanlar İngilizce, İngilizce olarak alanlar ise Türkçe olarak yanıtlamışlardır.

Evlilik doyumu ölçeğinin İngilizce ve Türkçe formundan elde edilen alt ölçek puanları arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmış ve Tablo 6'da verilmiştir. Saldırganlık, Para Hakkında Anlaşamama ve Cinsel Doyumsuzluk alt ölçekleri, diğer alt ölçeklere göre düşük korelasyon katsayısı vermekle birlikte, tüm alt ölçekler için yüksek korelasyon katsayıları elde edilmiştir.

Tablo 6: MSI-R' in İngilizce ve Türkçe Formundan Elde Edilen Puanlar Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Alt Ölçekler	1. ve 2. uygulama arasındaki korelasyon katsayıları
Tutarsızlık	•
Konvansiyonellik	.74
Genel Duygulanım	.87
1- İletişimde Duygulanım	.88
2- İletişimde Problem Çözme	.80
3- Saldırganlık	.62
4- Birlikte Zaman Geçirme	.80
5- Para Hakkında Anlaşamama	.62
6- Cinsel Doyumsuzluk	.61
7- Rol Uyumu	.76
8- Problemin Ailesel Geçmişi	.72
9- Çocuklarla Doyumsuzluk	.68
10-Çocuk Bakımında Çelişkiler	.77

**Korelasyon katsayıları 0.01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

•Tutarsızlık alt ölçeğinin kendine ait maddelerinin olmaması nedeni ile, bu alt ölçek analize alınmamıştır. Çünkü, bu alt ölçeğin ham puanı, alt ölçeği içeren madde çiftlerinin yönüne göre ayrıca elde edilmesini gerektirmektedir.

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin İngilizce ve Türkçe uygulamalarının anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığı t testi ile test edilmiştir. t testi sonuçları 12 alt ölçek için Tablo 7'de verilmiştir. Sonuçlar, 12 alt ölçek için iki uygulama arasında anlamlı bir

farklılık göstermemiştir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin İngilizce ve Türkçe formlarından elde edilen puanlar arasında anlamlı farkların bulunmaması ve Evlilik Doyumu Ölçeği'nin İngilizce ve Türkçe test puanları arasında yüksek korelasyonların bulunması Türkçe formun çeviri geçerliğine işaret etmektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin İngilizce ve Türkçe formundan elde edilen alt ölçek puanları arasındaki korelasyon katsayılarının ve Evlilik Doyumu Ölçeği'nin İngilizce ve Türkçe uygulamalarının anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığı t testi sonuçlarına göre, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Türkçe formunun uygulanabileceği düşünülmüştür.

Tablo 7: MSI-R'ın İngilizce (parantez içinde) ve Türkçe Formundan Elde Edilen Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değerleri

Alt Ölçekler	Madde Sayısı	Ortalama	Standart sapma	t değerleri
Konvansiyonellik	10	4.3438 (3.9063)	2,6226 (2,6924)	1,280
Genel Duygulanım	22	4.5937 (5.6562)	4,5921 (5,5394)	-2,188
1-İletişimde Duygulanım	13	4.1563 (4.4688)	3,2039 (3,4918)	-1,056
2-İletişimde Problem Çözme	19	6.8438 (7.0000)	3,9029 (4,9709)	-,294
3- Saldırganlık	10	1.7813 (2.0938)	2,1362 (2,1001)	-,952
4-Birlikte Zaman Geçirme	10	3.9062 (4.2500)	2,7043 (2,9730)	-1,076
5-Para Hakkın. Anlaşamama	11	2.7188 (2.6250)	1,8706 (2,1213)	,303
6-Cinsel Doyumsuzluk	13	3.0000 (4.4063)	2,8284 (3,7918)	-2,611
7- Rol Uyumu	12	8.5000 (8.8125)	3,2129 (2,9341)	-,818
8-Problemin Ailesel Geçmişi	9	3.0938 (3.2188)	2,2050 (2,0278)	-,447
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	11	1.3750 (1.8125)	1,5398 (1,6350)	-1,951
10-Çocuk Bakımında Çelişkiler	10	1.8750 (2.3125)	2,2397 (2,3201)	-1,582

p > 0.01

D- Uygulama

Araştırmada kullanılan araçlar, bireysel bilgi formu ve Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI) araştırmacı tarafından oluşturulan Türkçe formu sırasıyla, birbirine eklenmiş olarak, bir zarf içinde kişilere verilmiş ve ölçeği cevapladıktan sonra zarfa koyup zarfı yapıştırmaları istenmiştir. Ölçek uygulama yapılan bütün kişilere bireysel olarak verilmiştir.

Ölçek uygulanmaya başlamadan önce araştırmacının amacı, ölçekten elde edilen bilgilerin bireysel olarak değerlendirilmeyeceği, ifadelerin evlilik ilişkisinde yaşadıkları duruma göre cevaplamaları, elde edilen verilerin sadece araştırmacı tarafından bilimsel amaçla kullanılacağı ve uygulamaya gönüllü olarak katılabilecekleri kişilere açıklanmış ve yönerge kısaca tekrarlanmıştır. Kişilere ölçeğin üzerine isimlerini yazmamaları önemle belirtilmiştir. Araştırmacı dışında, beş kişi uygulamaya yardımcı olmuştur. Uygulamaya yardımcı olan kişilere, ölçeğin amacı ve yönerge açıklanmıştır. Bu kişilerin ölçeğin amacını ve yönergesini açıklayarak uygulamayı yapmaları istenmiştir.

Ölçek 2002 yılında, evli ve çocuk sahibi kişilere uygulanmış, ağustos, eylül, ekim ve kasım aylarında tamamlanmıştır.

F- Çalışmada Kullanılan Analizler

Ölçeğin, çeviri geçerliğini, madde-cevap kuramı varsayımını (tek boyutluluk), ölçeğin yapı geçerliğini, güvenilirliğini ve demografik değişkenler ile ilişkisini incelemek amacıyla SPSS istatistik programıyla t test, korelasyon, varyans analizi, güvenilirlik katsayıları analizi ve faktör analizleri yapılmıştır.

Ölçek, çeviri geçerliğinden ayrı 650 kişilik bir örneklem grubuna uygulanmış, fakat analizler geçerli kabul edilen, toplam 458 kişi üzerinde yapılmıştır. Yaklaşık 200 kişinin uygulaması, ölçeğin geri gelmemesi, eksik doldurulması, kaybettiğini belirtme gibi nedenlerden dolayı iptal edilmiştir.

Bu analizler, iki parametrelili lojistik modele (2PML) uygun olarak, dikotomik veriler için BILOG programı ile belirlenmiştir. Bu program (Mislevy ve Bock, 1986) , madde-cevap kuramını temel almaktadır. Bu veriler üzerinde; kişi ve madde parametreleri tahminlenmiştir. Madde ve kişi parametrelerinin tahminlenmesinde, maksimum olasılık tahminini kullanan BILOG, madde-cevap modellerinin uyum testlerinde ise, yirmi veya daha fazla maddeye sahip alanlar için, Ki Kare (χ^2) olasılık oran istatistiğini kullanmaktadır. Yirmiden daha az madde sayısı olduğunda, BILOG uyum indeksinin kapsadığı her madde için, sonraki iterasyonların popülasyon ortalama kare kökünü belirlemektedir. Yine bu program ile, madde ve test bilgi fonksiyonları elde edilmiştir.

Farklı gruplardan oluşan denekler arasında (cinsiyet gibi) madde fonksiyonları farklılaşmasının olup olmadığı incelenmiştir (Differential Item Functioning). Bu analizler ise, PARSCALE programı kullanılarak yapılmıştır (Muraki ve Bock, 1997).

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın amaçları çerçevesinde, yapılan istatistiksel analizler ve bulgular, alt ölçeklerde varsayımların sınanması için faktör analizleri, alt ölçeklerin madde analizleri, alt ölçeklerin madde ve test bilgileri ve madde yanlılıkları sırasıyla, ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Tutarsızlık Alt Ölçeği'nin kendine ait maddelerinin olmaması nedeni ile, bu alt ölçek analizlere alınmamıştır. Bütün analiz sonuçları, diğer 12 alt ölçek üzerinde alt ölçeklerde varsayımların sınanması için faktör analizleri, alt ölçeklerin madde analizleri, alt ölçeklerin madde ve test bilgileri ve madde yanlılıkları sırasıyla, alt ölçek başlıkları altında verilmiştir.

A-Faktör analizleri

Tek boyutluluk varsayımının sınanması için, her alt ölçeğin faktör analizleri yapılmıştır. Hambleton, Swaminathan (1989) ve Hulin, Drasgow ve Parsons (1983), bu varsayımın pratikte tam olarak karşılanmasının mümkün olmadığını, genellikle kişilik, test alma becerileri ve ölçülen temel boyuttan başka pek çok diğer faktörün test performansını etkilediğini, pratikte bu varsayımın karşılanması için, test performansını etkileyen baskın bir özellik ya da faktörün bulunmasının yeterli olduğunu belirtmektedirler. Bu baskın faktör, test ile ölçülen yetenek olarak tanımlanmaktadır. Araştırmacılar arasında fikir birliği olmamasına rağmen, tek bir faktör ölçek varyansının en azından % 20'sini açıklarsa, bir baskın faktörün varolduğu ve ölçeğin tek boyutlu olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir (Hulin, Drasgow ve Parsons, 1983; Kirişçi, Tarter ve Hsu, 1994).

Bu temel varsayımın karşılanıp karşılanmadığını incelemek üzere Evlilik Doyumu Ölçeği'nin her alt ölçek maddelerine faktör analizi uygulanmıştır. Ana bileşenler analizi ile elde edilen bulgular, Tablo 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33, 36, 39 ve 42'de verilmiştir. Faktör analizi sonuçları, her alt ölçek için ayrı bir başlık altında gerçekleştirilen diğer analizlerle birlikte tartışılmıştır.

B- Madde Analizleri, Test ve Madde Bilgi Eğrileri:

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin yapılan faktör analizi sonucunda, her alt ölçekte % 20'nin üzerinde güçlü bir açıklama yüzdesi ile, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığı ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede, Evlilik Doyumu Ölçeği maddelerinin boyutsal özelliklerinin, madde-cevap kuramıyla analize uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Maddelerin analizinde iki parametrelili lojistik model temel alınmıştır. Bu parametrelerden birincisi, maddenin örtük özellik üzerindeki yerini belirten madde 'güçlük' parametresi, diğeri ise, maddenin örtük özellik üzerinde farklı konumlarda bulunan kişileri ayırt edip edemediğini gösteren, yani madde karakteristik eğrisinin eğimini veren 'ayırt etme' parametresidir. Bir çok tutum ölçeklerinde madde ayırt

edicilik değerleri .50 ile 1.50 arasında bulunmaktadır. Bu çalışmada da .50'nin üzerindeki madde ayırt edicilik değerleri, maddenin ayırt etme kalitesinin yeterliliği olarak alınmıştır. Bu parametre değerleri her alt ölçek için ayrı olarak Tablo 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 37, 40 ve 43'de verilmiştir. Ayrıca tabloların ilk sütunlarında, testteki her bir maddenin madde-toplam korelasyonları (ift-serili korelasyonları) verilmiştir. Madde-toplam korelasyon değerleri, klasik kuramda maddelerin ayırt etme indeksi olarak ifade edilmektedir. Bu değerler, madde puanı ile testten alınan toplam puan arasındaki ilişkinin derecesini göstermektedir. Klasik kuramla yapılan madde analizlerinde, genellikle .30 ve üzerindeki madde-toplam korelasyon değerleri maddenin ayırt etme kalitesinin yeterli olduğunu göstermektedir.

Tablolarda yer alan değerlerden birisi de dağılım (dispersion) parametresidir. Bu parametre, maddenin örnekleme dağılımının standart hatasını vermektir, ve bu değerler madde karakteristik eğrisinin eğimi ile ters orantılıdır. Eğimin azaldığı durumda bu hata değerleri, artış göstermektedir. rtk zellik üzerinde aynı değere sahip olan kişilerin, maddenin doğru seçeneğini işaretleme oranlarının farklılaşma derecesini (dağılımını) göstermektedir. Bu değerlerin büyük olması, kişilerin test performansında eşit olmakla birlikte, maddeyi çok farklı düzeylerde seçtiklerini göstermektedir. Bu da, maddenin ayırt ediciliğinin yetersizliğine işaret etmektedir. Tablolardaki son sütunlarda, testteki her bir maddenin analizlerinin yapıldığı iki parametrelili lojistik modele uygunluğunu test eden χ^2 değerleri bulunmaktadır. Büyük bir χ^2 değeri, (alttaki parantezlerde anlamlılık düzeyleri bulunmaktadır) maddenin modele uyumsuzluğunu belirtmektedir. Madde-model uyumunda beklenen durum, kişilerin örtük özellik üzerindeki konumları ilerledikçe, maddeleri seçme olasılıklarında da düzenli bir artış olmasıdır. Bir başka deyişle, madde karakteristik eğrisinin monotonik bir Şekilde yükselmesidir. Madde karakteristik eğrisinin teorik konumu ile gözlenen eğri arasındaki fark arttıķa maddenin modele uyum göstermediği anlaşılmaktadır. Örneğin, genel doyumumsuzluk boyutunda yüksek puanlara sahip kişilerin doyumumsuzluğun göstergesi olan bir maddeyi olumlu olarak seçmeleri beklenirken, düşük oranda seçmeleridir veya düşük doyumumsuzluk puanına sahip kişilerin maddeyi sıklıkla seçmeleri gibi düşünülebilir. Bu durumda madde, istenen kuramsal yapıyı ölçmeye gerektiği Şekilde katkıda bulunmamaktadır. Bu durum maddenin yazımındaki teknik hatalardan kaynaklanabileceği gibi, kuramsal açıdan o maddenin ölçülen psikolojik yapının iyi bir göstergesi olmamasından ya da madde yapısının seçilen modelle iyi temsil edilememesinden kaynaklanabilmektedir (Hambleton & Swaminathan, 1989; Somer, 1998).

Test ve Madde Bilgi Eğrileri:

Maddelerin kalitesinin incelenmesinde yol gösterici bir diğer bilgi kaynağı test ve madde bilgi eğrileridir. Madde-Cevap Kuramında, test bilgi fonksiyonlarının klasik kuramdaki güvenirlik ve ölçmenin standart hatası kavramlarına karşılık geldiği belirtilmektedir. Test bilgi fonksiyonlarının, testle yapılan yetenek tahminlerinin doğruluğunun bir ls olabileceğini gösteren iki neden bulunmaktadır. Formun bütünüyle testte içerilen maddelere dayanması ve yetenek düzeylerinin her biri için ayrı ayrı lme hatası vermesidir. Madde-cevap kuramında, ölçmenin doğruluğu maddelerin

sayısı ile her maddenin belirli bir kişiye göre olan durumuna bağlıdır. Bir test, belirli bir özelliği ölçen ölçek üzerindeki farklı bölgelerde bulunan kişiler için farklı düzeylerde bilgiler sağlamaktadır. Her madde, örtük özellik boyutundaki farklı puanlar için, farklı düzeylerde bilgi sağlamaktadır. Madde karakteristik eğrisinin eğiminin en dik olduğu konuma karşılık gelen puan aralıkları için, madde en fazla bilgiyi sağlamaktadır. Böylece her madde, θ ölçeği üzerinde farklı noktalarda farklı bilgi vermektedir. Belirli bir yetenek düzeyi için bilgi, ölçmenin standart hatasının karesi ile ters orantılıdır. Test ölçümlerinin doğruluğu, ölçmenin standart hatasının küçülmesi oranında artmaktadır. Ölçek üzerindeki çeşitli θ düzeylerinde, maddelerin çoğunluğunun o düzeye uygunluğu ile orantılı olarak standart hata küçülmekte ya da büyümektedir. Standart hatalar, madde dağılımının merkezine yakın olan θ düzeylerinde en düşük olup, yanlara doğru gidildikçe yükselmektedir. Bilgi için ise, bunun tam tersi bir dağılım söz konusudur. Maddelerin tam hedefe uygun dağılımları durumunda, standart hataların dağılımını en küçüğe indirmek olanaklıdır (Crocker ve Algina, 1986; Hambleton & Swaminathan, 1989; Somer, 1998).

Ayırt etme (a) ve güçlük (b) (tutum ve kişilik ölçeklerinde popülerlik) parametreleri madde karakteristik eğrisini tanımlayan parametrelerdir. Bu parametreler madde hakkında bir dereceye kadar bilgi sağlamaktadır. Bunlara ek olarak madde bilgi eğrilerini içeren grafiklerin incelenmesi, farklı θ düzeylerinde maddenin sağladığı farklı ayırt etme düzeyleri ve θ düzeylerine göre maddelerin doğru cevaplanma olasılıkları hakkında görsel bir bilgi sağlayacak ve problemleri maddelerin yorumuna katkıda bulunacaktır. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin her alt ölçek maddelerinin madde bilgi eğrileri, ekler bölümünde alt ölçek başlıkları altındaki grafiklerde gösterilmiştir. Ayrıca Evlilik Doyumu Ölçeği'nin her alt ölçek için test bilgi eğrileri ve standart hataları, Şekil 12, 35, 49, 69, 80, 91, 103, 117, 130, 140, 152 ve 163'de verilmiştir. Madde ve test bilgi eğrileri sonuçları, her alt ölçek için ayrı bir başlık altında gerçekleştirilen madde analizi sonuçlarıyla birlikte tartışılmıştır.

C- Madde Fonksiyonlarının Farklılaşması (Madde yanlılığı)

Maddenin örtük özellik üzerindeki yerini belirten madde 'güçlük' parametresi ve maddenin örtük özellik üzerinde farklı konumlarda bulunan kişileri ayırt edemediğini gösteren, yani madde karakteristik eğrisinin eğimini veren 'ayırt etme' parametresi, iki parametrelili lojistik modele göre maddelerin analizinde temel alınmıştır. Test puanlarının farklı alt gruplarda karşılaştırılabilir olması ve maddelerin aynı şekilde çalışması, maddelerin ölçüm değişmezliğini göstermesi açısından önemlidir. Ölçme eşdeğerliğinin olmaması, madde ve test fonksiyonlarının farklılaşması durumunda ortaya çıkmaktadır. Ölçme eşdeğerliğinin sağlanmasında, etnik, eğitim veya cinsiyet gibi grup farklılıklarının karşılaştırmaları gerekmektedir. Madde-cevap kuramında farklılaşan madde fonksiyonları analizleri, maddelerin gruplar içinde ayırt edicilik ve güçlük düzeyleri açısından (madde hangi grupta daha kolay veya daha az ayırt edici gibi) karşılaştırılabilmesine olanak sağlamaktadır.

Modern test kuramında, farklı gruplarda bulunan ancak aynı özellik düzeyinde olan kişilerin, bir maddeye doğru olarak cevap verme olasılıkları farklı ise, o test maddesinin fonksiyonları, gruplar için farklılaşmaktadır (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991). Lord'a (1980) göre, ICC'ler, onları karşılayan madde parametreleriyle tam olarak belirlendiğinde, onları tanımlayan madde parametreleri farklıysa, iki ICC farklıdır. Bir ölçek, aynı özelliği her iki grup için aynı şekilde ölçmediğinde, (iki grup arasındaki farklılıklar veya benzerlikler) sonuçlar madde-cevap kuramına göre yorumlanamaz (Collins, Raju & Edwards. 2000).

Yukarıda verilen tanımlara dayanarak, farklılaşan madde fonksiyonları, iki grubun madde karakteristik fonksiyonlarının karşılaştırılması ile araştırılabilmektedir. Madde karakteristik fonksiyonları çeşitli yollarla karşılaştırılabilmektedir. Bu çalışmada madde karakteristik eğrilerini tanımlayan parametrelerin karşılaştırılması amacıyla, maddelerin 'b' parametresinin(maddenin popülerliği) cinsiyet açısından farklılaşmasının olup olmadığı incelenmiştir. Bir başka deyişle, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere anahtarlanan yönde cevap verme olasılıklarındaki (olumlu-evet veya olumsuz-hayır olarak cevap verme) farklılık incelenmiştir.

(b) parametresi, madde güçlüğü parametresini göstermektedir. Diğer şeyler eşit olduğunda, b'nin küçülen değerleri, daha kolay veya daha fazla popüler maddeleri ve b'nin büyüyen değerleri, daha zor veya daha az popüler maddeleri göstermektedir. Hulin, Drasgow ve Parsons'ın (1983) da belirttikleri gibi, tutum ölçümlerinde maddenin daha popüler veya daha az popüler olduğu ifade edilebilmektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin cinsiyet açısından güçlük parametreleri farklılaşmasının olup olmadığını incelemek amacıyla örneklem, erkekler ve kadınlardan meydana gelen iki gruba ayrılmıştır. Madde parametre tahminleri ortak bir ölçek üzerinde yerleştirildikten sonra, (alt gruplar için ölçek eşitlenmesinin sağlanması) her alt ölçek için iki grubun, madde parametre tahminleri yapılmış ve 'a' parametresi her iki grup için eşitlenmiştir. Erkek ve kadınlar için ayrı ayrı tahminlenen 'b' parametresi değerleri, her alt ölçek için ayrı olarak Tablo 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35, 38, 41 ve 44'de verilmiştir. Tablolarda yer alan değerlerden birisi de madde parametrelerinin standart hata değerleridir. Tablolardaki son sütunlarda, testteki her bir maddenin güçlük parametreleri farklılaşmasının olup olmadığını test eden χ^2 değerleri bulunmaktadır. Her bir χ^2 değeri, maddenin güçlük parametreleri farklılaşmasının olup olmadığını (madde yanlılığı) belirtmektedir. Tablolardaki son sütunda serbestlik derecesi ve alttaki parantezlerde anlamlılık düzeyleri bulunmaktadır. Maddelerin güçlük parametre farklılaşması analiz sonuçları için anlamlılık düzeyleri, $p < 0.01$ olarak alınmıştır. 0.01 'den büyük hata düzeyine sahip maddelerin kadın ve erkekler açısından madde karakteristik fonksiyonlarının farklılaşmadığı kabul edilmiştir.

Yanlı maddelerin bir teste olması, yapının keşfedilmesine veya netleştirilmesine yardımcı olabilmektedir. Bu maddelerin teste bulunduğu zaman ne yapılacağına karar vermek zordur. Bir teste yanlılığın varolması, testteki yanlı maddelerin atılması için bir kriter olarak sıklıkla kullanılmaktadır. Bu durumda, maddenin tüm değerinin atılması şeklinde ele alınmasının, gerekli olup olmadığı tartışılmaktadır. En fazla önerilen alternatifler; fonksiyonları farklılaşan maddelerin atılması veya gruplar için ayrı

testlerin oluşturulmasıdır. Fonksiyonları farklılaşan maddelerin atılması, yapı hakkındaki bilgilerin ziyan olan kısımlarıdır. Buna karşılık atılan maddeler, gruplar arası karşılaştırmayı kolaylaştırmakta ve yanlı maddeler için bir neden yorumlanamadığında ve yanlı madde sayısı az ise uygun olabilmektedir. Her grup için ayrı yapıda testlerin oluşturulması (erkek ve kadınlar için farklı ölçeklerin kullanılması gibi) diğer bir seçenek olabilmektedir. Fakat ölçekleri oluşturmak ve eşitlemek zor ve zahmetli olduğu için bu durum daha çok probleme yol açabilmektedir; ayrıca testin tanımlanmasını güçleştirmekte ve testlerde gereksinme dışı fazlalık yaratabilmektedir. Maddelerin atılması veya farklı testlerin oluşturulması uygun olmadığı zaman üçüncü bir seçenek, yanlı maddelerin testte kalması, yanlı olmayan maddelere eklenmesidir. Bu seçenek, yapı ile ilgili olarak daha fazla bilgi sağlayabilirse de, puanlama ve yorumlamada güçlükler yaratabilmektedir. Bu maddeler için, eğer bütün yanlı maddeler aynı yönde ise, her grupta farklı normların kullanımı da ayrı bir seçenek olarak düşünülmektedir. Yanlı maddelerin ölçekte kalmasının dezavantajı ise, ölçeklerin yorumu ve puanlanmasının, maddeler çıkarıldığı zaman yapılan yorumdan daha problemlili olacaktır (Smith, 2002).

Tüm bunlar dikkate alındığında, bu çalışmada yanlılık gösteren maddelerin incelenmesinin yararlı olacağı ancak alt ölçeklerden çıkarılmasının uygun bir seçenek olmayacağı düşünülmektedir. Çünkü, çalışmanın bu aşamasında kullanılan evlilik doyumu ölçeği için, ayrı testler oluşturulmasının (ölçeğin uzunluğu göz önünde bulundurulduğunda) uygulama, puanlama ve yorumlamada çok fazla karışıklığa neden olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların bir ön bilgi olarak değerlendirilmesi ve bundan sonraki çalışmalarda alt ölçeklerde yanlılık gösteren maddelerin, ICC'lerinin yeniden gözden geçirilerek çalışılması uygun olacaktır. Bunun için, hem alt ölçek hem de madde düzeyinde farklılık fonksiyonlarının yeniden incelenmesi, ölçüm geçerliğini artırarak, gereksiz madde kaybını önleyebilecektir. İlerideki çalışmalarda, bu alt ölçek maddelerine gerekirse (özellikle Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeği için) yeni maddeler eklenerek madde analizlerinin ve yanlılık analizlerinin yenilenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Evlilik Doyumu Alt Ölçeklerinin Faktör Analizleri, Madde Analizleri, Madde ve Test Bilgi Eğrileri ve Fonksiyon Farklılıkları Analiz Sonuçları

Bütün analiz sonuçları, 12 alt ölçek üzerinde alt ölçeklerde varsayımların sınanması için faktör analizleri, alt ölçeklerin madde analizleri, alt ölçeklerin madde ve test bilgileri ve madde yanlılıkları sırasıyla, alt ölçek başlıkları altında incelenmiş ve tartışılmıştır. Araştırma bulgularına geçmeden, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin alt ölçek maddelerinin eğim ve güçlük parametrelerinin ortalama ve standart sapmaları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Eğitim ve Güçlük Parametrelerinin Ortalamaları ve Standart Hataları

Alt Ölçekler	Ortalama (eğim)	Standart hata(eğim)	Ortalama (güçlük)	Standart hata(güçlük)
Konvansiyonellik	1,280	,298	,143	,593
Genel Duygulanım	1,187	,417	,820	,547
1-İletişimde Duygulanım	,930	,426	,399	,695
2-İletişimde Problem Çözme	,823	,315	,510	,821
3-Saldırganlık	1,320	,445	1,006	,750
4-Birlikte Zaman Geçirme	,895	,297	,024	,617
5-Para Hak. Anlaşamama	,726	,481	,768	1,148
6-Cinsel Doyumsuzluk	,931	,373	,977	,429
7-Rol Uyumu	,954	,415	-,934	1,462
8-Problemin Ailesel Geçmişi	,965	,427	,621	,488
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	,694	,294	1,450	,687
10-Çocuk Bakımı. Çelişkiler	,982	,283	1,167	,358

Tablo 8’de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği alt ölçeklerinin eğitim parametrelerinin ortalamaları, Konvansiyonellik, Genel Duygulanım ve Saldırganlık alt ölçeklerinde 1’in üzerindedir. Konvansiyonellik, Genel Duygulanım ve İlişkide Saldırganlık alt ölçek maddelerinin ayırt ediciliğinin yüksek olduğu görülmektedir. Diğer alt ölçeklerin eğitim parametreleri ortalamalarının yaklaşık olarak 1’e yakın olduğu görülmektedir. Genel olarak, bu alt ölçeklerin de ayırt edicilik düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Sadece Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinin eğitim ortalaması, diğer alt ölçeklerin eğitim parametreleri ortalamalarına göre daha düşüktür. Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği ayırt edicilik düzeylerinin, diğer alt ölçeklere göre daha az olduğu görülmektedir.

Tablo 8’de görüldüğü gibi, Evlilik Doyumu Ölçeği alt ölçeklerinin güçlük parametrelerinin ortalamaları, İlişkide Saldırganlık, Çocuklarla Doyumsuzluk ve Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeklerinde 1’in üzerinde olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle bu ölçek maddelerinin, İlişkide Saldırganlık düzeyleri fazla, çocuklar ile ilişkide

doyumsuzluk düzeyi yüksek ve eşler arasında çocuk bakımında çelişkileri fazla olan kişileri daha çok ayırt etmekte olduğu görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeğinde güçlük parametre ortalamasının ise, -1'e yakın olduğu görülmektedir. Bu durum, alt ölçekte daha çok popüler olan maddelerin (geleneksel görüşü yansıtan) fazla seçilmiş olduğunu göstermektedir. Diğer alt ölçeklerin güçlük parametreleri ortalamalarının, 0 ve 1 arasında olduğu görülmektedir. θ üzerinde, alt ölçeklerin (Para Hakkında Anlaşamama ve Rol Uyumu alt ölçekleri dışında) hepsi, ortalamasının bir standart sapma üstünde dağılmaktadır. Alt ölçekler, (Konvansiyonellik ve Rol Uyumu dışında) evliliğin çeşitli alanlarındaki doyumsuzluğu ölçmeyi amaçladığı için alt ölçeklerin dağılımı, beklenen dağılıma uygundur.

A - Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

A-1: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 9'da görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Konvansiyonellik Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda alt ölçek test puanlarındaki varyansın % 45,39'nu tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmüştür. Yine tablonun incelenmesinden görüleceği gibi, Konvansiyonellik alt ölçeğinde oldukça güçlü olarak tek bir faktör ortaya çıkmaktadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerin tamamı birinci faktörden 0,50'den yüksek yük almaktadır. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve oldukça güçlü bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (% 45,39) ve maddelerin tümünün bu faktörden yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 9: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Konvansiyonellik Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri

Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	4,540	45,398	45,398

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Kommunaliti
Madde 20	0,674	0,455
Madde 26	0,504	0,254
Madde 32	0,700	0,490
Madde 36	0,719	0,517
Madde 57	0,714	0,509
Madde 63	0,720	0,518
Madde 69	0,741	0,550
Madde 94	0,742	0,550
Madde100	0,667	0,445
Madde106	0,502	0,252

A-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Konvansiyonellik Alt Ölçeği, sosyal kabul edilebilirlik yönünde, kişinin ilişkisinin takdir görmesini bozacak yöndeki değerlendirmelere karşı savunma eğilimlerini değerlendirmektedir. Madde sayısı 10'dur. Genel olarak maddeler, bu ölçeğe, düşük inkar düzeyini yansıtarak (genelde ilişkide oluşan güçlükler) veya gerçeğe uymayan pozitif tarzda ilişkinin tanımlanmasıyla katkıda bulunmaktadır. Puanların çok düşük olması, ilişkide negatif olaylara yüksek reaksiyonu veya çok yüksek olması, ilişkideki çelişiklere direnci ve inkarın yüksekliğini göstermektedir.

Tablo 10: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Madde Ölçek No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 20	.757	1.302 .061*	.556 .037*	.768 .036*	.000 .000*	7.3 (.1189)	4.0
2	Madde 26	.576	.879 .042*	1.177 .065*	1.137 .055*	.000 .000*	3.0 (.5667)	4.0
3	Madde 32	.798	1.551 .068*	-.658 .037*	.645 .028*	.000 .000*	3.3 (.5153)	4.0
4	Madde 36	.803	1.524 .071*	.438 .030*	.656 .031*	.000 .000*	6.7 (.1483)	4.0
5	Madde 57	.775	1.305 .065*	-.084 .027*	.766 .038*	.000 .000*	4.3 (.5101)	5.0
6	Madde 63	.784	1.318 .069*	.052 .027*	.759 .039*	.000 .000*	1.2 (.9412)	5.0
7	Madde 69	.822	1.494 .075*	-.226 .027*	.670 .034*	.000 .000*	2.2 (.7002)	4.0
8	Madde 94	.827	1.612 .080*	-.346 .029*	.620 .031*	.000 .000*	4.8 (.4406)	5.0
9	Madde100	.722	1.099 .053*	-.345 .034*	.910 .044*	.000 .000*	2.8 (.8375)	6.0
10	Madde106	.540	.719 .038*	.866 .060*	1.390 .074*	.000 .000*	2.5 (.8682)	6.0
	Toplam						38.1 (.819)	47.0

En Büyük Değişim = .001

Tablo 10'daki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin

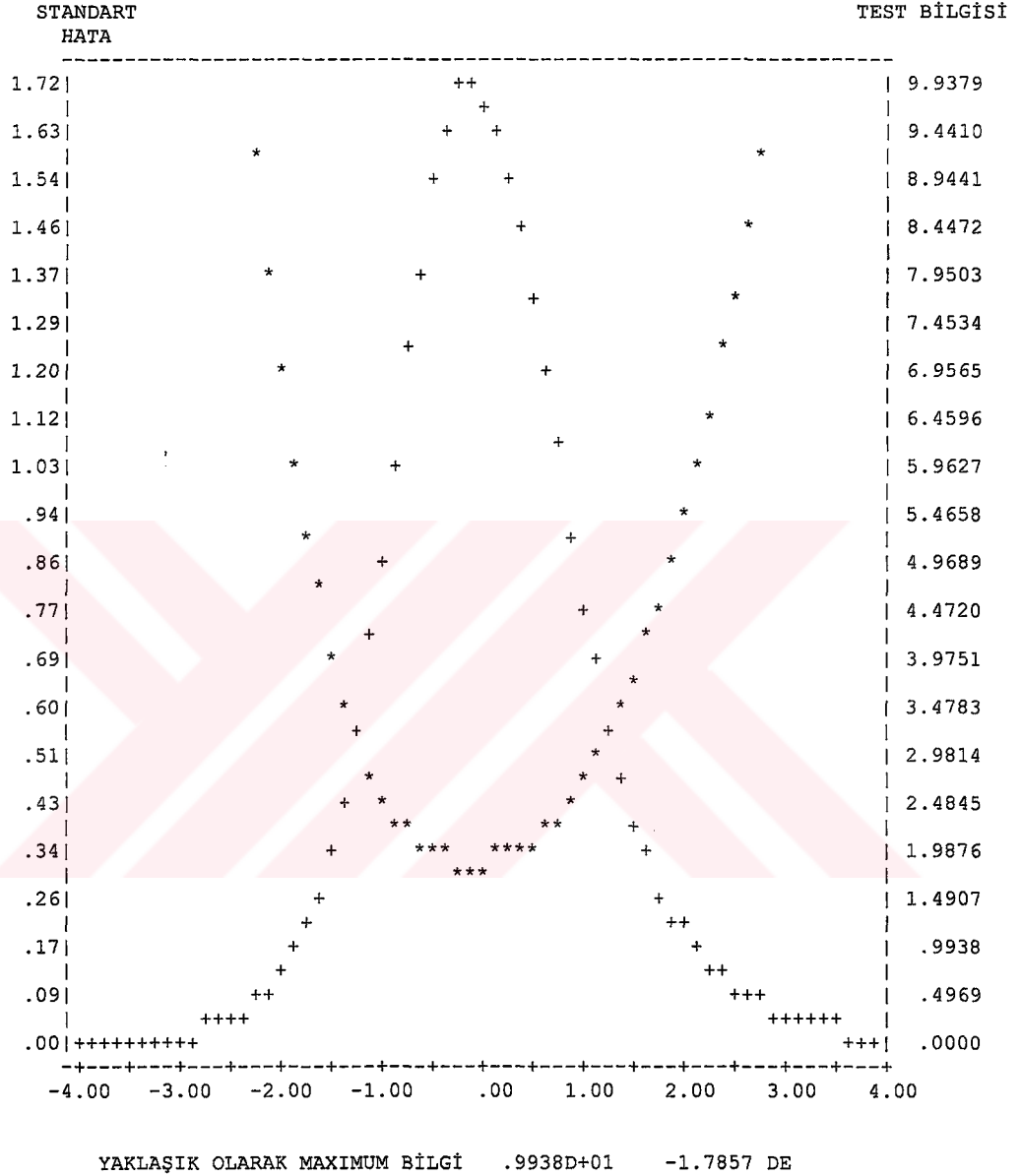
tüm maddelerinin, ekler bölümünde Şekil 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11' deki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeylerinin yüksek olduğu net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 10'daki maddelerin ayırt etme değerlerinin çoğu, (a) 1'in üzerinde değerler almaktadır. Sadece madde 2 'Eşimin, beni üzen şeyler yaptığı zamanlar olur.'(,879) ve madde 10 'Hiçbir çiftin birlikte eşim ve benden daha uyumlu yaşayabileceğini düşünmüyorum.' (,719) gibi 1'e yakın değerler almaktadır. Bu iki maddenin ayırt ediciliği diğer maddelere göre düşük olmakla birlikte, modelle uyumlu ve çok düşük değerlere sahip olmadıkları görülmektedir. Ayırt etme parametrelerinin yaklaşık ,30 ve +2 arasında değişen değerler aldığı düşünülürse, bu alt ölçek için maddelerin ayırt etme parametrelerinin kabul edilebilirliğinin oldukça iyi olduğu söylenebilir. Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği maddelerinin güçlük parametre değerleri ise, -,65 ile 1,17 değerleri arasında değişmektedir. Tablodan da görülebileceği gibi bu değerler, genellikle 0 civarında toplanmaktadır. Bu durum, maddelerin çoğunun sosyal kabul edilebilirlik boyutunda ortalamaya yakın bir konumda olduklarının, yani ilişkiyi gerçeğe uymayan biçimde olumlu olarak tanımlama düzeyleri orta düzeyde olan kişilerin yüzde ellisinin bu maddeleri doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir.

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) en düşük doyumsuzluk düzeyinden en yüksek doyumsuzluk düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, eğri θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılma görülmemektedir. Sadece madde 2 ve madde 10'da dağılma oranları diğer maddelere göre biraz fazla olmakla birlikte, bu maddelerin monotonik artışları diğerlerine göre daha az dik olarak yükselmektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 2 (.58) ve 10'cu (.54) maddelerin çift-serili korelasyon değerleri, diğer maddelere göre düşük olmakla birlikte bu değerler maddelerin ayırt etme kalitelerinin yeterli olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu durum, maddelerin kaliteli ve bu tür ölçeklerde istenen türde maddeler olduğuna ve çalışma örneğinde de işlerlik gösterdiğine işaret etmektedir.

Şekil 12: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi

Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin Şekil 12'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanları sıfırın etrafında -2 ile +2 standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, sosyal kabul edilebilirlik düzeyi tahminleri, -1 ve 1 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık düşük ve orta düzeydeki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık

normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu alt ölçek, sosyal kabul edilebilirlik düzeyleri çok düşük olmayan kişileri ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur. Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin amacı (sosyal kabul edilebilirlik düzeyleri çok düşük olmayan kişileri) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

A-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Konvansiyonellik alt ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizi yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 11'deki Konvansiyonellik alt ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin tüm maddeleri kadın ve erkekler için (5'ci madde dışında) 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir. Bir başka deyişle, bu alt ölçekte sosyal kabul edilebilirlik tutumları açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Sadece 5'ci maddede kadın ve erkeklerin tutumları arasında farklılaşma görülmektedir. Tablo 11'deki Konvansiyonellik Alt Ölçeği 5'ci maddesinin (Eş konusunda en iyi seçimi yapıp yapmadığımı sorguladığım zamanlar oluyor.) kadınlar ve erkekler için güçlük (b) parametresine bakıldığında, bu maddenin ters yönde olduğu ve kadınlar için 'b' değerinin daha küçük olduğu ve bu nedenle maddenin kadınlar için daha fazla popüler olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, evliliğini iyi gösterme isteği düşük olsa da kadınlar bu maddeye erkeklere göre daha kolay olarak 'hayır' cevabını verebilmektedirler. Erkeklerin ise bu maddeye 'hayır' diyebilmeleri için daha yüksek düzeyde iyi gösterme eğiliminde bulunmaları gerekmektedir. Konvansiyonellik Alt Ölçeği 5'ci maddesinin içeriği incelendiğinde, daha çok kadınların evliliklerini eş konusundaki seçimleri ile ilişkilendirmedikleri görülmektedir. Bu durum, evliliğin eşe göre değerlendirilmemesinin kadınlarda daha fazla olduğunu düşündürmektedir. Kocadere'nin (1995) araştırmasından elde ettiği sonuçlarda da, evliliğin eşe göre değerlendirildiği görülmüştür. Genel olarak değerlendirildiğinde, Konvansiyonellik Alt Ölçeği'nin kadın ve erkek grupları için ölçek eşdeğerliğine sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 11: Evlilik Doyumu Ölçeği Konvansiyonellik Alt Ölçeği Maddeleri Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşmasının Analiz Sonuçları

Madde	Madde Ölçek No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 20	0,849	0,119	0,768	0,120	0,228	1 (0,638)
2	Madde 26	1,532	0,199	1,350	0,175	0,473	1 (0,499)
3	Madde 32	-0,445	0,095	-0,463	0,130	0,013	1 (0,875)
4	Madde 36	0,604	0,099	0,742	0,103	0,937	1 (0,335)
5	Madde 57	-0,017	0,095	0,363	0,108	7,010	1 (0,008)*
6	Madde 63	0,358	0,102	0,161	0,118	1,591	1 (0,204)
7	Madde 69	-0,030	0,094	0,028	0,116	0,155	1 (0,695)
8	Madde 94	-0,107	0,092	-0,189	0,120	0,293	1 (0,595)
9	Madde100	-0,187	0,104	-0,041	0,129	0,777	1 (0,382)
10	Madde106	1,256	0,208	1,093	0,175	0,361	1 (0,555)
	Toplam					11,839	10 (,296)

* p < 0.01

B - Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

B-1: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Genel Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 12'de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Genel Duygulanım Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1'den büyük üç faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Genel Duygulanım alt ölçeğinde oldukça güçlü olarak tek bir faktör ortaya çıkmaktadır. Üç faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın % 41,82'ni tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer iki faktörün, açıklama oranları %6 civarındadır. Birinci faktörün özdeğerini takip eden iki faktörden önemli miktarda büyük olması temel bir faktörün varlığına işaret etmektedir. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin çoğunluğu birinci faktörden 0,50'den yüksek yük almaktadır. Sadece madde 35 (0,48) ve madde 27

(0,45) gibi 0,30'un üzerinde yük alırken, bir madde(madde 64) 0,26 gibi bir yük almaktadır. Bu değer, 0,30'a yakın bir değerdir. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve oldukça güçlü bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (%41,82), maddelerin büyük bir kısmının bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 12:Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Genel Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri

Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	9,202	41,829	41,829
2	1,451	6,595	48,425
3	1,095	4,976	53,401

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Kommunaliti
Madde 16	0,662	-0,357	-0,168	0,594
Madde 18	0,664	0,117	-0,192	0,492
Madde 21	0,665	0,141	0,245	0,522
Madde 24	0,502	-0,309	-0,301	0,438
Madde 27	0,452	0,252	0,000	0,275
Madde 30	0,629	-0,356	0,000	0,525
Madde 35	0,481	0,372	-0,393	0,525
Madde 53	0,637	0,419	0,000	0,590
Madde 55	0,584	0,250	0,000	0,405
Madde 58	0,722	0,385	0,000	0,675
Madde 61	0,544	-0,132	-0,148	0,335
Madde 64	0,264	-0,229	0,715	0,634
Madde 67	0,675	-0,249	-0,250	0,581
Madde 72	0,699	-0,285	0,104	0,580
Madde 90	0,638	0,236	0,102	0,473
Madde 92	0,760	0,000	0,000	0,581
Madde 95	0,708	0,228	0,000	0,556
Madde 98	0,745	-0,201	0,000	0,602
Madde101	0,727	0,000	0,000	0,531
Madde104	0,751	-0,322	0,109	0,680
Madde109	0,664	0,000	0,135	0,466
Madde128	0,803	0,000	0,196	0,687

B-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Genel Duygulanım Alt Ölçeği kişinin ilişkideki genel doyumsuzluğunu ölçmektedir. Madde sayısı 22'dir. İlişkideki genel duygunun en iyi tek göstergesi ve klinik müdahaleye çiftin yanıtının güvenilir bir yordayıcısı olarak görülmektedir. Yüksek puanlar, ilişki içinde belirli bir alan için doyumsuzluğun yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 13'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin modelle uyumlu bulunduğu, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin, ekler bölümünde Şekil 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 ve 34'deki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeyleri net bir şekilde görülmektedir.

Maddelerde çoğunlukla, örtük özellik boyutu üzerinde (θ) en düşük genel doyumsuzluk (kişinin ilişkideki tüm doyumsuzluğu) düzeyinden en yüksek genel doyumsuzluk düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, (madde 12 dışında) eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılma görülmemektedir.

Madde 12 (İlişkimizde hiçbir zaman şu anki kadar iyi hissetmemiştim.), bu alt ölçek için en düşük ayırt ediciliğe sahip (.33) dağılımı çok geniş (3,070) modelle uyumlu olan ve ters yönde puanlanan bir maddedir. Bu madde, örtük özellik boyutu üzerinde aynı konumlarda olan kişilerin, maddeyi olumsuz olarak cevaplama oranlarının geniş bir dağılım gösterdiğini belirtmektedir. Bu nedenle, ayırt edicilik parametresi ile ilgili alt ölçeğe katkıda bulunmamaktadır. Madde 12 analiz sonuçlarına göre, Genel Duygulanım alt ölçeği içindeki en problemlili madde olarak görülmektedir. Ekler bölümü şekil 26'da görüldüğü gibi, ayırt etme değeri çok düşük, örtük özellik boyutu üzerinde, θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan bir maddedir. Bir başka deyişle, en düşük genel doyumsuzluk düzeyinden en yüksek genel doyumsuzluk düzeyine doğru gidildikçe, maddeyi yanlış olarak cevaplayanların oranında hemen hemen hiçbir artış görülmemekte, eğri θ boyutuna yaklaşık olarak paralel bir konum almaktadır.

Tablo 13 : Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 16	.988	1.445 .046*	1.601 .059*	.692 .022*	.000 .000*	1.6 (.4484)	2.0
2	Madde 18	.828	1.118 .045*	.827 .044*	.895 .036*	.000 .000*	4.8 (.4392)	5.0
3	Madde 21	.793	1.218 .058*	.290 .031*	.821 .039*	.000 .000*	5.1 (.3991)	5.0
4	Madde 24	.730	.826 .036*	1.936 .095*	1.211 .053*	.000 .000*	6.7 (.1505)	4.0
5	Madde 27	.524	.590 .031*	.598 .056*	1.695 .089*	.000 .000*	4.4 (.7311)	7.0
6	Madde 30	.829	1.025 .038*	1.347 .060*	.976 .036*	.000 .000*	3.2 (.6662)	5.0
7	Madde 35	.567	.659 .034*	.716 .056*	1.517 .077*	.000 .000*	7.5 (.3759)	7.0
8	Madde 53	.761	1.248 .053*	.287 .030*	.801 .034*	.000 .000*	6.3 (.2813)	5.0
9	Madde 55	.688	.915 .046*	.413 .039*	1.093 .055*	.000 .000*	6.7 (.3515)	6.0
10	Madde 58	.871	1.985 .098*	.183 .024*	.504 .025*	.000 .000*	4.4 (.2196)	3.0
11	Madde 61	.714	.754 .035*	1.558 .083*	1.326 .061*	.000 .000*	13.6 (.0339)	6.0
12	Madde 64	.290	.326 .028*	-.428 .086*	3.070 .262*	.000 .000*	9.5 (.2189)	7.0
13	Madde 67	.911	1.218 .045*	1.307 .056*	.821 .030*	.000 .000*	2.1 (.5652)	3.0
14	Madde 72	.907	1.212 .045*	1.084 .049*	.825 .031*	.000 .000*	3.2 (.6659)	5.0
15	Madde 90	.782	1.054 .043*	.569 .038*	.949 .039*	.000 .000*	8.3 (.2152)	6.0
16	Madde 92	.982	1.620 .053*	.847 .036*	.617 .020*	.000 .000*	1.3 (.9289)	5.0
17	Madde 95	.864	1.359 .060*	.467 .033*	.736 .032*	.000 .000*	.9 (.9684)	5.0
18	Madde 98	.695	1.573 .053*	1.233 .047*	.636 .020*	.000 .000*	1.0 (.8098)	3.0
19	Madde101	.933	1.416 .050*	.903 .040*	.706 .025*	.000 .000*	4.8 (.4435)	5.0
20	Madde104	.997	1.549 .054*	1.085 .046*	.645 .022*	.000 .000*	2.3 (.5153)	3.0
21	Madde109	.800	1.067 .049*	.540 .039*	.937 .043*	.000 .000*	9.3 (.1568)	6.0
22	Madde128	.763	1.934 .082*	.683 .035*	.517 .022*	.000 .000*	.2 (.9653)	3.0
	Toplam						107.4 (.4443)	106.0

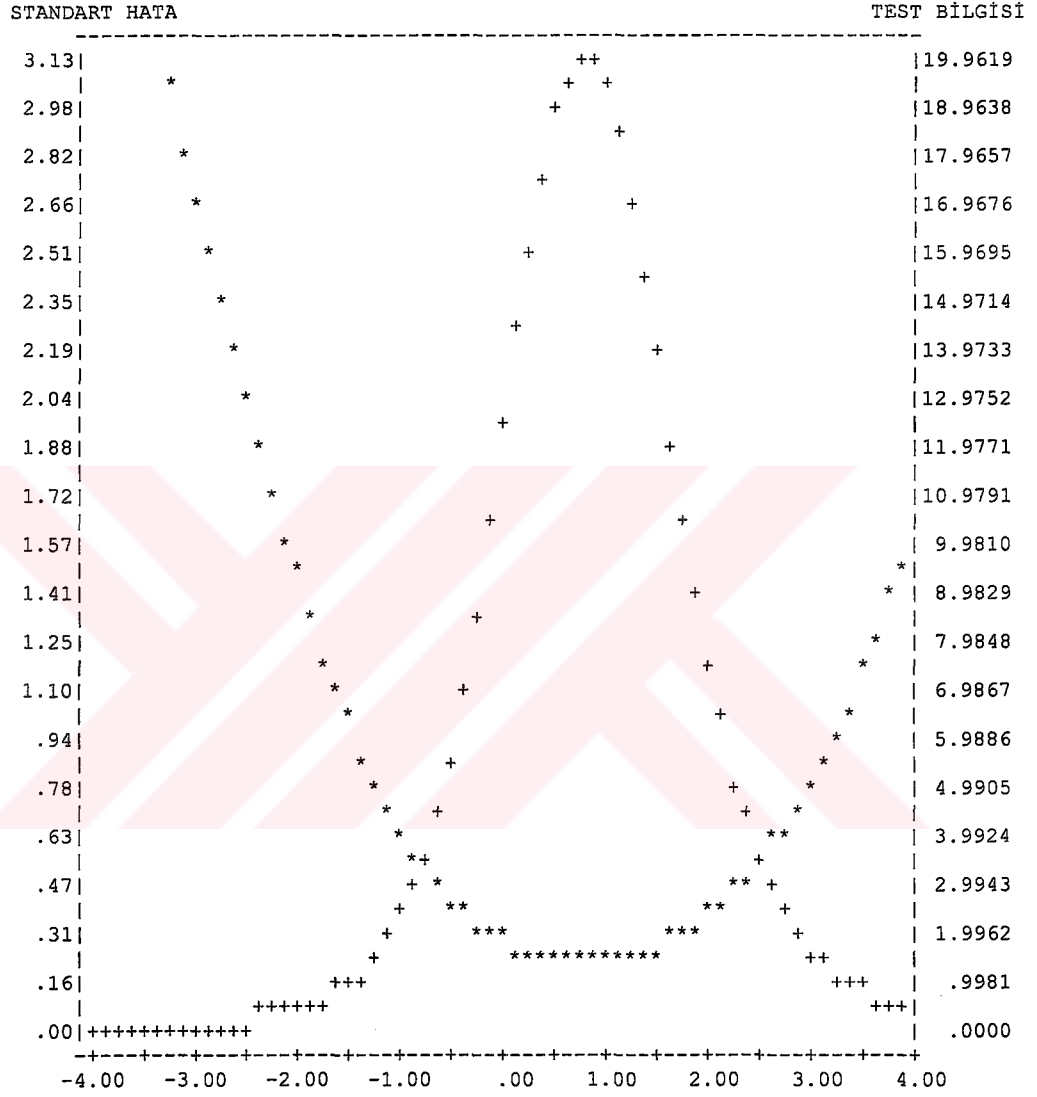
En Büyük Değişim =.001

Madde 5(.59) ve madde 7'de(.66) ayırt edicilikleri düşük ve geniş dağılıma sahip maddeler olarak görülmektedir. Yine madde 4(.83), 11(.754) ve madde 9'da(.92) bu maddelere göre nispeten daha iyi ayırt ediciliğe sahip maddeler olarak görülmekle birlikte, dağılımları biraz geniş olan maddeler olarak düşünülmektedir. Madde 5'in karakteristik eğrisinin sağladığı bilgi düşüktür ve geniş dağılıma sahip bir maddedir. Kişilerin doyumsuzluk düzeyi arttıkça, bu maddeye olumlu cevap verme oranlarında bir artış görülmektedir. Eğri monotonik bir artış göstermekte, fakat eğrinin yeteri kadar dik olmaması, maddenin standart hatasını yükseltmektedir. Maddenin düşük de olsa ayırt etme özelliği olduğu, fakat doyumsuzluk özelliği farklı düzeylerde olan kişilerin de bu maddeyi doğru olarak cevapladığı görülmektedir. Madde 7'de de benzer bir durum görülmektedir.

Bu maddelerin dışındaki 16 maddenin ayırt etme değerleri, (a) 1,025 ile 1,985 arasında değişen değerler almaktadır. Ayırt etme parametrelerinin yaklaşık ,30 ve +2 arasında değişen değerler aldığı düşünülürse, bu alt ölçek için bu 16 maddenin ayırt etme parametrelerinin kabul edilebilirliğinin oldukça iyi olduğu söylenebilir. Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği maddelerinin güçlük parametre değerleri ise (madde 12 dışında -0,428), 0,18 ile 1,93 gibi değerler arasında değişmektedir. Tablodan da görülebileceği gibi bu değerler, genellikle (0,50) ile (1) civarında toplanmaktadır. Bu durum, genel duygulanım (kişinin ilişkideki bütün doyumsuzluğu) düzeyleri yüksek olan kişilerin çoğunluğunun bu maddeleri doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 12'ci maddenin çift-serili korelasyon değeri, (.29) dur. Bu maddenin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değeri düşük olarak bulunmuştur. Bu alt ölçeğin diğer maddeleri de, madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 35: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .1996 D+02 1.2857 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği'nin Şekil 35'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanları sıfırın etrafında -1 ile $+3$ standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, genel doyumsuzluk düzeyi tahminleri, 0 ve $1,5$ arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık orta ve yüksek düzeydeki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki

kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu alt ölçek, genel duygulanımda sıkıntı yaşayan kişileri ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur. Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin amacı (kişinin ilişkideki bütün doyumsuzluğu) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (12'ci madde dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

B-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Genel Duygulanım Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacı ile, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizi yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 14'deki Genel Duygulanım Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin hiçbir maddesi kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir. Yani bu alt ölçekte ilişkideki genel doyumsuzluk açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Diğer bir deyişle, kadın ve erkekler için ölçek eşdeğerliğinin sağlandığı söylenebilir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir.

Tablo 14: Evlilik Doyumu Ölçeği Genel Duygulanım Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 16	1,327	0,135	1,293	0,184	0,023	1 (0,853)
2	Madde 18	0,573	0,116	0,784	0,152	1,210	1 (0,271)
3	Madde 21	0,154	0,101	0,052	0,129	0,390	1 (0,540)
4	Madde 24	1,590	0,208	1,659	0,280	0,040	1 (0,823)
5	Madde 27	0,550	0,164	0,386	0,209	0,383	1 (0,543)
6	Madde 30	1,003	0,155	0,888	0,212	0,191	1 (0,666)
7	Madde 35	0,391	0,168	0,570	0,261	0,333	1 (0,571)
8	Madde 53	0,113	0,107	0,293	0,133	1,118	1 (0,291)
9	Madde 55	0,216	0,113	0,544	0,156	2,880	1 (0,086)
10	Madde 58	0,025	0,090	0,081	0,111	0,153	1 (0,697)
11	Madde 61	1,293	0,171	1,046	0,227	0,758	1 (0,388)
12	Madde 64	-0,563	0,263	-0,270	0,284	0,572	1 (0,456)
13	Madde 67	1,148	0,150	0,728	0,171	3,415	1 (0,061)
14	Madde 72	0,868	0,120	0,860	0,157	0,002	1 (0,920)
15	Madde 90	0,475	0,120	0,309	0,139	0,821	1 (0,368)
16	Madde 92	0,553	0,100	0,594	0,151	0,051	1 (0,806)
17	Madde 95	0,370	0,099	0,292	0,120	0,245	1 (0,626)
18	Madde 98	1,031	0,108	1,146	0,152	0,380	1 (0,545)
19	Madde101	0,640	0,115	0,477	0,145	0,774	1 (0,383)
20	Madde104	0,910	0,115	0,630	0,131	2,565	1 (0,105)
21	Madde109	0,273	0,108	0,515	0,141	1,844	1 (0,171)
22	Madde128	0,456	0,091	0,518	0,134	0,146	1 (0,703)
	Toplam					18,295	22 (0,689)

p > 0.01

C-:Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

C-1: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 15'de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1'den büyük üç faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. İletişimde Duygulanım alt ölçeğinde güçlü olarak tek bir faktör ortaya çıkmaktadır. Üç faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın % 29,08'ni tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer iki faktörün, açıklama oranları %9 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hepsi birinci faktörden 0,40'dan yüksek yük almaktadır. Sadece madde 126 ve madde 88, 0,30'un biraz üzerinde yük almışlardır. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve güçlü bir açıklama yüzdesine sahip olmasının(%29,08), maddelerin hepsinin bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 15:Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri

Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	3,781	29,088	29,088
2	1,260	9,694	38,782
3	1,055	8,118	46,900

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Kommunaliti
Madde 3	0,545	0,401	0,128	0,474
Madde 6	0,437	0,221	0,254	0,304
Madde 14	0,605	0,306	0,000	0,468
Madde 40	0,585	0,214	0,217	0,435
Madde 43	0,587	0,000	0,245	0,405
Madde 51	0,494	0,385	0,000	0,394
Madde 77	0,618	0,000	0,367	0,516
Madde 80	0,663	0,157	0,167	0,492
Madde 88	0,355	0,000	0,750	0,698
Madde115	0,566	0,327	0,000	0,434
Madde118	0,567	0,469	0,151	0,564
Madde125	0,552	0,111	0,321	0,419
Madde126	0,322	0,623	0,000	0,493

C-2: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği, kişinin duygulanım miktarındaki doyumsuzluğu ve eşi tarafından anlaşıldığının ifade edilmesini değerlendirmektedir ve madde sayısı 13'dür. Yüksek puanlar, ilişki içinde kişinin duygulanım miktarındaki doyumsuzluğu yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 16'daki madde analiz sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım alt ölçeğinin tüm maddelerinin modelle uyumlu bulunduğu, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği'nin bütün maddelerinin, ekler bölümü Şekil 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 ve 48'de ayırt edicilik düzeyleri net bir şekilde görülmektedir.

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) en düşük iletişimde duygulanım miktarındaki doyumsuzluk düzeyinden, en yüksek doyumsuzluk düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılıma görülmemektedir. (madde 1 ve 10 dışında)

Madde 1 (Eşim hemen her zaman, o anda içinde bulunduğum ruh halimi anlayışla karşılar.) ve madde 10 (Büyük üzüntülerimi eşime açıkça ifade etme konusunda kendimi rahat hissederim.), ters yönde puanlanan ve bu alt ölçekteki en problemlilerdir. Bu maddelerin dağılımları fazla, madde 1 (3,53) madde 10 (2,096) ve bu alt ölçek için düşük ayırt ediciliğe sahip (madde 1 (,283) ve madde 10 (,477) oldukları görülmektedir. Bu durum maddenin (1), örtük özellik boyutu üzerinde aynı konumlarda olan kişilerin, maddeyi olumsuz olarak cevaplama oranlarının geniş bir dağılım gösterdiğini belirtmektedir. Bu nedenle, ayırt edicilik parametresi ile ilgili alt ölçeğe katkıda bulunmamaktadır. Madde 10 ise, madde 1'e göre, θ boyutunun 0 noktasına doğru yaklaştıkça biraz bilgi vermekle birlikte daha sonra bu bilgi de azalmaktadır. Bu iki maddenin test açısından istenmeyen özelliklere sahip, iletişimde doyumsuzluk boyutu üzerinde kişilerin farklı konumlarını ayırt etme gücü düşük maddeler oldukları düşünülmektedir. Madde 10'un karakteristik eğrisinin sağladığı bilgi çok düşük ve geniş dağılıma sahip bir maddedir. Kişilerin doyumsuzluk boyutundaki düzeyi arttıkça, maddeye olumsuz cevap verme oranlarında bir artış görülmektedir. Eğri monotonik bir artış göstermekte, fakat eğrinin yeteri kadar dik olmaması maddenin standart hatasını yükseltmektedir. Maddenin düşük de olsa ayırt etme özelliği olduğu, fakat doyumsuzluk özelliği farklı düzeylerde olan kişilerin de bu maddeyi yanlış olarak cevapladığı görülmektedir. Madde 1, ekler bölümünde Şekil 36'da görüldüğü gibi, en düşük doyumsuzluk düzeyinden en yüksek iletişimde duygulanım miktarındaki doyumsuzluk düzeyine doğru gidildikçe, maddeyi yanlış olarak cevaplayanların oranında hemen hemen hiçbir artış görülmemekte, eğri θ boyutuna yaklaşık olarak paralel bir konum almaktadır.

Tablo 16: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 3	.203	.283 .029*	-.758 .117*	3.530 .358*	.000 .000*	11.6 (.1680)	8.0
2	Madde 6	.554	.845 .049*	.180 .037*	1.184 .068*	.000 .000*	5.6 (.4707)	6.0
3	Madde 14	.435	.591 .038*	-.049 .046*	1.691 .109*	.000 .000*	2.9 (.8966)	7.0
4	Madde 40	.683	1.117 .051*	1.043 .055*	.895 .041*	.000 .000*	4.9 (.4253)	5.0
5	Madde 43	.602	.843 .048*	.530 .045*	1.187 .068*	.000 .000*	9.6 (.2100)	7.0
6	Madde 51	.832	1.951 .088*	.592 .032*	.513 .023*	.000 .000*	.7 (.9543)	4.0
7	Madde 77	.496	.678 .039*	1.314 .086*	1.475 .085*	.000 .000*	2.0 (.9564)	7.0
8	Madde 80	.622	1.226 .071*	-.399 .035*	.816 .047*	.000 .000*	2.8 (.7333)	5.0
9	Madde 88	.720	1.322 .063*	.590 .037*	.756 .036*	.000 .000*	1.2 (.9450)	5.0
10	Madde115	.357	.477 .035*	-.339 .060*	2.096 .152*	.000 .000*	9.4 (.2250)	7.0
11	Madde118	.630	.981 .045*	1.152 .061*	1.019 .047*	.000 .000*	.8 (.9726)	5.0
12	Madde125	.535	.759 .047*	-.034 .038*	1.317 .081*	.000 .000*	2.8 (.8359)	6.0
13	Madde126	.662	1.009 .045*	1.362 .069*	.991 .045*	.000 .000*	1.8 (.7708)	4.0
	Toplam						56.2 (.9572)	76.0

En Büyük Değişim =.001

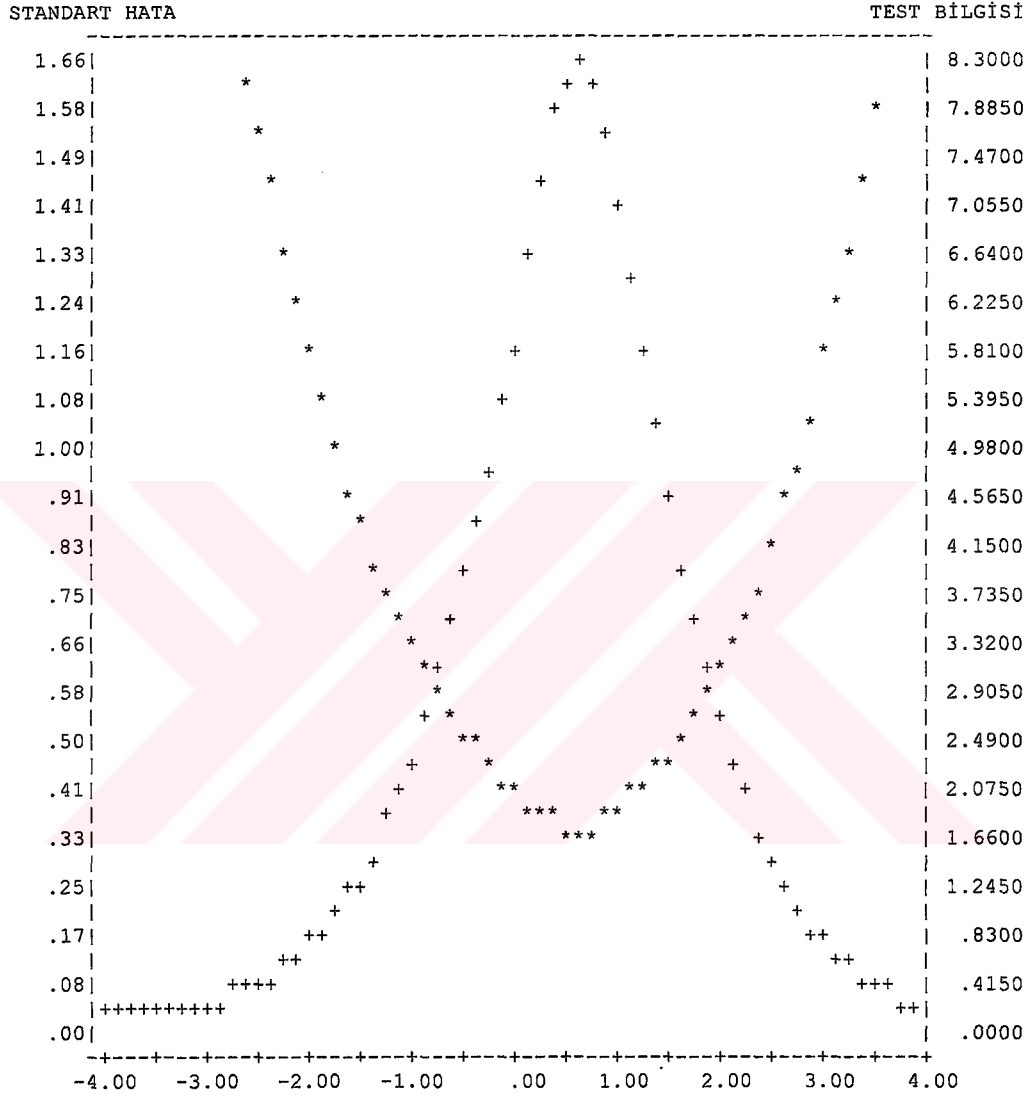
3, 7 ve 12'ci maddelerin, diğer alt ölçek maddelerine göre ayırt edicilik değerleri düşük (.60 civarında) ve geniş dağılıma sahip maddeler olarak görülmektedir. Madde 3 ve madde 12 örtük özellik boyutu üzerinde, 0 civarındaki kişiler tarafından daha çok doğru olarak cevaplanmıştır. Kişilerin iletişimde duygulanım miktarındaki doyumsuzluk düzeyi (yani iletişimde olumlu duygulanım arttıkça) azaldıkça, maddelere olumlu cevap verme oranlarında bir artış görülmektedir. Ancak ayırt ediciliğin düşük olması, maddenin hata oranını yükseltmektedir. Madde 7 ayırt ediciliği düşük, iletişimde doyumsuzluk düzeyi yüksek kişiler için daha popüler bir maddedir.

2, 5 ve 11'inci maddelerin ayırt etme değerleri, (a) ,90 civarında olmakla birlikte, 4, 6, 8, 9 ve 13'cü maddelere göre ayırt edicilikleri nispeten daha düşüktür. Orta düzeyde ayırt ediciliğe sahip maddelerdir.

Ayırt etme parametreleri (madde 1 ve 10 dışında) ,59 ile 1,95 arasında değerler almaktadır. Ayırt etme parametrelerinin yaklaşık ,30 ve +2 arasında değişen değerler aldığı düşünülürse, bu alt ölçek için bu maddelerin ayırt etme parametrelerinin kabul edilebilirliğinin iyi olduğu söylenebilir. Evlilik Doyumu Ölçeği iletişimde duygulanım Alt Ölçeği maddelerinin güçlük parametre değerleri ise, (maddel ve 10 dışında) - 0,40 ile 1,36 gibi değerler arasında değişmektedir. Tablodan da görülebileceği gibi, bu değerler, genellikle (0,50) ve (1,5) arasında toplanmaktadır. Bu durum, iletişimde duygulanım miktarındaki doyumsuzluk düzeyleri yüksek olan kişilerin çoğunluğunun bu maddeleri doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 1'ci (.20) maddenin çift-serili korelasyon değeri düşük olarak bulunmuştur.10'cu (.36) maddenin çift-serili korelasyon değeri ise, klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre kabul edilebilir düzeyde olmakla birlikte, bu değer alt ölçeğin diğer maddelerine oranla daha düşük bir değerdir. Bu maddenin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değeri düşük olarak bulunmuştur Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 49: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği'nin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .8300D+01 -1.3571 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği'nin Şekil 49'da standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -1 ile $+2$ standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, iletişimde duygulanım düzeyi tahminleri, 0 ve 1 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık orta düzeydeki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın

etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu alt ölçek, kişinin duygulanım miktarındaki doyumsuzluğu ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur. Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği'nin amacı (kişinin ilişkide yaşanmış duygulanım miktarındaki doyumsuzluğu) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (1 ve 10'cu madde dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

C-3: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizleri yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 17'deki İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin hiçbir maddesi kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir; yani bu alt ölçekte ilişkide kişinin duygulanım miktarındaki doyumsuzluğu açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir. Kadın ve erkek grupları için ölçek eşdeğerliğinin olduğu söylenebilir.

Tablo 17: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 3	0,088	0,128	-0,092	0,152	0,816	1 (0,370)
2	Madde 6	-0,351	0,182	-0,121	0,206	0,704	1 (0,406)
3	Madde 14	0,986	0,133	0,723	0,171	1,471	1 (0,223)
4	Madde 40	0,258	0,136	0,584	0,196	1,865	1 (0,168)
5	Madde 43	0,476	0,091	0,326	0,126	0,937	1 (0,335)
6	Madde 51	1,406	0,247	0,889	0,272	1,986	1 (0,155)
7	Madde 77	-0,564	0,114	-0,618	0,118	0,106	1 (0,741)
8	Madde 80	0,544	0,106	0,210	0,126	4,108	1 (0,040)
9	Madde 88	-0,874	0,266	-0,360	0,254	1,952	1 (0,158)
10	Madde115	1,173	0,162	0,659	0,194	4,148	1 (0,039)
11	Madde118	-0,161	0,132	-0,258	0,156	0,222	1 (0,643)
12	Madde125	1,221	0,159	1,373	0,231	0,295	1 (0,594)
13	Madde126	-1,396	0,427	-0,509	0,314	2,799	1 (0,090)
	Toplam					21,411	13 (0,065)

p> 0.01

D- Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

D-1: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 18'de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1'den büyük dört faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. İletişimde Problem Çözme alt ölçeğinde güçlü olarak tek bir faktör ortaya çıkmaktadır. Dört faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı

özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %27,82'ni tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer üç faktörün, açıklama oranları %7 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin çoğunluğu (madde 49 hariç) birinci faktörden 0,40' dan yüksek yük almaktadır. Sadece madde 49 birinci faktörden negatif ve çok düşük yük almaktadır. Bu madde ikinci ve üçüncü faktörlerden kabul edilebilir düzeyde yük almaktadır. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve yeterli düzeyde bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (%27,82), maddelerin biri dışında hepsinin bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 18: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri

Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	5,287	27,825	27,825
2	1,382	7,276	35,101
3	1,167	6,144	41,245
4	1,006	5,293	46,538

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Kommunaliti
Madde 1	,361	,351	-,291	-,454	,545
Madde 5	,492	,220	-,344	-,129	,426
Madde 9	,459	,481	-,140	-,144	,482
Madde 12	,477	,267	,124	,330	,423
Madde 17	,661	,000	,000	-,294	,529
Madde 38	,461	,000	-,147	,000	,244
Madde 42	,451	-,285	-,497	,269	,604
Madde 46	,559	-,174	,351	,000	,467
Madde 49	-,111	,570	,383	,000	,485
Madde 54	,650	,000	,282	,000	,514
Madde 75	,374	,166	,397	,230	,378
Madde 79	,471	,309	-,205	,467	,577
Madde 83	,535	-,111	-,163	,320	,428
Madde 86	,528	,000	,000	-,177	,319
Madde 91	,616	-,263	,103	-,107	,471
Madde113	,597	,316	,000	,000	,465
Madde121	,639	-,175	,230	-,119	,505
Madde124	,708	,000	,000	-,210	,550
Madde129	,550	-,345	,000	,000	,431

D-2: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği, farklılıkların yeniden çözümünde çiftin genel etkisizliğini değerlendirmektedir ve madde sayısı 19'dur; uyuşmazlığın altında yatan duygulardan ziyade, açık olarak görülen anlaşmazlıkları ölçmektedir. Yüksek puanlar, evlilik ilişkisinde problemlerin çözümündeki doyumsuzluğun yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 19'daki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme alt ölçeğinin 9 (Eşimin duyguları fazla kolay incinir.) ve 13'cü maddesi (Eşim bazen kişiliğimin bazı yönlerini değiştirmeye kastetmiş gibi görünür.) dışındaki tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen eğrinin birbirinden farklılaşmadığı elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin, Ekler bölümünde Şekil 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67 ve 68'deki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeyleri net olarak görülmektedir.

Tablo 19'da görüleceği gibi madde 9 (Eşimin duyguları fazla kolay incinir.), bu alt ölçekteki en problemlı maddedir. Ve ters yönde puanlanan bir maddedir. Madde 9'un ayırt edicilik değeri, (126) 0'a oldukça yakın ve çok düşük bir ayırt etme değeridir. Maddenin dağılımı çok (7,95) fazladır. Maddenin güçlük düzeyinin 2,67 olması, maddenin iletişimde problem çözme boyutunda çok uzak bir konumda olduğunu göstermektedir. Bu durum, iletişimde problem çözememe düzeyi çok yüksek olan kişilerin yüzde ellisinin bu maddeyi yanlış olarak işaretlediklerini göstermektedir; yani, iletişimde problem çözme becerileri çok düşük olan kişilerin bile %50'si bu maddeyi 'hayır' olarak cevaplamıştır. Madde 9 analiz sonuçlarına göre, iletişimde problem çözme alt ölçeği içindeki en problemlı madde olarak görülmektedir. Ekler bölümü Şekil 58'de görüldüğü gibi, ayırt etme değeri çok düşük, (örtük özellik boyutu üzerinde, θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan bir maddedir) en düşük iletişimde problem çözme düzeyinden en yüksek iletişimde problem çözme düzeyine doğru gidildikçe, maddeyi yanlış olarak cevaplayanların oranında hemen hemen hiçbir artış görülmemekte, eğri θ boyutuna yaklaşık olarak paralel bir konum almaktadır; yani, eşinin duygularının incinir olmadığına dair inanç, problem çözme becerilerine göre farklılık göstermemektedir.

Madde 13 modelle uyumsuz, ayırt edicilik değeri (,756) orta, dağılımı biraz geniş (1,323) bir maddedir. Örtük özellik boyutu üzerinde aynı konumda olan kişilerin maddeyi olumlu cevaplama oranlarında geniş bir dağılım görülmektedir.

Madde 1, 2, 3, 4 ve 12'nin, ayırt edicilik değerleri düşük (,60 civarında) ve dağılımlarının fazla olması açısından benzer özellikte maddelerdir. Madde 1, 2, 3, 4 ve 12'nin ekler bölümü şekil 50, 51, 52, 53 ve 61'de görüldüğü gibi, madde karakteristik eğrileri birbirlerine benzer görünmektedir. madde karakteristik eğrileri monotonik bir

artış göstermekle birlikte, eğrilerin yeteri kadar dik olmaması maddelerin standart hatasını yükseltmektedir. Örtük özellik boyutu üzerinde aynı konumda olan kişilerin maddeyi olumlu cevaplama oranları geniş bir dağılım göstermektedir. Madde 1'in (2,085) güçlük düzeyi de madde 9 gibi, maddenin iletişimde problem çözme boyutunda uzak bir konumda olduğunu göstermektedir. Bu durum, iletişimde problem çözememe düzeyi yüksek olan kişilerin yüzde ellisinin bu maddeyi doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir; yani, iletişimde problem çözme becerileri olmayan kişilerin bile %50'si bu maddeyi 'evet' olarak cevaplamıştır.

Madde 7 ve 11'in (Tartışırken, önemli konularımızda esas noktanın dışına taşmamayı oldukça iyi başarıyoruz.) ayırt edicilikleri ise, madde 1, 2, 3, 4 ve 12'nin, ayırt edicilik değerlerine göre daha düşük ve dağılımları daha fazla olan maddelerdir. Özellikle madde 11'in dağılımının (2,058) bu maddelere göre fazla olduğu görülmektedir. Madde 11 ters yönde puanlanan bir maddedir. Madde 11'in karakteristik eğrisinin sağladığı bilgi çok düşük ve geniş dağılıma sahip bir maddedir. Kişilerin iletişimde problem çözememe boyutundaki düzeyi arttıkça, maddeye olumsuz cevap verme oranlarında bir artış görülmektedir. Eğri monotonik bir artış göstermekte, fakat eğrinin yeteri kadar dik olmaması, maddenin standart hatasını yükseltmektedir. Maddenin düşük de olsa ayırt etme özelliği olduğu fakat doyumsuzluk özelliği farklı düzeylerde olan kişilerin de bu maddeyi hayır olarak cevapladığı görülmektedir.

Madde 6, 8, 14 ve 19'un, ayırt edicilik değerleri orta (,72 ile ,97 arasında) dağılımları geniş olan maddelerdir. Madde 6 ve 8'in güçlük değerleri ise, 6(-1,326) ve 8(-,159) dir. Madde 6 ve 8, örtük özellik boyutunun düşük düzeylerinde oldukça popüler maddeler olarak görülmektedir.

Madde 5, 10, 15, 16, 17 ve 18'in ayırt edicilik değerleri oldukça iyi, (1,01 ile 1,36 arasında) dağılımları düşük, modelle uyumlu ve bu alt ölçek için aranan özelliklere sahip maddeler olarak görülmektedir. 5, 10, 15, 17 ve 18'ci maddelerin örtük özellik boyutu üzerinde (θ) en düşük iletişimde problem çözme düzeyinden en yüksek iletişimde problem çözme düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılım görülmemektedir.

1, 6, 8 ve 9'cu maddeler dışında alt ölçeğin tüm maddelerinin güçlük düzeyleri örtük özellik boyutu üzerinde 0 ve 1 arasında değişen değerler almaktadır.

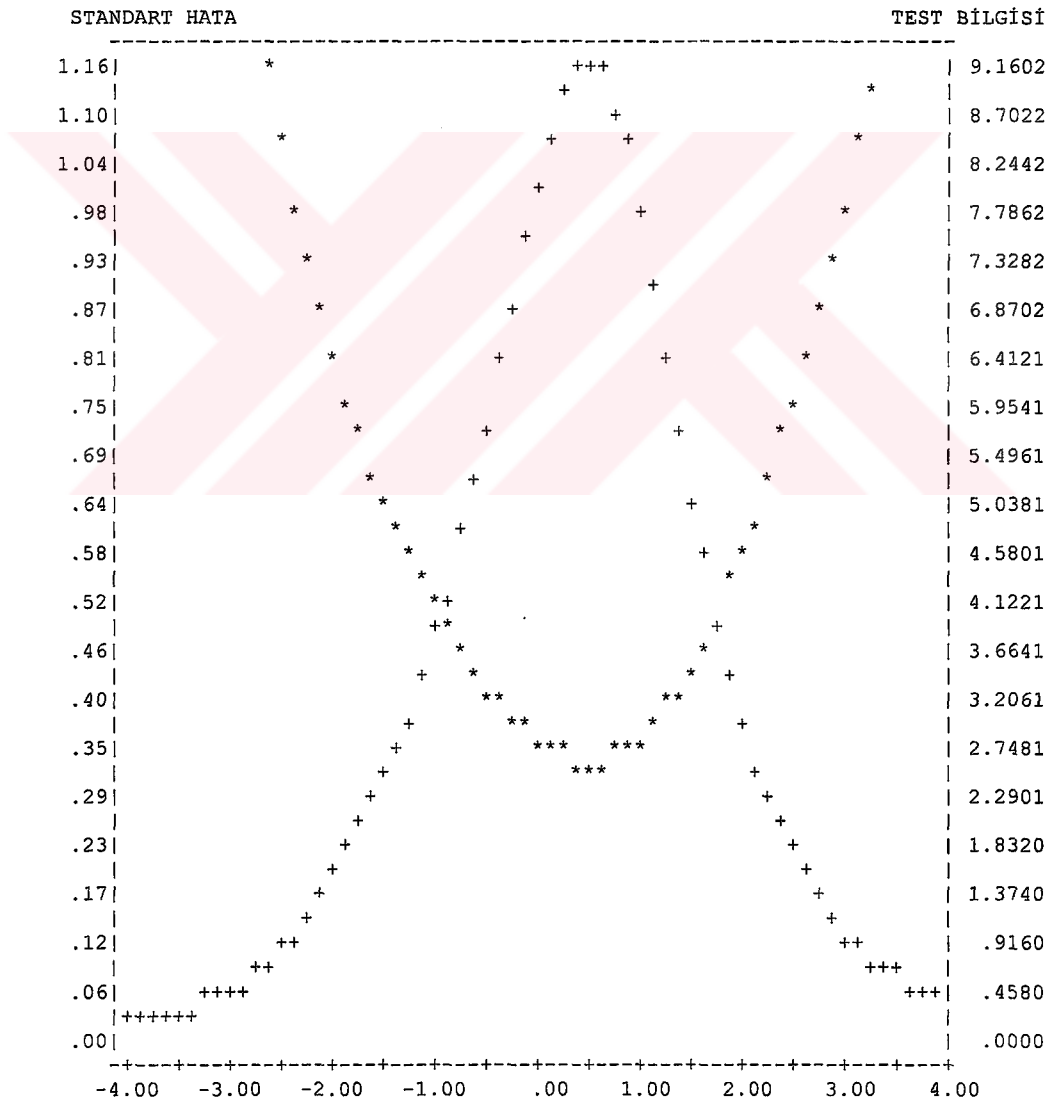
Tablo 19: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 1	.490	.681 .040*	2.085 .128*	1.468 .086*	.000 .000*	4.8 (.3036)	4.0
2	Madde 5	.527	.659 .037*	.252 .045*	1.517 .085*	.000 .000*	9.7 (.2832)	8.0
3	Madde 9	.522	.634 .038*	.818 .064*	1.577 .093*	.000 .000*	8.0 (.4294)	8.0
4	Madde 12	.515	.637 .038*	.135 .044*	1.569 .093*	.000 .000*	4.2 (.8950)	9.0
5	Madde 17	.756	1.360 .052*	.785 .038*	.735 .028*	.000 .000*	3.8 (.5801)	5.0
6	Madde 38	.559	.970 .043*	-1.326 .067*	1.031 .046*	.000 .000*	10.0 (.1250)	6.0
7	Madde 42	.441	.571 .033*	.112 .048*	1.750 .101*	.000 .000*	6.8 (.6608)	9.0
8	Madde 46	.586	.816 .043*	-.159 .037*	1.226 .065*	.000 .000*	9.3 (.2284)	7.0
9	Madde 49	-.114	.126 .021*	2.670 .498*	7.953 1.355*	.000 .000*	22.7 (.0070)	9.0
10	Madde 54	.755	1.301 .050*	.745 .038*	.768 .029*	.000 .000*	3.9 (.5688)	5.0
11	Madde 75	.401	.486 .032*	.608 .067*	2.058 .137*	.000 .000*	2.5 (.9803)	9.0
12	Madde 79	.510	.613 .037*	.097 .045*	1.632 .100*	.000 .000*	4.3 (.8905)	9.0
13	Madde 83	.578	.756 .043*	.436 .045*	1.323 .075*	.000 .000*	21.4 (.0064)	8.0
14	Madde 86	.558	.717 .038*	.363 .044*	1.394 .075*	.000 .000*	3.5 (.9009)	8.0
15	Madde 91	.659	1.042 .046*	.501 .037*	.959 .042*	.000 .000*	8.0 (.2347)	6.0
16	Madde113	.687	1.005 .049*	.698 .044*	.995 .048*	.000 .000*	12.9 (.0442)	6.0
17	Madde121	.680	1.074 .050*	.090 .031*	.931 .043*	.000 .000*	3.5 (.8409)	7.0
18	Madde124	.772	1.335 .074*	.135 .027*	.749 .042*	.000 .000*	8.9 (.1112)	5.0
19	Madde129	.574	.849 .041*	.651 .046*	1.178 .057*	.000 .000*	4.6 (.5977)	6.0
	Toplam						152.9 (.1262)	134.0

En Büyük Değişim =.001

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 9'cu (-.11) maddenin çift-serili korelasyon değeri negatif yönde ve düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuç, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir. 13'cu (.58) maddenin çift-serili korelasyon değeri ise, klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre iyi düzeyde olmakla birlikte, bu maddenin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda ayırt edicilik değeri daha düşük olarak bulunmuştur. Madde 11 için de benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 69: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği'nin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .9160D+01 -1.4286 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme alt ölçeğinin Şekil 69'da standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanları sıfırın etrafında -2 ile $+2$ standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, iletişimde problem çözme düzeyi tahminleri, 0 ve 1 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler için (bu aralık orta düzeydeki kişileri kapsamakta) test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu alt ölçek, iletişimde açık olarak görülen anlaşmazlıkları ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur. Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği'nin amacı (iletişimde açık olarak görülen anlaşmazlıklar) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (9 ve 11'ci maddeler dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

D-3: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizleri yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 20'deki İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin 2, 4, 5, 7, 8, 10, 15, 16, 17, 18 ve 19'cu maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermektedir; yani bu alt ölçekte, iletişimde görülen anlaşmazlık ve farklılıkların çözümündeki etkisizlik açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmektedir. Tablo 20'deki İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği 2, 4, 5, 7, 8, 10, 15, 16, 17, 18 ve 19'cu maddelerinin kadınlar ve erkekler için güçlük (b) parametresine bakıldığında, bu maddelerin kadınlar için 'b' değerlerinin daha küçük olduğu ve bu nedenle maddelerin kadınlar tarafından daha fazla popüler olduğu görülmektedir. Alt ölçeğin diğer maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir.

Bu maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar (kadınlar ve erkeklerin iletişimde görülen anlaşmazlıkların çözümünde seçimleri farklı) göstermektedir. Bu alt ölçek, maddelerin yanlılığı açısından en problemlili alt ölçektir. Toplam 11 madde cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermektedir. Kadınlarda iletişimde açık olarak görülen anlaşmazlıkların çözümünde bu maddeler daha popülerdir. Maddelerin içerikleri ise; 2'ci madde (Eşimle bir türlü konuşamadığımız bazı şeyler var.) 4'cü madde (Bana kızgın olduğu zaman bile, eşim benim bakış açımı takdir edebilir.) 5'ci madde (Tartışmalarımızın bir çoğu çöküntü yaratan çözümsüzlüklerle sonuçlanır.) 7'ci madde (Eşim bazı konularda öylesine hassas

ki, o konulara hiç değinmiyorum.) 8'ci madde (Eşim ve ben tartıştığımızda aynı eski şeyleri, habire gündeme getiriyormuşuz gibi görünüyor.) 10'cu madde (Eşimle aramızdaki önemsiz anlaşmazlıklar büyük kavgalarla sonuçlanıyor.) 15'ci madde (Tartışmalarımız, çoğu zaman birimizin ağlaması veya incinmesi ile son bulur.) 16'cı madde (Anlaşamadığımız zaman eşim, her ikimiz için de kabul edilebilir seçenekler bulmamıza yardım eder.) 17'ci madde (Eşim ve ben sık sık sinirlerimiz bozulmadan tartışmayı beceremiyoruz.) 18'ci madde (Eşim çoğu kez olaylara bakış açımı anlamayı başaramaz.) 19'cu madde (Eşim sık sık onu anlamadığımdan yakınır.) görüldüğü gibi genel olarak, eşler arasında anlaşıldığını hissetmemek, eşini desteklememek, bu konudaki tartışmaların çözümsüz kalması ve konuşamamak kadınlar için daha ön plana çıkmaktadır. 4'cü ve 16'cı madde ters yönde puanlanan maddelerdir. Kocadere'nin (1995) belirttiğine göre, yurtdışında erkekler, dertlerini eşleri ile kadınlardan daha az paylaşmaktadırlar ve kadınlar genel olarak kocalarının kendileri ile yeteri kadar konuşmadıklarından yakınmaktadırlar. Ülkemizde de, kadınlar benzer şekilde eşlerinin dertlerini kendilerine anlatmadıklarını belirtmektedirler. Sorunlar hakkında konuşmanın, sorunların ortaya konulması ve çeşitli çözümlerin gözden geçirilmesi olduğu düşünülecek olursa, sorunlar hakkında konuşamamanın sorunların çözümünü ciddi biçimde aksatacağı açıktır.

Tüm bunlar dikkate alındığında, bundan sonraki çalışmalarda alt ölçekte yanlılık gösteren bu maddelerin, ICC'lerinin yeniden gözden geçirilerek çalışılması uygun olacaktır. Bunun için, hem alt ölçek hemde madde düzeyinde farklılık fonksiyonlarının yeniden incelenmesi, ölçüm geçerliğini arttırarak, gereksiz madde kaybını önleyebilecektir. Daha önce de belirtildiği gibi, madde-cevap kuramı çerçevesinde, madde karakteristik fonksiyonlarının karşılaştırılması için madde parametrelerinin karşılaştırılmasına getirilen eleştiri, ilgili yetenek ranjı içinde, ICC'ler arasında pratikte farklılıklar olmadığına, parametreler arasında anlamlı farklılıklar bulunabilmesidir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991). Raju, Van der Linden, & Flear'in (1995), farklılık fonksiyonları ölçümlerinin kullanılmasının bunun için uygun olacağı düşünülmektedir. İki grubun (kadınlar ve erkekler gibi) test karakteristik eğrisinden hesaplanan, test fonksiyonlarının farklılaşması (Differential Test Functioning-DTF) gibi, yine Raju ve arkadaşlarının önerdiği telafi edici madde farklılık fonksiyonu (Compensatory Differential Item Functioning-CDIF) bir ölçeğin farklılaşan test fonksiyonuna, maddenin eklenen katkısını ölçmektedir. Böylece, test düzeyinde madde farklılık fonksiyonu gösteren maddelerin bütün içerisindeki etkisi belirlenebilmektedir. Telafi edici etki, test düzeyinde gruplar arasında farksızlıkla sonuçlanabilir. Bu durumda, madde farklılık fonksiyonu gösteren maddeler ölçekte kalabilir.

Tablo 20: Evlilik Doyumu Ölçeği İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 1	2,242	0,235	2,787	0,311	1,948	1 (0,159)
2	Madde 5	0,180	0,170	0,920	0,203	7,836	1 (0,005)*
3	Madde 9	0,783	0,205	1,708	0,310	6,188	1 (0,012)
4	Madde 12	0,062	0,153	0,898	0,173	13,097	1 (0,000)*
5	Madde 17	0,889	0,123	1,684	0,143	17,738	1 (0,000)*
6	Madde 38	-1,557	0,197	-1,437	0,201	0,182	1 (0,672)
7	Madde 42	0,273	0,180	1,115	0,218	8,841	1 (0,003)*
8	Madde 46	-0,252	0,138	0,717	0,156	21,616	1 (0,000)*
9	Madde 49	0,000	6,069	-2,224	0,871	0,132	1 (0,716)
10	Madde 54	0,797	0,123	1,525	0,129	16,693	1 (0,000)*
11	Madde 75	0,613	0,237	1,666	0,363	5,906	1 (0,014)
12	Madde 79	0,049	0,190	0,755	0,224	5,767	1 (0,016)
13	Madde 83	0,459	0,157	0,968	0,171	4,805	1 (0,027)
14	Madde 86	0,572	0,150	0,847	0,171	1,461	1 (0,225)
15	Madde 91	0,495	0,134	1,294	0,169	13,678	1 (0,000)*
16	Madde113	0,691	0,132	1,857	0,175	28,274	1 (0,000)*
17	Madde121	-0,001	0,125	0,882	0,133	23,475	1 (0,000)*
18	Madde124	0,112	0,110	0,826	0,114	20,336	1 (0,000)*
19	Madde129	0,903	0,157	1,547	0,193	6,698	1 (0,009)*
	Toplam					204,671	19 (0,000)

* p < 0.01

E-:Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

E-1:Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 21’de görüldüğü gibi, Evlilik Doyumu Ölçeği’nin, Saldırganlık Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1’den büyük iki faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Saldırganlık alt ölçeğinde oldukça güçlü olarak tek bir faktör ortaya çıkmaktadır. İki faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %40,37’ni tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer faktörün, açıklama oranı %10 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hepsi birinci faktörden 0,40’dan yüksek yük almaktadır. Sadece madde 102, diğerlerine göre (0,39) biraz düşük yük almıştır. Sonuçta, özdeğeri 1’den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve oldukça yüksek bir açıklama yüzdesine sahip olmasının, (%40,37) maddelerin hepsinin bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 21: Evlilik Doyumu Ölçeği’nin, Saldırganlık Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri

Faktör	1’den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	4,038	40,376	40,376
2	1,091	10,908	51,285

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Kommunaliti
Madde 22	,735	-,315	,639
Madde 28	,579	,340	,451
Madde 33	,658	,122	,448
Madde 59	,613	,372	,515
Madde 65	,640	,149	,432
Madde 70	,523	,452	,478
Madde 96	,698	,000	,494
Madde102	,392	-,621	,539
Madde107	,669	-,120	,462
Madde112	,762	-,299	,670

E-2: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeği’nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrileri Sonuçları

Saldırganlık Alt Ölçeği, yanıtlayanın eşi tarafından yaşanmış fiziksel saldırı ve gözdağı verme düzeyini ölçmektedir; madde sayısı 10’dur. Maddeler, yanıtlayana objeleri fırlatma veya nesnelere çarpma (vurma), kızdığı zaman eşine bağırmanın dahil

olduğu gözdağı vermeyi yansıtmaktadır. Yüksek puanlar, ilişki içinde saldırganlığın yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 22'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık alt ölçeğinin tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen eğrinin birbirinden farklılaşmadığı elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği'nin bütün maddelerinin, Ekler bölümü Şekil 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78 ve 79'daki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeyleri görülmektedir.

Saldırganlık Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin de, örtük özellik boyutu üzerinde (θ) en düşük saldırganlık düzeyinden en yüksek saldırganlık düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılıma görülmemektedir.

Tablo 22: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 22	.955	1.961 .052*	1.292 .041*	.510 .013*	.000 .000*	1.2 (.7543)	3.0
2	Madde 28	.611	.937 .052*	.368 .038*	1.067 .059*	.000 .000*	3.6 (.6124)	5.0
3	Madde 33	.775	1.183 .046*	1.066 .049*	.845 .033*	.000 .000*	1.7 (.7844)	4.0
4	Madde 59	.679	1.005 .049*	.663 .043*	.995 .048*	.000 .000*	13.5 (.0193)	5.0
5	Madde 65	.755	1.131 .046*	1.107 .053*	.884 .036*	.000 .000*	4.1 (.3928)	4.0
6	Madde 70	.547	.942 .056*	-.223 .036*	1.062 .063*	.000 .000*	8.3 (.0789)	4.0
7	Madde 96	.780	1.337 .058*	.800 .042*	.748 .032*	.000 .000*	3.3 (.6569)	5.0
8	Madde102	.756	1.211 .058*	2.687 .141*	.826 .040*	.000 .000*	.0 (1.000)	.0
9	Madde107	.773	1.220 .049*	1.063 .050*	.820 .033*	.000 .000*	4.7 (.3188)	4.0
10	Madde112	.999	2.272 .056*	1.241 .037*	.440 .011*	.000 .000*	.9 (.6300)	2.0
	Toplam						41.4 (.2463)	36.0

En Büyük Değişim =.000

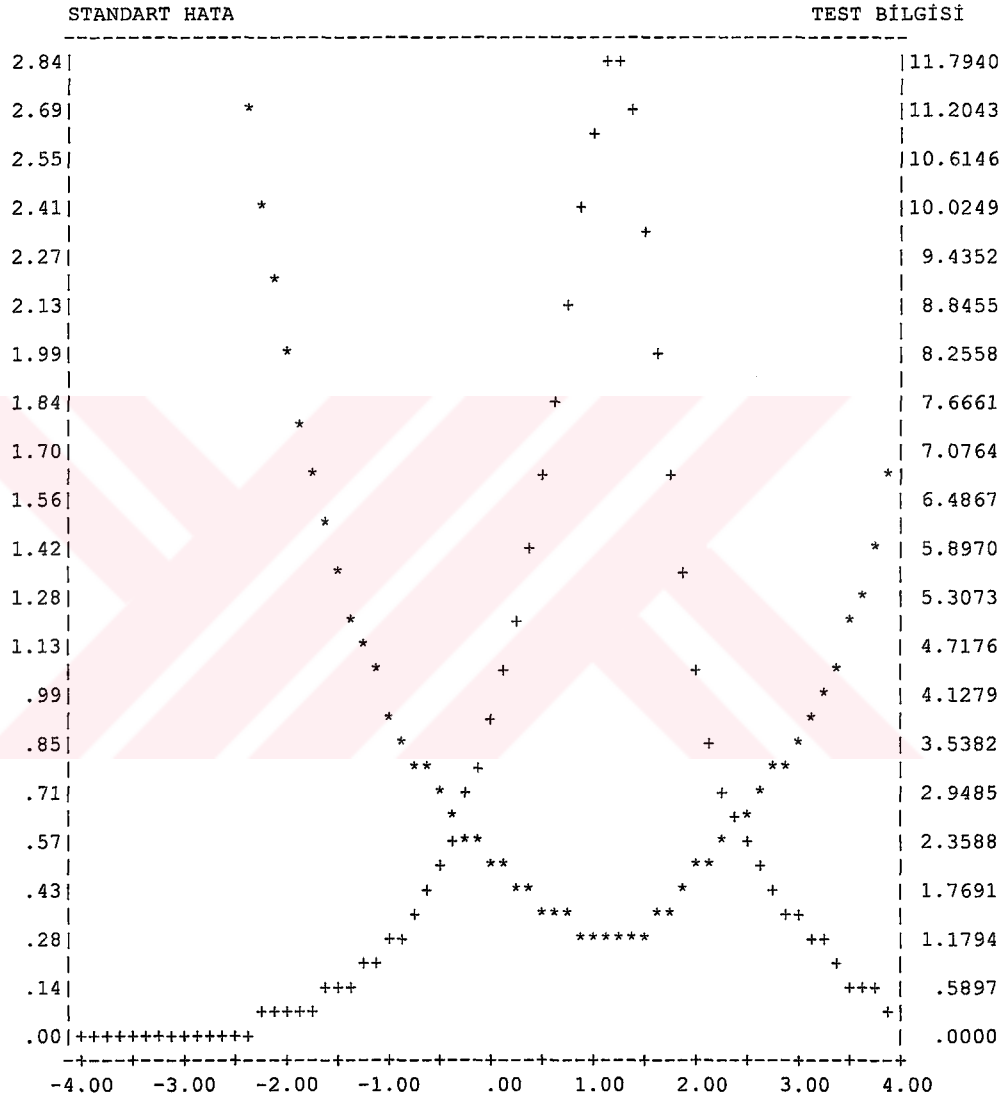
Madde 8'in (Vücudumda eşimin yaptığı çürükler ya da sopa izleri var.) ayırt edicilik değeri (1,21) yüksek, maddenin (popülerliği) güçlük düzeyi (2,687) dir. Bu durum, maddenin Saldırganlık boyutunda uzak bir konumda olduğunu göstermektedir. Ancak, eşinin saldırganlık düzeyini oldukça yüksek olarak ifade eden kişilerin, yüzde ellisinin bu maddeyi doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir. Madde 8'in Ekler bölümü Şekil 77'de görüldüğü gibi madde karakteristik eğrisinin, eşinin saldırganlık düzeyini çok fazla olarak bildiren kişileri ayırt eden bir madde olduğu görülmektedir. Bu örneklem için uzak bir madde olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, örtük özellik boyutunun (2,69) yüksek ucunda bulunan kişiler için bilgi sağlayan bir madde olduğu görülmektedir.

Bu alt ölçek maddelerinin ayırt edicilik değerleri ,94 ile 2,27 arasında değişen değerler almaktadır. Madde güçlük değerleri ise, -,22 ile 1,29 arasında değişen değerler almaktadır. Tablo 18'de görüleceği gibi madde 4, yüksek bir ayırt etme değerine (1,005) sahiptir. Madde 2 ve 6'nın ayırt edicilik değerleri (,94)'dür. Madde 10'un (Eşim beni bedensel olarak hiçbir zaman incitmemiştir.) ayırt edicilik değeri ise (2,27) çok yüksektir. Madde 10, hemen hemen alt ölçekler arasındaki en yüksek ayırt ediciliğe sahip madde olarak görülmektedir ve buna karşılık güçlük değeri (1,24)'dür. Bu durum, örtük özellik boyutunun yüksek düzeylerinde ayırt ediciliği çok yüksek olan ve az sayıda kişi tarafından doğru olarak cevaplanan bir madde olduğunu göstermektedir. Sadece, madde 2 (1,07) ve 6'nın (1,06) dağılımı biraz fazla olarak görülmektedir.

Madde 2 ve 6'nın ekler bölümü şekil 71 ve 75'de görüldüğü gibi madde karakteristik eğrileri, diğer maddelerin madde karakteristik eğrilerine göre, birbirlerine benzer fakat ters yönde olduğu (örtük özellik boyutu üzerinde, madde 6 düşük saldırganlık düzeyine doğru, madde 2 yüksek saldırganlık düzeyine doğru) görülmektedir. Bu maddelerin karakteristik eğrileri monotonik bir artış göstermekle birlikte, eğrilerin yeteri kadar dik olmaması maddelerin standart hatasını yükseltmektedir. Örtük özellik boyutu üzerinde aynı konumda olan kişilerin maddeyi olumlu cevaplama oranları geniş bir dağılım göstermektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, alt ölçek maddeleri ayırt edicilik değerleri açısından madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 80: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeği'nin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .1179D+02 -1.0000 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği'nin Şekil 80'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -1 ile $+3$ standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, saldırganlık düzeyi tahminleri, 1 ve 1,50 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler için (bu aralık eşleri yüksek düzeyde saldırganlık gösteren kişileri kapsamakta) test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu

üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (eş tarafından yaşanmış fiziksel saldırı ve gözdağı verme düzeyini ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir. Bu örnekleme oluşturan kişilerin eğitim ve ekonomik düzeylerinin orta-üst olduğu düşünüldüğünde, farklı alt sosyal kültür gruplarından meydana gelen örneklemlerde, bu maddelerin daha etkili olabileceği düşünülmektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği'nin amacı (eş tarafından yaşanmış fiziksel saldırı ve gözdağı verme düzeyi) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin hepsinin alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

E-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Saldırganlık Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizi (FFA) yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 23'deki Saldırganlık Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin tüm maddeleri (1'ci madde dışında) kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir; yani bu alt ölçekte eşler arasında fiziksel saldırı ve gözdağı verme açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere evet cevabı verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir. Sadece 1'ci maddede kadın ve erkeklerin tutumları arasında farklılaşma görülmektedir. Tablo 23'deki Saldırganlık Alt Ölçeği 1'ci maddesinin (Eşim beni tokatladı.) kadınlar ve erkekler için güçlük (b) parametresine bakıldığında, bu maddenin kadınlar için 'b' değerinin önemli ölçüde daha küçük olduğu (0.97) (erkeklerde 1.96) ve maddenin içeriğinin kadınların daha sık deneyimlediği bir yaşantı olduğu görülmektedir. Bu maddenin kadınlarda popüler olmasını, Kocadere'nin (1995) belirttiği araştırma bulguları da desteklemektedir. 'Fiziksel şiddet cinsiyet, eğitim ve gelir düzeyi ile ilgilidir. Kadınlar erkeklerden daha fazla fiziksel şiddete maruz kalmakta ve erkekler fiziksel şiddet uygulayan durumunda bulunmaktadır. Türk kültüründe gerek fiziksel gerek sözel şiddetin özellikle düşük gelir ve eğitim düzeyinde oldukça yaygın olduğu bulunmuştur.'

Bundan sonraki çalışmalarda alt ölçekte yanlılık gösteren maddenin ICC'nin yeniden gözden geçirilerek, Raju ve arkadaşlarının önerdiği (1995) farklılık fonksiyonları ölçümlerinin kullanılması uygun olacaktır.

Tablo 23: Evlilik Doyumu Ölçeği Saldırganlık Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 22	0,972	0,107	1,957	0,269	11,600	1 (0,001)*
2	Madde 28	0,287	0,123	0,518	0,152	1,396	1 (0,236)
3	Madde 33	0,831	0,159	1,025	0,225	0,498	1 (0,487)
4	Madde 59	0,527	0,150	0,482	0,204	0,033	1 (0,835)
5	Madde 65	1,197	0,139	1,098	0,163	0,216	1 (0,647)
6	Madde 70	-0,237	0,122	-0,327	0,143	0,231	1 (0,636)
7	Madde 96	0,717	0,110	0,997	0,152	2,220	1 (0,132)
8	Madde102	2,316	0,362	0,122	0,958	4,587	1 (0,030)
9	Madde107	1,010	0,124	1,277	0,170	1,623	1 (0,200)
10	Madde112	0,971	0,110	1,443	0,190	4,616	1 (0,030)
	Toplam					27,019	10 (0,003)

* p < 0.01

F-:Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

F-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 24'de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1'den büyük iki faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Birlikte Zaman Geçirme alt ölçeğinde oldukça güçlü olarak tek bir faktör ortaya çıkmaktadır. İki faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %33,04'nü tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer faktörün, açıklama oranı %12 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hepsi birinci faktörden 0,40'dan yüksek yük almaktadır. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve oldukça yüksek bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (%33,04), maddelerin hepsinin bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 24: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri			
Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	3,305	33,046	33,046
2	1,254	12,540	45,586

Döndürülmemiş faktör yükleri			
Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Kommunaliti
Madde 2	,718	,000	,516
Madde 8	,542	-,460	,505
Madde 13	,598	-,258	,424
Madde 39	,630	,331	,507
Madde 45	,559	-,245	,373
Madde 50	,411	,000	,177
Madde 76	,541	,278	,369
Madde 82	,580	-,504	,591
Madde 87	,465	,591	,565
Madde114	,643	,343	,531

F-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği, çiftlerin boş zaman aktivitelerindeki arkadaşlığını değerlendirmektedir. Madde sayısı 10'dur. Yüksek puanlar, ilişki içinde bu alandaki doyumsuzluğun yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 25'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu yani, beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin bütün maddelerinin, Ekler bölümünde Şekil 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89 ve 90'da ayırt edicilik düzeyleri görülmektedir.

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) en düşük birlikte zaman geçirmeme düzeyinden en yüksek birlikte zaman geçirmeme düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, (madde 6 dışında) eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılım görülmemektedir.

Madde 6 (Galiba, eskiden şimdiye göre daha çok eğleniyorduk.), modelle uyumlu olmasına rağmen, ölçekteki en az ayırt edicilik değerine (,49) sahip ve dağılımı en fazla (2,04) olarak görülen bir maddedir. Bu maddenin dağılımının genişliği,

maddenin ayırt edicilik değerinin düşük olduğunu göstermektedir. Birlikte Zaman Geçirme boyutu üzerinde farklı durumda olan kişilerin bu maddeye evet cevabı verme oranları fazla farklılaşmamaktadır. Madde 6'nın, Ekler bölümü Şekil 86'daki madde karakteristik eğrisinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddenin ayırt edicilik düzeyinin çok düşük olduğu, alt ölçeğe hiçbir katkıda bulunmadığı ve madde karakteristik eğrisinin θ boyutuna hemen hemen paralel bir şekilde olduğu görülmektedir.

Madde 2, 4, 5, 7, 8 ve 9'un ayırt etme değerleri ,65 ile ,95 arasında değişen değerlere sahiptir. Dağılımlarının (1 ve 1,50 arasında) biraz yüksek olması açısından benzer özellikteki maddelerdir. 4, 7, 8 ve 9'uncu maddeler, örtük özellik boyutu üzerinde orta düzeyde ayırt edicilikleri olmaları açısından da benzer maddeler olarak görülmektedir. Bu maddeler -,80 ile 0 arasında güçlük değerleri olan, yani popüler olan maddelerdir. Diğer maddelere göre düşük olmakla birlikte, modelle uyumlu ve çok düşük değerlere sahip olmadıkları görülmektedir.

Tablo 25: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

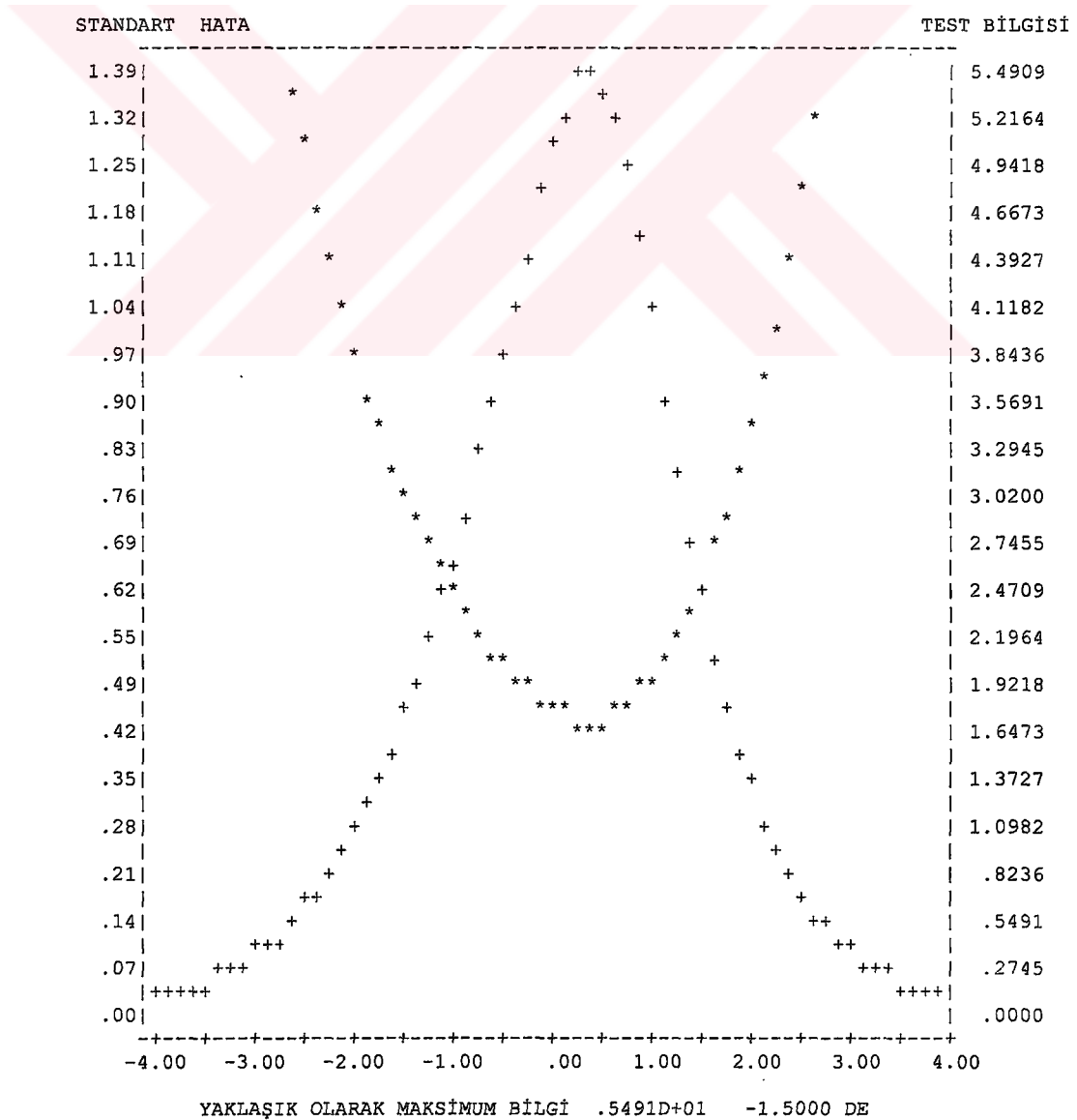
Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 2	.754	1.592 .085*	.469 .034*	.628 .034*	.000 .000*	2.9 (.5829)	4.0
2	Madde 8	.524	.769 .047*	-.621 .053*	1.301 .079*	.000 .000*	1.1 (.9819)	6.0
3	Madde 13	.624	1.043 .051*	.960 .055*	.959 .046*	.000 .000*	2.1 (.7296)	4.0
4	Madde 39	.621	.953 .054*	-.091 .033*	1.050 .060*	.000 .000*	3.7 (.7217)	6.0
5	Madde 45	.569	.852 .043*	1.000 .061*	1.173 .060*	.000 .000*	6.6 (.3558)	6.0
6	Madde 50	.371	.490 .034*	-.074 .055*	2.043 .143*	.000 .000*	12.4 (.1339)	8.0
7	Madde 76	.526	.778 .046*	-.477 .047*	1.286 .076*	.000 .000*	11.4 (.1214)	7.0
8	Madde 82	.547	.803 .048*	-.150 .038*	1.245 .074*	.000 .000*	6.8 (.3401)	6.0
9	Madde 87	.433	.647 .040*	-.800 .065*	1.545 .096*	.000 .000*	7.9 (.3445)	7.0
10	Madde114	.636	1.021 .060*	.026 .031*	.980 .058*	.000 .000*	2.1 (.9085)	6.0
	Toplam						56.8 (.5917)	60.0

En Büyük Değişim = .000

Tablo 25'deki 1, 3 ve 10'uncu maddelerin ayırt etme değerleri, (a) 1 ile 1,59 arasında ve dağılımları düşük maddelerdir. Bu ölçekteki en yüksek ayırt edicilik değerlerine sahip maddelerdir. Bu maddelerin güçlük değerleri ise, 1(,469), 3(,96) ve 10(,026) olarak örtük özellik boyutunun 0 ve 1 düzeyleri arasında ayırt edicilikleri yüksek olan maddelerdir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 6'cı (.37) maddenin çift-serili korelasyon değeri, klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre kabul edilebilir düzeyde olmakla birlikte, bu değer alt ölçeğin diğer maddelerine oranla daha düşük bir değerdir. Bu maddenin madde-cevab kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değeri düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevab kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 91: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi

Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin Şekil 91'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -2 ile +2 standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, Birlikte Zaman Geçirme düzeyi tahminleri yaklaşık 0 ve 1 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık orta düzeydeki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu alt ölçek, boş zamanlarda paylaşılmış aktiviteleri ve genel ilgilerindeki eksikliği ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur. Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği'nin amacı (eşlerin boş zamanlarında paylaşılmış aktiviteleri ve genel ilgilerindeki eksiklik düzeyi) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (6'ncı madde dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

F-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizleri yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 26'daki Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin tüm maddeleri (1'ci madde dışında) kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir; yani bu alt ölçekte eşler arasında genel ilgideki eksiklik, boş zaman aktivitelerindeki paylaşma açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir. Sadece 1'ci maddede kadın ve erkeklerin tutumları arasında farklılaşma görülmektedir. Tablo 26'daki Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği 1'ci (Eşimle boş zamanlarımızı geçirme tarzımızdan oldukça memnunuz.) maddesinin kadınlar ve erkekler için güçlük (b) parametresine bakıldığında, bu maddenin kadınlar için 'b' değerinin daha küçük olduğu ve bu nedenle maddenin kadınlar tarafından daha fazla popüler olduğu görülmektedir. Bu madde ters yönde puanlanan bir maddedir. Bu nedenle maddenin kadınlarda popüler olması, erkeklerin boş zamanlarını paylaşma açısından farklı düşüncelere sahip olduğunu ve boş zaman aktivitelerindeki paylaşımı, kadınların tercihi yönünde kullanmadıklarını düşündürmektedir. Kocadere'nin (1995) çalışmasındaki sonuçların da 'İyi evliliği olan eşler, boş zamanlarını birlikte geçirmektedirler. Eğitim düzeyi eşlerin boş zamanlarını birlikte geçirmesinde belirleyici olabilmektedir. Alt eğitim düzeyindeki çiftler boş zamanlarını üst eğitim düzeyindeki çiftlerden daha az birlikte geçirmektedirler.' buna benzer nitelikte olduğu

görülmektedir. Ayrıca, boş zamanları eşle birlikte geçirmek ile evlilik doyumu arasında olumlu bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Bundan sonraki çalışmalarda alt ölçekte yanlılık gösteren maddenin ICC'nin yeniden gözden geçirilerek, Raju ve arkadaşlarının önerdiği (1995) farklılık fonksiyonları ölçümlerinin kullanılması uygun olacaktır.

Tablo 26: Evlilik Doyumu Ölçeği Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 2	0,148	0,091	0,670	0,136	10,160	1 (0,002)*
2	Madde 8	-0,624	0,146	-0,907	0,177	1,515	1 (0,216)
3	Madde 13	0,674	0,131	1,323	0,241	5,594	1 (0,017)
4	Madde 39	-0,141	0,115	-0,332	0,143	1,083	1 (0,299)
5	Madde 45	0,918	0,147	0,830	0,187	0,139	1 (0,710)
6	Madde 50	0,023	0,186	-0,558	0,224	3,962	1 (0,044)
7	Madde 76	-0,594	0,143	-0,697	0,160	0,230	1 (0,637)
8	Madde 82	-0,331	0,141	-0,218	0,157	0,286	1 (0,599)
9	Madde 87	-1,001	0,203	-0,969	0,207	0,012	1 (0,878)
10	Maddel14	-0,079	0,108	-0,150	0,131	0,172	1 (0,681)
	Toplam					23,151	10 (0,010)

* p < 0.01

G-Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

G-1 : Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 27'de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, öz değeri 1'den büyük dört faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinde birinci faktör %

24,39 açıklama yüzdesi ile ortaya çıkmaktadır. Dört faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %24,39'nu tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. İkinci faktörün, açıklama oranı %13, diğer faktörlerin ise, %9 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hepsi (madde 19 ve 105 dışında) birinci faktörden 0,30'dan yüksek yük almaktadır. Madde 19, 2'ci faktörden en fazla yük almıştır. Madde 105, faktör 3'den en fazla yük almaktadır. Buna rağmen analiz sonucunda, öz değeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve diğer faktörlerden oldukça yüksek bir açıklama yüzdesine sahip olmasının(%24,39), maddelerin çoğunun bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 27: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri			
Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	2,683	24,392	24,392
2	1,454	13,219	37,611
3	1,050	9,547	47,158
4	1,004	9,124	56,281

Döndürülmemiş faktör yükleri					
Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Kommunaliti
Madde 19	,000	,632	,224	,000	,459
Madde 25	,580	,000	,115	-,390	,509
Madde 31	,524	,205	-,352	,273	,515
Madde 56	,384	,435	-,227	,281	,467
Madde 62	,667	-,136	,131	,000	,487
Madde 68	,513	-,558	,000	,000	,581
Madde 73	,750	-,195	,000	,000	,613
Madde 93	,304	,657	,172	,000	,557
Madde 99	,666	,000	-,162	,111	,487
Madde105	,000	,000	,812	,456	,875
Madde110	,344	,000	,265	-,669	,641

G-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği, evlilik ilişkisinde paranın idaresinde dikkate alınan fikir ayrılığını ölçmektedir ve madde sayısı 11'dir. Yüksek puanlar, ilişki içinde para hakkında anlaşamamanın yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 28'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği'nin 8 ve 10'cu maddelerinin dışında, tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu; yani, beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği maddelerinin, Ekler bölümü Şekil 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101 ve 102'de, ayırt edicilik düzeyleri görülmektedir.

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinin en düşük düzeyinden, Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinin en yüksek düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, (1, 4, 8, 10 ve 11'inci madde dışında) eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılıma görülmemektedir.

Tablo 28: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 19	.067	.209 .029*	-2.292 .344*	4.787 .672*	.000 .000*	7.3 (.2931)	6.0
2	Madde 25	.559	.877 .047*	1.423 .083*	1.140 .061*	.000 .000*	.9 (.9192)	4.0
3	Madde 31	.450	.666 .044*	.897 .073*	1.502 .100*	.000 .000*	6.0 (.3095)	5.0
4	Madde 56	.339	.463 .038*	-.009 .057*	2.159 .177*	.000 .000*	14.6 (.0231)	6.0
5	Madde 62	.567	1.149 .061*	.697 .046*	.871 .046*	.000 .000*	.9 (.9672)	5.0
6	Madde 68	.331	.734 .043*	1.211 .080*	1.363 .079*	.000 .000*	3.1 (.6910)	5.0
7	Madde 73	.712	1.803 .085*	.817 .043*	.555 .026*	.000 .000*	3.1 (.5448)	4.0
8	Madde 93	.324	.381 .035	.972 .112*	2.623 .243*	.000 .000*	18.5 (.0053)	6.0
9	Madde 99	.584	1.085 .055*	1.021 .059*	.922 .047*	.000 .000*	5.5 (.2372)	4.0
10	Madde105	-.001	.203 .030*	2.078 .329*	4.937 .724*	.000 .000*	17.8 (.0069)	6.0
11	Madde110	.287	.422 .037*	1.634 .158*	2.370 .210*	.000 .000*	7.8 (.1654)	5.0
	Toplam						85.5 (.0068)	56.0

En Büyük Değişim =.002

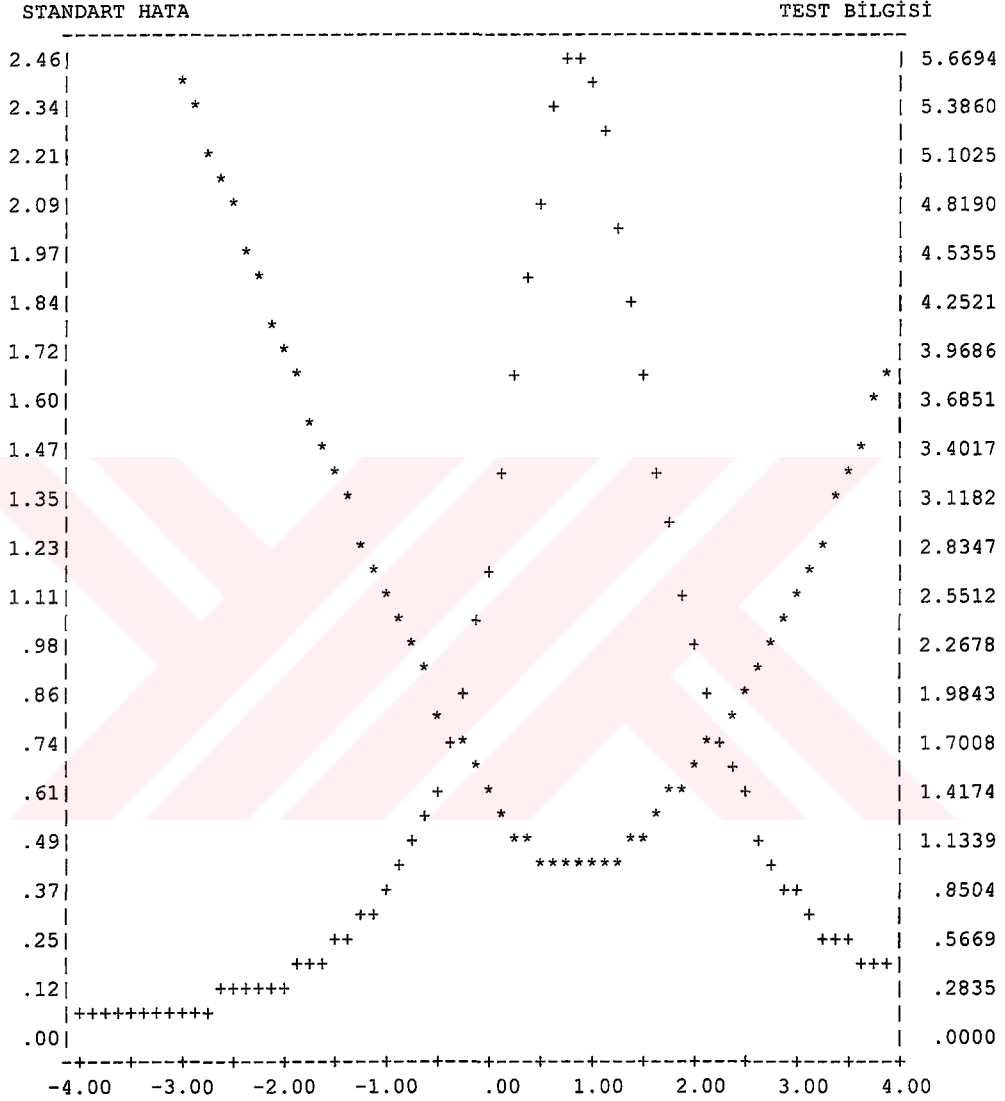
Tablo 28’de görüldüğü gibi 8(madde 8, ters yönde puanlanmaktadır.) ve 10’cu maddelerin (8’ci madde: “Eşim parayı çok iyi idare eder” ve 10’cu madde: “Parasal imkanlarımızın üstünde yaşıyormuşuz gibi hissediyorum.”) modelle uyum sağlamadığı, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaştığı, elde edilen yüksek χ^2 değerlerinden 8(18,5), 10(17,8) ve anlamlılık düzeylerinden 8(,0053), 10(,0069) anlaşılmaktadır. Bu durum çok sayıda kişinin bu maddelere, maddelerin θ boyutu üzerindeki yeri ile kişinin tutumları arasındaki ilişkiden beklenenden farklı tepkilerde bulduklarına işaret etmektedir. Ayırt etme değerleri ise, 8(,381) ve 10(,203) dür. Bu değer, (madde 10) sıfıra yakın ve düşük bir değerdir. 10’cu maddenin güçlük düzeyinin (2,078) olması maddenin bu boyutta çok uzak konumda olduğunu, yani para hakkında anlaşamama düzeyi yüksek olan kişilerin yüzde ellisinin bu maddeyi doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir. Madde 10 ve 1 (madde 1’in ayırt etme değeri 0,209 gibi düşük bir değerdir) ayırt edicilikleri açısından birbirlerine benzer fakat ters yönde maddeler (birisini olumlu uçta, diğeri olumsuz uçta) olarak görülmektedir. Bu maddelerin dağılımlarının da çok fazla olduğu Tablo 28’de görülmektedir. Ayrıca madde 10 ve 1, faktör analizinde de bu boyuta ait görünmemektedir.

Madde 1(,209) (Paramızı tümüyle eşime emanet ederim.) madde 4 (,463) (Parasal geleceğimiz oldukça sağlam görünüyor.) ve 11(,422) (Eşim önce bana danışmadan çok fazla şey satın alabilir.) modelle uyumlu olmasına rağmen, ayırt edicilik değerleri çok düşük ve dağılımları 1(4,787), 4(2,159) 11(2,370) çok fazla olan maddelerdir. Madde 1 ve 4, ters yönde puanlanan maddelerdir. Maddenin (madde 1) ayırt edicilik değeri sıfıra oldukça yakındır. Özellikle madde 1’in güçlük düzeyinin – 2,292 olması, maddenin bu boyutta çok uzak konumda olduğunu, yani para hakkında anlaşamama düzeyi çok düşük olan kişilerin yüzde ellisinin bu maddeyi yanlış olarak işaretlediklerini göstermektedir. Ayrıca anlaşamama düzeyi arttıkça, maddeye hayır cevabını verme oranı da çok farklılaşmamaktadır.

Madde 2, 3 ve 6’nın ayırt etme değerleri ,67 ile ,88 arasında değişen değerlere sahiptir. Dağılımları biraz yüksektir ve bu açılarından benzer özellikteki maddelerdir. 5, 7 ve 9’cu maddelerin ayırt edicilik değerleri yüksek, (1 ile 1,80 arasında değişen değerlere sahip) güçlük düzeyleri benzer ve dağılımları az maddelerdir. 1, 4, 8, 10 ve 11’ci maddelerin, Ekler bölümü Şekil 92, 95, 99, 101 ve 102’deki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeyinin çok düşük olduğu, alt ölçeğe hiçbir katkıda bulunmadığı ve madde karakteristik eğrilerinin θ boyutuna hemen hemen paralel bir şekilde olduğu görülmektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 1’ci (.07), 4’cü (.34), 8’ci (.32), 10’cu (-.001) ve 11’ci (.29) maddelerin çift-serili korelasyon değerlerinden, klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre sadece 4 ve 8’ci maddelerin kabul edilebilir düzeydedir. Bu değerler, alt ölçeğin diğer maddelerine oranla daha düşük değerlerdir. Bu maddelerin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değerleri düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları (ayırt edicilik değerleri) ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 103: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği'nin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .5669D+01 -1.2143 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği'nin Şekil 103'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -1 ile $+3$ standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, para hakkında anlaşamama düzeyi tahminleri yaklaşık ,50 ve 1,50 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık orta ve yüksek düzeydeki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler,

θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Kalan maddeler testin amacına (ilişkide paranın idaresindeki fikir ayrılığını ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir. Bu alt ölçek, envanter içindeki en problemlili alt ölçektir. Bu alt ölçek maddeleri üzerinde tekrar çalışılması gerektiği ve bu şekliyle kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinin amacı (evlilik ilişkisinde paranın idaresindeki fikir ayrılığı) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (1, 4, 8, 10 ve 11'inci madde dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

G-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizi yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 29'da Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 9'cu maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermektedir, yani bu alt ölçekte, paranın idaresindeki fikir ayrılığı açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmektedir. Bu maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar (kadınlar ve erkeklerin parayı idare etmedeki farklılıkları) göstermektedir. Tablo 29'daki Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği 2(Ben ve eşim, gelirimizi nasıl harcayacağımıza birlikte karar veririz.), 3(İlişkımız hiçbir zaman maddi kaygılardan dolayı zora girmemiştir.), 4(Parasal geleceğimiz oldukça sağlam görünüyor.), 5(Parasal durumumuzu birbirimize kızmadan tartışmamız çoğunlukla zordur.), 6(Eşim sürekli paramızı nasıl harcadığımı kontrol ediyor.), 7(Bir bütçe yapmaya çalışmak, eşimle aramızda değdiğinden daha fazla soruna neden olur.) ve 9'cu(Eşim ve ben para konusunda nadiren tartışırız.) maddelerinin kadınlar ve erkekler için güçlük (b) parametresine bakıldığında, bu maddelerin erkekler için 'b' değerlerinin daha küçük olduğu ve bu nedenle maddelerin erkekler tarafından daha fazla popüler olduğu görülmektedir. 2, 3, 4 ve 9'cu maddeler ters yönde puanlanan maddelerdir. Alt ölçeğin diğer maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir. Yukarıda görüldüğü gibi maddelerin içeriği, geliri harcamaya birlikte karar verememe, paranın idaresi konusunda tartışma, paranın kontrolü ve para ile ilgili sorunların erkekler tarafından daha fazla üstlenildiğini ve para konusunun ilişkiyi erkekler açısından daha çok olumsuz yönde etkilediğini düşündürmektedir. Türk kültürünün geleneksel olması da, para konusunun erkeklerin sorumluluğunda olması görüşünü desteklemektedir. Bu durum, bu alt ölçek maddelerinin erkeklerde popüler olmasının açıklayıcılığını arttırmaktadır.

Bu alt ölçek, maddelerin ayırt ediciliği ve yanlılığı açısından en problemlili alt ölçeklerden bir diğeridir. Toplam 7 madde cinsiyet değişkeni açısından tutumsal

farklılıklar göstermektedir. Alt ölçeğin diğer maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir. Fakat kalan maddelerde, ayırt edicilikleri çok düşük olduğu için ölçeğe hiçbir katkıda bulunmamaları nedeniyle, ölçekten çıkarılması düşünülen maddelerdir. Bundan sonraki çalışmalarda bu alt ölçeğin tüm maddelerinin yeniden incelenerek düzeltilmesi veya yeni maddeler eklenmesi ve alt ölçekte yanlılık gösteren maddelerin madde karakteristik fonksiyonlarının yeniden gözden geçirilerek, Raju ve arkadaşlarının önerdiği (1995) farklılık fonksiyonları ölçümlerinin kullanılması uygun olacaktır. Farklılık fonksiyonlarının yeniden incelenmesi sonucunda, alt ölçek düzeyinde yanlılık olduğunda, alt ölçek için farklı normların kullanılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Tablo 29: Evlilik Doyumu Ölçeği Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 19	-2,546	0,453	-0,637	0,632	6,022	1 (0,014)
2	Madde 25	1,507	0,230	0,022	0,198	23,945	1 (0,000)*
3	Madde 31	0,882	0,236	-0,328	0,221	14,030	1 (0,000)*
4	Madde 56	0,261	0,370	-2,051	0,504	13,687	1 (0,000)*
5	Madde 62	0,733	0,133	-1,130	0,116	111,774	1 (0,000)*
6	Madde 68	1,286	0,202	-0,999	0,141	85,993	1 (0,000)*
7	Madde 73	0,782	0,122	-0,964	0,098	123,434	1 (0,000)*
8	Madde 93	0,998	0,539	2,218	1,224	0,832	1 (0,365)
9	Madde 99	1,012	0,157	-0,679	0,136	66,436	1 (0,000)*
10	Madde105	0,000	1,309	2,769	5,191	0,267	1 (0,611)
11	Madde110	1,664	0,506	0,160	0,415	5,290	1 (0,020)
	Toplam					451,710	11 (0,000)

* p < 0.01

H-:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

H-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 30’da görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği’nin, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1’den büyük üç faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinde birinci faktör % 30,98 açıklama yüzdesi ile ortaya çıkmaktadır. Üç faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %30,98’ni tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer faktörlerin açıklama oranı ise, %8 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hepsi (madde 48 dışında) birinci faktörden 0,40’dan yüksek yük almaktadır. Sonuçta, özdeğeri 1’den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve diğer faktörlerden oldukça yüksek bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (%30,98), maddelerin çoğunun bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 30:Evlilik Doyumu Ölçeği’nin, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri

Faktör	1’den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	4,028	30,985	30,985
2	1,149	8,840	39,825
3	1,105	8,502	48,327

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Kommunaliti
Madde 7	,521	-,305	-,134	,382
Madde 11	,442	,566	-,186	,551
Madde 15	,602	-,336	,000	,477
Madde 44	,532	-,107	,253	,359
Madde 48	,266	,359	,642	,612
Madde 52	,603	,471	-,267	,657
Madde 81	,736	,000	,000	,544
Madde 85	,661	-,288	-,126	,536
Madde 89	,408	,152	-,320	,292
Madde117	,554	-,138	,151	,349
Madde119	,393	,000	,587	,503
Madde123	,622	,224	-,111	,450
Madde127	,697	-,283	,000	,572

H-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği, cinsel ilişkinin niteliği ve sıklığı ile diğer cinsel aktivitelerdeki doyumsuzluğu değerlendirmektedir ve madde sayısı 13'dür. Yüksek puanlar, ilişki içinde bu alandaki doyumsuzluğun yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 31'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin, 2'ci(Şimdi olduğundan daha sık cinsel ilişkide bulunmamızı tercih ederdim.)maddesi dışında, tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin, Ekler bölümü Şekil 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115 ve 116'da, ayırt edicilik düzeyleri görülmektedir.

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinin en düşük düzeyinden, cinsel doyumsuzluk alt ölçeğinin en yüksek düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, (5'ci madde dışında) eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılıma görülmemektedir.

2'inci madde modelle uyumsuzdur, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen eğrinin anlamlı biçimde birbirinden farklılaştığı, elde edilen yüksek χ^2 değerinden 2(17,5) ve anlamlılık düzeyinden 2(,0079) anlaşılmaktadır. Maddenin ayırt edicilik değeri 2(,622) düşük ve dağılımı fazla olan bir maddedir.

Madde 5 (Eşimle tam olarak tartışmadığımız tek şey cinsel ilişkimiz.) modelle uyumlu olmasına rağmen, ayırt edicilik değeri düşük (,363) ve dağılımı (2,753) geniş olan bir maddedir. Bu maddenin dağılımının genişliği, maddenin ayırt edicilik değerinin düşük olduğunu göstermektedir. Cinsel doyumsuzluk boyutu üzerinde kişilerin farklı konumlarını ayırt etme gücü düşük bir madde olduğu ve alt ölçeğe katkıda bulunmadığı düşünülmektedir. 5'ci maddenin, Ekler bölümü Şekil 108'deki madde karakteristik eğrisinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddenin ayırt edicilik düzeyinin çok düşük olduğu, alt ölçeğe hiçbir katkıda bulunmadığı ve madde karakteristik eğrisinin θ boyutuna hemen hemen paralel bir şekilde olduğu görülmektedir.

4 ve 9'cu maddelerin ayırt edicilik değerleri biraz düşük düzeyde 9(,615) ve 4(,775) dağılımları biraz yüksek olan (1,5 civarında) maddelerdir. Madde 9'un güçlük düzeyinin (1,701) olması, maddenin bu boyutta biraz uzak bir konumda olduğunu, yani cinsel doyumsuzluğu fazla olan kişilerin bu maddeyi doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir.

Tablo 31: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 7	.652	1.004 .041*	1.744 .079*	.996 .041*	.000 .000*	2.0 (.5677)	3.0
2	Madde 11	.444	.622 .037*	.643 .057*	1.608 .096*	.000 .000*	17.5 (.0079)	6.0
3	Madde 15	.618	.956 .049*	.642 .045*	1.046 .054*	.000 .000*	.9 (.9649)	5.0
4	Madde 44	.557	.775 .041*	.744 .053*	1.290 .068*	.000 .000*	3.9 (.6888)	6.0
5	Madde 48	.273	.363 .032*	1.314 .135*	2.753 .242*	.000 .000*	2.3 (.8945)	6.0
6	Madde 52	.644	.951 .045*	.617 .043*	1.051 .050*	.000 .000*	10.6 (.1009)	6.0
7	Madde 81	.883	1.763 .060*	.993 .038*	.567 .019*	.000 .000*	1.0 (.9062)	4.0
8	Madde 85	.670	1.186 .063*	.462 .036*	.843 .044*	.000 .000*	7.3 (.1212)	4.0
9	Madde 89	.446	.615 .037*	1.701 .112*	1.625 .099*	.000 .000*	3.2 (.6709)	5.0
10	Madde117	.656	.941 .039*	1.418 .067*	1.062 .045*	.000 .000*	2.3 (.8153)	5.0
11	Madde119	.400	.528 .035*	.658 .066*	1.894 .125*	.000 .000*	13.3 (.0376)	6.0
12	Madde123	.685	1.016 .047*	.908 .051*	.894 .045*	.000 .000*	3.5 (.6297)	5.0
13	Madde127	.785	1.376 .053*	.918 .042*	.727 .028*	.000 .000*	1.8 (.8763)	5.0
	Toplam						69.6 (.3576)	66.0

En Büyük Değişim = .001

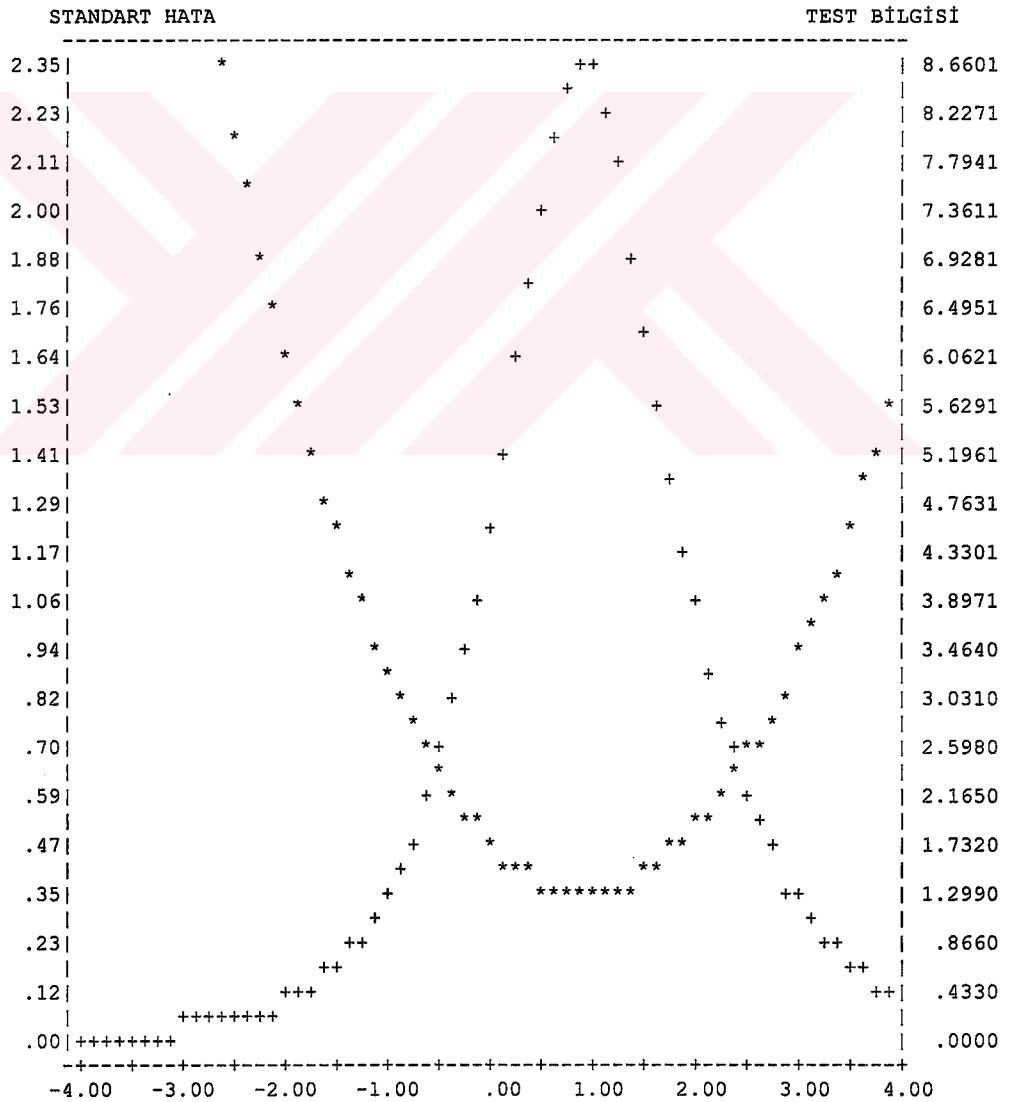
3, 6 ve 10'cu maddelerin ayırt edicilik değerleri, 3(,956) 6(,951) ve 10(,941) ve dağılımları da hemen hemen aynı düzeydedir. Bu maddelerin güçlük düzeyleri de çok benzerdir. Sadece madde 10'un güçlük düzeyi (1,418) diğerlerine göre yüksek, yani bu boyutta biraz uzak konumda olan bir maddedir.

11'ci maddenin Ekler bölümü Şekil 114'deki madde karakteristik eğrisinin incelenmesinden de görüleceği gibi, eğrinin yeteri kadar dik olmadığı, maddenin düşük de olsa ayırt etme özelliği olduğu fakat doyumsuzluk özelliği farklı düzeylerde olan kişilerin de bu maddeyi doğru olarak cevapladığı görülmektedir. 11'ci maddenin ayırt edicilik değeri (.528) olarak Tablo 31'de görülmektedir.

Bu alt ölçekte maddelerin (1, 5, 9 ve 10'cu madde dışında) güçlük değerleri, örtük özellik boyutunda 0 ve 1 arasındaki düzeylerde değişmektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 5'ci (.27) maddenin çift-serili korelasyon değeri, düşük olarak bulunmuştur. 2'ci(.44) maddenin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, çift-serili korelasyon değeri kabul edilebilir düzeyde olmakla birlikte, bu değer alt ölçeğin diğer maddelerine oranla daha düşük bir değerdir. Bu maddelerin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değerleri daha düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 117:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .8660D+01 -1.2143 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin Şekil 117'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -1 ile +3 standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, cinsel doyumsuzluk düzeyi tahminleri yaklaşık ,50 ve 1,50 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık orta ve yüksek düzeydeki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri (yani, yüksek düzeyde cinsel uyumsuzluk gösteren çiftleri) daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (cinsel ilişkinin niteliği, sıklığı ve diğer cinsel aktivitelerde doyumsuzluğu ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir. Evlilik doyumu ölçeği, cinsel doyumsuzluk alt ölçeğinin amacı (cinsel ilişkinin niteliği, sıklığı ve diğer cinsel aktivitelerde doyumsuzluk) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (5'ci madde dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

H-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizi yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 32'deki Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin 2, 3, 4, 6, 8 ve 12'ci maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermektedir, yani alt ölçekteki bu maddelerde, cinsel aktivitelerdeki doyumsuzluk açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmektedir. Bu maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar (kadınlar ve erkeklerin cinsel aktivitelerdeki doyumsuzluk farklılıkları) göstermektedir. Tablo 32'deki Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği 2, 3, 4, 6, 8 ve 12'ci maddelerinin kadınlar ve erkekler için güçlük (b) parametresine bakıldığında, 2(Şimdi olduğundan daha sık cinsel ilişkide bulunmamızı tercih ederdim.), 6(Eşim bazen cinsel ilişki için aşırı derecede az istek gösteriyor.) ve 12'ci(Cinsel beraberlik sırasında yapmamızı istediğim bazı şeyler var ki, görüldüğü kadarıyla eşim bunlardan pek fazla hoşlanmıyor.) maddelerin erkekler için 'b' değerlerinin daha küçük olduğu ve bu nedenle maddelerin erkekler tarafından daha fazla popüler olduğu, 3(Bazen cinsel ilişkimizden mutsuz oluyorum.), 4(Birbirimizi cinsel yönden nasıl daha fazla hoşnut edebileceğimizi konuşma tarzımız, beni pek memnun etmiyor.) ve 8'ci(Ne kadar sık cinsel ilişkide bulunacağımız konusunda, eşim ve ben hemen daima anlaşırız.) maddelerin kadınlar için 'b' değerlerinin daha küçük olduğu ve bu nedenle maddelerin kadınlar tarafından daha fazla popüler olduğu görülmektedir.

Sadece 8'ci madde ters yönde puanlanan bir maddedir. Alt ölçeğin diğer maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir.

Yukarıda görüldüğü gibi 2, 6 ve 12'ci maddelerin içeriklerine bakıldığında, cinsel ilişki sıklığı ve cinsel aktivitelerde ki doyumsuzluğun erkekleri kadınlardan daha fazla ilgilendirmekte olduğu görülmektedir. Kocadere'nin (1995) çalışma sonuçları da bu durumu destekler niteliktedir. Kocadere'nin (1995) belirttiğine göre, eşin daha az cinsel ilişki istemesi erkeklerin şikayetçi olduğu bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Yurt dışında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar görülmektedir. 3, 4 ve 8'ci (8'ci madde ters yönde puanlanıyor) maddelerin içeriklerine bakıldığında, cinsel aktiviteler ile ilgili eşler arasındaki iletişim ve cinsel ilişkinin niteliği ise kadınlarda daha fazla belirgin hale gelmektedir. Cinsellik konusundaki iletişimin kadınlarda daha çok popüler olması ile iletişimde problem çözümü için iletişim kurmanın kadınlarda daha çok popüler olması arasında benzerlik olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, farklı alanlar olsa bile kadınlar açısından eşler arasındaki iletişimin daha önemli görüldüğü söylenebilir.

Toplam 6 madde cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermektedir. Bu maddelerin üç tanesi erkekler için, üç tanesi kadınlar için popülerdir. Raju ve arkadaşlarının önerdiği (Raju, van der Linden, & Flear, 1995), farklılık fonksiyonları ölçümlerinin bu alt ölçek için de kullanılmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Raju ve arkadaşlarının önerdiği telafi edici madde farklılık fonksiyonu (Compensatory Differential Item Functioning-CDIF) bir ölçeğin farklılaşan test fonksiyonuna, maddenin eklenen katkısını ölçmektedir. Böylece, test düzeyinde madde farklılık fonksiyonu gösteren maddelerin tüm etkisi belirlenebilmektedir. Örneğin, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğin'de madde farklılık fonksiyonu gösteren bazı maddeler kadınlar için popüler olurken, bazı maddeler erkekler için popüler olmaktadır. Telafi edici etki ile, test düzeyinde gruplar arasında farksızlıkla sonuçlanabilir. Bu durumda, madde farklılık fonksiyonu gösteren maddeler ölçekte kalabilir.

Tüm bunlar dikkate alındığında, bundan sonraki çalışmalarda alt ölçekte yanlılık gösteren bu maddelerin, madde karakteristik fonksiyonlarının yeniden gözden geçirilerek çalışılması uygun olacaktır. Bunun için, hem alt ölçek hemde madde düzeyinde farklılık fonksiyonlarının yeniden incelenmesi, ölçüm geçerliğini artırarak gereksiz madde kaybını önleyebilecektir.

Tablo 32:Evlilik Doyumu Ölçeği Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 7	2,247	0,300	2,164	0,234	0,048	1 (0,811)
2	Madde 11	1,359	0,239	0,319	0,182	12,003	1 (0,001)*
3	Madde 15	0,515	0,120	1,416	0,150	21,962	1 (0,000)*
4	Madde 44	0,742	0,158	1,385	0,189	6,809	1 (0,009)*
5	Madde 48	1,747	0,520	1,965	0,503	0,091	1 (0,757)
6	Madde 52	1,253	0,186	0,408	0,145	12,797	1 (0,000)*
7	Madde 81	1,165	0,121	1,211	0,116	0,076	1 (0,774)
8	Madde 85	0,493	0,110	1,034	0,136	9,527	1 (0,002)*
9	Madde 89	2,379	0,418	1,837	0,295	1,123	1 (0,289)
10	Madde117	1,415	0,174	1,892	0,192	3,372	1 (0,063)
11	Madde119	0,745	0,193	0,838	0,217	0,102	1 (0,744)
12	Madde123	1,565	0,184	0,800	0,134	11,281	1 (0,001)*
13	Madde127	0,984	0,123	1,342	0,140	3,678	1 (0,052)
	Toplam					82,869	13 (0,000)

* p < 0.01

I:-Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

I-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 33’de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği’nin, Rol Uyumu Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1’den büyük üç faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeğinde birinci faktör % 32,30 açıklama yüzdesiyle ortaya çıkmaktadır. Üç faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %32,30’nu tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer faktörlerin açıklama oranı ise, %9 civarındadır. Alt ölçeği

meydana getiren test maddelerinin hepsi (madde 29, madde 37 ve madde 103(.296) dışında) birinci faktörden 0,40'dan yüksek yük almaktadır. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve diğer faktörlerden oldukça yüksek bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (%30,98), iki madde dışında maddelerin çoğunun bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 33: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Rol Uyumu Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri			
Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	3,876	32,302	32,302
2	1,151	9,594	41,896
3	1,009	8,408	50,305

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Kommunaliti
Madde 23	,678	,000	,000	,466
Madde 29	,151	,697	-,265	,580
Madde 34	,633	,000	,177	,435
Madde 37	,160	,311	,870	,880
Madde 60	,625	-,232	,000	,447
Madde 66	,757	,000	-,145	,601
Madde 71	,670	-,109	,000	,467
Madde 74	,626	-,167	,000	,424
Madde 97	,672	,000	,000	,458
Madde103	,296	,604	,000	,453
Madde108	,678	,000	,154	,493
Madde111	,404	,289	-,297	,334

I-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyumu Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Rol Uyumu Alt Ölçeği, yanıtlayanın evliliğe ve ailedeki cinsiyet rollerine karşı, geleneksel veya geleneksel olmayan uyumu için savunmalarını değerlendirmektedir ve madde sayısı 12'dir. Yüksek puanlar evliliğe ve ailedeki cinsiyet rollerine karşı, geleneksel olmayan bakış açısını, düşük puanlar ise, evliliğe ve ailedeki cinsiyet rollerine karşı, geleneksel olan bakış açısını göstermektedir.

Tablo 34'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyumu Alt Ölçeği'nin, 4'cü (Eğer bir çocuk hasta olursa ve anne babası çalışıyorsa, anne kadar babanın da evde kalıp çocuğun bakımını üstlenmeye hazır olması

gerekir.)maddesi dışında, tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyum Alt Ölçeği'nin bütün maddelerinin, Ekler bölümü Şekil 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128 ve 129'daki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeyleri görülmektedir.

4'cü madde modelle uyumsuzdur. Yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen eğrinin anlamlı biçimde birbirinden farklılaştığı, elde edilen yüksek χ^2 değerinden 4(7,3) ve anlamlılık düzeyinden 4(,0068) anlaşılmaktadır. Maddenin ayırt edicilik değeri 4(,524) düşük ve dağılımı geniş olan bir maddedir. Madde güçlük değerinin 4(-3,981) negatif uçta ve oldukça yüksek olduğu görülmektedir. 4'cü maddenin Rol Uyum boyutunda (Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) Rol Uyum alt ölçeğinin negatif düzeylerine doğru gidildikçe geleneksel görüş, pozitif düzeylerine doğru gidildikçe geleneksel olmayan görüş yansıtılmakta) çok uzak bir konumda olduğunun, yani (Rol Uyum) geleneksel görüşü yansıtan kişilerin bu maddeyi doğru (pozitif) olarak işaretlediklerini göstermektedir.

Madde 2 (Daha çok anaokulu ve kreş olmalı ki, küçük çocuğu olan daha fazla anne çalışabilsin.) ve 10 (Bir ilişkide kadının meslek hayatı erkeğinki ile eşit önemdedir.) modelle uyumlu olmasına rağmen, ayırt edicilik değerleri düşük 2(,318) 10(,466) ve dağılımları 2(3,147) 10(2,147) geniş olan maddelerdir. Bu maddelerin dağılımının fazlalığı, maddelerin ayırt edicilik değerlerinin düşük olduğunu göstermektedir. Maddelerin güçlük değerlerinin de 2(-3,279) ve 10(-2,256) negatif uçta ve yüksek olduğu görülmektedir. Maddelerin rol uyumu boyutunda çok uzak bir konumda olduğunun, yani (rol uyumu) geleneksel görüşü yansıtan kişilerin bu maddeleri doğru (pozitif) olarak işaretlediklerini göstermektedir. Bu maddeler modelle uyumlu olmalarına rağmen, düşük ayırt etme değerleri ile alt ölçeğe katkıda bulunmayan maddeler olarak düşünülmektedir. Bu maddelerin test açısından istenmeyen özelliklere sahip, örtük özellik boyutu üzerinde kişilerin farklı konumlarını ayırt etme gücü düşük maddeler olduğunu göstermektedir. 2 ve 10'cu maddelerin, Ekler bölümü Şekil 119, 127'deki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeyinin çok düşük olduğu, alt ölçeğe hiçbir katkıda bulunmadığı ve madde karakteristik eğrilerinin θ boyutuna hemen hemen paralel bir şekilde olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 23	.719	1.287 .062*	-.574 .038*	.777 .038*	.000 .000	5.3 (.5012)	6.0
2	Madde 29	.183	.318 .033*	-3.279 .357*	3.147 .331*	.000 .000*	9.5 (.3023)	8.0
3	Madde 34	.639	1.024 .056*	.252 .034*	.976 .053*	.000 .000*	2.0 (.9182)	6.0
4	Madde 37	.283	.524 .066*	-3.981 .498*	1.908 .239*	.000 .000*	7.3 (.0068)	1.0
5	Madde 60	.617	.948 .052*	-.155 .034*	1.055 .058*	.000 .000*	2.3 (.9389)	7.0
6	Madde 66	.817	1.752 .095*	-.351 .029*	.571 .031*	.000 .000*	1.3 (.8579)	4.0
7	Madde 71	.682	1.128 .063*	-.053 .029*	.886 .050*	.000 .000*	.8 (.9906)	6.0
8	Madde 74	.665	1.173 .060*	.635 .042*	.852 .044*	.000 .000*	2.2 (.8211)	5.0
9	Madde 97	.712	1.143 .060*	-.396 .035*	.875 .046*	.000 .000*	4.6 (.5969)	6.0
10	Madde103	.350	.466 .037*	-2.256 .187	2.147 .170*	.000 .000*	3.2 (.8630)	7.0
11	Madde108	.694	1.134 .065*	.036 .029*	.882 .050*	.000 .000*	2.7 (.8420)	6.0
12	Madde111	.419	.544 .037*	-1.088 .089*	1.837 .124*	.000 .000*	15.4 (.0313)	7.0
	Toplam						56.8 (.8531)	69.0

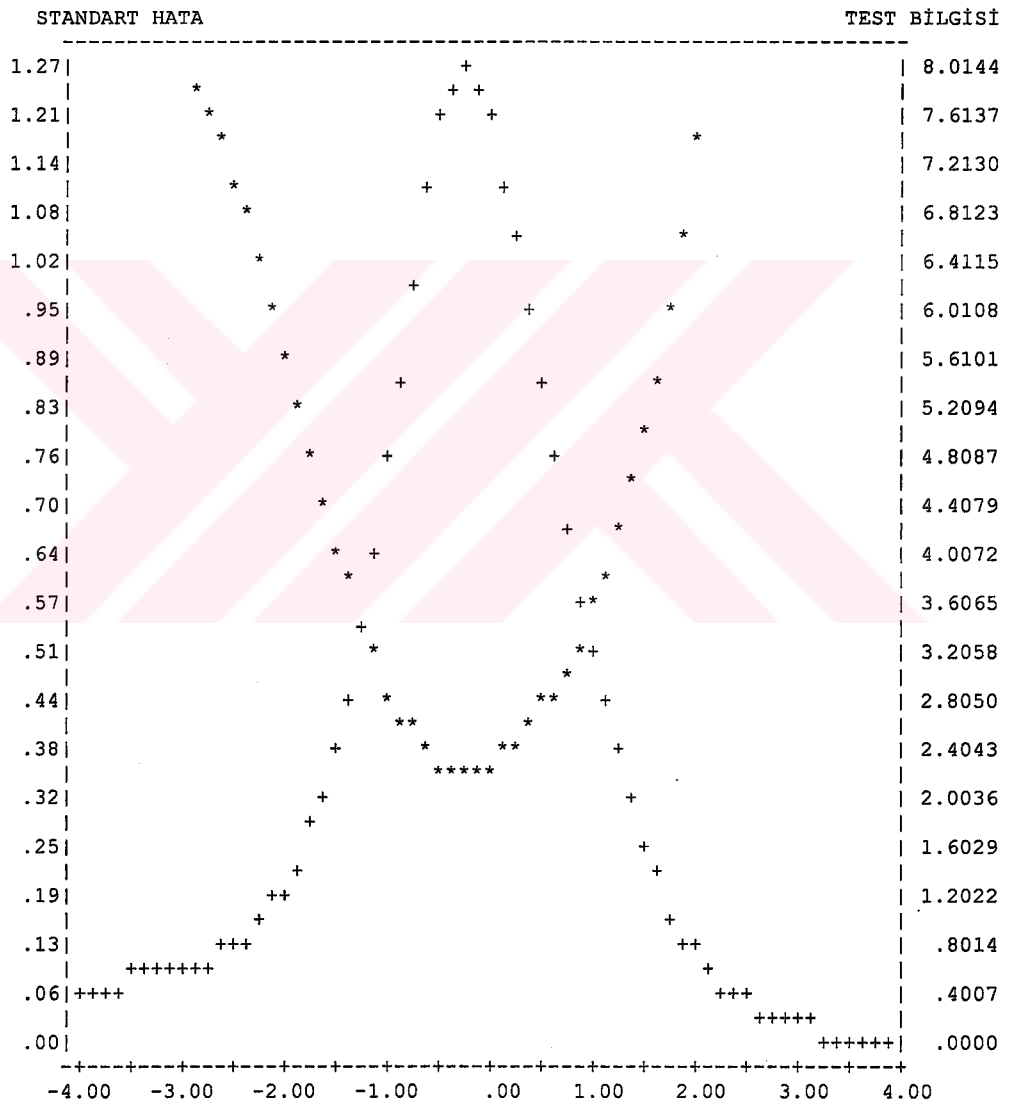
En Büyük Değişim =.000

Madde 5'in ayırt ediciliği, alt ölçekte kalan diğer maddelere göre orta düzeyde (.948) ve dağılımı biraz fazladır. Ölçekte kalan diğer maddelerin (1,3,6,7,8,9 ve 11) ayırt edicilik düzeyleri 1'in üzerinde, dağılımları düşük, madde güçlük düzeyleri -.50 ile 0 arasında bulunan, bu açılarından birbirlerine benzer özellikte ve alt ölçek için katkıda bulunan maddelerdir. Madde 3 ve 8'in güçlük değerleri (0 ile .64 arasında) pozitif yöndedir. Genel olarak maddelerin güçlük düzeylerinin negatif yönde olduğu görülmektedir. Bu durum, kişilerin evliliğe ve ailesel cinsiyet rollerine karşı bakış açısını oluşturan geleneksel görüşün daha popüler olduğunu göstermektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 2 (.18) ve 4'cü (.28) maddelerin çift-serili korelasyon değerleri düşük olarak bulunmuştur. 10'cu (.35) maddenin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, çift-serili

korelasyon değeri kabul edilebilir düzeyde olmakla birlikte, bu değeri alt ölçeğin diğer maddelerine oranla daha düşük değerdir. Bu maddelerin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değerleri düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 130: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği'nin Test Bilgi ve Standart Hata Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .8014D+01 -1.8571 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeği'nin Şekil 130'da standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin

arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -2 ile +2 standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, rol uyumu düzeyi tahminleri yaklaşık -,80 ve ,50 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık negatif uçtaki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu alt ölçek, evliliğe ve ailesel cinsiyet rollerine karşı geleneksel ve geleneksel olmamayı ölçtüğü için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur. Evlilik doyumu ölçeği, rol uyumu alt ölçeğinin amacı (kişinin evliliğe ve ailedeki cinsiyet rollerine karşı geleneksel ve geleneksel olmayan uyumu) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (2 ve 10'cu maddeler dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

I-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyumu Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Rol Uyumu Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizleri yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 35'deki Rol Uyumu Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin tüm maddeleri (6'cı madde dışında) kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir, yani bu alt ölçekte kişinin evliliğe ve ailesel cinsiyet rollerine karşı geleneksel ve geleneksel olmayan uyumu için savunmaları açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir. Sadece 6'cı maddede kadın ve erkeklerin tutumları arasında farklılaşma görülmektedir. Tablo 35'deki Rol Uyumu Alt Ölçeği 6'cı (Ailenin reisi erkek olmalıdır.) maddesinin kadınlar ve erkekler için güçlük (b) parametresine bakıldığında, ters yönde puanlanan bu maddenin kadınlar için 'b' değerinin daha küçük olduğu ve bu nedenle maddenin kadınlarda popüler olduğu görülmektedir. 6'cı maddenin içeriğine bakıldığında, (kişinin evliliğe ve ailesel cinsiyet rollerine karşı geleneksel ve geleneksel olmayan uyumu açısından) kadınların bu maddeye hayır cevabını vermesi, maddenin kadınlarda popüler olmasını açıklamaktadır. Çünkü çalışmanın örneklemini, 268 kadın meydana getirmektedir ve 166'sı üniversite ve yüksek lisans-üstü eğitime sahip bulunmaktadır. Yüksek eğitim alan kadınların, evliliğe ve ailesel cinsiyet rollerine karşı, erkeklerden daha fazla eşitlikçi bir yaklaşım gösterdikleri söylenebilir. Sonuç olarak, bu durumun geleneksel bir yapıya sahip olsak bile kadınların ailenin reisinin erkeğin olması görüşünü kabul etmediklerini düşündürmektedir.

Bundan sonraki çalışmalarda alt ölçekte yanlılık gösteren maddenin ICC'nin yeniden gözden geçirilerek, Raju ve arkadaşlarının önerdiği (1995) farklılık fonksiyonları ölçümlerinin kullanılması uygun olacaktır.

Tablo 35:Evlilik Doyumu Ölçeği Rol Uyumu Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 23	-2,511	0,450	-2,571	0,814	0,004	1 (0,905)
2	Madde 29	0,000	1,143	-0,290	2,002	0,016	1 (0,868)
3	Madde 34	0,241	0,339	-1,694	1,467	1,651	1 (0,196)
4	Madde 37	-4,231	0,755	0,000	2,661	2,340	1 (0,122)
5	Madde 60	-1,318	0,365	-1,620	0,683	0,153	1 (0,697)
6	Madde 66	-0,977	0,161	0,994	0,189	62,78	1 (0,000)*
7	Madde 71	-0,764	0,245	-2,265	0,883	2,681	1 (0,097)
8	Madde 74	0,371	0,323	-2,270	1,719	2,278	1 (0,127)
9	Madde 97	-1,080	0,385	-0,514	0,485	0,836	1 (0,364)
10	Madde103	-8,297	4,021	-7,518	4,096	0,018	1 (0,862)
11	Madde108	-0,518	0,300	-2,154	1,094	2,084	1 (0,145)
12	Madde111	-2,233	0,594	-2,117	0,728	0,015	1 (0,869)
	Toplam					74,855	12 (0,000)

* p < 0.01

İ-Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

İ-1:Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 36’da görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği’nin, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, öz değeri 1’den büyük iki faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Problemin Ailesel Geçmişi alt ölçeğinde birinci faktör %35,14 açıklama yüzdesi ile ortaya çıkmaktadır. İki faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %35,14’nü tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer faktörün açıklama oranı ise, %11 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hemen hepsi birinci faktörden 0,40’dan yüksek yük almaktadır. Sonuçta, öz değeri 1’den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve diğer faktörlerden oldukça yüksek bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (%35,14), maddelerin hemen hepsinin bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 36: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri

Faktör	1’den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	3,163	35,148	35,148
2	1,025	11,384	46,532

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Kommunaliti
Madde 4	,543	,231	,348
Madde 10	,505	-,250	,318
Madde 41	,726	,000	,528
Madde 47	,629	,159	,421
Madde 78	,697	-,286	,568
Madde 84	,619	-,130	,401
Madde116	,387	,690	,626
Madde120	,493	,400	,403
Madde122	,655	-,383	,575

İ-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği, yanıtlayanın ailesel kökeni içindeki ilişkilerinin bozukluğunu yansıtmaktadır ve madde sayısı 9'dur. Yüksek puanlar, ilişkide ailesel köken içindeki ilişkilerin bozukluğunun yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 37'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin, tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin, Ekler bölümü Şekil 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138 ve 139'da ayırt edicilik düzeyleri net olarak görülmektedir.

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin en düşük düzeyinden, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin en yüksek düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, (7'ci madde dışında) eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılım görülmemektedir.

Tablo 37: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde 4	.521	.704 .042*	.623 .054*	1.421 .084*	.000 .000*	3.2 (.7864)	6.0
2	Madde 10	.491	.666 .041*	1.045 .076*	1.501 .091*	.000 .000*	1.8 (.9378)	6.0
3	Madde 41	.723	1.524 .097*	.139 .027*	.656 .042*	.000 .000*	2.3 (.6852)	4.0
4	Madde 47	.607	.887 .053*	.233 .037*	1.128 .068*	.000 .000*	2.1 (.8421)	5.0
5	Madde 78	.672	1.680 .103*	-.254 .027*	.595 .036*	.000 .000*	6.3 (.0968)	3.0
6	Madde 84	.621	.875 .049*	.681 .051*	1.142 .064*	.000 .000*	5.9 (.4337)	6.0
7	Madde116	.367	.448 .034*	1.098 .103*	2.233 .172*	.000 .000*	2.4 (.8802)	6.0
8	Madde120	.497	.635 .040*	1.154 .083*	1.574 .098*	.000 .000*	8.6 (.1954)	6.0
9	Madde122	.675	1.262 .056*	.871 .046*	.792 .035*	.000 .000*	9.7 (.0835)	5.0
	Toplam						42.2 (.6703)	47.0

En Büyük Değişim =.001

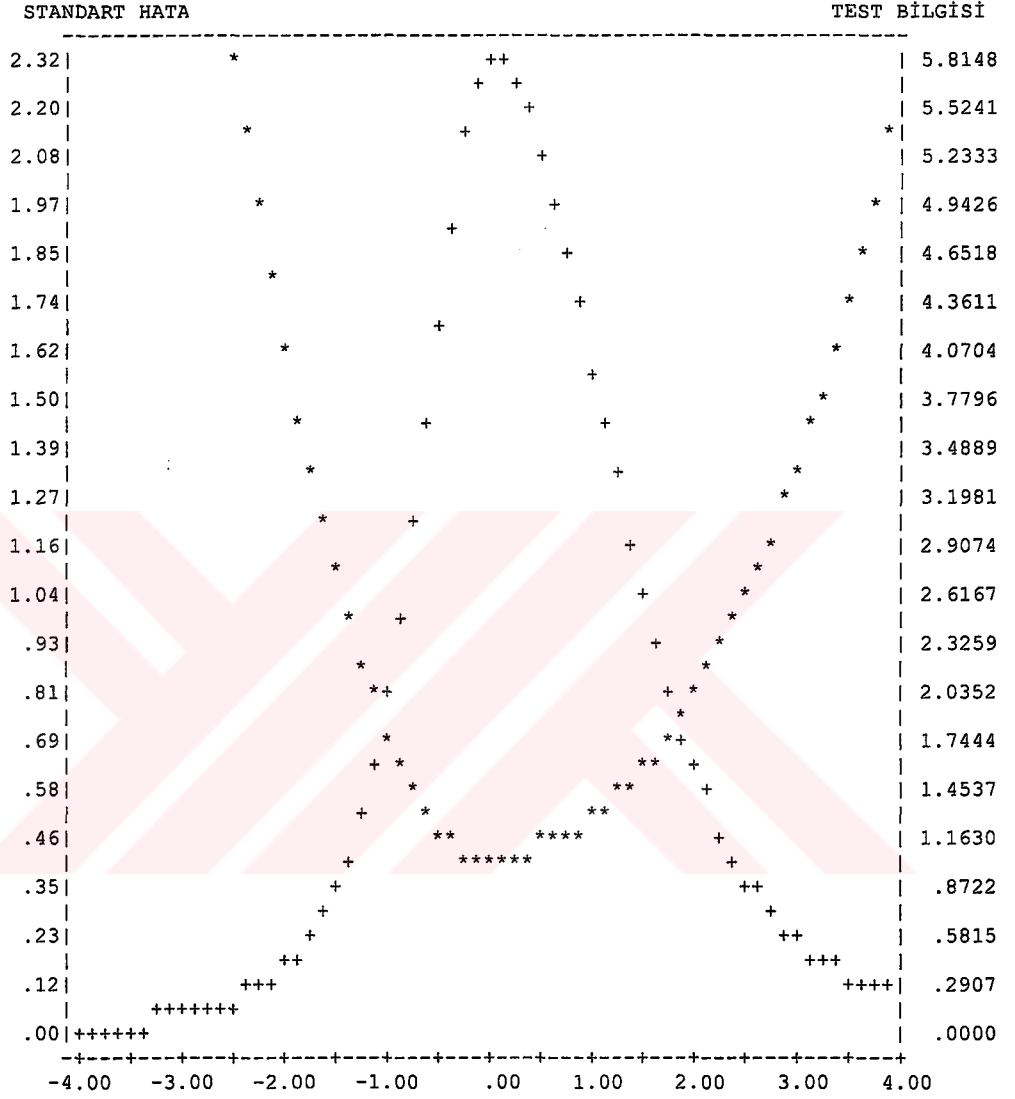
Madde 7 (Çok mutlu bir ev hayatım oldu.) modelle uyumlu olmasına rağmen, ayırt edicilik değeri düşük (,448) ve dağılımı (2,233) geniş olan bir maddedir. Ayrıca, ters yönde puanlanan bir maddedir. Bu maddenin dağılımının geniş olması, maddenin ayırt edicilik değerinin düşük olduğunu göstermektedir. Maddenin güçlük değerinin de (1,098) biraz yüksek olduğu görülmektedir. Maddenin problemin ailesel geçmişi boyutunda biraz uzak konumda olduğunu, yani ailesel geçmişinde problemi fazla olan kişilerin bu maddeyi yanlış olarak işaretlediklerini göstermektedir. Bu madde modelle uyumlu olmasına rağmen, düşük ayırt etme değeri ile alt ölçeğe katkıda bulunmayan bir madde olarak düşünülmektedir. 7'ci maddenin, Ekler bölümü Şekil 137'deki madde karakteristik eğrisinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddenin ayırt edicilik düzeyinin çok düşük olduğu, alt ölçeğe hiçbir katkıda bulunmadığı ve madde karakteristik eğrisinin θ boyutuna hemen hemen paralel bir şekilde olduğu görülmektedir.

1, 2 ve 8'ci maddelerin ayırt edicilik değerleri, 1(,704) 2(,666) 8(,635) dir. Bu değerler, 4 ve 6'cı maddelere göre biraz düşük ve dağılımları biraz geniş olarak görülmektedir. 1(,623), 2(1,045) ve 8'ci(1,154) maddelerin güçlük değerlerine bakıldığında, 2 ve 8'ci maddelerin güçlük değerlerinin 1'ci maddeye göre yüksek olduğu görülmektedir. Problemin ailesel geçmişi boyutunda, problemin ailesel geçmişi fazla olan kişilerin bu maddeleri doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir. 4 ve 6'cı maddelerin de ayırt edicilik değerleri, 4(,887) 6(,875) orta düzeyde ve dağılımlarının biraz geniş olduğu görülmektedir.

3(1,524), 5(1,680) ve 9(1,262)'cu maddelerin ayırt edicilik değerleri yüksek ve dağılımları düşük olan maddelerdir. Bu alt ölçek için en fazla katkıda bulunan maddeler olduğu tablo 28'den de görülmektedir. Sadece madde 5 negatif yönde ayırt ediciliği (yani ailesel kökündeki ilişkilerin bozukluğu az olan kişileri ayırt eden) yüksek olan bir maddedir. Bu alt ölçekteki maddelerin (2, 5(-,254), 7 ve 8'ci maddeler dışında) güçlük değerleri, örtük özellik boyutunda 0 ve 1 arasındaki düzeylerde değişmektedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 7'ci (.37) maddenin çift-serili korelasyon değeri, klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre kabul edilebilir düzeyde olmakla birlikte, bu değer alt ölçeğin diğer maddelerine oranla daha düşük bir değerdir. Bu maddenin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değeri düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 140: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .5815D+01 -1.6429 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği'nin Şekil 140'da standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -1 ile +2 standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, Problemin Ailesel Geçmişi düzeyi tahminleri yaklaşık -.30 ve .80 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık orta düzeydeki kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu

üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu alt ölçek, ailesel köklerdeki ilişkilerin bozukluğunu ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur. Evlilik doyumu ölçeği, problemin ailesel geçmişi alt ölçeğinin amacı (ailesel köklerdeki ilişkilerin bozukluğu) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (7'ci madde dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

İ-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizi yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 38'deki Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablo 38: Evlilik Doyumu Ölçeği Problemin Ailesel Geçmişi Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde 4	0,849	0,166	0,283	0,167	5,803	1 (0,015)
2	Madde 10	0,925	0,186	1,268	0,249	1,219	1 (0,269)
3	Madde 41	0,144	0,097	0,064	0,111	0,294	1 (0,594)
4	Madde 47	0,149	0,116	0,284	0,144	0,531	1 (0,473)
5	Madde 78	-0,150	0,092	-0,424	0,110	3,675	1 (0,052)
6	Madde 84	0,736	0,144	0,566	0,162	0,613	1 (0,439)
7	Madde116	0,883	0,261	1,589	0,386	2,296	1 (0,125)
8	Madde120	1,282	0,219	0,972	0,231	0,950	1 (0,332)
9	Madde122	0,762	0,116	0,978	0,159	1,208	1 (0,271)
	Toplam					16,589	9 (0,055)

$p > 0.01$

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin tüm maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir, yani bu alt

ölçekte ailesel kökendeki ilişkilerin bozukluğu açısından, 0 düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Diğer bir deyişle, kadın ve erkekler için ölçek eşdeğerliğinin sağlandığı söylenebilir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir.

J-:Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

J-1:Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 39'da görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1'den büyük üç faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinde birinci faktör %21,02 açıklama yüzdesi ile ortaya çıkmaktadır. Üç faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın %21,02'ni tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer faktörlerin açıklama oranı ise, %11 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hemen hepsi (madde 142 ve madde 146 dışında) birinci faktörden 0,30'dan yüksek yük almaktadır. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve diğer faktörlerden daha fazla bir açıklama yüzdesine sahip olmasının (%21,02), maddelerin hemen hepsinin bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 39: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri			
Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	2,312	21,022	21,022
2	1,255	11,412	32,434
3	1,079	9,806	42,239

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Kommunaliti
Madde130	,426	,364	,451	,518
Madde132	,341	,168	,468	,363
Madde134	,393	,430	-,537	,628
Madde136	,542	-,430	,000	,480
Madde138	,444	-,366	-,189	,367
Madde140	,604	-,167	,000	,392
Madde142	,294	-,537	,000	,379
Madde144	,595	,000	-,432	,547
Madde146	,278	,341	,230	,246
Madde148	,536	,366	,000	,427
Madde150	,447	-,140	,280	,298

J-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği, bir veya daha fazla çocuğun davranışsal olarak iyi oluşu ve duygusal olarak dikkate alınan ailesel ilgi kadar, yanıtlayan ve çocukları arasındaki ilişki niteliğini de değerlendirmektedir ve madde sayısı 11'dir. Yüksek puanlar, ilişki içinde çocuklarla doyumsuzluğun yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 40'daki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin, tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin, Ekler bölümü Şekil 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150 ve 151'de, ayırt edicilik düzeyleri görülmektedir.

Tablo 40: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde130	.380	.575 .045*	1.675 .137*	1.738 .135*	.000 .000*	3.2 (.5295)	4.0
2	Madde132	.262	.400 .038*	1.408 .148*	2.502 .238*	.000 .000*	2.6 (.6284)	4.0
3	Madde134	.440	.756 .052*	2.720 .191*	1.324 .091*	.000 .000*	.0 (.8615)	1.0
4	Madde136	.410	.784 .062*	.141 .040*	1.275 .101*	.000 .000*	1.9 (.7625)	4.0
5	Madde138	.451	.771 .049*	2.197 .142*	1.296 .082*	.000 .000*	.5 (.9215)	3.0
6	Madde140	.660	1.368 .052*	1.678 .070*	.731 .028*	.000 .000*	.1 (.9243)	2.0
7	Madde142	.214	.380 .037*	1.050 .123*	2.633 .257*	.000 .000*	1.8 (.7829)	4.0
8	Madde144	.546	.955 .050*	1.535 .085*	1.047 .055*	.000 .000*	.3 (.9503)	3.0
9	Madde146	.218	.354 .036*	1.218 .141*	2.821 .283*	.000 .000*	2.4 (.6641)	4.0
10	Madde148	.408	.691 .048*	.751 .065*	1.448 .100*	.000 .000*	6.2 (.1844)	4.0
11	Madde150	.391	.596 .043*	1.572 .121*	1.679 .121*	.000 .000*	3.6 (.4589)	4.0
	Toplam						22.6 (.9697)	37.0

En Büyük Değişim =.000

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin en düşük düzeyinden, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin en yüksek düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, (2, 7 ve 9'cu maddeler dışında) eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılıma görülmemektedir.

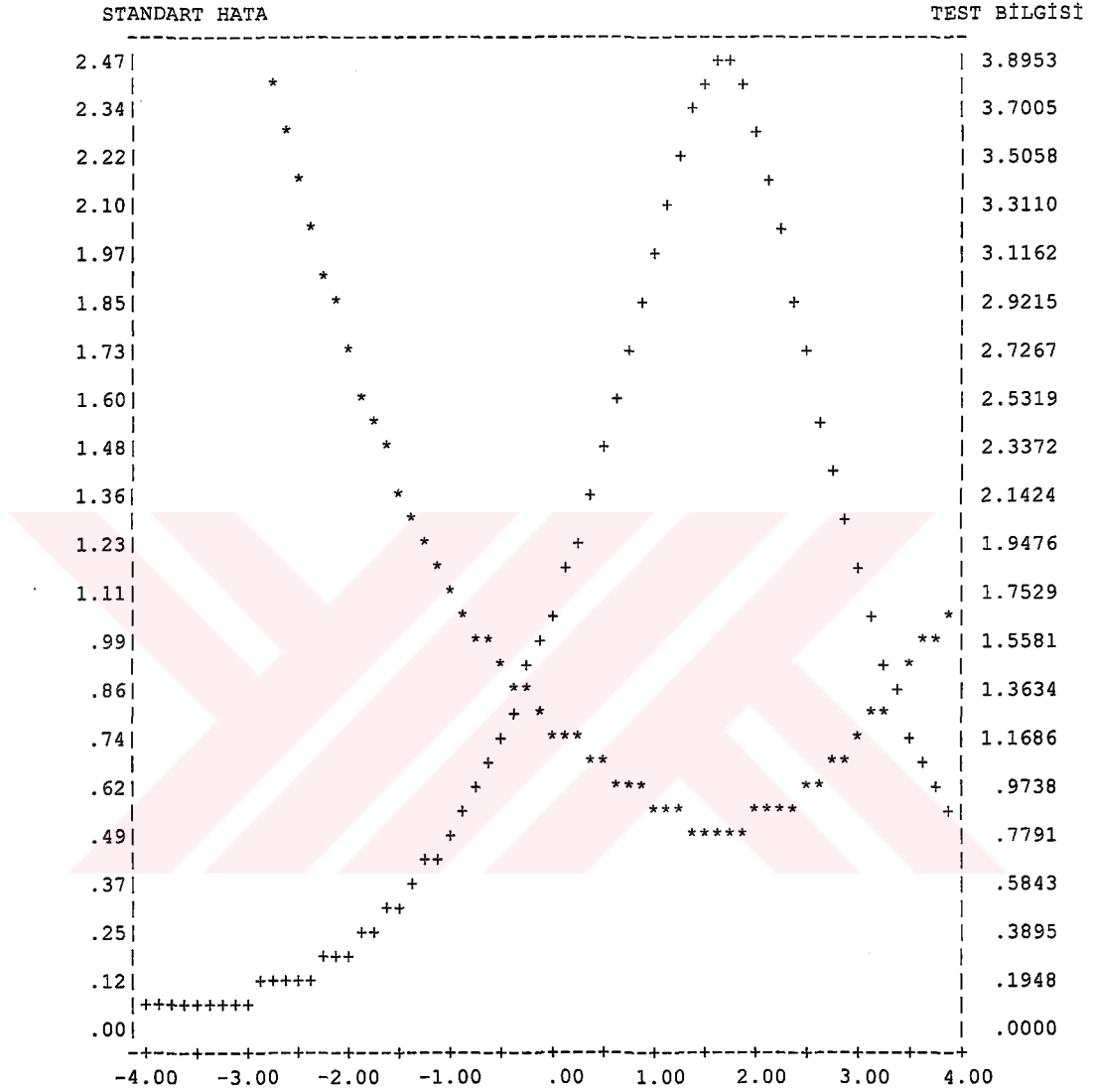
Alt ölçekteki 2 (Çocuklarımızın benimsedikleri değerler, büyük oranda benimkiler ile aynıdır.), 7 (Çocuklarımız, yaşatları kadar mutlu ve tasasız görünmüyorlar.) ve 9'cu (Çocuklarımız evdeki sorumluluklarını yerine getirmede nadiren başarısız olurlar.) maddeler modelle uyumlu olmasına rağmen, ayırt edicilik değerleri düşük 2(.400) 7(.380) 9(.354) ve dağılımları (2'nin üzerinde) geniş olan maddelerdir. Bu maddelerin dağılımlarının genişliği, maddelerin ayırt edicilik değerlerinin düşük olduğunu göstermektedir. 2 ve 9'cu maddeler ters yönde puanlanan maddelerdir. Ayırt etme parametrelerinin yaklaşık ,30 ve +2 arasında değişen değerler aldığı düşünülürse, alt

ölçek için bu maddelerin ayırt edicilik değerlerinin düşük olduğu açıkça görülmektedir. 2, 7 ve 9'uncu maddelerin, Ekler bölümü Şekil 142, 147 ve 149'daki madde karakteristik eğrilerinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddelerin ayırt edicilik düzeylerinin çok düşük olduğu, alt ölçeğe hiçbir katkıda bulunmadığı ve madde karakteristik eğrisinin θ boyutuna hemen hemen paralel bir şekilde olduğu görülmektedir. Yani, çocuklar ile ilişkideki doyumsuzlukta her düzeyden kişiler bu maddelere 'evet' veya 'hayır' olarak cevap verebilmişlerdir.

1, 3, 4, 5, 8, 10 ve 11'ci maddelerin ayırt edicilik değerleri orta ve dağılımları (1,5 civarında) biraz fazla olan maddelerdir. Ayrıca 3 ve 5'inci maddelerin güçlük değerlerinin pozitif yönde ve yüksek değerler 3(2,720) 5(2,197) olduğu görülmektedir. 3 ve 5'inci maddeler çocuklarla doyumsuzluk boyutunda uzak konumda olan maddelerdir. Yani çocuklarla doyumsuzluğu fazla olan kişilerin bu maddeleri doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir. Madde 8'in ayırt edicilik değeri (.955), diğer maddelere göre daha yüksek düzeydedir. Madde 6 ise, örtük özellik boyutunun yüksek düzeyinde (1,678), yüksek ayırt edicilik değeri 6(1,368) ve dağılımının az olması ile, bu alt ölçeğe en fazla katkıda bulunan madde olarak görülmektedir. 4(,141) ve 10'cu(,751) madde dışındaki maddelerin güçlük değerleri 1'in üzerindedir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 2 (.26), 7 (.21) ve 9'cu (.22) maddelerin çift-serili korelasyon değerleri düşük olarak bulunmuştur. Bu maddelerin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değerleri düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 152: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .3895D+01 -.7857 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği'nin Şekil 152'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -1 ile $+3$ standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, çocuklarla doyumumsuzluk düzeyi tahminleri yaklaşık 1,40 ve 2,50 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık yüksek düzeyde çocuklarla doyumumsuzluğu olan kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha

fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (çocukların davranışsal iyiliği, duygusal olarak dikkate alınan ailesel ilgiyi ve çocuklar ve ebeveyn arasındaki ilişkinin niteliğini ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinin amacı (çocukların davranışsal iyiliği, duygusal olarak dikkate alınan ailesel ilgi, çocuklar ve ebeveyn arasındaki ilişkinin niteliği) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (2, 7 ve 9'cu maddeler dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

J-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizi yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 41'deki Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablo 41: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde130	2,066	0,468	2,310	0,525	0,120	1 (0,727)
2	Madde132	2,772	0,919	1,651	0,634	1,009	1 (0,316)
3	Madde134	3,285	0,886	3,656	0,816	0,095	1 (0,753)
4	Madde136	0,291	0,135	0,265	0,159	0,016	1 (0,866)
5	Madde138	2,845	0,487	1,906	0,302	2,684	1 (0,097)
6	Madde140	1,464	0,169	2,292	0,282	6,352	1 (0,011)
7	Madde142	1,513	0,489	1,314	0,439	0,093	1 (0,755)
8	Madde144	1,732	0,267	2,124	0,293	0,978	1 (0,324)
9	Madde146	1,756	0,733	2,306	0,828	0,247	1 (0,625)
10	Madde148	0,847	0,186	1,122	0,228	0,876	1 (0,352)
11	Madde150	2,194	0,455	1,822	0,363	0,408	1 (0,531)
	Toplam					12,878	11 (0,301)

$p > 0.01$

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin tüm maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir, yani bu alt ölçekte çocuklar ve ebeveyn arasındaki ilişkinin niteliği açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir. Diğer bir deyişle, kadın ve erkekler için ölçek eşdeğerliğinin sağlandığı söylenebilir.

K-Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Analiz Sonuçları:

K-1:Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Faktör Analizi

Tablo 42'de görüldüğü gibi Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1'den büyük iki faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeğinde birinci faktör %34,05 açıklama yüzdesi ile ortaya çıkmaktadır. İki faktörün ortaya çıkması, bu maddeler içinde bazı özellikler gösteren alt gruplanmaların olabileceğine işaret etmekle birlikte, alt ölçek test puanlarındaki varyansın % 34,05'ni tek başına açıklayan bir temel faktörün bulunduğu görülmektedir. Diğer faktörlerin açıklama oranı ise, %13 civarındadır. Alt ölçeği meydana getiren test maddelerinin hemen hepsi (madde 135 dışında) birinci faktörden 0,50'den yüksek yük almaktadır. Sonuçta, özdeğeri 1'den büyük bir faktörün ortaya çıkmasının ve diğer faktörlerden oldukça fazla açıklama yüzdesine sahip olmasının (%34,05), maddelerin hemen hepsinin bu faktörden fazla yük almasının, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığına işaret ettiği düşünülmektedir.

Tablo 42: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Faktör İstatistikleri			
Faktör	1'den Büyük Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplamlı Yüzde
1	3,406	34,059	34,059
2	1,349	13,490	47,549

Döndürülmemiş faktör yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Kommunaliti
Madde131	,569	,502	,576
Madde133	,621	-,466	,603
Madde135	,368	,428	,319
Madde137	,494	,393	,398
Madde139	,627	-,409	,560
Madde141	,679	,000	,462
Madde143	,579	-,383	,482
Madde145	,553	,000	,308
Madde147	,568	,441	,517
Madde149	,706	-,174	,529

K-2: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Madde Analizi, Madde ve Test Bilgi Eğrisi Sonuçları

Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği, eşler arasında pratikte çocuk bakımında dikkate alınan zıtlıkların yaygınlığını değerlendirmektedir ve madde sayısı 10'dur. Yüksek puanlar, ilişki içinde çocuk bakımındaki doyumsuzluğun yüksek düzeylerini göstermektedir.

Tablo 43'deki madde analizi sonuçlarına bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin, tüm maddelerinin modelle uyumlu olduğu, yani beklenen madde karakteristik eğrisi ile gözlenen madde karakteristik eğrisinin birbirinden farklılaşmadığı, elde edilen düşük χ^2 değerlerinden ve anlamlılık düzeylerinden anlaşılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin tüm maddelerinin, Ekler bölümü Şekil 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161 ve 162'de, ayırt edicilik düzeyleri görülmektedir.

Tablo 43: Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin İki Parametrelili Lojistik Modele Göre Madde Analizi Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Çift-serili korelasyon	Eğim s.h	Güçlük s.h	Dağılım s.h	Asimptot s.h	Model uyumu Ki-Kare (Anlamlılık)	sd
1	Madde131	.600	.775 .045*	.831 .060*	1.290 .075*	.000 .000*	5.4 (.3662)	5.0
2	Madde133	.620	1.019 .051*	.729 .046*	.981 .049*	.000 .000*	5.1 (.4083)	5.0
3	Madde135	.367	.485 .036*	1.421 .118*	2.060 .153*	.000 .000*	4.4 (.4883)	5.0
4	Madde137	.563	.780 .038*	1.622 .085*	1.282 .062*	.000 .000*	6.9 (.2248)	5.0
5	Madde139	.758	1.283 .047*	1.414 .058*	.779 .028*	.000 .000*	5.4 (.2476)	4.0
6	Madde141	.794	1.320 .049*	1.201 .051*	.757 .028*	.000 .000*	1.6 (.8106)	4.0
7	Madde143	.570	.904 .054*	.755 .049*	1.107 .055*	.000 .000*	9.0 (.1073)	5.0
8	Madde145	.651	1.008 .040*	1.623 .072*	.992 .039*	.000 .000*	4.9 (.2968)	4.0
9	Madde147	.639	.863 .041*	1.260 .068*	1.159 .056*	.000 .000*	5.3 (.3847)	5.0
10	Madde149	.762	1.384 .057*	.812 .041*	.722 .030*	.000 .000*	1.7 (.8843)	5.0
	Toplam						49.8 (.3625)	47.0

En Büyük Değişim = .001

Örtük özellik boyutu üzerinde (θ) Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin en düşük düzeyinden, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin en yüksek düzeyine doğru gidildikçe, maddeleri doğru olarak cevaplayanların oranında düzenli bir artış görülmekte, (3'üncü madde dışında) eğriler θ boyutunda dik bir şekilde yükselmektedir. Aynı düzeydeki kişilerin cevap oranlarında fazla bir dağılıma görülmemektedir.

3'cü madde (Çocukların ne zaman ve nasıl disipline sokulacağı konusunda eşimle nadiren anlaşmazlığa düşeriz.) modelle uyumlu olmasına rağmen, ayırt edicilik değeri düşük 3(,485) ve dağılımı (2,060) bu alt ölçekteki en geniş olan maddedir. Bu maddenin dağılımının genişliği, maddenin ayırt edicilik değerinin düşük olduğunu göstermektedir. 3'cü madde de ters yönde puanlanan bir maddedir. Ayırt etme parametrelerinin yaklaşık ,30 ve +2 arasında değişen değerler aldığı düşünülürse, alt ölçek için bu maddenin ayırt edicilik değerinin düşük olduğu açıkça görülmektedir. 3'cü maddenin, Ekler bölümü Şekil 155'deki madde karakteristik eğrisinin incelenmesinden de görüleceği gibi, maddenin ayırt edicilik düzeyinin çok düşük olduğu, alt ölçeğe hiçbir katkıda bulunmadığı ve madde karakteristik eğrisinin θ boyutuna hemen hemen paralel bir şekilde olduğu görülmektedir.

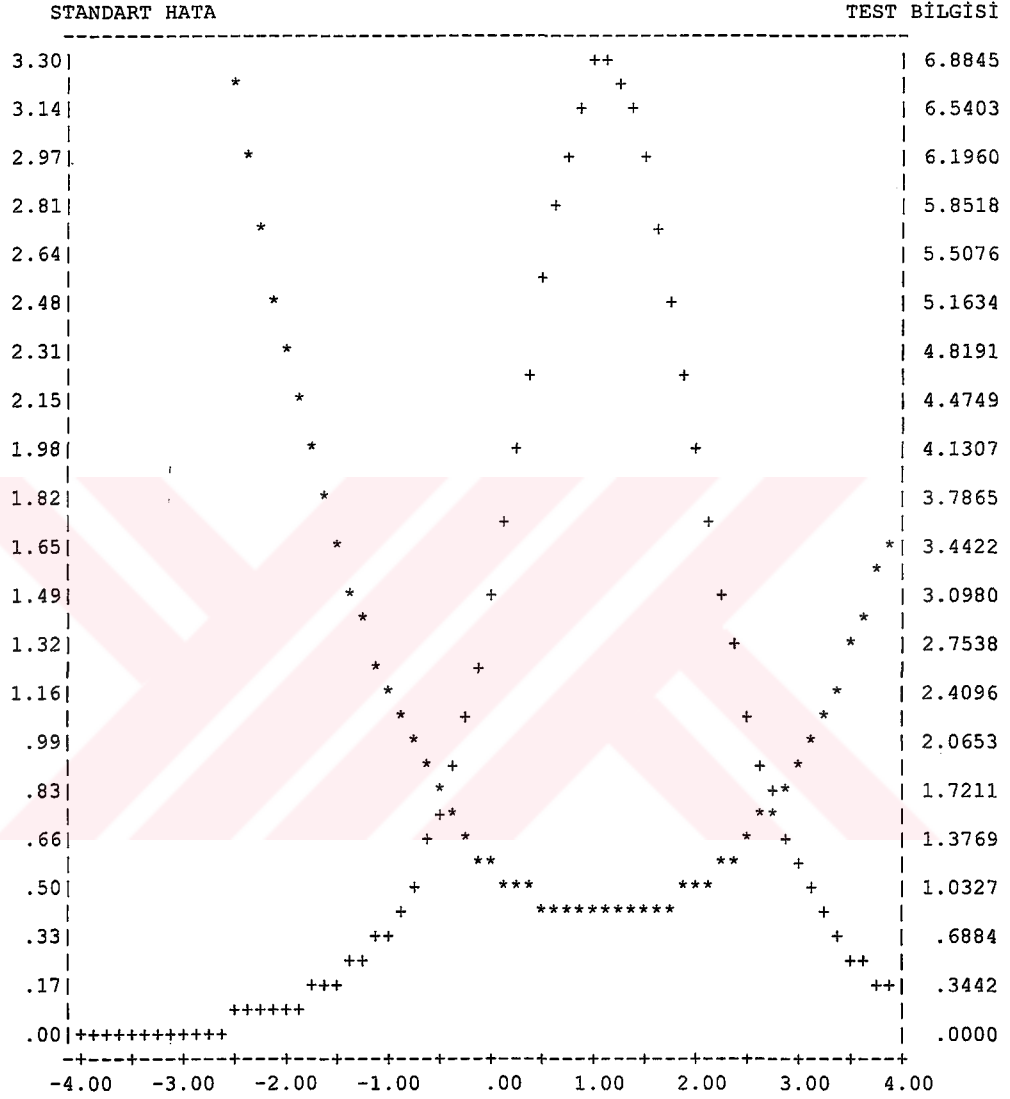
1, 4, 7 ve 9'uncu maddelerin ayırt edicilik değerleri orta düzeyde 1(,775) 4(,780) 7(,904) 9(,863) ve dağılımları (1'in üzerinde) biraz fazla olan maddelerdir.

2, 5, 6, 8 ve 10'cu maddeler ise, yüksek ayırt edicilik değerleri ve dağılımlarının az olması ile, bu alt ölçeğe en fazla katkıda bulunan maddeler olarak görülmektedir.

1(,831), 2(,729), 7(,755) ve 10'cu(,812) maddeler dışındaki maddelerin güçlük değerleri 1'in üzerindedir. Ölçekte, daha az popüler maddelerin fazla olduğu söylenebilir.

Tüm alt ölçek maddelerinin klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre, 3'cü (.37) maddenin çift-serili korelasyon değeri, klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre kabul edilebilir düzeyde olmakla birlikte, bu değer alt ölçeğin diğer maddelerine oranla daha düşük bir değerdir. Bu maddenin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analiz sonucunda da ayırt edicilik değeri düşük olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, alt ölçek maddelerinin madde-cevap kuramı ile yapılan madde analizi sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 163: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin Standart Hata ve Test Bilgi Eğrisi

YAKLAŞIK OLARAK MAKSİMUM BİLGİ .6884D+01 -1.0714 DE

Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin Şekil 163'de standart hata ve test bilgi eğrisinin birbiriyle ters orantılı olduğu, θ boyutu üzerinde, test bilgisinin arttığı bölgelerde standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. θ boyutu üzerinde, ölçek puanlarının büyük çoğunluğu sıfırın etrafında -1 ile +3 standart sapma arasında bilgi sağlamaktadır. Test bilgisi, çocuk bakımında çelişkiler düzeyi tahminleri ,50 ve yaklaşık 1,80 arasında olan kişiler için en yüksek olmaktadır. Aynı zamanda, bu bölgedeki standart hata düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu aralıktaki kişiler (bu aralık orta ve yüksek düzeyde olan kişileri kapsamakta) için test daha fazla bilgi sağlamakta, yani bu bölgedeki kişileri daha iyi

ayırt etmektedir. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (eşler arasında çocuk bakımında ortaya çıkan çelişkileri (zıtlıkları) ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği, Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği'nin amacı (eşler arasında çocuk bakımında ortaya çıkan çelişkiler(zıtlıklar) göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin (3'cü madde dışında) alt ölçeği temsil etmeye uygun olduğu düşünülebilir.

K-3: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Fonksiyon Farklılıkları Analizi (FFA)

Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği maddelerinin, cinsiyet değişkeni açısından 'b' madde parametresinde farklılaşma olup olmadığının incelenmesi amacıyla, testteki tüm maddeler için fonksiyon farklılıkları analizleri yapılmış ve χ^2 değerleri elde edilmiştir. Tablo 44'deki Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği maddelerinin kadın ve erkekler için χ^2 değerleri verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, alt ölçeğin tüm maddeleri kadın ve erkekler için 'b' parametresi açısından farklılaşma göstermemektedir, yani bu alt ölçekte çocuk bakımında eşler arasındaki zıtlık açısından, θ düzeyinde eşit noktada olan kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıkları arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Maddelerin popülerliği, cinsiyet değişkeni açısından tutumsal farklılıklar göstermemiştir. Diğer bir deyişle, kadın ve erkekler için ölçek eşdeğerliğinin sağlandığı söylenebilir.

Tablo 44: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği Maddelerinin Güçlük Parametreleri (b) Farklılaşması Analiz Sonuçları

Madde	Ölçek Madde No	Kadın		Erkek		Ki-Kare	s.d (anlamlılık)
		Güçlük (b)	s.hata (b)	Güçlük (b)	s.hata (b)		
1	Madde131	0,835	0,170	0,358	0,179	3,746	1 (0,050)
2	Madde133	0,345	0,149	0,942	0,275	3,628	1 (0,054)
3	Madde135	1,355	0,345	0,740	0,319	1,721	1 (0,186)
4	Madde137	1,229	0,348	0,831	0,305	0,742	1 (0,393)
5	Madde139	1,154	0,180	1,642	0,387	1,310	1 (0,251)
6	Madde141	1,038	0,135	0,852	0,186	0,653	1 (0,424)
7	Madde143	0,338	0,151	1,051	0,279	5,051	1 (0,023)
8	Madde145	1,324	0,254	1,086	0,307	0,358	1 (0,557)
9	Madde147	1,006	0,228	0,814	0,318	0,239	1 (0,630)
10	Madde149	0,481	0,117	0,789	0,205	1,711	1 (0,188)
	Toplam					19,159	10 (0,038)

$p > 0,01$

L- Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi

L-1: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların, Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi

Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçekleri toplam puanlarının, cinsiyet değişkeni açısından aldıkları puanları incelemek amacıyla, testteki tüm alt alanlar için bağımsız örneklem için t testi yapılmış ve t değerleri elde edilmiştir. Alt ölçeklerin t testi sonuçları, 12 alt ölçek için Tablo 45’de verilmiştir. Tablo 45’de görüldüğü gibi t testi sonuçları, Konvansiyonellik, Genel Duygulanım, İletişimde Duygulanım, Saldırganlık, Birlikte Zaman Geçirme, Cinsel Doyumsuzluk, Rol Uyumu ve Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeklerinde cinsiyet açısından alınan puanlarda anlamlı farklılaşmaların olduğunu göstermektedir.

Bu sonuçlar kadınların, Genel Duygulanım, İletişimde Duygulanım, Saldırganlık, Birlikte Zaman Geçirme, Rol Uyumu ve Çocuk Bakımında Çelişkiler alanlarında erkeklerden daha fazla problem yaşadıklarını, erkeklerin ise, Konvansiyonellik ve Cinsel Doyumsuzluk alanlarında kadınlardan daha fazla problem yaşadıklarını göstermektedir.

Tablo 45: Örneklemin, Cinsiyet Değişkeni Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların t testi sonuçları

Alt Ölçekler	Ortalamalar (Standart sapmalar)		t değerleri
	kadın (n=268)	erkek (n=190)	
Konvansiyonellik	4,13 (3,086)	5,59 (3,174)	-4,931*
Genel Duygulanım	7,00 (6,382)	5,51 (5,577)	2,591*
1-İletişimde Duygulanım	5,53 (3,290)	4,35 (3,056)	3,872*
2-İletişimde Problem Çözme	8,14 (4,662)	7,24 (4,299)	2,105
3- Saldırganlık	2,80 (2,838)	1,99 (1,923)	3,406*
4-Birlikte Zaman Geçirme	5,1 (2,864)	4,40 (2,464)	3,007*
5-Para Hakkın. Anlaşamama	3,66 (2,372)	3,46 (1,999)	,978
6-Cinsel Doyumsuzluk	3,06 (2,854)	4,44 (3,267)	-4,821*
7- Rol Uyumu	8,76 (2,438)	5,88 (2,933)	11,430*
8-Problemin Ailesel Geçmişi	3,29 (2,603)	3,19 (2,313)	,415
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	2,37 (1,867)	2,83 (2,056)	-2,503
10-Çocuk Bakımı. Çelişkiler	2,68 (2,589)	1,64 (1,874)	4,731*

* p < 0.01

L-2: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Eğitim Değişkeni Açısından İncelenmesi

Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçekleri toplam puanlarının, eğitim değişkeni açısından aldıkları puanları incelemek amacıyla, testteki tüm alt ölçekler için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve f değerleri elde edilmiştir. Alt ölçeklerin varyans analizi sonuçları, 12 alt ölçek için Tablo 46'da verilmiştir. Tablo 46'da görüldüğü gibi varyans analizi sonuçları, İletişimde Problem Çözme, Birlikte Zaman Geçirme, Para Hakkında Anlaşamama, Cinsel Doyumsuzluk, Rol Uyumu ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeklerinde eğitim değişkeni açısından alınan puanlarda anlamlı farklılaşmaların olduğunu göstermektedir.

Gruplar arası farklılığa Scheffe testi ile bakılmıştır. Bu sonuçlar, İletişimde Problem Çözme, Birlikte Zaman Geçirme, Para Hakkında Anlaşamama, Cinsel Doyumsuzluk (Rol Uyumu dışında) ve Çocuklarla Doyumsuzluk alanlarında, okur-yazar ilkokul düzeyinde en fazla olmak üzere, sonra sırası ile orta-lise, üniversite ve yüksek lisans üstü eğitim alanların daha az problem yaşadıklarını göstermektedir, yani eğitim düzeyi arttıkça, kişilerin bu alanlarda daha az problem yaşadıkları söylenebilir. Rol Uyumu için ise, okur-yazar ilkokul düzeyinde eğitim alanlar, ailedeki cinsiyet rollerine karşı geleneksel olan bakış açısını göstermektedir, daha sonra sırası ile orta-lise, üniversite ve yüksek lisans üstü eğitim alanların, evliliğe ve ailedeki cinsiyet rollerine karşı geleneksel olmayan bakış açısına sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 46: Örneklemin, Eğitim Değişkeni Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Sonuçları

Alt Ölçekler	Eğitim	n	Ortalama	s.d	F
Konvansiyonellik	Okur yazar-İlkokul	39	4,74	3	0,329
	Orta- Lise	162	4,88		
	Üniversite	176	4,56		
	Y.Lisans ve Üstü	81	4,86		
Genel Duygulanım	Okur yazar-İlkokul	39	7,97	3	3,742
	Orta- Lise	162	7,15		
	Üniversite	176	6,03		
	Y.Lisans ve Üstü	81	4,84		
1-İletişimde Duygulanım	Okur yazar-İlkokul	39	5,87	3	2,676
	Orta- Lise	162	5,33		
	Üniversite	176	4,91		
	Y.Lisans ve Üstü	81	4,33		
2-İletişimde Problem Çözme	Okur yazar-İlkokul	39	9,18	3	4,607*
	Orta- Lise	162	8,29		
	Üniversite	176	7,59		
	Y.Lisans ve Üstü	81	6,41		
3- Saldırganlık	Okur yazar-İlkokul	39	3,10	3	2,771
	Orta- Lise	162	2,69		
	Üniversite	176	2,40		
	Y.Lisans ve Üstü	81	1,88		
4-Birlikte Zaman Geçirme	Okur yazar-İlkokul	39	5,51	3	6,223*
	Orta- Lise	162	5,05		
	Üniversite	176	5,05		
	Y.Lisans ve Üstü	81	3,72		
5-Para Hakkında Anlaşamama	Okur yazar-İlkokul	39	4,31	3	8,763*
	Orta- Lise	162	4,08		
	Üniversite	176	3,32		
	Y.Lisans ve Üstü	81	2,79		
6-Cinsel Doyumsuzluk	Okur yazar-İlkokul	39	5,67	3	12,248*
	Orta- Lise	162	4,19		
	Üniversite	176	3,09		
	Y.Lisans ve Üstü	81	2,73		
7- Rol Uyumu	Okur yazar-İlkokul	39	5,00	3	31,083*
	Orta- Lise	162	6,57		
	Üniversite	176	8,41		
	Y.Lisans ve Üstü	81	8,98		
8-Problemin Ailesel Geçmişi	Okur yazar-İlkokul	39	3,74	3	1,071
	Orta- Lise	162	3,36		
	Üniversite	176	3,03		
	Y.Lisans ve Üstü	81	3,23		
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	Okur yazar-İlkokul	39	3,26	3	5,711*
	Orta- Lise	162	2,83		
	Üniversite	176	2,44		
	Y.Lisans ve Üstü	81	1,95		
10-Çocuk Bakımında Çelişkiler	Okur yazar-İlkokul	39	2,41	3	2,277
	Orta- Lise	162	2,40		
	Üniversite	176	2,36		
	Y.Lisans ve Üstü	81	1,63		

* p < 0,01

L-3: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi

Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçekleri toplam puanlarının, yaş değişkeni açısından aldıkları puanları incelemek amacıyla, testteki tüm alt alanlar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve f değerleri elde edilmiştir. Alt ölçeklerin varyans analizi sonuçları, 12 alt ölçek için Tablo 47’de verilmiştir. Tablo 47’de görüldüğü gibi varyans analizi sonuçları, sadece Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinde yaş değişkeni açısından alınan puanlarda anlamlı farklılaşmanın olduğunu göstermektedir.

Gruplar arası farklılığa Scheffe testi ile bakılmıştır. Bu sonuçlar, 51-60 yaş arasında olan kişilerin Çocuklarla Doyumsuzluk alanında en yüksek puan ortalamasına, sonra sırası ile 20-30 yaş grubu, 41-50 ve 31-40 yaş grubu en düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. Çocuklarla Doyumsuzluk alanında en fazla farklılaşma 31-40 yaş grubu ile 51-60 yaş grubu arasında görülmektedir. Bu durum, 51-60 yaş grubu arasında olan kişilerin bu alanda daha fazla problem yaşadıklarını, 31-40 ve 41-50 yaş arasında olan kişilerin ise, bu alanda daha az problem yaşadıklarını göstermekte olduğu söylenebilir.

Tablo 47: Örneklemin, Yaş Değişkeni Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Sonuçları

Alt Ölçekler	Yaş	n	Ortalama	s.d	F
Konvansiyonellik	20 – 30	59	4,69	3	0,596
	31 – 40	225	4,57		
	41 – 50	146	4,93		
	51 – 60	28	5,21		
Genel Duygulanım	20 – 30	59	6,69	3	0,187
	31 – 40	225	6,50		
	41 – 50	146	6,13		
	51 – 60	28	6,07		
1-İletişimde Duygulanım	20 – 30	59	5,34	3	1,002
	31 – 40	225	5,16		
	41 – 50	146	4,67		
	51 – 60	28	5,39		
2-İletişimde Problem Çözme	20 – 30	59	8,58	3	1,251
	31 – 40	225	7,78		
	41 – 50	146	7,31		
	51 – 60	28	8,29		
3- Saldırganlık	20 – 30	59	3,07	3	1,849
	31 – 40	225	2,52		
	41 – 50	146	2,22		
	51 – 60	28	2,07		
4-Birlikte Zaman Geçirme	20 – 30	59	5,34	3	1,375
	31 – 40	225	4,90		
	41 – 50	146	4,53		
	51 – 60	28	5,07		
5-Para Hakkın. Anlaşamama	20 – 30	59	3,63	3	0,674
	31 – 40	225	3,52		
	41 – 50	146	3,54		
	51 – 60	28	4,14		
6-Cinsel Doyumsuzluk	20 – 30	59	3,46	3	1,748
	31 – 40	225	3,40		
	41 – 50	146	3,86		
	51 – 60	28	4,64		
7- Rol Uyumu	20 – 30	59	7,15	3	3,097
	31 – 40	225	7,90		
	41 – 50	146	7,47		
	51 – 60	28	6,29		
8-Problemin Ailesel Geçmişi	20 – 30	59	3,51	3	1,242
	31 – 40	225	3,40		
	41 – 50	146	2,98		
	51 – 60	28	2,89		
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	20 – 30	59	3,00	3	4,057*
	31 – 40	225	2,40		
	41 – 50	146	2,45		
	51 – 60	28	3,54		
10-Çocuk Bakımı. Çelişkiler	20 – 30	59	2,41	3	0,124
	31 – 40	225	2,26		
	41 – 50	146	2,19		
	51 – 60	28	2,18		

* p < 0,01

L-4: Örneklemin Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Ekonomik Düzey Açısından İncelenmesi

Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçekleri toplam puanlarının, ekonomik düzey açısından aldıkları puanları incelemek amacı ile, testteki tüm alt alanlar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve f değerleri elde edilmiştir. Alt ölçeklerin varyans analizi sonuçları, 12 alt ölçek için Tablo 48'de verilmiştir. Tablo 48'de görüldüğü gibi, varyans analizi sonuçları, sadece Rol Uyumunu alt ölçeğinde ekonomik düzey açısından alınan puanlarda anlamlı farklılaşmanın olduğunu göstermektedir.

Gruplar arası farklılığa Scheffe testi ile bakılmıştır. Bu sonuçlar, yüksek ekonomik düzeyde olan kişilerin Rol Uyumunu alanında en yüksek puan ortalamasına, sonra sırasıyla, orta düzeyde ve en düşük puan ortalamasına düşük ekonomik düzeyde olan kişilerin sahip olduğu görülmüştür. Bu durum, yüksek ekonomik düzeyde olan kişilerin evliliğe ve ailedeki cinsiyet rollerine karşı geleneksel olmayan uyumunu ve düşük ekonomik düzeyde olan kişilerin ise, geleneksel olan uyumunu göstermekte olduğu söylenebilir.

Tablo 48: Örneklemin, Ekonomik Düzey Açısından Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Sonuçları

Alt Ölçekler	Ekonomik Düzey	n	Ortalama	s.d	F
Konvansiyonellik	Düşük	51	4,55	2	0,700
	Orta	387	4,80		
	Yüksek	20	4,00		
Genel Duygulanım	Düşük	51	7,76	2	1,478
	Orta	387	6,21		
	Yüksek	20	6,25		
1-İletişimde Duygulanım	Düşük	51	5,27	2	0,697
	Orta	387	4,97		
	Yüksek	20	5,75		
2-İletişimde Problem Çözme	Düşük	51	8,86	2	1,731
	Orta	387	7,64		
	Yüksek	20	7,35		
3- Saldırganlık	Düşük	51	2,41	2	0,383
	Orta	387	2,50		
	Yüksek	20	2,00		
4-Birlikte Zaman Geçirme	Düşük	51	5,65	2	2,457
	Orta	387	4,75		
	Yüksek	20	4,80		
5-Para Hakkın. Anlaşamama	Düşük	51	4,37	2	3,868
	Orta	387	3,49		
	Yüksek	20	3,20		
6-Cinsel Doyumsuzluk	Düşük	51	4,69	2	3,486
	Orta	387	3,52		
	Yüksek	20	3,15		
7- Rol Uyumu	Düşük	51	6,10	2	7,283*
	Orta	387	7,73		
	Yüksek	20	8,20		
8-Problemin Ailesel Geçmişi	Düşük	51	3,78	2	1,395
	Orta	387	3,17		
	Yüksek	20	3,35		
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	Düşük	51	3,10	2	2,272
	Orta	387	2,50		
	Yüksek	20	2,30		
10-Çocuk Bakımı. Çelişkiler	Düşük	51	2,14	2	0,091
	Orta	387	2,27		
	Yüksek	20	2,15		

* p < 0,01

Genel olarak bakıldığında, Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçekleri'nin, demografik değişkenler açısından incelenmesi sonucunda, en fazla cinsiyet ve eğitim değişkenlerinin alt ölçek puan ortalamaları üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Cinsiyet değişkeni için alt ölçeklere uygulanan fonksiyon farklılıkları analizi sonucunda da, İletişimde Problem Çözme, Para Hakkında Anlaşamama ve Cinsel Doyumsuzluk alt ölçekleri cinsiyet değişkeninden en fazla etkilenen alt alanlar olarak ortaya çıkmıştır. Diğer 9 alt alan için ölçek eşdeğerliği olduğu söylenebilir. Bu durum Evlilik Doyumu

Ölçeği'nin, her iki grup için de, bu 9 alanda temeldeki özelliği (doyumsuzluk özelliğini) aynı şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Fakat, Konvansiyonellik, Genel Duygulanım, İletişimde Duygulanım, Saldırganlık, Birlikte Zaman Geçirme, Rol Uyumu ve Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeklerinde cinsiyet açısından alınan puanlarda anlamlı farklılaşmaların olması, kadınlar ve erkeklerin doyumsuzluk özelliği açısından gerçekten farklı olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Sadece Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinde, hem cinsiyet açısından alınan puanlarda anlamlı farklılaşmaların olduğu, hem de fonksiyon farklılıkları analizi sonucunda yanlışlık olduğu görülmektedir. Yani, Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinde ölçek eşdeğerliği bulunmadığı halde, gruplar arasında farklılaşma görülmektedir. Sonuç olarak, ileriki çalışmalarda ölçeğin cinsiyet değişkeni açısından daha geniş bir örnekleme norm çalışması yapılarak, farklı normların kullanılmasının gerekli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, eğitim değişkeninin de aynı şekilde dikkate alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

M-GEÇERLİK

Bir ölçeğin geçerliği, ölçmeyi amaçladığı özellikleri ne derece doğru olarak ölçebildiğinin bir göstergesidir. Bir ölçeğin geçerli olduğunu saptayabilmek için çeşitli türde geçerlik çalışmaları yapılabilir. Uyarılma çalışması yapılan bu ölçeğin, kullanılabilir bir ölçek haline gelmesi için daha bir çok çalışmanın yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada ölçeğin çeviri geçerliği çalışmaları yapılmış, oluşturulan Türkçe form uygulanmış ve madde-cevap kuramına dayalı analizler yapılmıştır. Bu aşamada ölçekle ilgili ilerideki çalışmalara fayda sağlayacağı düşünülmektedir, ölçeğin yapı geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliğinde, değişkenler arasındaki ilişkilerin kuramsal beklentilere uygunluğu araştırılmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin alt ölçekleri arasındaki ilişkiler ve ölçeğin faktör yapısı Tablo 49 ve 50'de görülmektedir.

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla, faktör analizi tüm örneklem için Ana Bileşenler (Principal Components) yöntemi ve Varimax rotasyonuna göre 12 alt ölçek için (Tutarsızlık alt ölçeği dışında) yapılmıştır. Bu analiz sonucunda öz değeri 1'den büyük üç faktör elde edilmiştir. Genel olarak, ölçekler arası ilişkilerin (özellikle, ilişkinin duygusal kısımlarının veya daha genel değerlendirmelerin) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin alt ölçekleri faktör yapısı, Tablo 49'da ilişkiler arası bu durumu daha açık bir şekilde göstermektedir.

Öz değeri 1'den büyük elde edilen üç faktör, ölçekler arasında genel varyansın toplam % 67.02'ni oluşturmaktadır. İlk faktör genel varyansın % 42.06 olarak çoğunluğunu sağlamaktadır. Konvansiyonellik, Genel Duygulanım, İletişimde Duygulanım, İletişimde Problem Çözme, Birlikte Zaman Geçirme alt alanları, yani ilişkinin duygusal ölçümleri daha büyük bir alanı kaplamakta, sonra iletişim güçlükleri ve ilişkide çelişkinin belirli alanları (Saldırganlık, Cinsel Doyumsuzluk ve Para Hakkında Anlaşamama) ilk faktörü oluşturmaktadır. İkinci faktör, Problemin Ailesel Geçmiş, Çocuklarla Doyumsuzluk ve Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçekleri olarak genel varyansın %14.48'ni almıştır. Son faktörü ise, (genel varyansın %10.47'si) kişinin evliliğe ve ailesel rollere karşı bakış açısını oluşturan Rol Uyumu alt ölçeği ile en fazla

ve Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeği oluşturmaktadır. Ayrıca Tablo 49'da Evlilik Doyumu Ölçeği'nin ve Orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) faktör yapılarının (Parantez içindekiler MSI-R'in faktör yükleridir) birbirine çok benzer olduğu görülmektedir.

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla, alt testler arası korelasyon katsayıları da hesaplanmıştır. Tablo 50'de Evlilik Doyumu Ölçeği'nin tüm alt testleri arasındaki korelasyon katsayıları ve orijinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) tüm alt testleri arasındaki korelasyon katsayıları parantez içinde gösterilmiştir.

Tablo 49: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Türk örneklemeden elde edilen faktör yükleri (Ana Bileşenler (Principal Components) yöntemi ve Varimax rotasyonuna göre 12 alt ölçek faktör yükleri) ve Orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) Faktör Yapısı (Parantez içindekiler MSI-R'in faktör yükleridir.)

Alt Ölçekler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Konvansiyonellik	-.86 (-.83)		
Genel Duygulanım	.87 (.83)	(.31)	
1-İletişimde Duygulanım	.84 (.85)		
2-İletişimde Problem Çözme	.86 (.85)		
3- Saldırganlık	.65 (.52)	(.33)	
4-Birlikte Zaman Geçirme	.76 (.77)		
5-Para Hakkında Anlaşamama	.62 (.62)	(.31)	
6-Cinsel Doyumsuzluk	.63 (.68)		-.47
7- Rol Uyumu			.93 (.93)
8-Problemin Ailesel Geçmişi	.34	.44 (.32)	(.42)
9-Çocuklarla Doyumsuzluk		.88 (.88)	
10-Çocuk Bakımında Çelişkiler	.46 (.44)	.66 (.69)	

Tablo 50: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Alt Ölçekler Arası Korelasyon Katsayıları(Parantez içindekiler MSI-R' in Korelasyon Katsayılarıdır)

Alt Ölçekler	Genel Duygulanım	İletişimde Duygulanım	İletişimde Problem Çözme	Saldırganlık	Birlikte Zaman Geçirme	Para Hakkında Anlaşmama	Cinsel Doyumsuzluk	Rol Uyumu	Problemin Ailesel Geçmişi	Çocuklarla Doyumsuzluk	Çocuk Bakımında Çelişkiler
Konvansiyonellik	-.79 (-.71)	-.73 (-.70)	-.76 (-.71)	-.50 (-.42)	-.66 (-.60)	-.48 (-.47)	-.45 (-.51)	-.17 (-.07)	-.38 (-.25)	-.15 (-.23)	-.49 (-.44)
Genel Duygulanım		.74 (.76)	.79 (.76)	.53 (.54)	.68 (.64)	.58 (.57)	.59 (.53)	.05 (.09)	.39 (.28)	.25 (.35)	.57 (.57)
1-İletişimde Duygulanım			.77 (.77)	.48 (.46)	.68 (.66)	.46 (.50)	.53 (.53)	.02 (.04)	.28 (.24)	.24 (.31)	.49 (.51)
2-İletişimde Problem Çözme				.56 (.55)	.65 (.64)	.54 (.56)	.55 (.50)	-.05 (.02)	.35 (.25)	.29 (.31)	.54 (.53)
3- Saldırganlık					.36 (.34)	.41 (.43)	.31 (.29)	.03 (.10)	.16 (.20)	.15 (.24)	.40 (.43)
4-Birlikte Zaman Geçirme						.51 (.48)	.47 (.46)	-.01 (.05)	.36 (.23)	.24 (.27)	.44 (.41)
5-Para Hakkında Anlaşmama							.41 (.39)	-.04 (.03)	.29 (.22)	.23 (.27)	.43 (.44)
6-Cinsel Doyumsuzluk								-.26 (.06)	.31 (.13)	.26 (.23)	.32 (.35)
7- Rol Uyumu									.08 (.08)	-.21 (.02)	.06 (.06)
8-Problemin Ailesel Geçmişi										.20 (.19)	.24 (.17)
9-Çocuklarla Doyumsuzluk											.45 (.51)

Tablo 50’de Konvansiyonellik alt ölçeğinin diğer alt ölçeklerle korelasyonunun anlamlı ve negatif yönde olduğu görülmektedir. Rol uyumu ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği dışındaki alt ölçekler ile orta ve yüksek düzeyde negatif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Konvansiyonellik alt ölçeğinin, Genel Duygulanım, İletişimde Duygulanım, İletişimde Problem Çözme ve Birlikte Zaman Geçirme alt ölçekleri arasında yüksek ve negatif yönde korelasyon katsayıları görülmektedir. Bu durum, genel ilişki sıkıntısı olan, iletişimde doyumsuzluğu olan, iletişimde problemleri çözemeyen ve birlikte zaman paylaşamayan eşlerin, bu durumu çok fazla inkar edebildiğini göstermektedir.

Genel Duygulanım alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol Uyumu ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği dışındaki alt ölçekler ile orta ve yüksek düzeyde pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum, evlilik ilişkilerinde genel olarak doyumsuz olan eşlerin, iletişimlerdeki duygulanımda doyumsuzluk, iletişimde problem çözümünde etkisizlik, ilişkide fiziksel saldırganlık yaşayan, genel ilgi eksikliği ve cinsel doyumsuzluğu olan, ailesel köklerdeki ilişkileri bozuk olan ve çocuk bakımında eşleri ile çelişkiler yaşayan kişiler olduğunu göstermektedir. Böyle genel bir ilişki düzeyinin, alt ölçeklerin geçerliğine de işaret ettiği görülmektedir.

İletişimde Duygulanım alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol Uyumu, Problemin Ailesel Geçmişi ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği dışındaki alt ölçekler ile orta ve yüksek düzeyde pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum, evlilik ilişkilerinde duygusal yakınlığı olmayan yani birbirini anlamayan eşlerin, iletişimde problem çözümünde etkisizlik, ilişkide fiziksel saldırganlık yaşayan, genel ilgi eksikliği ve cinsel doyumsuzluğu olan ve çocuk bakımında eşleri ile çelişkiler yaşayan kişiler olduğunu göstermektedir.

İletişimde Problem Çözme alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (rol uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeği ile negatif ve anlamsız, Rol Uyumu alt ölçeği dışındaki alt ölçekler ile orta düzeyde (sadece Çocuklarla Doyumsuzluk ve Problemin Ailesel Geçmişi alt ölçekleri ile biraz düşük) ve pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum, iletişimde problem çözümünde etkisiz olan eşlerin, evliliklerinin diğer alanlarında da problem yaşayan kişiler olduğunu göstermektedir.

Saldırganlık alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol uyumu alt ölçeği ile düşük ve anlamsız, rol uyumu alt ölçeği dışındaki alt ölçekler ile orta ve düşük (sadece Çocuklarla Doyumsuzluk ve Problemin Ailesel Geçmişi alt ölçekleri ile çok düşük) düzeyde pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum saldırganlığı olan eşlerin, boş zamanlarını paylaşmadıkları, paranın idaresinde daha az anlaştıkları, cinsel doyumsuzluk yaşadıkları ve çocuk bakımında çelişkileri olduğunu göstermektedir.

Birlikte Zaman Geçirme alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeği ile negatif ve anlamsız, diğer alt ölçekler ile orta düzeyde pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum boş zamanlarını paylaşamayan eşlerin, parasal konularda tartışan, cinsel doyumsuzluk yaşayan ve çocuk bakımında eşleri ile çelişkileri olduğunu göstermektedir.

Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeği ile negatif ve anlamsız, Problemin Ailesel Geçmişi ve Çocuklarla Doymumsuzluk alt ölçeği dışındaki alt ölçekler ile orta düzeyde pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum parasal konularda eşleri ile tartışanların, evliliklerinin diğer alanlarında da problem yaşayan kişiler olduğunu göstermektedir.

Cinsel Doymumsuzluk alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeği ile negatif yönde ve düşük, diğer alt ölçekler ile orta düzeyde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum evlilik ilişkisinde cinsel doymumsuzluk yaşayan eşlerin, evliliklerinin diğer alanlarında da problem yaşayan kişiler olduğunu göstermektedir.

Rol Uyumu alt ölçeğinin Konvansiyonellik, Cinsel Doymumsuzluk ve Çocuklarla Doymumsuzluk alt ölçekleri ile anlamlı, düşük ve negatif yönde korelasyonunun olduğu görülmektedir. Diğer alt ölçekler ile anlamsız düzeyde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Ve bu alt ölçekler ile ilişki olmadığı görülmektedir. Bu çalışmada, Rol Uyumu alt ölçeği ile diğer bütün alt ölçekler arasında ilişki görülmemiştir. Rol Uyumu ile diğer bütün alt ölçekler arasında ilişkinin olmaması veya düşük olması, bu alt ölçeğin ayrı özelliği ölçmekte olduğunu ve kişilerin evliliğe ve ailesel rollere karşı bakış açısını oluşturan geleneksel görüşü yansıtmaktadır.

Problemin Ailesel Geçmişi alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Saldırganlık alt ölçeği en düşük olmak üzere, Çocuklarla Doymumsuzluk, Çocuk Bakımında Çelişkiler, İletişimde Duygulanım, Para Hakkında Anlaşamama sırasıyla diğer alt ölçekler ile de düşük düzeyde, pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum ailesel köklerdeki ilişkilerin bozuk olmasının, eşlerin evliliklerinin diğer alanları ile ilişkili olmayabileceğini göstermektedir.

Çocuklarla Doymumsuzluk alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeği ile negatif ve düşük, Çocuk Bakımında Çelişkiler (orta düzeyde) alt ölçeği dışındaki alt ölçekler ile nispeten düşük, anlamlı ve pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum çocuklar ile doymumsuz ilişkileri olan eşlerin, evliliklerinin diğer alanlarında da doymumsuz olabileceklerini göstermektedir.

Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeğinin diğer alt ölçekler ile korelasyonunun (Rol Uyumu alt ölçeği dışında) anlamlı ve pozitif yönde olduğu görülmektedir. Rol

Uyumu alt ölçeği ile korelasyon görülmemekte, Problemin Ailesel Geçmişi alt ölçeği ile düşük düzeyde, diğer alt ölçekler ile orta düzeyde, anlamlı ve pozitif yönde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu durum çocuk bakımında çelişkileri olan eşlerin, evliliklerinin diğer alanlarında da doyumsuz olduklarını göstermektedir.

En düşük korelasyon katsayıları, Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği ile Konvansiyonellik alt ölçeği arasında negatif yönde, Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği ile Saldırganlık alt ölçeği arasında pozitif yönde ve Saldırganlık alt ölçeği ile Problemin Ailesel Geçmişi alt ölçekleri arasında pozitif yönde görülmektedir. Bu durum, çocuklarla doyumsuz olan eşlerin çocuk ebeveyn ilişkilerinde saldırganlığın olabileceği, bozulmamış ilişkileri olan ve mutlu aileden gelen eşlerin ilişkisinde saldırganlığın olabileceği ve çocuklarla doyumsuz ilişkileri olan eşlerin bunu gerçeğe uygun biçimde ifade edebileceğini göstermektedir.

Bunlar dışında Tablo 50 incelendiğinde, tüm alt testler arasında orta düzeyde korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu sonuçlar, değişkenler arasındaki ilişkilerin beklenen yönde olduğunu göstermektedir. Değişkenler arasındaki ilişkilerin orta düzeyde olması, tüm değişkenler üzerinde etkili olan genel bir faktöre işaret etmektedir. Tablo 50'de Evlilik Doyumu Ölçeği'nin tüm alt testleri arasındaki korelasyon katsayıları ve orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) tüm alt testleri arasındaki korelasyon katsayıları incelendiğinde, ölçekler arasındaki korelasyon katsayılarının birbirine oldukça benzer olduğu görülmektedir. Rol Uyumu alt ölçeği ile Cinsel Doyumsuzluk, Rol Uyumu alt ölçeği ile Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçekleri arasındaki korelasyon katsayılarının düzeyi orjinal ölçekten anlamlı ve yüksek olmakla birlikte düşük düzeyde kabul edilmektedir. Genel olarak bakıldığında, orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nde (MSI-R) ortaya çıkan yapının, Evlilik Doyumu Ölçeği'nde de benzer biçimde olduğu görülmektedir.

N - GÜVENİRLİK

Nunnally'e göre (1970) güvenilirlik, bir ölçme aracının ölçme sonuçlarındaki kararlılık derecesidir. Güvenirliği tahmin etmenin tek ve en iyi yöntemi yoktur. Farklı yöntemler bize gözlediğimiz test puanlarındaki varyasyonun ne kadarının, hangi tür hata kaynaklarına atfedilebileceğine ilişkin farklı bilgiler sağlamaktadır. Klasik modelde güvenilirlik ölçümlerinin hepsi, üzerinde çalışılan örnekleme bağımlı sonuçlar veren yöntemlerdir. Yine ölçmenin standart hatası da güvenilirlik tahminlerinden hareketle hesaplanmaktadır. Hambleton ve Swaminathan, madde-cevap kuramlarında test bilgi fonksiyonlarının klasik kuramlardaki güvenilirlik ve ölçmenin standart hatası kavramlarına karşılık geldiğini belirtmektedir (aktaran; Somer, 1996). Test bilgi fonksiyonlarının, testle yapılan yetenek tahminlerinin doğruluğunun bir ölçüsü olabileceğini gösteren iki neden vardır. Birincisi, şeklinin tamamen ölçüğü içeren maddelere dayanmasıdır. İkincisi ise, yetenek düzeylerinin her birisi için ayrı ayrı ölçme hatası vermesidir.

Önceki bölümlerde, faktör analizleri, madde analizleri, test ve madde bilgi fonksiyonları, ölçmenin standart hatalarına ilişkin bulgular ve geçerlik bulguları verilmiştir. Bu bölümde ise, alt ölçeklerin iç tutarlığın göstergesi olarak, Cronbach Alpha ve iki yarım güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. İç tutarlık güvenilirlik katsayıları, yalnızca testin güvenilirliği değil, aynı zamanda yapı geçerliği hakkında da bilgi sağlamaktadır. Bu güvenilirlik katsayılarına ilişkin bulgular 12 alt ölçek için tablo 51'de verilmiştir. Ayrıca Snyder'in, (1997) Amerikan örneklemeden elde ettiği Cronbach Alpha değerleri de tablo 51'de gösterilmiştir.

Tablo 51'de görüleceği gibi, alt ölçekler için elde edilen Cronbach Alpha katsayıları 0,59 ile 0,93 arasında değişmektedir. 12 alt ölçek için elde edilen medyan ise; 0,76'dır. Bu sonuçların iki alt ölçek dışında (Çocuklarla Doyumsuzluk ve Para Hakkında Anlaşamama) yüksek olduğu görülmektedir. Snyder'in (1997) rapor ettiği Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları, bu çalışmadaki bulgular ile (Çocuklarla Doyumsuzluk ve Para Hakkında Anlaşamama dışında) benzerlik göstermektedir. Güvenirlik katsayıları bu alt testlerin homojen bir özelliği ölçtüklerini göstermektedir.

Nunnally'e göre, (1970) bir ölçeğin istenen düzeyde iç tutarlığı olduğunun söylenebilmesi için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının .80'e yaklaşması gerekmektedir. Çocuklarla Doyumsuzluk ve Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeklerinin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları, .60 civarındadır. Bu değerler yüksek olmasa bile, çok düşük değerler olarak görülmemektedir. Bu iki alt ölçek, madde analizi çalışmalarında da problemler alanlar olarak görülmektedir. Bu alt ölçeklerden madde analizi sonucunda ayırt ediciliklerinin çok düşük olması nedeni ile çıkarılması önerilen madde sayıları fazla (Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinden 3 madde ve Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinden 5 madde) olmuştur. Bu durum iki alt ölçeğin güvenilirlik katsayılarını düşürmektedir. Ayrıca Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinde maddelerin, çocuğun uyumunu dikkate alan ilgiler, çocuk bakımındaki hayal kırıklıkları, çocukla pozitif etkileşim eksikliği ve çocukla açıkça ortaya çıkan çelişkiler gibi birçok etkenin bileşimi olarak ortaya çıkmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu durum, bu alt ölçeğin çok homojen bir boyut oluşturularak ölçülmesini güçleştirmektedir.

Bu alt ölçeklerdeki maddelerin düzeltilmesi veya alt ölçeklerin uzatılması sağlandığında, bu alt ölçeklerin ilerideki çalışmalarda tekrar analiz edilmesi düşünülebilecektir. Ancak bu aşamada, zaten uygulanması çok zaman alan ölçeğin alt ölçeklerinin bu düzeyde incelenmesinin uygun olacağı düşünülmüştür.

Tablo 51: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin ve Orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) İç Tutarlık Güvenirlik Katsayıları

Alt Ölçekler	Madde Sayısı	Cronbach-Alpha	Cronbach-Alpha (Snyder)	Split-Half
Konvansiyonellik	10	.86	.83	.86
Genel Duygulanım	22	.93	.93	.91
1-İletişimde Duygulanım	13	.78	.85	.75
2-İletişimde Problem Çözme	19	.84	.89	.82
3- Saldırganlık	10	.82	.81	.81
4-Birlikte Zaman Geçirme	10	.77	.80	.78
5-Para Hakkın. Anlaşamama	11	.61	.79	.65
6-Cinsel Doyumsuzluk	13	.80	.84	.80
7- Rol Uyumu	12	.80	.83	.80
8-Problemin Ailesel Geçmişi	9	.76	.78	.72
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	11	.59	.70	.59
10-Çocuk Bakımı. Çelişkiler	10	.78	.78	.79

Tablo 52'de, alt ölçeklerden maddeler çıkarıldıktan sonra 12 alt ölçek için elde edilen Cronbach Alpha katsayıları görülmektedir. 12 alt ölçek için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçeklerden maddeler çıkarıldıktan sonra da değişmediği görülmektedir. Tablo 52'de görüleceği gibi, alt ölçekler için elde edilen Cronbach Alpha katsayıları 0,59 ile 0,93 arasında değişmektedir. Bu sonuçların bir alt ölçek dışında (Çocuklarla Doyumsuzluk) yüksek olduğu görülmektedir. Çocuklarla Doyumsuzluk ve Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeklerinin Cronbach Alpha güvenirlilik katsayıları birinci uygulamada, .60 civarındadır. Bu iki alt ölçek, madde

analizi çalışmalarında da problemler alanlar olarak görülmektedir. Bu alt ölçeklerden madde analizi sonucunda ayırt ediciliklerinin çok düşük olması nedeni ile çıkarılması önerilen madde sayıları fazla (Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinden 3 madde ve Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinden 5 madde) olmuştur. Buna rağmen Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinin güvenilirlik katsayısı önemli ölçüde (.61'den .71'e çıkmıştır.) artmıştır. Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinin çıkarılması düşünülen maddelerinin ayırt ediciliklerinin çok düşük olmasının, alt ölçeğin güvenilirlik katsayısını önemli ölçüde düşürdüğü görülmektedir. Fakat Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinde farklılaşma görülmemiştir. Bu durum ise, Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinde maddelerin çocuğun uyumunu dikkate alan ilgiler, çocuk bakımındaki hayal kırıklıkları, çocukla pozitif etkileşim eksikliği ve çocukla açıkça ortaya çıkan çelişkiler gibi birçok etkenin bileşimi olarak ortaya çıkmasından kaynaklandığı görüşünü desteklemektedir, ve bu alt ölçeğin çok homojen bir boyut oluşturularak ölçülmesini güçleştirmektedir.

Tablo 52: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin İç Tutarlık Güvenirlik Katsayıları (1.uygulama) ve Ölçek Maddeleri Çıktıktan Sonra Kalan Maddelerin İç Tutarlık Güvenirlik Katsayıları (2. uygulama)

Alt Ölçekler	1. Madde Sayısı	2. Madde Sayısı	1. Cronbach Alpha	2. Cronbach Alpha	1. Split Half	2. Split Half.
Konvansiyonellik	10	10	.86	–	.86	–
Genel Duygulanım	22	21	.93	.93	.91	.92
1-İletişimde Duygulanım	13	11	.78	.77	.75	.74
2-İletişimdeProblem Çözme	19	17	.84	.85	.82	.84
3- Saldırganlık	10	10	.82	–	.81	–
4-Birlikte Zaman Geçirme	10	9	.77	.77	.78	.76
5-Para Hakkın. Anlaşamama	11	6	.61	.71	.65	.71
6-Cinsel Doyumsuzluk	13	12	.80	.81	.80	.81
7- Rol Uyumu	12	10	.80	.81	.80	.81
8-Problemin Ailesel Geçmişi	9	8	.76	.76	.72	.76
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	11	8	.59	.59	.59	.59
10-Çocuk Bakımı. Çelişkiler	10	9	.78	.78	.79	.82

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER

Modern kuramlarla madde analizleri, yetenek ve başarı testlerinin geliştirilmesi ve düzeltilmesinde son yıllarda yaygın olarak kullanılmasına rağmen, kişilik ve tutum ölçeklerinde kullanımı son zamanlarda yaygınlaşmaya başlamıştır. Oysa bu çalışmada da görülebileceği gibi, modern kuramlar maddelerin ilgili boyuta katkısını incelememize klasik kurama göre çok daha ayrıntılı veriler sağlamaktadır. Madde-cevap kuramının içerdiği madde analizi modellerinden, yetenek testlerinde olduğu gibi tutum ve kişilik ölçeklerinin geliştirilmesi ve adaptasyonunda yaygın olarak yararlanılmasının, boyutsal özellikleri daha güçlü ölçekler oluşturmaya katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Ölçekler ve envanterler, insanların bireysel fikirlerini, ilgilerini, tutumlarını ve gerçek yaşamda karşılaştıkları yada karşılaşılabilecekleri sorun ve durumlara ilişkin tepkilerini belirtmeleri amacıyla düzenlenmiş araçlardır. Evlilikte ilişkinin doğasını ve problemleri tanımlamaya yardımcı olan evlilik doyumu ölçeğinin ülkemize kazandırılmasının, gerek temel bilim araştırmaları, gerekse klinik uygulamalar bakımından mevcut bir boşluğu doldurabileceği düşünülmektedir. Yurt dışında evlilikle ilgili çok sayıda bilimsel çalışma yapılmasında, geliştirilmiş olan evlilik değerlendirme araçları büyük bir rol oynamaktadır. Gerek toplumsal, gerekse bireysel açıdan son derece önemli bir süreç olan evliliğin, ülkemizde bilimsel olarak çalışılabilmesi için öncelikle objektif değerlendirme araçlarına gereksinim vardır. Son yıllarda ülkemizde evlilik sürecine ilginin artmasıyla, büyük ölçüde konunun objektif olarak değerlendirmesine olanak sağlayacak ölçüm araçlarının sayısı artmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği çalışmasıyla, ölçeğin ülkemiz kültüründe kullanılabilirliğine katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın amaçları çerçevesinde, yapılan analizler ve bulgular bir önceki bölümde sunulmuştur. Bu bölümde ise, analiz bulguları sırasıyla izlenerek, sonuçlar incelenecektir. Bu çalışmada, öncelikle Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) çeviri çalışmaları yapılmıştır. Daha sonra ise, madde faktör analizi, madde-cevap kuramına dayalı iki parametrelili lojistik modelle yapılan analizler sonucunda, madde model uyumu, madde güçlüğü, madde ayırt ediciliği, madde ve test bilgileri, cinsiyete göre madde yanlılıklarının olup olmadığı ve demografik değişkenler açısından 458 kişilik Türk örnekleminde incelenmiş, ön geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır.

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, 12 alt ölçeği için ayrı olarak yapılan faktör analizleri sonucunda, her alt ölçekte, % 20'nin üzerinde güçlü bir açıklama yüzdesiyle, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığı ortaya çıkmıştır. Temel bileşenler faktör analizi ile alt ölçeklerin döndürülmemiş faktör yükleri sonuçlarında, alt ölçeklerde birinci faktörden .30'un altında yük alan maddelerin (64, 49, 19, 105, 48, 29, 37, 142, 146) klasik kuramla yapılan madde analizlerine göre çift-serili korelasyon değerlerinin de .30'un altında olduğu görülmüştür. Ayrıca bu maddelerin tümü madde analizleri sonucunda ayırt edicilik değerlerinin düşük olması nedeniyle (madde 37

dışında) alt ölçeklere katkıda bulunmayan maddelerdir. Bu çerçevede, Evlilik Doyumu Ölçeği maddelerinin boyutsal özelliklerinin, madde-cevap kuramıyla madde analizine uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Madde faktör analizleri, maddelerin ölçülmek istenen tutum boyutuyla ilişkilerini incelemekte önemlidir. Fakat maddelerin boyut üzerindeki konumları, ölçülen özellik bakımından farklı düzeylerdeki kişileri ayırt edebilme gibi psikometrik özelliklerini incelemek için de madde analizleri gerekmektedir. Bu nedenle ölçeğin, madde-cevap kuramına dayalı iki parametrelili lojistik modelle yapılan analizleri sonucunda, madde model uyumu, madde güçlüğü, madde ayırt ediciliği, madde ve test bilgileri elde edilmiştir.

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin, 12 alt ölçeği için ayrı olarak yapılan madde analizleri, madde ve test bilgi fonksiyonları sonucunda, Konvansiyonellik alt ölçeğinin 10 maddesinin hepsi iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu durum, maddelerin örneklem ortalamasının yaklaşık bir standart sapma altındaki ve bir standart sapma üstündeki grubu daha iyi ayırt ettiğini, bu grup için en yüksek bilgiyi sağladığını ve ölçmenin standart hatalarının en düşük olduğunu göstermektedir. Bu alt ölçek, sosyal kabul edilebilirlik düzeyleri çok düşük olmayan kişileri ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur.

Genel Duygulanım alt ölçeğinin 22 maddesinin hepsi madde analizleri sonucunda iki parametrelili lojistik modelle uyumlu bulunmuştur. Alt ölçekteki 12'ci madde ise (İlişkimizde hiçbir zaman şu an ki kadar iyi hissetmemiştim.) modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değeri çok düşüktür. 12'ci madde örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan bir maddedir. Analiz sonuçları, bu maddenin testten çıkarılmasıyla alt ölçeğin kapsamında önemli bir değişiklik olmayacağını ve madde sayısını fazla etkilemeyeceğini düşündürmektedir. Genel Duygulanım alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten madde çıkarıldıktan sonra da değişmediği Tablo 52'de görülmektedir. Bu sonuçlar, 12'ci maddenin Genel Duygulanım alt ölçeğinden çıkarılmasının uygun olacağını göstermiştir. Alt ölçekte kalan maddelerin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu (11'ci madde uyumsuz) ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu durum, maddelerin örneklem ortalamasının yaklaşık bir standart sapma altındaki ve bir standart sapma üstündeki grubu daha iyi ayırt ettiğini, bu grup için en yüksek bilgiyi sağladığını ve ölçmenin standart hatalarının en düşük olduğunu göstermektedir. Bu alt ölçek, genel duygulanımda sıkıntı yaşayan kişileri ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur.

İletişimde Duygulanım alt ölçeğinin tüm maddeleri modelle uyumlu bulunmasına rağmen, ölçeğin 1 (Eşim hemen her zaman, o anda içinde bulunduğum ruh halimi anlayışla karşılar.) ve 10'cu (Büyük üzüntülerimi eşime açıkça ifade etme

konusunda kendimi rahat hissederim.) maddelerinin ayırt edicilik değerleri çok düşük bulunmuştur. 1'ci madde doğru (onaylama) veya yanlış (onaylamama) cevap verme yüzdeleri (% 54.8 doğru, % 45.2 yanlış) açısından incelendiğinde, kişilerin doğru veya yanlış cevap vermeleri arasında büyük bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durum, maddede iyi bir dağılım görülmekle birlikte, maddenin ölçülen bu özellikle ilgili olmayan başka bir özelliği ölçmekte olduğunu düşündürmektedir. Bu nedenle de maddenin bu alt ölçeğe ait olmayan ve bu alt ölçek için ayırt ediciliği düşük bir madde olduğu düşünülmektedir. 10'cu madde doğru veya yanlış cevap verme yüzdeleri (% 79.3 doğru, % 20.7 yanlış) açısından incelendiğinde, kişilerin doğru veya yanlış cevap vermeleri arasında büyük bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu madde, genel olarak kişilerin çoğunluğunun doğru bulduğu bir madde olduğu için ve doğru seçeneği cevaplayanların da farklı θ boyutlarında dağılımları nedeni ile ayırt ediciliğinin az olduğu düşünülmektedir. Bu iki madde örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan maddelerdir. Ayrıca İletişimde Duygulanım alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten maddeler çıkarıldıktan sonra da önemli ölçüde değişmediği Tablo 52'de görülmektedir. Bu sonuçlar, 1 ve 10'cu maddelerin İletişimde Duygulanım alt ölçeğinden çıkarılmasının uygun olacağını göstermiştir. Alt ölçekte kalan 11 maddenin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu durum, maddelerin örneklem ortalamasının yaklaşık bir standart sapma altındaki ve bir standart sapma üstündeki grubu daha iyi ayırt ettiğini, bu grup için en yüksek bilgiyi sağladığını ve ölçmenin standart hatalarının en düşük olduğunu göstermektedir. Bu alt ölçek, kişinin olumsuz duygulanım miktarını ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur.

İletişimde Problem Çözme alt ölçeğinin 19 maddesinden 2 tanesi (9'cu madde ve 13'cü madde) madde analizleri sonucunda iki parametrelili lojistik modelle uyumsuz bulunmuştur. Bu durum çok sayıda kişinin bu maddelere, maddelerin θ boyutu üzerindeki yeri ile kişinin tutumları arasındaki ilişkiden beklenenden, farklı tepkilerde bulduklarına işaret etmektedir. Alt ölçekteki 11'ci madde ise (Tartışırken, önemli konularımızda esas noktanın dışına taşmamayı oldukça iyi başarıyoruz.) modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değeri düşüktür. 9'cu madde (Eşimin duyguları fazla kolay incinir.) de, örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan ve ayırt edicilik değeri çok düşük bir maddedir. Ayrıca İletişimde Problem Çözme alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten maddeler çıkarıldıktan sonra da çok az arttığı Tablo 52'de görülmektedir. Bu sonuçlar, 9 ve 11'ci maddelerin İletişimde Problem Çözme alt ölçeğinden çıkarılmasının uygun olacağını göstermiştir. Alt ölçekte kalan 17 maddenin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu (13'cü madde dışında) ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu durum, maddelerin örneklem ortalamasının yaklaşık bir standart sapma altındaki ve bir standart sapma üstündeki grubu daha iyi ayırt ettiğini, bu grup için en yüksek bilgiyi sağladığını ve ölçmenin standart hatalarının en düşük olduğunu göstermektedir. Bu alt ölçek, iletişimde açık

olarak görülen anlaşmazlıkları ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur.

Saldırganlık alt ölçeğinin madde analizleri sonucunda, 10 maddesinin hepsi iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (eş tarafından yaşanmış fiziksel saldırı ve gözdağı verme düzeyini ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir. Bu örnekleme oluşturan kişilerin eğitim ve ekonomik düzeylerinin orta-üst olduğu düşünüldüğünde, farklı alt sosyo kültürel gruplardan meydana gelen örneklemlerde, bu maddelerin daha etkili olabileceği düşünülmektedir.

Birlikte Zaman Geçirme alt ölçeğinin 10 maddesinin hepsinin iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Alt ölçekteki 6'cı madde ise (Galiba eskiden, şimdiye göre daha çok eğleniyorduk.) modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değeri düşüktür. Bu nedenle örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan bir maddedir. 6'cı madde doğru veya yanlış cevap verme yüzdeleri (% 51.3 doğru, % 48.7 yanlış) açısından incelendiğinde, kişilerin doğru veya yanlış cevap vermeleri arasında büyük farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durum, maddede iyi bir dağılım görülmekle birlikte, maddenin ölçülen bu özellik ile ilgili olmayan başka bir özelliği ölçmekte olduğunu düşündürmektedir. Bu nedenle de maddenin bu alt ölçeğe ait olmayan ve bu alt ölçek için ayırt ediciliği düşük bir madde olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Birlikte Zaman Geçirme alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten maddeler çıkarıldıktan sonra da değişmediği Tablo 52'de görülmektedir. 6'cı madde, alt ölçekten çıkarılması gereken madde olarak görülmüştür. Alt ölçekte kalan 9 maddenin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu durum, maddelerin örneklem ortalamasının yaklaşık bir standart sapma altındaki ve bir standart sapma üstündeki grubu daha iyi ayırt ettiğini, bu grup için en yüksek bilgiyi sağladığını ve ölçmenin standart hatalarının en düşük olduğunu göstermektedir. Bu alt ölçek, boş zamanlarda paylaşılmış aktiviteleri ve genel ilgilerindeki eksikliği ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur.

Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinin 11 maddesinden 2 tanesi (8'ci madde: Eşim parayı çok iyi idare eder. ve 10'cu madde: Parasal imkanlarımızın üstünde yaşıyor muyuz gibi hissediyorum.) madde analizleri sonucunda iki parametrelili lojistik modelle uyumsuz ve ayırt edicilik değerleri düşük olarak bulunmuştur. Örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan maddeler olarak bulunmuştur. Bu durum çok sayıda kişinin bu maddelere, maddelerin θ boyutu üzerindeki yeri ile kişinin tutumları arasındaki ilişkiden beklenenden, farklı tepkilerde bulduklarına işaret etmektedir. Alt ölçekteki 1 (Paramızı tümüyle eşime emanet ederim.) 4 (Parasal geleceğimiz oldukça sağlam görünüyor.) ve 11'ci madde ise (Eşim önce bana danışmadan çok fazla şey satın alabilir.) modelle uyumlu bulunmakla

birlikte, ayırt edicilik değerleri çok düşüktür ve örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan maddelerdir. Ayrıca Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten maddeler çıkarıldıktan sonra da önemli ölçüde arttığı (.61'den .71'e çıkmıştır) Tablo 52'de görülmektedir. Bu dönemde ülkemizin ekonomik ve politik koşulları göz önüne alındığında, maddelerin içerikleri bu grupta ilgili olmayan kavramlar gibi görülmekte, bu maddelerin farklı biçimde fonksiyon göstermesinin anlamlı olduğu ve ayırt ediciliği üzerinde olumsuz etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu sonuçlar, 1, 4, 8, 10 ve 11'ci maddelerin Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinden çıkarılmasının uygun olacağını göstermiştir. Alt ölçekte kalan 6 maddenin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (ilişkide paranın idaresindeki fikir ayrılığını ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir. Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeği, ölçek içindeki en problemlili alt ölçektir. Bu alt ölçek maddeleri üzerinde tekrar çalışılması gerektiği ve bu şekli ile kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir.

Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinin 13 maddesinden 1 tanesi (2'ci madde) madde analizleri sonucunda iki parametrelili lojistik modelle uyumsuz bulunmuştur. Bu durum çok sayıda kişinin bu maddeye, maddelerin θ boyutu üzerindeki yeri ile kişinin tutumları arasındaki ilişkiden beklenenden, farklı tepkilerde bulduklarına işaret etmektedir. Alt ölçekteki 5'ci madde ise (Eşimle tam olarak tartışmadığımız tek şey cinsel ilişkimiz.) modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değeri çok düşüktür ve örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan maddedir. Bu maddenin içeriği incelendiğinde, kültürel etkilerin bu maddenin farklı biçimde fonksiyon göstermesinde ve ayırt ediciliği üzerinde olumsuz etkisi olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten madde çıkarıldıktan sonra da çok az arttığı Tablo 52'de görülmektedir. Bu sonuçlar, 5'ci maddenin Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinden çıkarılmasının uygun olacağını göstermiştir. Alt ölçekte kalan 12 maddenin, testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri (yani, yüksek düzeyde cinsel uyumsuzluk gösteren çiftleri) daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (cinsel ilişkinin niteliği, sıklığı ve diğer cinsel aktivitelerde doyumsuzluğu ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir.

Rol Uyumu alt ölçeğinin 12 maddesinden 1 tanesi (4'cü madde) madde analizleri sonucunda iki parametrelili lojistik modelle uyumsuz bulunmuştur. Bu durum çok sayıda kişinin bu maddeye, maddelerin θ boyutu üzerindeki yeri ile kişinin tutumları arasındaki ilişkiden beklenenden, farklı tepkilerde bulduklarına işaret etmektedir. Alt ölçekteki 2'ci madde (Daha çok anaokulu ve kreş olmalı ki, küçük çocuğu olan daha fazla anne çalışabilsin.) ve 10'cu madde (Bir ilişkide kadının meslek hayatı erkeğinki ile eşit önemdedir.) modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değerleri düşüktür ve örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında bilgi sağlamayan maddelerdir. Bu maddeler, rol uyumu düzeyi çok düşük

kişilerin yüzde ellisinin bu maddeleri doğru olarak işaretlediklerini göstermektedir. Ayrıca Rol Uyumu alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten maddeler çıkarıldıktan sonra da çok az arttığı Tablo 52'de görülmektedir. Bu sonuçlar, 2 ve 10'cu maddelerin Rol Uyumu alt ölçeğinden çıkarılmasının uygun olacağını göstermiştir. Alt ölçekte kalan 10 maddenin, testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu durum, maddelerin örneklem ortalamasının yaklaşık bir standart sapma altındaki ve bir standart sapma üstündeki grubu daha iyi ayırt ettiğini, bu grup için en yüksek bilgiyi sağladığını ve ölçmenin standart hatalarının en düşük olduğunu göstermektedir. Bu alt ölçek, evliliğe ve ailesel cinsiyet rollerine karşı geleneksel ve geleneksel olmamayı ölçtüğü için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur.

Problemin Ailesel Geçmiş alt ölçeğinin 9 maddesinin hepsi iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Alt ölçekteki 7'ci madde ise (Çok mutlu bir ev hayatım oldu.) modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değeri düşüktür. Bu nedenle örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında çok fazla bilgi sağlamayan bir maddedir. Bu maddenin ifadesinin kişilere anlaşılır gelmediği (uygulama sırasında ifade ile ilgili belirtilenlerden de anlaşıldığı gibi: o anda ki ailesi mi? yoksa önceki mi?) ve karışıklığa neden olduğu görülmüştür. Ayrıca Problemin Ailesel Geçmiş alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten madde çıkarıldıktan sonra da değişmediği Tablo 52'de görülmektedir. Bu nedenlerle, 7'ci madde, alt ölçekten çıkarılması gereken madde olarak görülmüştür. Alt ölçekte kalan 8 maddenin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde 0'ın etrafında yaklaşık normal bir dağılım gösterecek şekilde dağılmaktadırlar. Bu durum, maddelerin örneklem ortalamasının yaklaşık bir standart sapma altındaki ve bir standart sapma üstündeki grubu daha iyi ayırt ettiğini, bu grup için en yüksek bilgiyi sağladığını ve ölçmenin standart hatalarının en düşük olduğunu göstermektedir. Bu alt ölçek, ailesel köklerdeki ilişkilerin bozukluğunu ölçmeyi amaçladığı için, maddelerin dağılımı bu alt ölçekten beklenen dağılıma uygundur.

Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinin 11 maddesinin hepsi iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Alt ölçekteki 2 (Çocuklarımla benimsedikleri değerler, büyük oranda benimkiler ile aynıdır.), 7 (Çocuklarımız, yaşlıları kadar mutlu ve tasasız görünmüyorlar.) ve 9'cu (Çocuklarımız evdeki sorumluluklarını yerine getirmede nadiren başarısız olurlar.) maddeler ise modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değerleri düşüktür. Bu nedenle örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiç bir bilgi sağlamayan maddelerdir. Özellikle 7 ve 9'cu maddelerin ters yönde yazılmış olması, bu maddelerin anlaşılabilirliğini (örneğin eğitimi düzeyi yüksek olmasına rağmen) zorlaştırmıştır. Bu durumun, ayırt edicilik üzerinde olumsuz etkisi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten maddeler çıkarıldıktan sonra da değişmediği Tablo 52'de görülmektedir. Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinin daha önce de belirtildiği gibi, iç tutarlılık katsayısı alt ölçekler arasında en az olanıdır. Bu durum, Çocuklarla Doyumsuzluk alt

ölçeği maddelerinde bir çok faktörün birden ölçülmeye çalışılmasının, bu alt ölçeğin çok homojen bir boyut oluşturmasını güçleştirdiği düşüncesini destekler niteliktedir. Sonuçta, 2, 7 ve 9'cu maddeler, alt ölçekten çıkarılması gereken maddeler olarak görülmüştür. Alt ölçekte kalan 8 maddenin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (çocukların davranışsal iyiliği, duygusal olarak dikkate alınan ailesel ilgiyi ve çocuklar ve ebeveyn arasındaki ilişkinin niteliğini ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir.

Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeğinin 10 maddesinin hepsi iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Alt ölçekteki 3'cü madde ise (Çocukların ne zaman ve nasıl disipline sokulacağı konusunda eşimle nadiren anlaşmazlığa düşeriz.) modelle uyumlu bulunmakla birlikte, ayırt edicilik değeri düşüktür. Bu nedenle örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında çok fazla bilgi sağlamayan bir maddedir. Ayrıca Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alpha katsayılarının, alt ölçekten madde çıkarıldıktan sonra da değişmediği Tablo 52'de görülmektedir. 3'cü madde, alt ölçekten çıkarılması gereken madde olarak görülmüştür. Alt ölçekte kalan 9 maddenin, iki parametrelili lojistik modelle uyumlu ve testin amacına uygun oldukları bulunmuştur. Bu maddeler, θ boyutu üzerinde ortalamanın üstündeki kişileri daha fazla ayırt edecek şekilde dağılım göstermektedir. Maddeler testin amacına (eşler arasında çocuk bakımında ortaya çıkan çelişkileri(zıtlıkları) ölçer) uygun olmakla birlikte, bu örneklem için daha az popüler maddeler olarak görülmektedir.

Alt ölçeklerin madde güçlükleri dağılımı, genel olarak maddelerin alt ve üst değerleri, -3 ile +4 birim arasında değişmektedir ve maddelerin büyük çoğunluğu 0'ın etrafında, -2 ile +2 standart sapma arasında dağılmaktadır. Saldırganlık, Para Hakkında Anlaşamama, Cinsel Doyumsuzluk, Çocuklarla Doyumsuzluk ve Çocuk Bakımında Çelişkiler alt ölçeklerinin maddeleri, ortalamanın üstünde bir dağılım göstermektedir. Bu örneklem eğitilmiş ve orta ekonomik düzeydeki kişilerden oluştuğu için, bu alt ölçeklerdeki maddelerin, daha az popüler olarak görüldüğü düşünülmektedir. Buna rağmen, maddelerin eğitim düzeyi yüksek olan kişiler için daha fazla anlam ifade edeceği de düşünülebilir. Alt ölçek maddeleri üzerinde (özellikle Para Hakkında Anlaşamama ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçekleri gibi) yapılan yeni çalışmalarla madde sayısı artırılabilirse, düzeltilecek veya eklenecek yeni maddelerin ortalamanın etrafında dağılım göstermesi, (yani daha çok popüler maddelerin olması) ölçeğin daha geniş bir kullanıma sahip olması açısından yararlı olacağını düşündürmektedir.

Tablo 53'de görüldüğü gibi tüm alt ölçeklerden toplam 19 madde, örtük özellik boyutu üzerinde θ düzeylerinin hemen her noktasında hiçbir bilgi sağlamayan ve düşük ayırt edicilik değerlerine sahip olmaları nedeniyle ölçekten çıkarılması gereken maddeler olarak görülmüştür.

Tablo 53: Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Çıkarılması Önerilen Maddelerinin Analiz Sonuçları ve Kadınlarla, Erkeklerin Alt Ölçek Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Alt Ölçekler	Çıkarılan Maddelerin Çift –Serili Korelasyonlar ve (a) Değerleri	Önceki ve Madde Analizine göre Kalan Madde Sayısı	Kalan maddeler üzerinden kadın ve erkekler için alt ölçek ortalamaları (standart sapmaları)	
			kadın (n=268)	erkek (n=190)
Konvansiyonellik	—	10 (10)	4,13 (3,09)	5,59 (3,17)
Genel Duygulanım	Madde 12 (.29) a (.33)	22 kalan madde (21)	6,42 (6,25)	4,98 (5,46)
1-İletişimde Duygulanım	Madde 1(.20) 10(.36) a 1(.28) 10(.48)	13 kalan madde (11)	4,84 (2,82)	3,72 (2,66)
2-İletişimde Problem Çözme	Madde 9(-.11) 11(.40) a 9(.13) 11(.49)	19 kalan madde (17)	7,26 (4,51)	6,66 (4,16)
3-Saldırganlık	—	10 (10)	2,80 (2,84)	1,99 (1,92)
4-Birlikte Zaman Geçirme	Madde 6 (.37) a 6 (.49)	10 kalan madde (9)	4,67 (2,67)	3,85 (2,26)
5-Para Hakkında Anlaşamama	Madde 1(.07) 4(.34) 8(.32) 10(-.01) 11(.29)	11 kalan madde (6)	1,49 (1,73)	1,37 (1,46)

	a 1(.21) 4(.46) 8(.38) 10(.20) 11(.42)			
6-Cinsel Doyumsuzluk	Madde 5(.27) a 5(.36)	13 kalan madde (12)	2,74 (2,71)	4,10 (3,14)
7-Rol Uyumu	Madde 2 (.18) 10 (.35) a 2 (.32) 10(.47)	12 kalan madde (10)	6,96 (2,35)	4,38 (2,77)
8-Problemin Ailesel Geçmişi	Madde 7(.37) a 7(.45)	9 kalan madde (8)	2,92 (2,42)	2,93 (2,14)
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	Madde 2(.26) 7(.21) 9(.22) a 2(.40) 7(.38) 9(.35)	11 kalan madde (8)	1,46 (1,46)	1,74 (1,60)
10-Çocuk Bakımında Çelişkiler	Madde 3(.37) a 3(.49)	10 kalan madde (9)	2,42 (2,42)	1,36 (1,70)
Toplam	Çıkarılması önerilen Madde (19)	150 ölçekte kalan madde (131)		

↑ Tablo 53'ün devamıdır.

Bu durumda alt ölçeklerde kalan maddeler, (Konvansiyonellik 10, Genel Duygulanım 21, İletişimde Duygulanım 11, İletişimde Problem Çözme 17, Saldırganlık 10, Birlikte Zaman Geçirme 9, Para Hakkında Anlaşamama 6, Cinsel Doyumsuzluk 12, Rol Uyumu 10, Problemin Ailesel Geçmişi 8, Çocuklarla Doyumsuzluk 8, Çocuk Bakımında Çelişkiler 9) olarak görülmektedir. Madde analizi sonucunda ayırt ediciliklerinin çok düşük olması nedeniyle çıkarılması önerilen madde sayıları, bu alt ölçeklerden ikisinde (Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinden 3 madde ve Para Hakkında Anlaşamama alt

ölçeğinden 5 madde) fazla olmuştur. Tablo 53’de madde analizleri sonucunda ölçekte kalan maddeler üzerinden, kadınlar ve erkekler için alt ölçek ortalamaları ve parantez içinde standart sapmaları verilmiştir.

Tablo 54: Evlilik Doyumu Ölçeği Alt Ölçeklerinin, Cinsiyet Değişkeni Açısından Yanlılık Gösteren Madde Sonuçları

Alt Ölçekler	Madde Sayısı	Cinsiyet değişkeni açısından yanlılık gösteren maddeler
Konvansiyonellik	10	Kadınlarda daha popüler: madde 5
Genel Duygulanım	22	—
1-İletişimde Duygulanım	13	—
2-İletişimde Problem Çözme	19	madde 2, 4, 5, 7, 8, 10, 15, 16, 17, 18 ve 19 hepsi kadınlarda daha popüler
3- Saldırganlık	10	Kadınlarda daha popüler madde 1
4-Birlikte Zaman Geçirme	10	Kadınlarda daha popüler madde 1
5-Para Hakkında Anlaşamama	11	madde 2, 3, 4, 5, 6, 7,9 hepsi erkeklerde daha popüler
6-Cinsel Doyumsuzluk	13	madde 2, 3, 4, 6, 8 ve 12 Erkeklerde daha popüler:2-6-12 Kadınlarda daha popüler:3-4-8
7- Rol Uyumu	12	Kadınlarda daha popüler madde 6
8-Problemin Ailesel Geçmişi	9	
9-Çocuklarla Doyumsuzluk	11	
10-Çocuk Bakımında Çelişkiler	10	
Toplam	150	28 madde

Evlilik Doyumu Ölçeği’nin 12 alt ölçeği, cinsiyet değişkeni için θ düzeyinde eşit noktada olan (b madde parametresi) kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıklarındaki farklılık açısından incelenmiştir. Tablo 54’de görüldüğü gibi sonuçlar, Konvansiyonellik alt ölçeğinde madde 5, İletişimde Problem Çözme alt

ölçeğinde madde 2, 4, 5, 7, 8, 10, 15, 16, 17, 18 ve 19, Saldırganlık alt ölçeğinde madde 1, Birlikte Zaman Geçirme alt ölçeğinde madde 1, Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinde madde 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 9, Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinde madde 2, 3, 4, 6, 8 ve 12 ve Rol Uyumu alt ölçeğinde ise madde 6, cinsiyet değişkeni açısından ele alındığında farklılık göstermiştir. Ayrıca bu farklılıkların, Konvansiyonellik alt ölçeğinde madde 5, İletişimde Problem Çözme alt ölçeğinde madde 2, 4, 5, 7, 8, 10, 15, 16, 17, 18 ve 19, Saldırganlık alt ölçeğinde madde 1, Birlikte Zaman Geçirme alt ölçeğinde madde 1, Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinde madde 3, 4 ve 8, Rol Uyumu alt ölçeğinde ise madde 6, kadınlarda daha popüler, buna karşılık Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinde madde 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 9, Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeğinde madde 2, 6 ve 12'nin erkeklerde daha popüler olduğu görülmüştür. İletişimde Problem Çözme, Para Hakkında Anlaşamama ve Cinsel Doyumsuzluk alt ölçekleri cinsiyet değişkeninden en fazla etkilenen alt alanlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu durumda, Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeğinde, hiç madde kalmamaktadır. İletişimde Problem Çözme ve Cinsel Doyumsuzluk alt ölçeklerinin madde sayısı çok azalmıştır. Tüm alt ölçeklerden toplam 28 madde, kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıklarında farklılık göstermeleri nedeniyle, ileriki çalışmalarda ölçeğin uyarılma çalışmalarına devam edilerek üzerinde çalışılması gereken maddeler olarak görülmüştür.

Belirli bir testin uygulanan popülasyonda nasıl bir yapı gösterdiğini bilmek, testi kullananlar için çok önemlidir. Gruplar arasındaki farklılık, bir diğerine göre grupların yapısını anlamaya yardımcı olmaktadır. Farklılık hakkındaki bilgiler, farklı maddelerin çıkarılması veya maddelerin düzeltilmesi gibi yeni çalışmalarda kullanılabilir. Eğitim amaçlı testlerde, madde yanlılığı gösteren maddelerin ölçüm kesinliğinin etkilenmemesi için çıkartılıp başka bir madde ile değiştirilmesi, psikolojik ölçeklere göre daha kolaydır. Orlando ve Marshal'ın (2002) da belirttikleri gibi, bir psikolojik ölçeğin, madde yanlılığı analizindeki bilginin kullanımında maddenin kendisini elemektense, madde içindeki yanlılığının düzeltilmesi düşünülebilir. Çalışmada kullanılan evlilik doyumu ölçeği için, ayrı testlerin oluşturulması, farklı normların kullanımı veya yanlı maddelerin ölçekte kalması gibi (ölçeğin uzunluğu göz önünde bulundurulduğunda) kararların, adaptasyon aşaması tam anlamıyla ileride tamamlanacağı için ileride alınması, bu aşamada maddelerin yanlılıkları nedeniyle çıkarılmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir. Bu nedenlerle, bazı alt ölçeklerin (İletişimde Problem Çözme, Para Hakkında Anlaşamama ve Cinsel Doyumsuzluk alt ölçekleri) bu şekliyle kullanılmaması, üzerinde çalışılarak maddelerin düzeltilmesi ve buna göre diğer alt ölçeklerinde kalan maddelerinin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Alt ölçek maddeleri üzerinde, (özellikle Para Hakkında Anlaşamama, İletişimde Problem Çözme ve Cinsel Doyumsuzluk alt ölçekleri) yapılan yeni çalışmalar ile madde sayısının artırılabilirliği düşünülmektedir. Bu alt ölçekler dışındaki 9 alt ölçek için, ölçek eşdeğerliğinin (Konvansiyonellik alt ölçeğinde madde 5, Saldırganlık alt ölçeğinde madde 1, Birlikte Zaman Geçirme alt ölçeğinde madde 1 ve Rol Uyumu alt ölçeğinde ise madde 6 dışında) olduğu söylenebilir.

Bu maddeler dışında, ölçekte modelle uyum sağlamayan maddelerin de incelenerek uyum problemlerinin düzeltilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca ölçekle ilgili çok yönlü geçerlik çalışmalarının (ayırt edici ve birleştirici geçerlik) yapılması ve madde farklılık fonksiyonlarının cinsiyet değişkeni dışında, eğitim düzeyi açısından da incelenmesinin ileriki çalışmalarda yararlı olacağı düşünülmektedir.

Genel olarak Evlilik Doyumu Ölçeği alt ölçeklerinin, demografik değişkenler açısından incelenmesi sonucunda, en fazla cinsiyet ve eğitim değişkenlerinin alt ölçek puan ortalamaları üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, ileriki çalışmalarda ölçeğin cinsiyet değişkeni açısından daha geniş bir örnekleme norm çalışması yapılarak, farklı normların kullanılmasının gerekli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, eğitim değişkeninin de aynı şekilde dikkate alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Ölçeğin ön geçerlik çalışması için yapı geçerliğini incelemek amacıyla, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin tüm alt testleri arasındaki korelasyon katsayıları ve orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) tüm alt testleri arasındaki korelasyon katsayıları ve faktör yapıları incelenmiştir. Sonuçların orijinal (MSI-R) çalışmayla, genel olarak benzer ve birbirini destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Ölçeğin iç tutarlığı için hesaplanan güvenilirlik katsayıları, alt ölçeklerin homojen bir özelliği ölçmekte olduklarını gösteren (Para Hakkında Anlaşamama ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçekleri dışında) yüksek iç tutarlık katsayıları vermektedir. Para Hakkında Anlaşamama ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeklerinin homojenlik özellikleri diğer alt ölçeklere göre düşüktür. Bu alt ölçekler, özellikle Para Hakkında Anlaşamama alt ölçeği problemlili ve geçerli madde sayısı çok azalmış bir ölçektir. Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeğinin ise daha önce de belirtildiği gibi, iç tutarlılık katsayısı alt ölçekler arasında en az olandır. Bu durumun, Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçeği maddelerinde bir çok faktörün birden ölçülmeye çalışılmasının, bu alt ölçeğin çok homojen bir boyut oluşturmasını güçleştirdiği düşünülmektedir. Yine de bu alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları kabul edilebilir düzeydedir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin ve orjinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) iç tutarlılık güvenilirlik katsayılarının (Para Hakkında Anlaşamama ve Çocuklarla Doyumsuzluk alt ölçekleri dışında) birbirine yakın sonuçlar verdiği görülmüştür.

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin 12 alt ölçeği için, madde-cevap kuramına dayalı madde analizleri, madde ve test bilgi fonksiyonları, madde farklılık analizleri sonucunda, maddelerin kalitesi hakkında daha ayrıntılı inceleme yapılmış ve madde-cevap kuramının uygulanmasına yönelik bir örnek sağlanmıştır. Böylece, Tablo 53'de görüldüğü gibi, ölçeğin Türk kültüründe kullanılabilirliğine yönelik bilgiler elde edilmiştir. Sonraki çalışmalarda ise; cinsiyet değişkeni açısından daha geniş bir örnekleme norm çalışması yapılarak, farklı normların kullanılması amaçlandığı için, sadece çıkarılması düşünülen 19 maddenin düzeltilmesi ve yeni maddeler eklenmesiyle Çocuklarla Doyumsuzluk ve Para Hakkında Anlaşamama alt ölçekleri ve işlemeyen diğer alt ölçek maddelerinin 200 kişilik yeni bir örnekleme uygulanmasıyla, madde analizleri, madde ve test bilgi fonksiyonları incelenecek ve alt ölçeklerin geçerlik, güvenilirlik çalışmaları yapılacaktır. Bunun sonucunda Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Tutarsızlık Alt Ölçeği'de dahil olmak üzere Evlilik Doyumu Ölçeği'nin alt alanlarının

hepsi araştırma amacıyla kullanılabilir hale gelecektir. Ayrıca cinsiyet değişkeni açısından daha geniş bir örnekleme norm çalışması yapılarak, farklı normların kullanılmasıyla Evlilik Doyumu Ölçeği klinik uygulamalarda da kullanılabilir.

Araştırma sonuçlarının değerlendirilmesi, önerilerin göz önünde bulundurulması ve bundan sonra devam edecek olan çalışmalarla Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Alt Alanlarının hepsinin Türk kültürüne adaptasyonu sağlanmış olacaktır. Madde-cevap kuramının madde analizi modellerinin, tutum ve kişilik ölçeklerinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve adaptasyonunda daha çok yararlanılmasının, güçlü ölçekler oluşturmaya katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Burleson, B.R., & Denton, W.H.(1997). The Relationship Between Communication Skill and Marital Satisfaction: Some Moderating Effects. *Journal of Marriage and the Family*, 59 (4), 884.

Bouchard, G. & Sabourin, S., Wright, J., Lussier, Y., & Richer, C. (1998). Predictive Validity of Coping Strategies on Marital Satisfaction: Cross-Sectional and Longitudinal Evidence. *Journal of Family Psychology*, 12 (1), 112-131.

Baykal, A.(1994). Davranış Ölçümünde Yapısal Geçerlik Göstergesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9 (33), 45-50.

Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması. ÖSYM Yayınları, Ankara.

Berberoğlu, G.(1988). Seçme Amacıyla Kullanılan Testlerde Rasch Modelinin katkıları. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Berberoğlu, G., Sireci, S.G., & Hambleton, R.K.(1997).Comparing Translated Items Using Bilingual and Monolingual Examinees.National Council on Measurement in Education,sunulmuş bildiri.

Berberoğlu, G.(1995). Differential Item Functioning(DIF) Analysis of Computation, Word Problem and Geometry Questions Across Gender and Ses Groups. *Studies in Educational Evaluation*, Vol.21, pp. 439-456.

Bradbury, T.N., Fincham, F.D.,& Beach, S.R.H. (2000). Research on the Nature and Determinants of Marital Satisfaction: a Decade in Review. *Journal of Marriage and the Family*, 62 (4), 964.

Baucom, D.H., Gray-Little, B., & Hamby, S.L. (1996). Marital Power, Marital Adjustment and Therapy Outcome. *Journal of Family Psychology*, 10 (3), 292-303.

Bilen, M. (1978). Ailede Sağlıklı İlişkiler. Mars Matbaası, Ankara.

Collins,W.C., Raju,N.S., & Edwards,J.E.(2000). Assessing Differential Functioning in a Satisfaction Scale. *Journal of Applied Psychology*, 85 (3), 451-461.

Cooke, D.J., Michie, C., & Hart, S.D., Hare, R.D. (1999). Evaluating the Screening Version of the Hare Psychopathy Checklist-Revised (PCL:SV): An Item Response Theory Analysis. *Psychological Assessment*, 11(1), 3-13.

Crocker, L.,& Algina, J. (1986). Introduction to Classical and Modern Test Theory. CBS College Publishing, New York.

Embretson, S.E., & Hershberger, S.L. (1999). *The New Rules of Measurement*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers, London.

Erden, D. (1997). Örtük Özellikler ve Klasik Test Teorisi Yaklaşımına Dayalı Olarak Geliştirilen Likert Tipi Tutum Ölçeğinin Psikometrik Özelliklerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Doktora tezi, Hacettepe üniversitesi, Ankara.

Erkin, E. (1994). Ölçmede Yeni Yaklaşımlar: Örtük Özellik Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(33), 51-60.

Ellis, B.B., & Mead, A.D. (1998). An Application of the DFIT Framework to Assess the Measurement Equivalence of a Spanish Translation of the 16 PF Questionnaire. *International Congress of Applied Psychology*, sunulmuş bildiri.

Fan, X. (1998). Item Response Theory and Classical Test Theory: An Empirical Comparison of their Item/Person Statistics. *Educational and Psychological Measurement*, Vol.58 No.3, 357-381, Sage Publications, Inc.

Ferguson, G.A. (1982). *Statistical Analysis In Psychology And Education*. McGraw-Hill Kosaido Printing Co. Ltd., Tokyo.

Fıfıloğlu, H. (1992). Lisans Üstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu. *Türk Psikoloji Dergisi*, 7(28), 16-24.

Fincham, F.D., & Bradbury, T.N. (1990). *The Psychology of Marriage*. Guilford Press, New York.

Fowers, B.J., & Applegate, B. (1995). Do Marital Conventionalization Scales Measure a Social Desirability Response Bias a Confirmatory Factor Analysis. *Journal of Marriage and the Family*, Vol.57, Issue 1, p 237.

Ferrando, P.J. (2001). The Measurement of Neuroticism Using MMQ, MPI, EPI and EPQ Items: A Psychometric Analysis Based on Item Response Theory. *Personality and Individual Differences*, 30, 641-656.

Gülgöz, S. (1994). Test Kullanımında Temel Konular. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9 (33), 1-8.

Geisinger, K.F. (1994). Cross Cultural Normative Assessment: Translation and Adaptation Issues Influencing the Normative Interpretation of Assessment Instruments. *Psychological Assessment*, 6(4), 304-312.

Goldman, S.H., & Raju, N.S. (1986). Recovery of One and Two Parameter Logistic Item Parameters: an Empirical Study. *Educational and Psychological Measurement*, Vol.46 No.,

Güngörmüş, O. (1989). Okulöncesi Dönemde Baba Çocuk İlişkisinin Çocuğun Gelişimine Etkisi. Altıncı Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Yapa Yayınları, İstanbul.

Hambleton, R.K.,& Swaminathan, H.(1989). Item Response Theory, Principles and Applications. Kluwer Nijhoff Publishing, Boston.

Hambleton, R.K. (1985). Item Response Theory. Kluwer Nijhoff Publishing, U.S.A.

Hambleton, R.K., Swaminathan, H., & Rogers, H.J. (1991). Fundamentals of Item Response Theory, Sage Publications, Newbury Park, California.

Hulin,C.L., Drasgow, F.,& Parsons, C.K. (1983). Item Response Theory, Application to Psychological Measurement. Dow Jones-Irwin.

Hulin,C.L., Drasgow, F.,& Komocar, J. (1982). Applications of Item Response Theory to Analysis of Attitude Scale Translations. Journal of Applied Psychology, Vol.67(6), p 818-825.

İmamoğlu, O.,&Yasak, Y. (1997). Relationships as Perceived by Turkish Husbands and Wives. Genetic, Social & General Psychology Monographs Heldref Publications, Vol.123 (2), p 2118756.

Kaymak-Albayrak, D.(1985). Sınav Kaygısı Envanterinin Türkçe Formunun Oluşturulması ve Güvenirliliği.

Kirişçi, L., Tarter, R.E.,& Hsu, T-C. (1994). Fitting a Two-Parameter Logistic Item Response Model to Clarify the Psychometric Properties of the Drug Use Screening Inventory for Adolescent Alcohol and Drug Abusers. Alcoholism: Clinical and Experimental Research, Vol. 18, No 6, pp 1335-1341.

Kim, Y.,& Pilkonis, P.A.(1999). Selecting the Most Informative Items In the IIP Scales for Personality Disorders: An Application of Item Response Theory. Journal of Personality Disorders, 13(2), 157-174.

Kudiaki,Ç.(1999). Bilişsel Davranışçı Terapinin Evlilik Sorunlarına Yönelik Formülasyonu. Türk Psikoloji Yazıları, 2 (4), 15-42.

Kocadere, M.(1995). İyi ve Kötü Evliliklerin Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Betimsel Bir Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.

Mislevy, R.J.,& Stocking M.L. (1989). A consumers guide to logist and bilog. Applied Psychological Measurement,13/1, 57-75.

Mislevy, R.J., Bock,R.D. (1986). *Bilog. Item Analysis and Test Scoring with Binary Logistic Models*. Indiana: Scientific Software, Inc.

Muraki, E., Bock, R.D. (1997). *Parscale; IRT Item Analysis and Test Scoring for Rating-Scale Data*. Scientific Software International, Inc, Chicago.

Marchand, J.F., Hock, E. (2000). Avoidance and Attacking Conflict- Resolution Strategies Among Married Couples: Relations to Depressive Symptoms and Marital Satisfaction. *Family Relations*, Vol. 49, Issue 2, p 201.

Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.

Noruris, M.J. (1990). *SPSS Base System User's Guide*, Chicago: SPSS Inc.

Öner, N. (1994). Güvenirliği ve/veya Geçerliği Sınanmış Psikolojik Testler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9 (33), 9 -18.

Öner, N. (1987). Kùltùrler Arası Ölçek Uyarlamasında Bir Yöntembilim Modeli. *Türk Psikoloji Dergisi*, 6 (21), 80-83.

Orlando, M.,& Marshall, G.N. (2002). Differential Item Functioning in a Spanish Translation of The PTSD Checklist: Detection and Evaluation of Impact. *Psychological Assessment*, 14(1), 50-59.

Özùğurlu, K. (1985). *Evlilik Raporu*. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

Roach, A.J., Frazier, L.P.,&Bowden, S.R. (1981). The Marital Satisfaction Scale: Development of a Measure for Intervention Research. *Journal of Marriage and the Family*, august.

Rouse, S.V., Finger, M.S.,& Butcher, J.N. (1999). Advances in Clinical Personality Measurement: An Item Response Theory Analysis of the MMPI-2 PSY-5 Scales. *Journal of Personality Assessment*, 72(2), 282-307.

Reise, S.P.,& Waller, N.G. (1990). Fitting the Two-Parameter Model to Personality Data. *Applied Psychological Measurement*, Vol. 14(1), pp. 45-58.

Snyder,D.K.(1997). *Marital Satisfaction Inventory, Revised Manual*. Western Psychological Service Publishing, Los Angeles.

Snyder,D.K., Lachar, D., Freiman, K.E., and Hoover, D.W. (1991). Toward the Actuarial Assessment of Couples' Relationships. *Advances in Family Intervention, Assessment and Theory*. Vol. 5, pp. 89-122.

Smith, L. L .(2002). On the Usefulness of Item Bias Analysis to Personality Psychology. *PSPB*, Vol. 28(6), 754-763.

Somer,O.(1994). İlkokul Birinci Sınıf Okuma ve Matematik Becerilerinin Değerlendirilmesinde Bir Rasch Model Uygulaması.Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.

Somer, O. (1996). Klasik ve Modern Test Kuramlarında Standart Hata, Güvenirlik ve Bilgi Kavramlarının Karşılaştırılması. Psikoloji seminer, 11, 96-105.

Somer, O. (1998). Kişilik Testlerinde Klasik ve Modern Test Kuramları ile Madde Analizi. Türk Psikoloji Dergisi, 13 (41), 1-15.

Somer, O. (1999). Çok Kategorili (polytomous) Maddelerde Klasik ve Modern Test Kuramlarının Madde Analizleri, Güvenirlik ve Bilgi Kavramları Açısından Karşılaştırılması. Türk Psikoloji Dergisi, 14(44), 63-75.

Sabatelli, R.M.(1988). Measurement Issues in Marital Research: A Review and Critique of Contemporary Survey Instruments. Journal of Marriage and the Family, 50(11), 891-915.

Savaşır, I. (1994). Ölçek Uyarlamasındaki Sorunlar ve Bazı Çözüm Yolları. Türk Psikoloji Dergisi, 9 (33), 27-32.

Schumm, W.R., Paff-Bergen, L.A., Hatch, R.C., Obiorah, F.C., Copeland, J.M., Meens, L.D.,& Bugaighis, M.A. (1986). Concurrent and Discriminant Validity of the Kansas Marital Satisfaction Scale. Journal of Marriage and the Family, 48 (May), 381-387.

Steinberg, L.(in press). Context Effects in Personality Measurement. IPSP.

Şahin, N. (1994). Psikoloji Araştırmalarında Ölçek Kullanımı. Türk Psikoloji Dergisi, 9(33), 19-26.

Turgut, M.F., & Baykul, Y. (1992). Ölçekleme Teknikleri. ÖSYM Yayınları, Ankara.

Tinsley, H.E.A., & Brown,S.D. (2000). Handbook of Applied Multivariate Statistics and Mathematical Modeling, (pp:553-581) San Diego: Academic Press.

User, İ. (1997). Evlilik Göçü, Toplum ve Göç. Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası. Ankara.

Waller,N.G., Thompson, J.S., & Wenk, E. (2000). Using IRT to Separate Measurement Bias From True Group Differences on Homogeneous and Heterogeneous Scales: an Illustration With the MMPI. Psychological Methods, 5 (1), 125-146.

Vaughn, M.J.,& Matyastik Baier, M.E. (1999). Reliability and Validity of The Relationship Assessment Scale. *American Journal of Family Therapy*, Vol. 27, Issue 2, p 137.

Vijver, F.V.D.,& Hambleton, R.K. (1996). *Translating Tests: Some Practical Guidelines*. American Psychological Association, Sunulmuş Bildiri, Toronto.

Yıldırım, İ. (1993). Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri. *Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi*, 1(3), 249-257.

Zickar, M. J. (1998). Modeling Item-Level Data with Item Response Theory. *Current Directions in Psychological Science*, Vol. 7(4), pp 104-109.

ÖZGEÇMİŞ

1958 yılında Isparta'da doğdum. İlköğretimimi Ankara'da, sonra orta öğretimimi İzmir ve lise öğretimimi Uşak'ta tamamladım. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Psikoloji bölümünü, 1982 yılında bitirdim. 1984 yılında Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yapıcıoğlu Kreş ve Gündüz Bakımevinde psikolog olarak çalışmaya başladım. 1987 yılında Ege Üniversitesi, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Psikolojik Danışmanlık birimine geçtim ve psikolog olarak çalışmaya devam ettim. Halen burada çalışmaya devam etmekteyim. Burada çalışırken, 1996 yılında Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikometri dalında yüksek lisans derecesi aldım. Ayrıca, 1991'de başladığım Psikodramatik Sosyometrik Grup Psikoterapisi eğitimini 1998'de tamamladım ve 2001'de "Üniversite Öğrencilerinin Kendini Tanıma Sürecinde Psikodramanın Etkisi" konulu tez ile psikodrama yöneticisi ünvanını aldım. Şimdi ise, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikometri dalında doktora öğrencisiyim.

YÜKSEKÖĞRENİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

Soyadı: DEREBAŞI

Adı: M. Işık

Merkezimizde Doldurulacaktır

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe : Evlilik Doyumu Ölçeğinin (MSI-R) Madde Cevap Kuramına Dayalı Olarak
Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi ve Adaptasyon Çalışması

Yabancı Dil : Investigation of Psychometric Properties of Marital Satisfaction
Inventory Based on Item – Response Theory and Adaptation Study

TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans

Doktora

Doçentlik

Tıpta Uzmanlık

Sanatta
Yeterlilik

[]

[X]

[]

[]

[]

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ :

Üniversite : EGE ÜNİVERSİTESİ

Fakülte : EDEBİYAT – PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

Enstitü : SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Diğer Kuruluşlar :

Tarih:

TEZ YAYINLANMIŞSA :

Yayınlayan :

Basım Yeri:

Basım Tarihi:

ISBN:

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : SOMER Oya

Ünvanı : Doç. Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL : TÜRKÇE

TEZİN SAYFA SAYISI : 209

TEZİN KONUSU (KONULARI) : MODERN TEST TEORİSİ, TUTUMLA
İLGİLİ ÖLÇÜMLER (EVLİLİK) VE ADAPTASYON ÇALIŞMASI.

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER :

- 1- Modern Test Teorisi
- 2- Tutum Ölçümü
- 3- Evlilik Doyumu
- 4-
- 5-

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

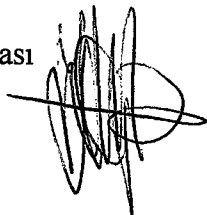
İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER:(Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstrakt ve thesaurus'ları kullanınız.)

- 1- Item Response Theory
- 2- Attitude Measurement
- 3- Marital Satisfaction
- 4-
- 5-

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

1-Tezimden Fotokopi Yapılmasına izin veriyorum	[]
2-Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir	[X]
3-Kaynak göstermek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir	[]

Yazarın İmzası

Tarih : 10. 02. 2004

ÖZET

Bu çalışmada, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R), madde-cevap kuramına dayalı olarak psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve madde-cevap kuramının ülkemizdeki ölçek uyarlama çalışmalarında kullanımının yaygınlaşmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Ayrıca, çalışmanın diğer amacı olan adaptasyon sürecinin bir kısmına da katkıda bulunulmuştur.

Çalışmada, öncelikle Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) çeviri çalışmaları yapılmış ve Evlilik Doyumu Ölçeği'nin Türkçe formunun kullanılabilirliği görülmüştür. Daha sonra ise, madde faktör analizi, madde-cevap kuramına dayalı iki parametrelili lojistik modelle yapılan analizler sonucunda, madde model uyumu, madde güçlüğü, madde ayırt ediciliği, madde ve test bilgileri, cinsiyete göre madde yanlılıklarının olup olmadığı ve demografik değişkenler açısından Türk örnekleminde incelenmiş, ön geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini, 2002 yılında, İzmir ili içinde yaşayan, evli ve çocuk sahibi olan 458 kişiden meydana gelmiştir.

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin yapılan faktör analizleri sonucunda, her alt ölçekte % 20'nin üzerinde güçlü bir açıklama yüzdesi ile, maddelerdeki tepkileri etkileyen temel bir boyutun varlığı ortaya çıkmıştır. Madde-cevap kuramına dayalı iki parametrelili lojistik modelle yapılan analizler sonucunda, tüm alt ölçeklerden toplam 19 madde, ölçekten çıkarılması gereken maddeler olarak görülmüştür ve ileriki çalışmalarda ölçeğin uyarlama çalışmalarına devam edilerek üzerinde çalışılması gereken maddelerdir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin 12 alt ölçeği, cinsiyet değişkeni için farklılık fonksiyonları açısından incelenmiştir. Tüm alt ölçeklerden toplam 28 madde, kadınlar ve erkeklerin maddelere doğru cevap verme olasılıklarında farklılık göstermektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin demografik değişkenler açısından incelenmesi sonucunda, en fazla cinsiyet ve eğitim değişkenlerinin alt ölçek puan ortalamaları üzerinde etkili olduğu görülmüştür. İleriki çalışmalarda ölçeğin cinsiyet değişkeni açısından daha geniş bir örnekleme norm çalışması yapılarak, farklı normların kullanılmasının gerekli olacağı düşünülmektedir.

Ölçeğin geçerlik çalışması için yapı geçerliğini incelemek amacıyla, Evlilik Doyumu Ölçeği'nin tüm alt testleri arasındaki korelasyon katsayıları ve faktör yapısı incelenmiştir. Sonuçların orijinal (MSI-R) çalışma ile, genel olarak benzer ve birbirini destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlığı için hesaplanan güvenilirlik katsayıları, alt ölçeklerin homojen bir özelliği ölçmekte olduklarını gösteren yüksek iç tutarlık katsayıları vermektedir. Evlilik Doyumu Ölçeği'nin ve orijinal Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (MSI-R) iç tutarlılık güvenilirlik katsayılarının birbirine yakın sonuçlar verdiği görülmüştür.

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin 12 alt ölçeği için, madde-cevap kuramına dayalı madde analizleri, madde ve test bilgi fonksiyonları, madde farklılık analizleri sonucunda, maddelerin kalitesi hakkında daha ayrıntılı inceleme yapma fırsatı sağlanmış ve ölçeğin Türk kültüründe kullanılabilirliğine yönelik bilgiler elde edilmiştir. Böylece, madde-cevap kuramının uygulanmasına yönelik bir örnek sağlanmıştır.

ABSTRACT

In this study, intended to investigate the psychometric characteristics of Marital Satisfaction Inventory based on the Item Response Theory and make a contribution to the usage of Item Response Theory to be used widely in our country in scale adaptation. Besides, some contribution was made to the adaptation period of the scale which is the other purpose of the study.

In the study, primarily the translations of MSI-R was made and it was seen that Turkish form of MSI-R could be used. Following this, item factor analysis and as a result of the analysis that was made by the two parameter logistic model depending on the Item Response Theory, item-model fit, item difficulty, item discrimination, item and test information, differential item functioning and demographic variables of Turkish sample were investigated. Validity and reliability studies were performed. Sample of the study consisted of 458 people, married and having children who were living in İzmir. Depending on the MSI-R factor analysis results in every subscale, with an explanation percentage higher than % 20 a basic dimension effecting the reactions of the items was detected. Analysis that was made by the two parameter logistic model depending on Item Response Theory from all subscales total 19 items were excluded from the scale. 12 subscales of MSI-R were examined differential item functioning for sex variables. As a result, from all subscales total 28 items were selected to be studied on because there were differences on the probability of endorsing the items in the keyed direction. As a result of investigation of MSI-R regards demographic variables it was seen that mostly sex and education variables were effected. For the validity of the scale to investigate the construct validity, correlation coefficient and factor structure between all subscales of Marital Satisfaction Inventory. The results were similar with the original MSI-R and they were confirming each other. Reliability coefficients of the results of MSI-R and original MSI-R were similar.

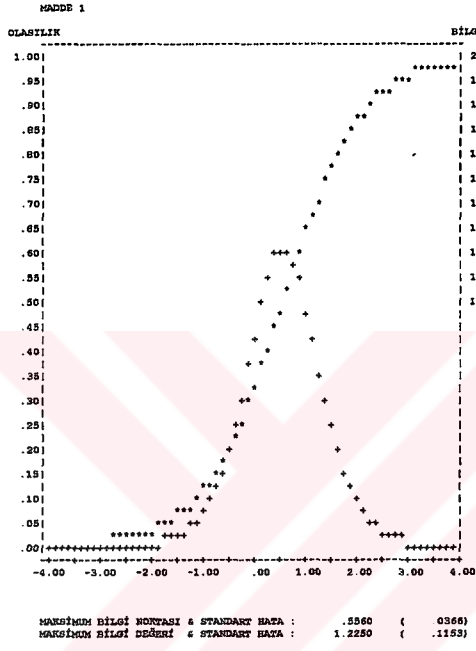
For the 12 subscales of MSI-R depending on the Item Response Theory, item analysis and item-test information functions were made and the results of item differential analysis a detailed investigation was made. Information were got for the usage of the scales. Thus an example was maintained for the usage of the Item Response Theory.

EK -1

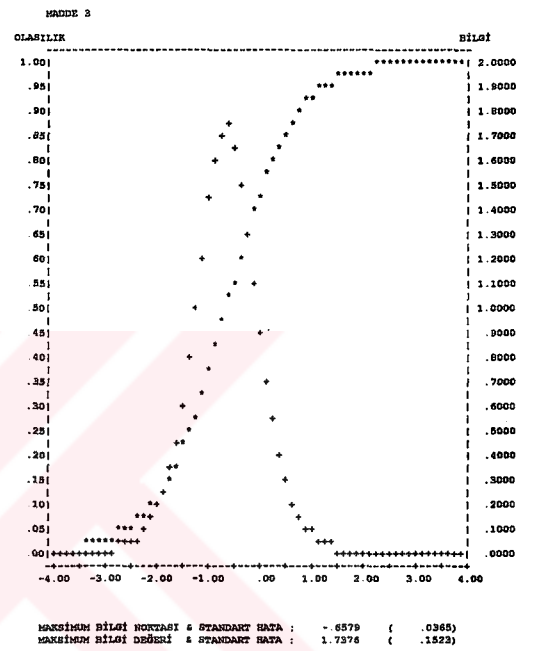
Evlilik Doyumu Ölçeği, Alt Ölçeklerinin Madde Bilgi Eğrileri

Konvansiyonellik Alt Ölçeği

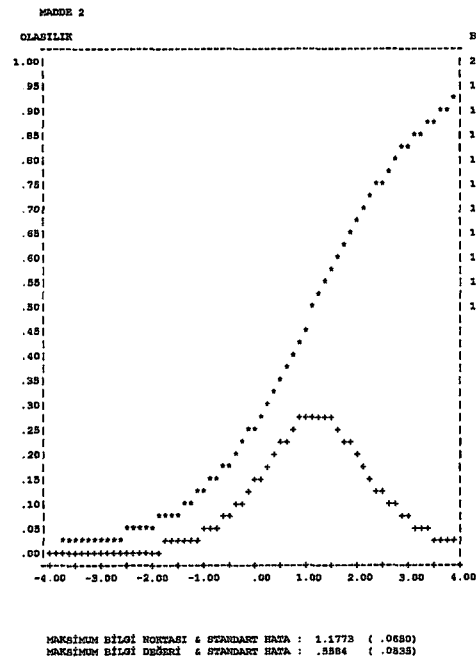
Şekil 2: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

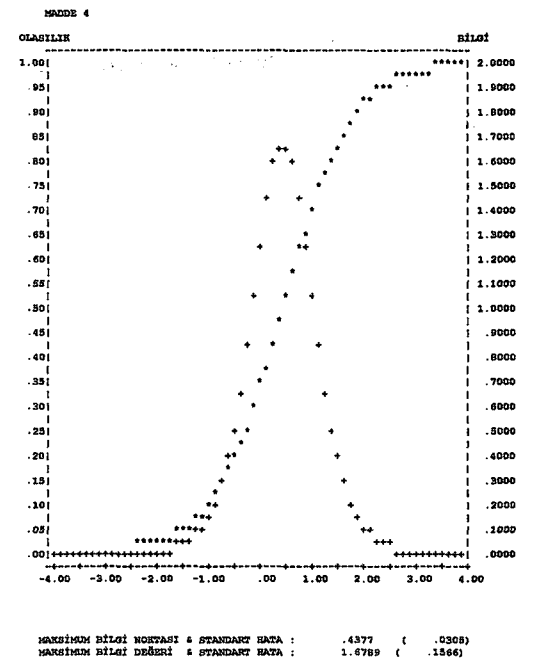
Şekil 4: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

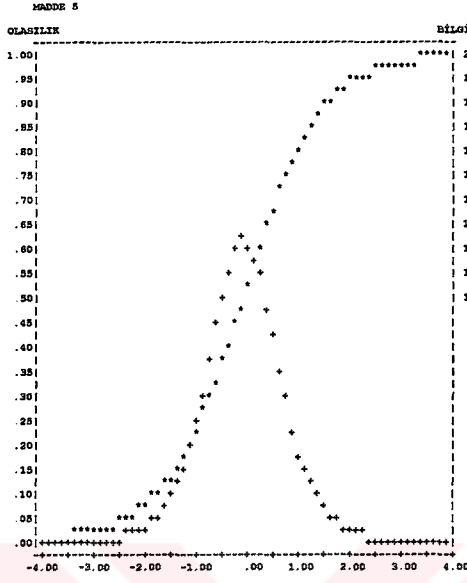
Şekil 3: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

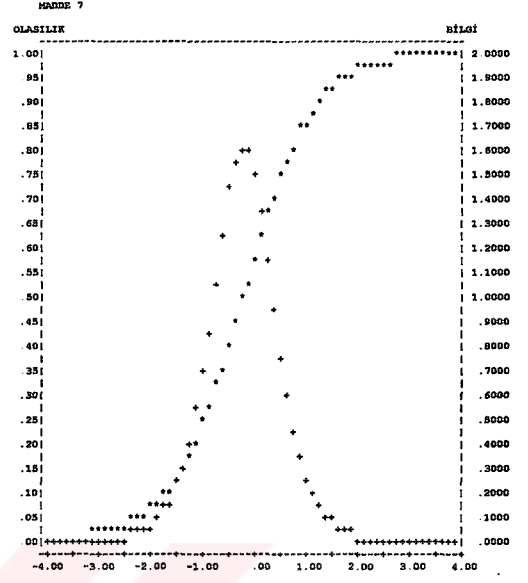
Şekil 5: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

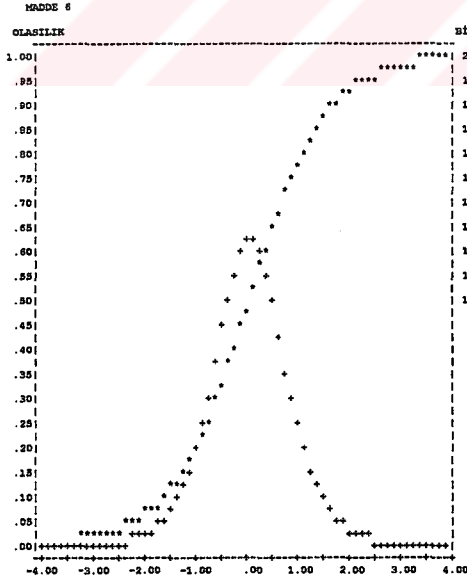
Şekil 6: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

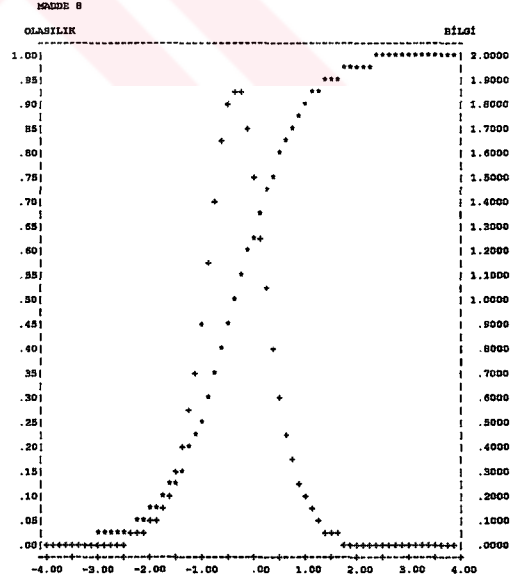
Şekil 8: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

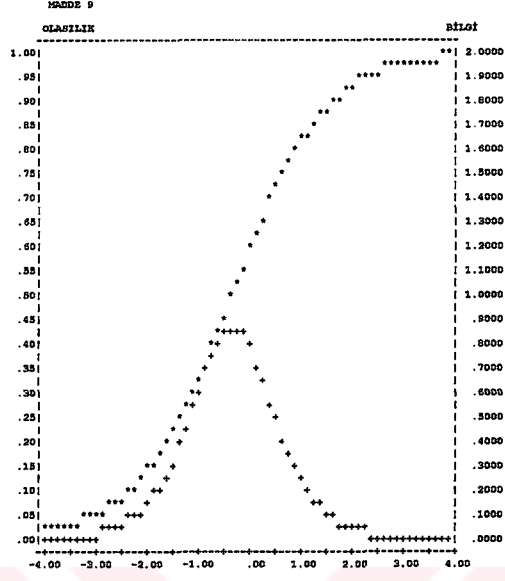
Şekil 7: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 9: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

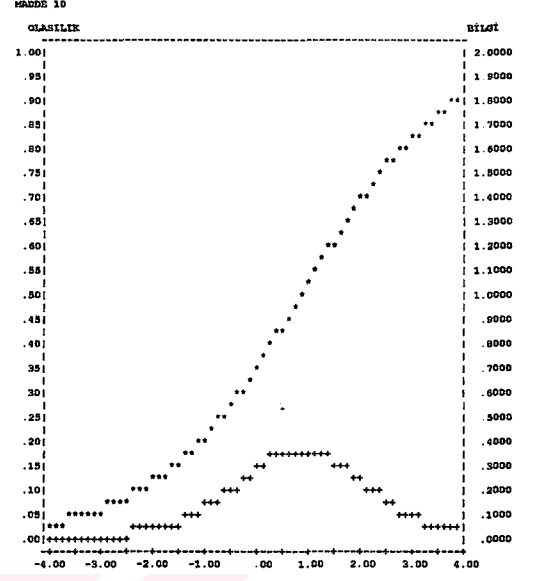

Şekil 10: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLO NOKTASI & STANDART HATA: -.3455 (.0339)
MAKSİMUM BİLO DEĞERİ & STANDART HATA: .8728 (.0843)

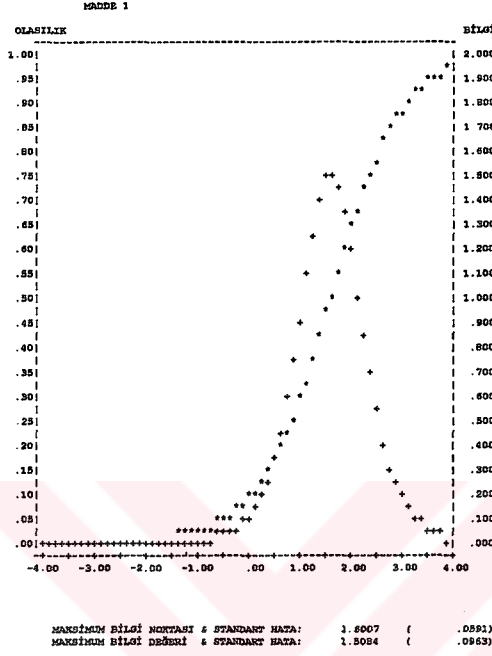
Şekil 11: Evlilik Doyumu Ölçeği, Konvansiyonellik Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

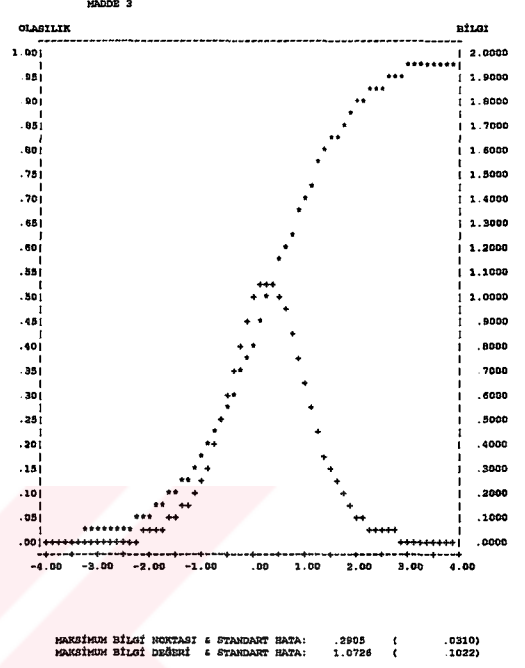
MAKSİMUM BİLO NOKTASI & STANDART HATA: -.8661 (.0460)
MAKSİMUM BİLO DEĞERİ & STANDART HATA: .3739 (.0399)

Genel Duygulanım Alt Ölçeği

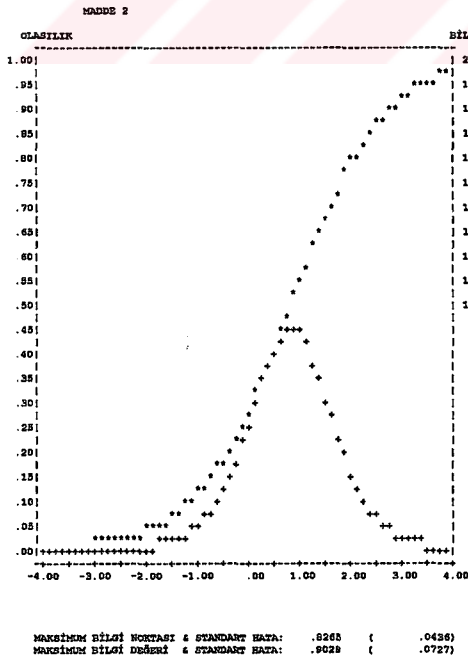
Şekil 13: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

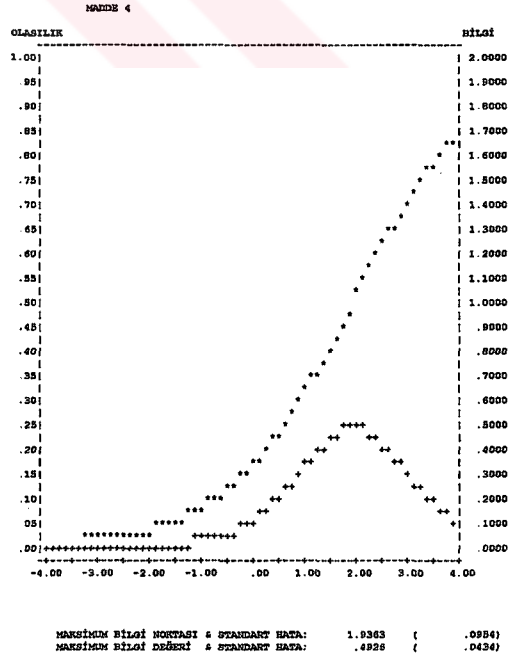
Şekil 15: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

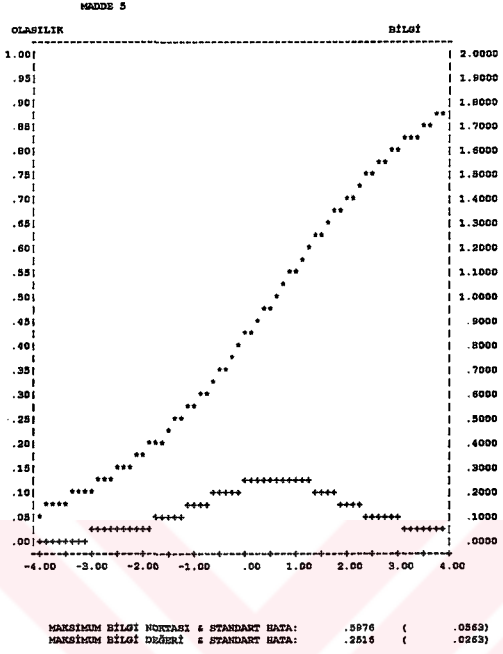
Şekil 14: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

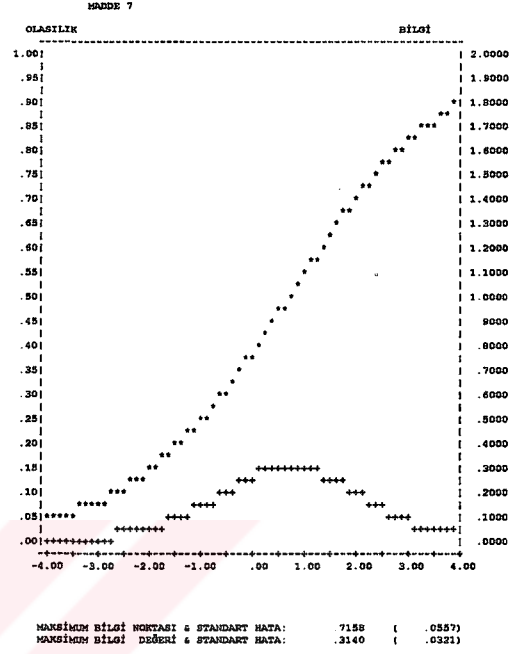
Şekil 16: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

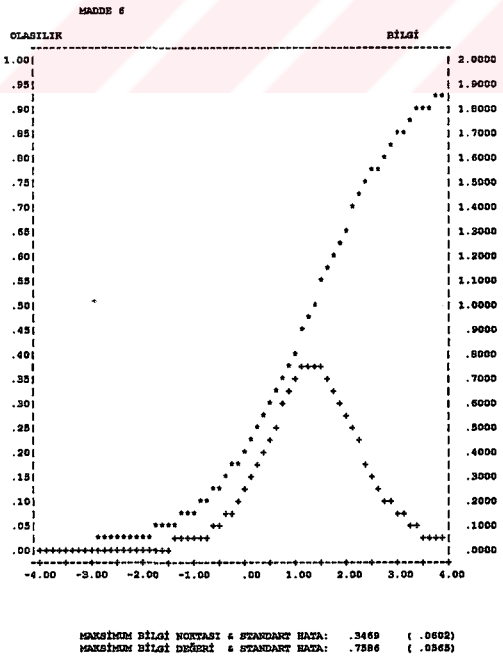
Şekil 17: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

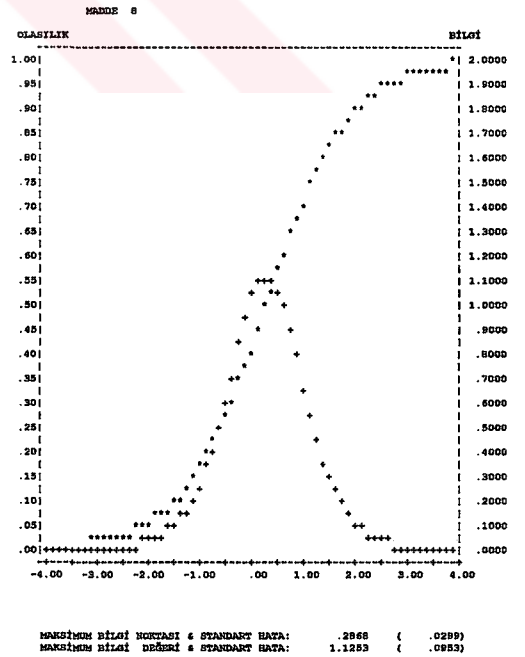
Şekil 19: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

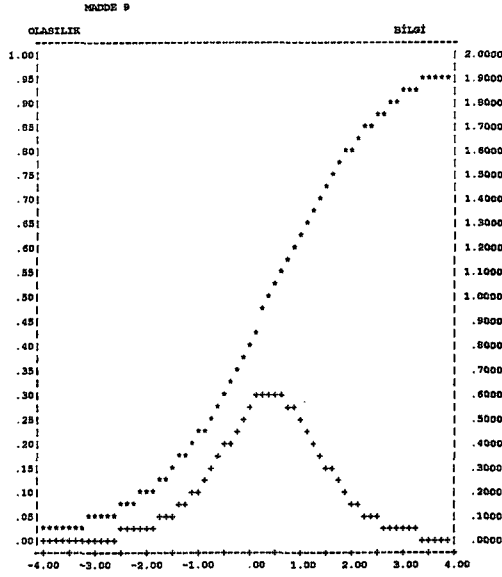
Şekil 18: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 20: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

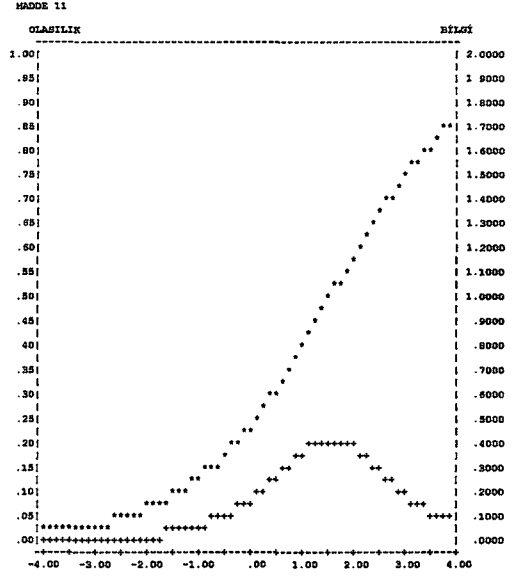

Şekil 21: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

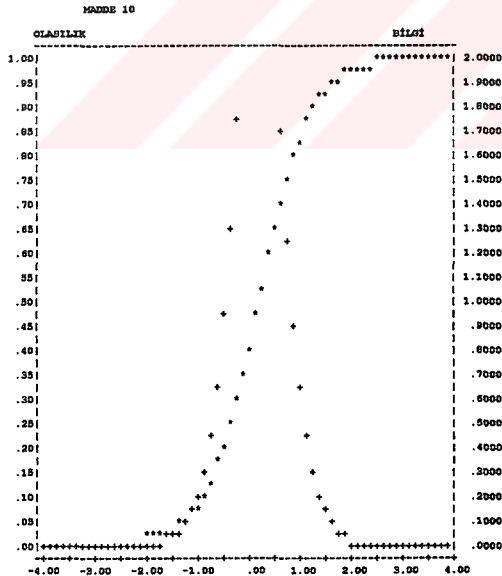
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .4134 (.0393)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .6047 (.0606)

Şekil 23: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

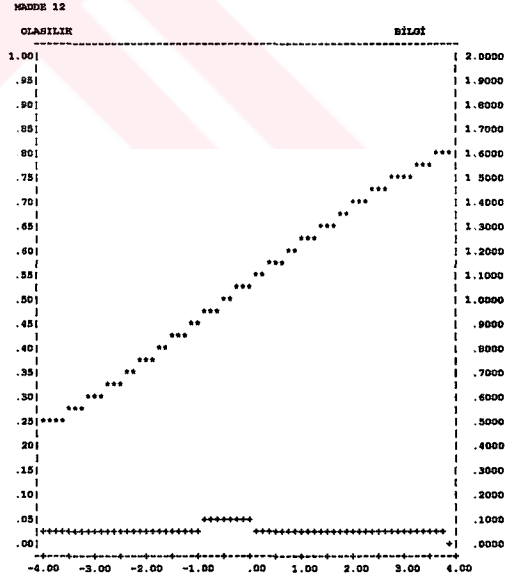
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.5522 (.0930)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .4166 (.0376)

Şekil 22: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

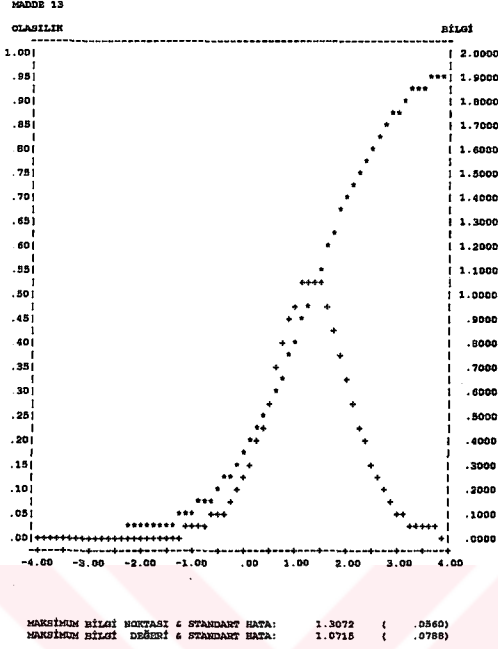
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .1827 (.0236)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 2.8457 (.2616)

Şekil 24: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

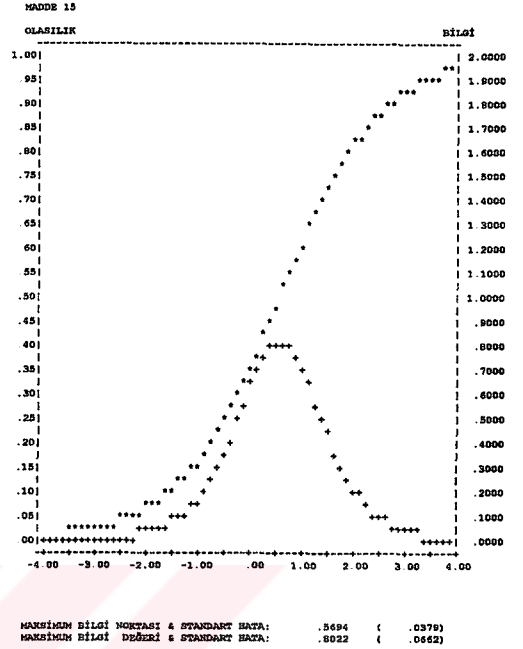

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: -.4285 (.0860)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .0766 (.0191)

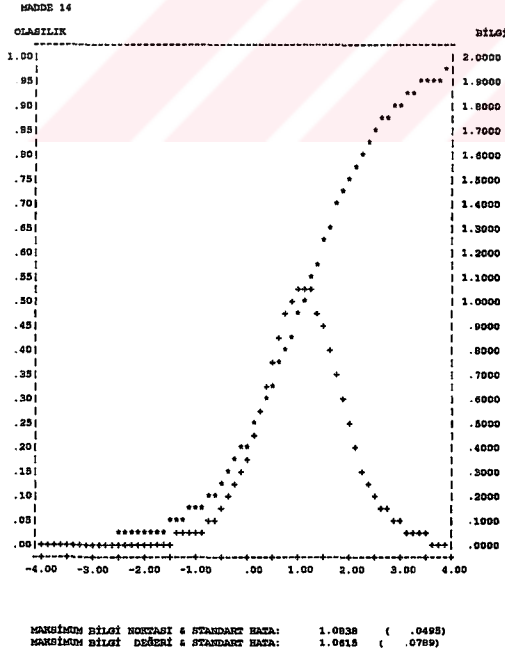
Şekil 25: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

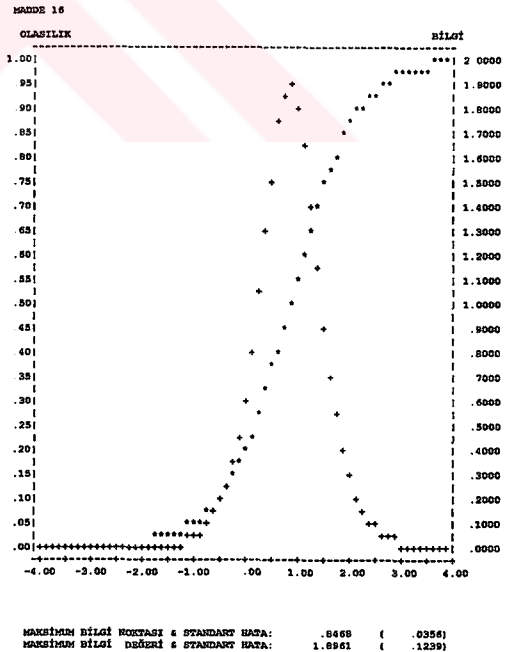
Şekil 27: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

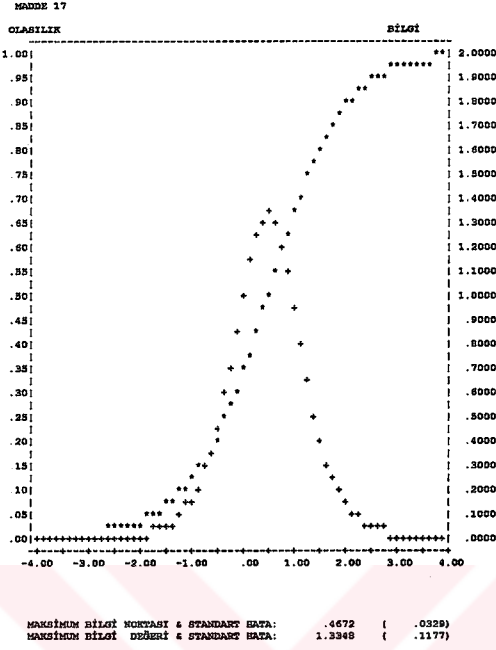
Şekil 26: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

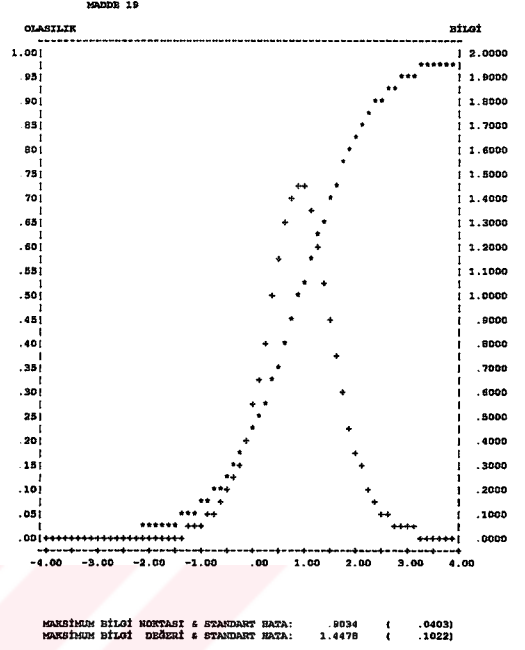
Şekil 28: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

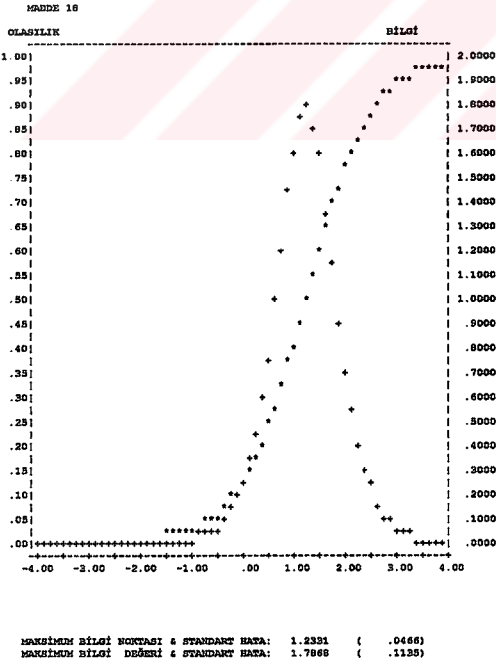
Şekil 29: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

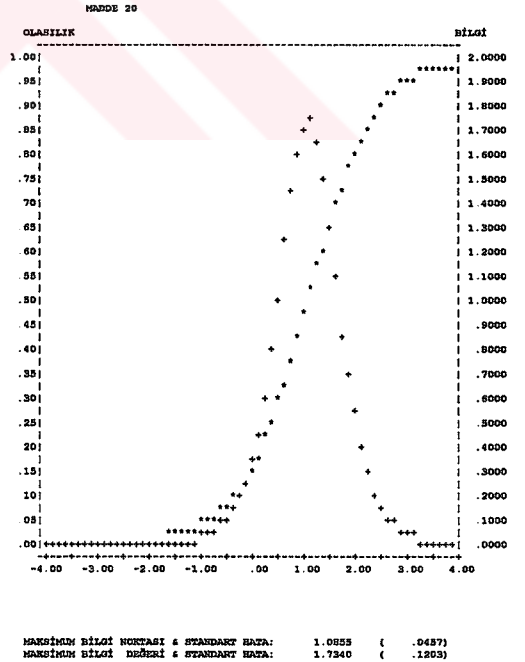
Şekil 31: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

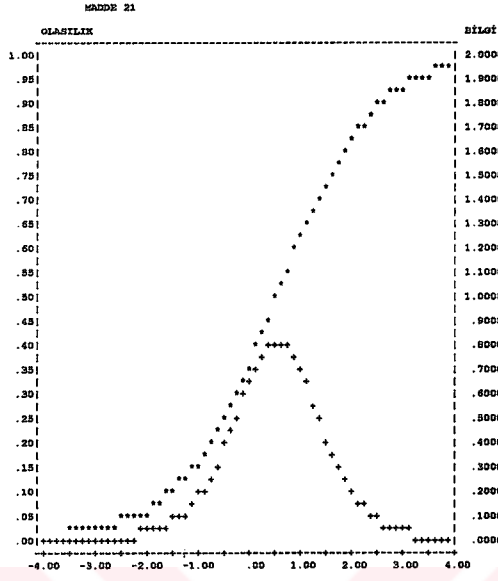
Şekil 30: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 32: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

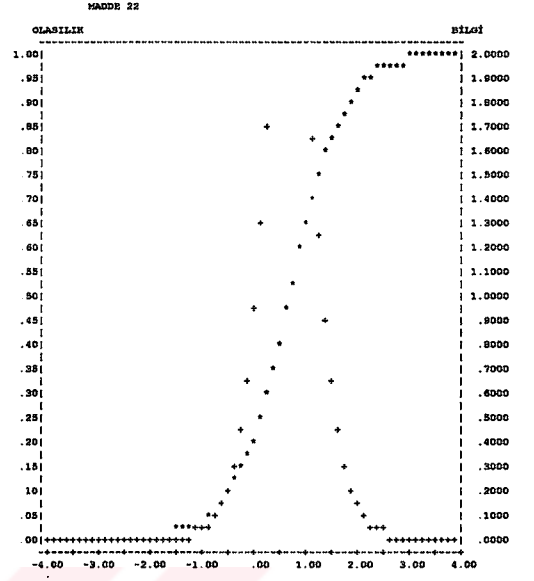

Şekil 33: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .5997 (.0391)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .9224 (.0749)

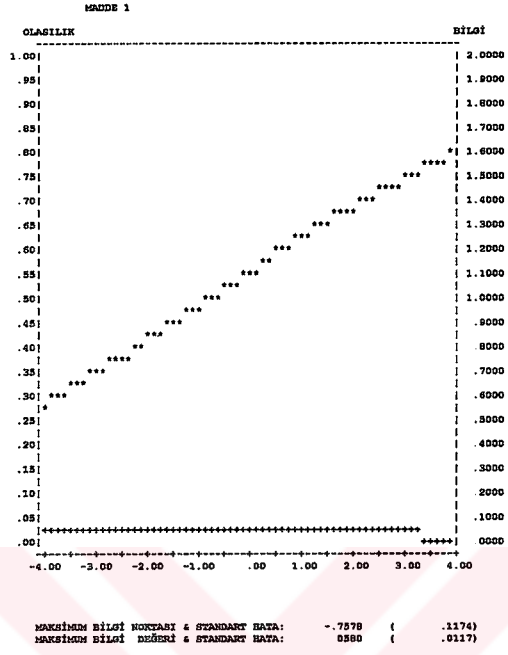
Şekil 34: Evlilik Doyumu Ölçeği, Genel Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

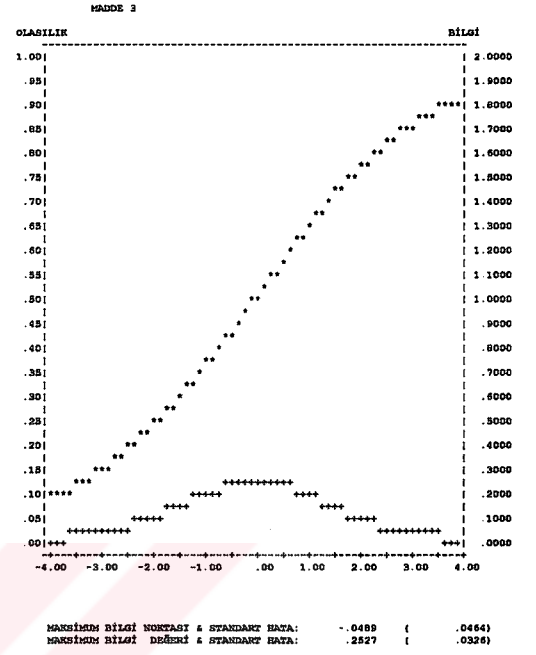
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .6931 (.0353)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 2.7016 (.2286)

İletişimde Duygulanım Alt Ölçeği

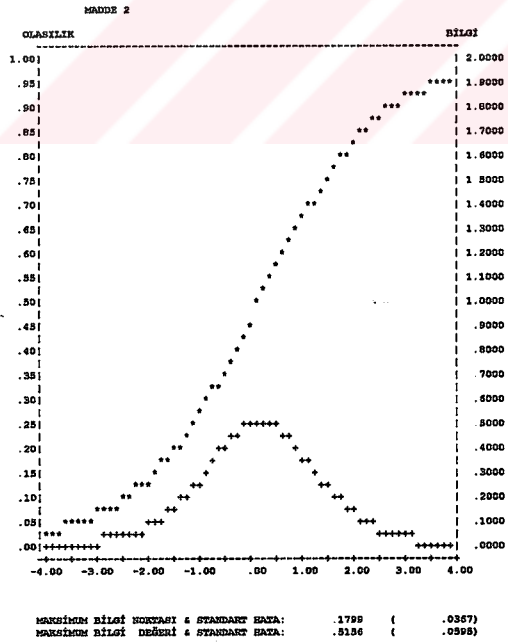
Şekil 36: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

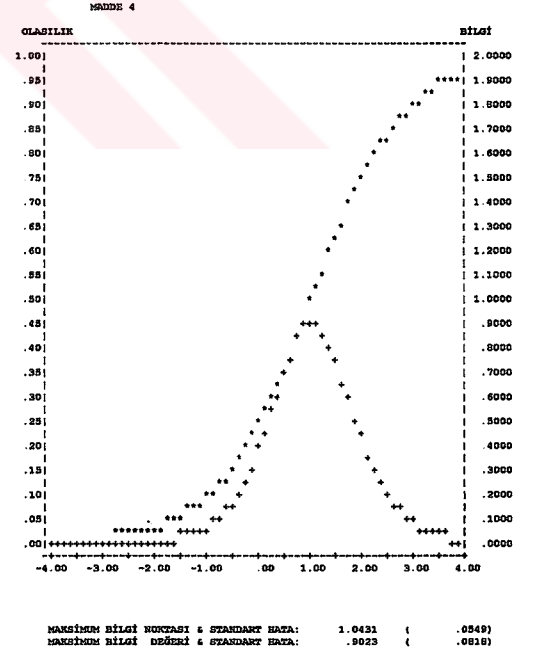
Şekil 38: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

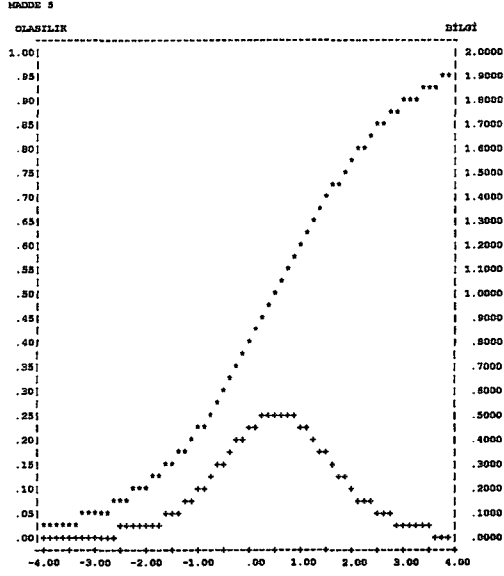
Şekil 37: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 39: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

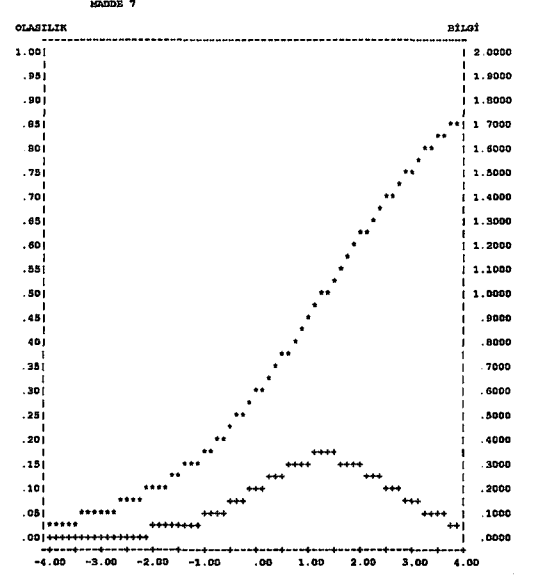

Şekil 40: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

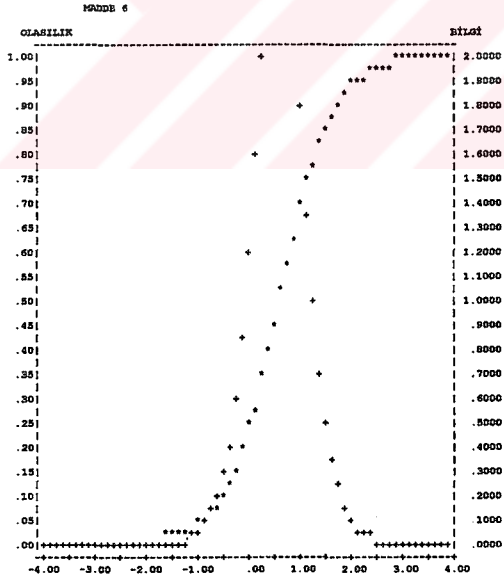
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .8305 (.0454)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .8132 (.0586)

Şekil 42: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

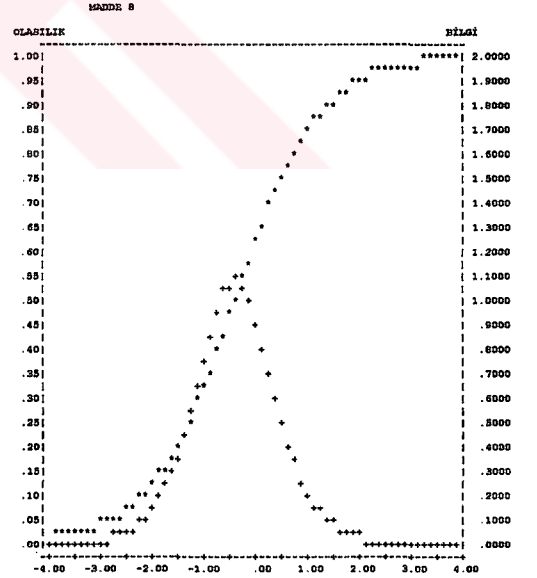
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.3142 (.0856)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .3320 (.0383)

Şekil 41: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .5924 (.0820)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 2.7457 (.2469)

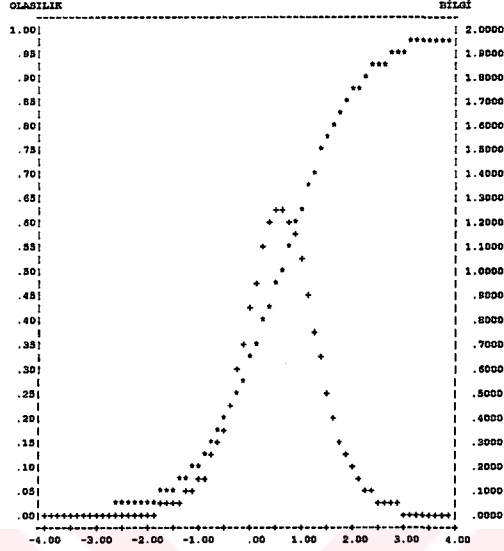
Şekil 43: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: -.3989 (.0852)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 1.0861 (.1253)

Şekil 44: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

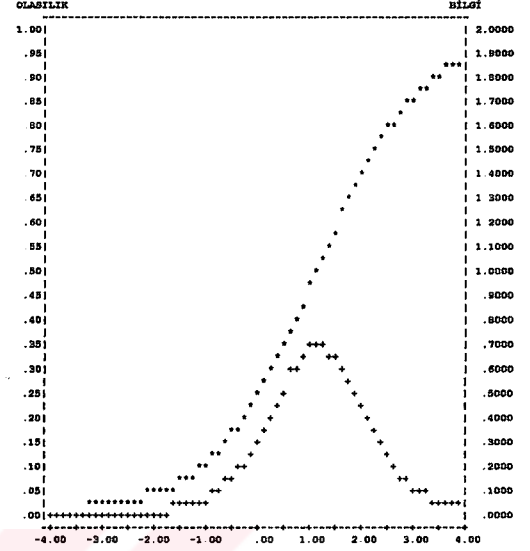
MADDE 9

MADDEİN BİLGİ KONTASI & STANDART HATA: .5993 (.0369)
MADDEİN BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 1.2639 (.1193)

Şekil 46: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

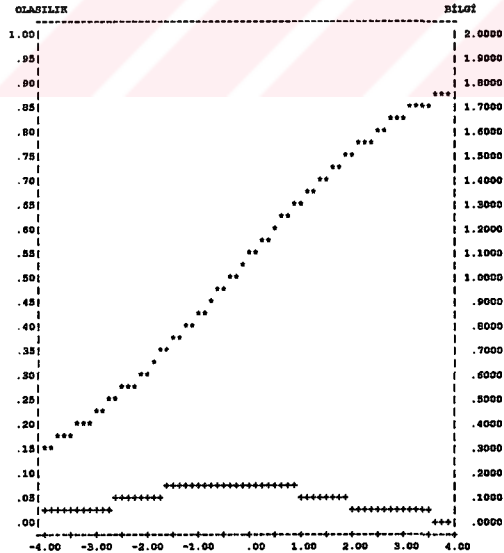
MADDE 11

MADDEİN BİLGİ KONTASI & STANDART HATA: 1.3516 (.0695)
MADDEİN BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .6956 (.0637)

Şekil 45: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

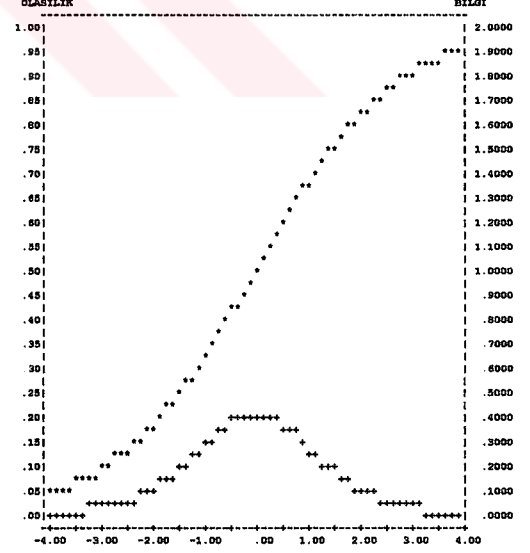
MADDE 10

MADDEİN BİLGİ KONTASI & STANDART HATA: -.3998 (.0664)
MADDEİN BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .1644 (.0238)

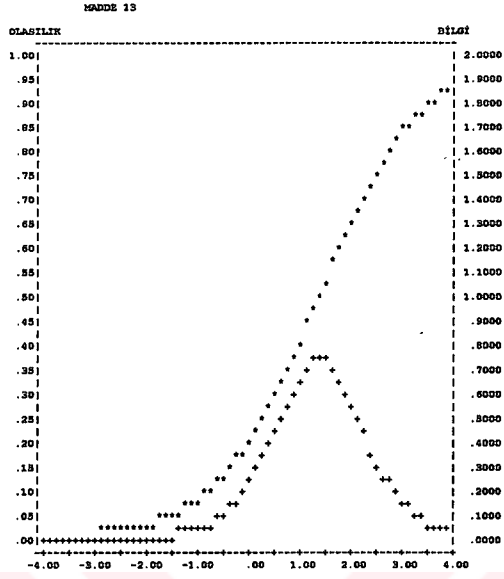
Şekil 47: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MADDE 12

MADDEİN BİLGİ KONTASI & STANDART HATA: -.0344 (.0381)
MADDEİN BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .4166 (.0511)

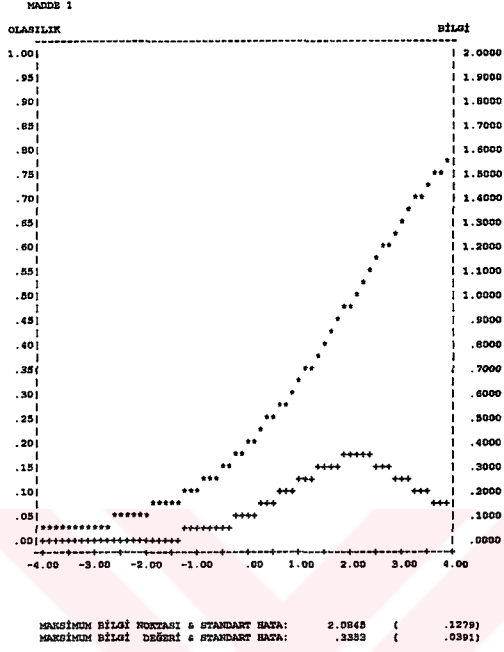
Sekil 48: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Duygulanım Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

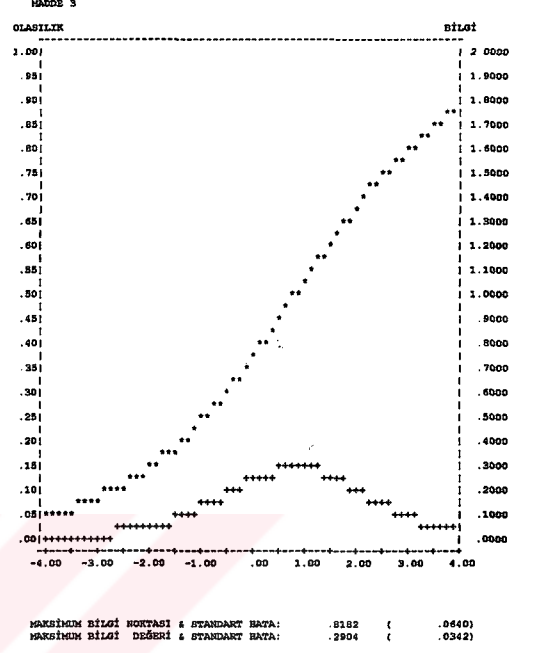
MAKSİMİN BİLGİ NOTTASI & STANDART HATA: 1.3524 (.0600)
MAKSİMİN BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .7361 (.0663)

İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeği

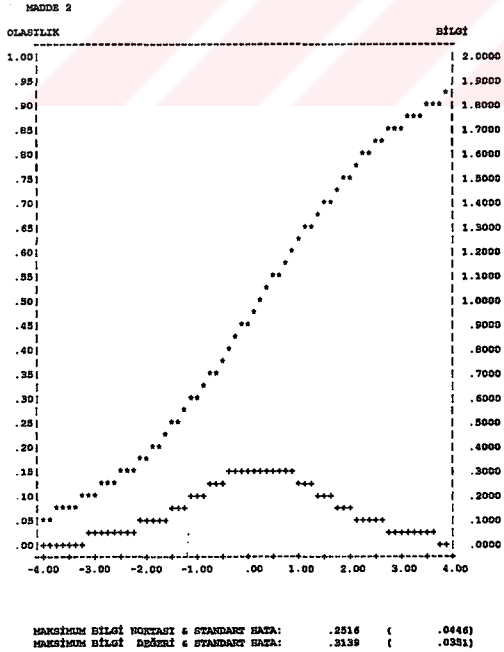
Şekil 50: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

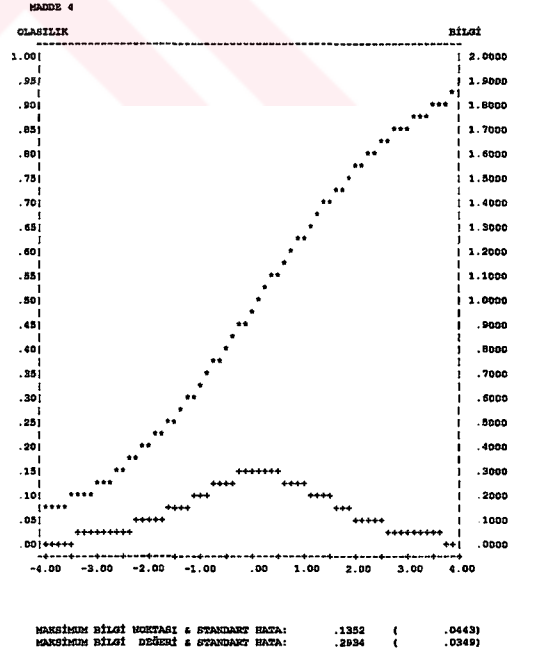
Şekil 52: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

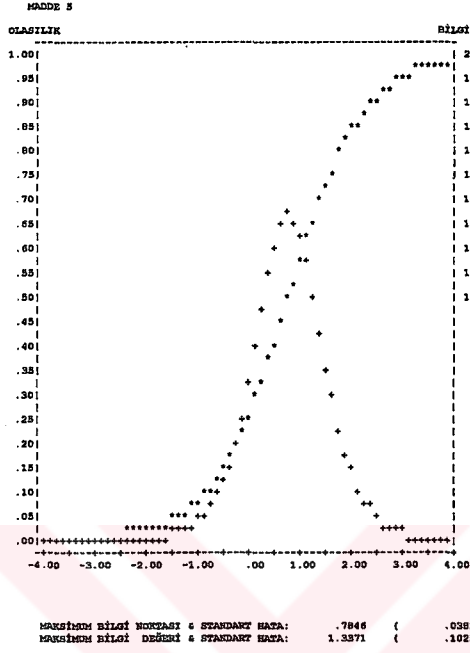
Şekil 51: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

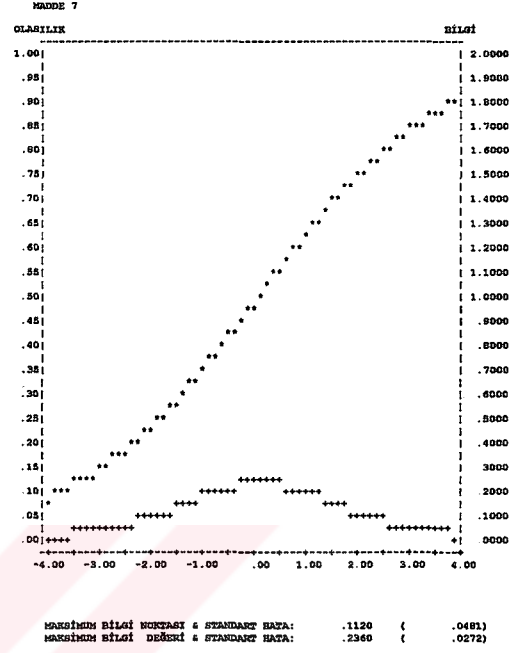
Şekil 53: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

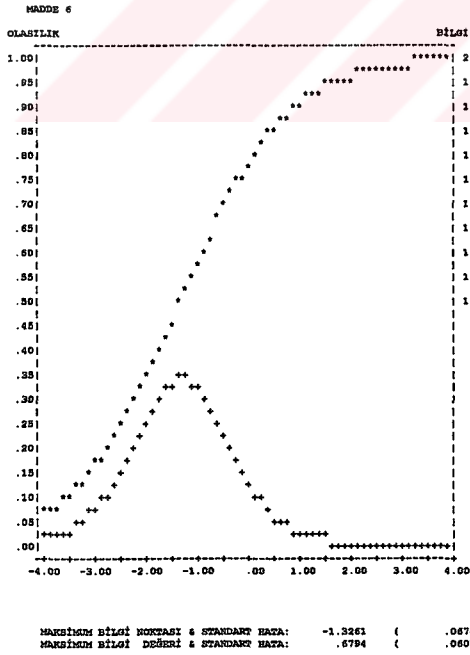
Şekil 54: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

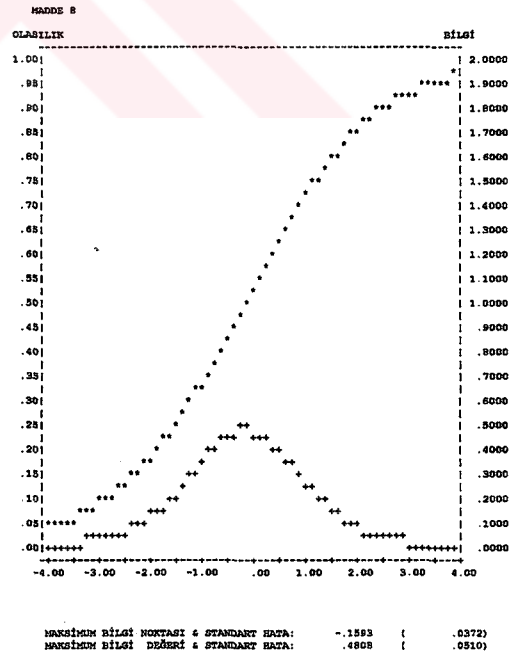
Şekil 56: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

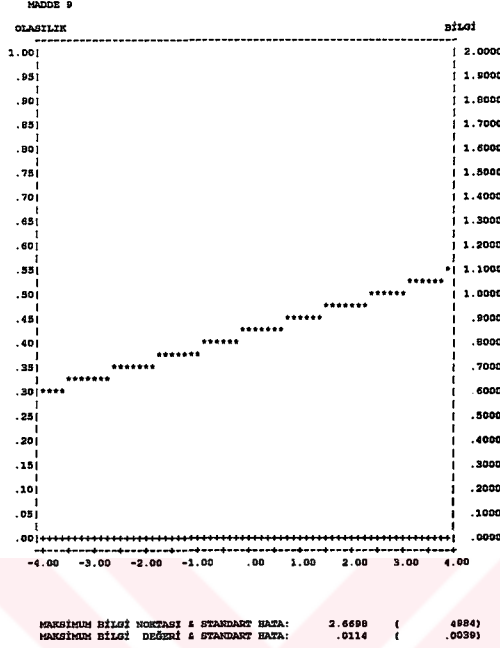
Şekil 55: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

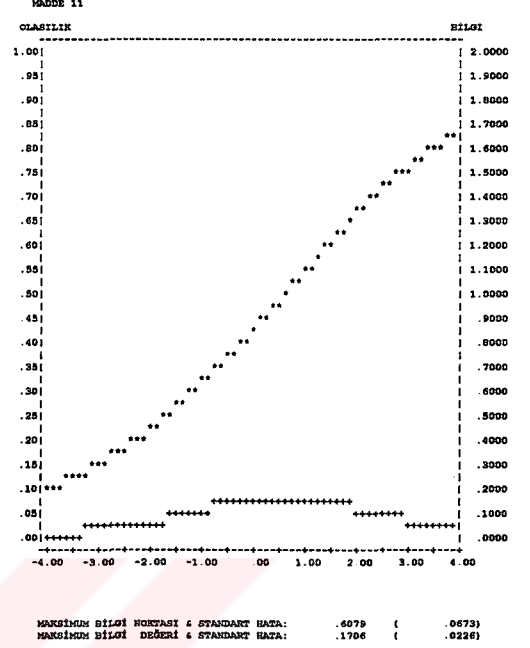
Şekil 57: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

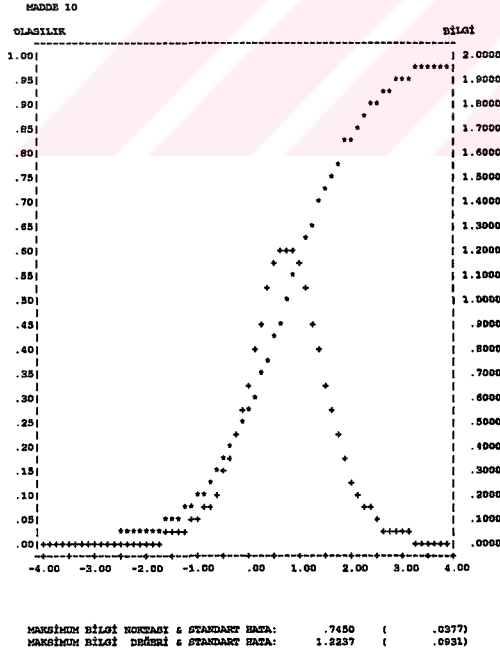
Şekil 58: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

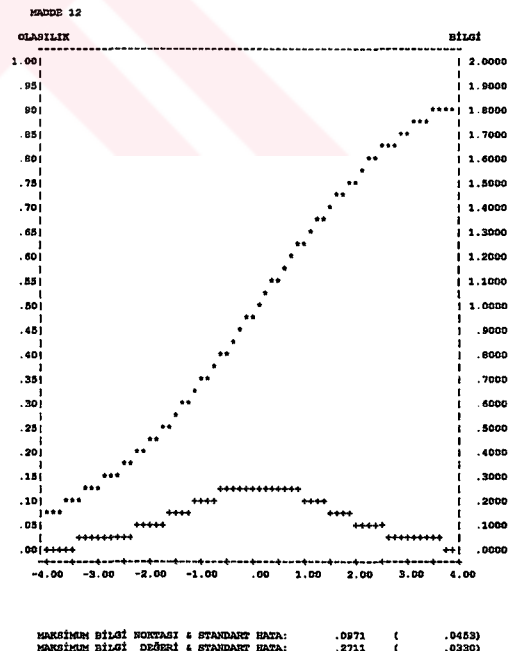
Şekil 60: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

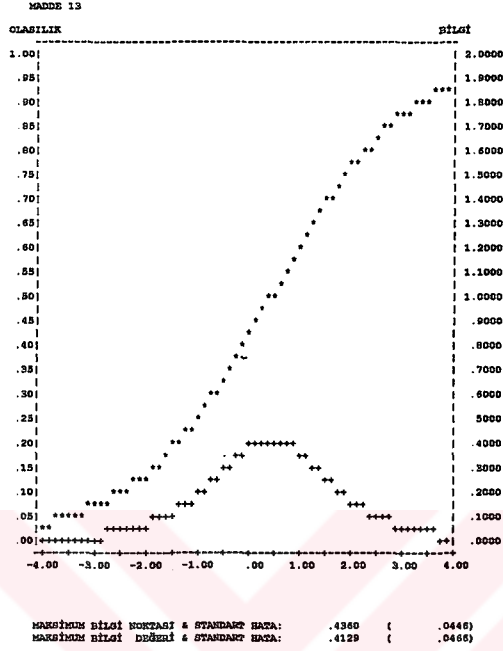
Şekil 59: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

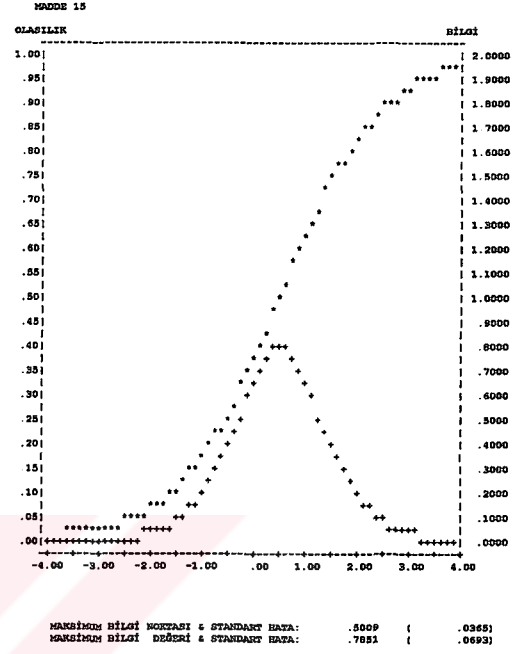
Şekil 61: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

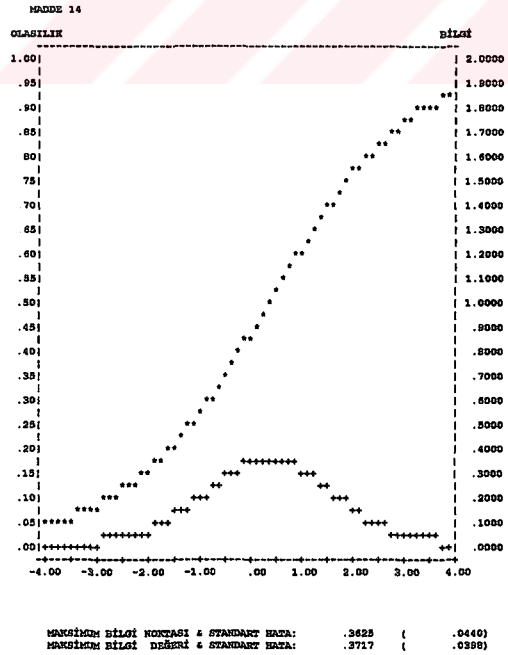
Şekil 62: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

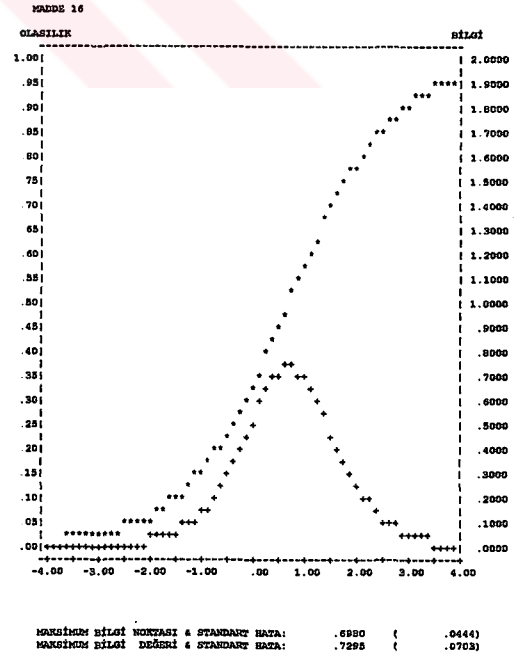
Şekil 64: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

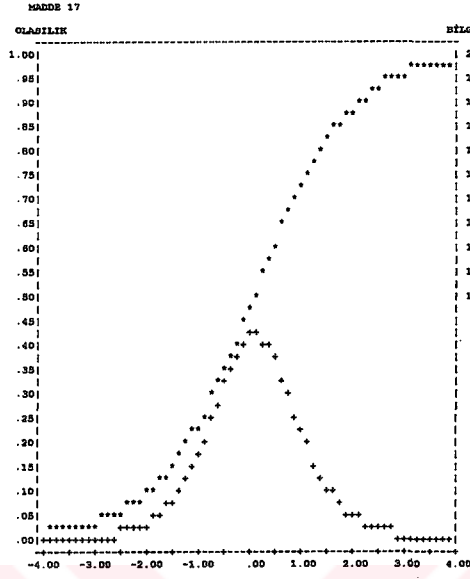
Şekil 63: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 65: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

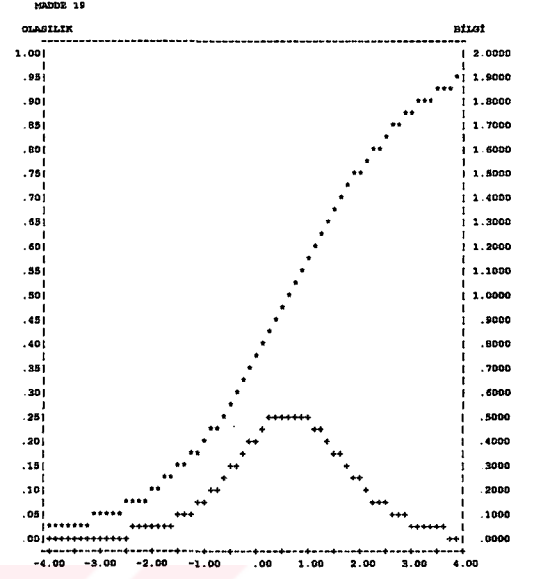

Şekil 66: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

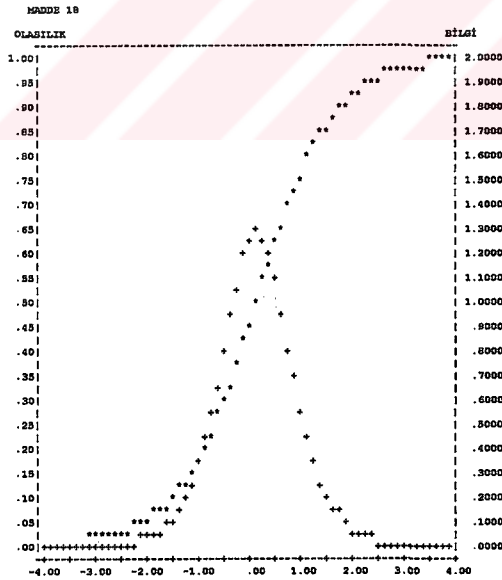
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: .0905 (.0305)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: .8328 (.0769)

Şekil 68: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: .6515 (.0460)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: .5204 (.0500)

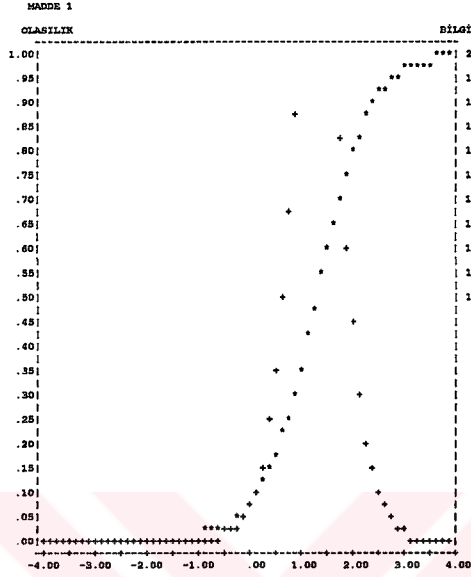
Şekil 67: Evlilik Doyumu Ölçeği, İletişimde Problem Çözme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: .1346 (.0273)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: 1.2880 (.1435)

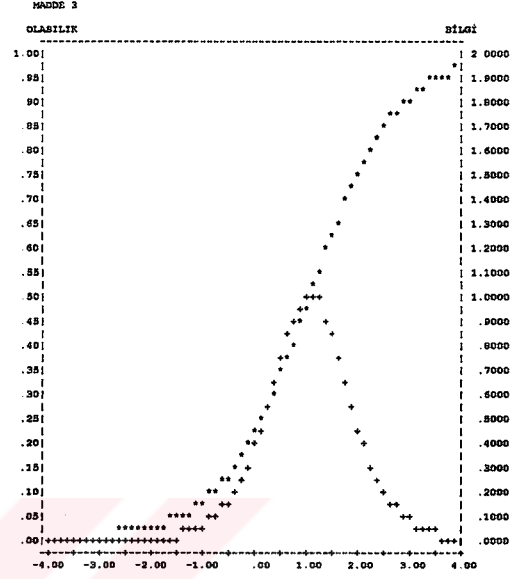
Saldırganlık Alt Ölçeği

Şekil 70: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

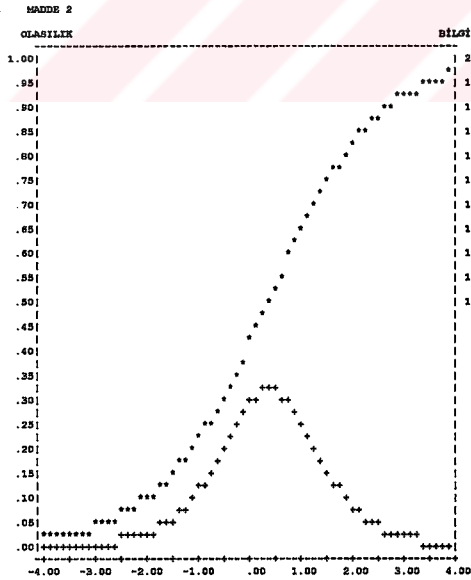
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.2924 (.0467)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 2.7782 (.1463)

Şekil 72: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

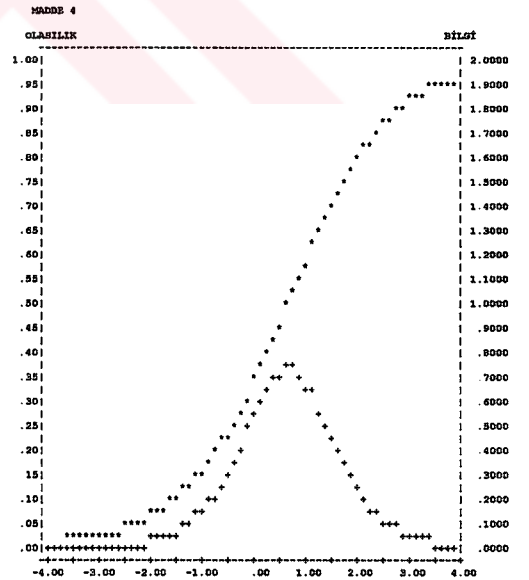
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.0559 (.0490)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 1.0110 (.0767)

Şekil 71: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

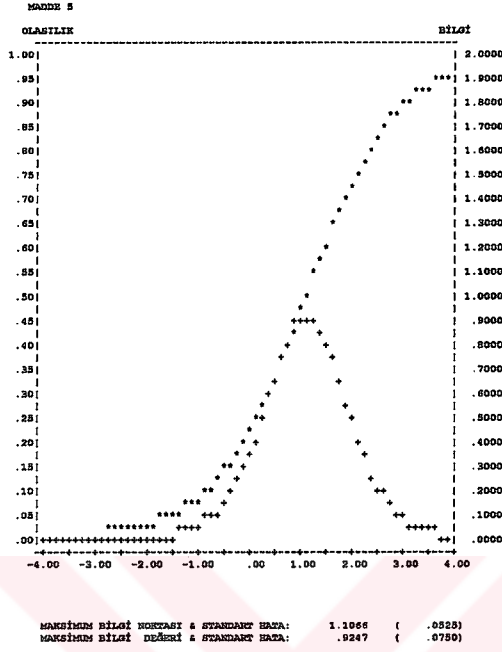
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .3675 (.0382)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .6348 (.0700)

Şekil 73: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

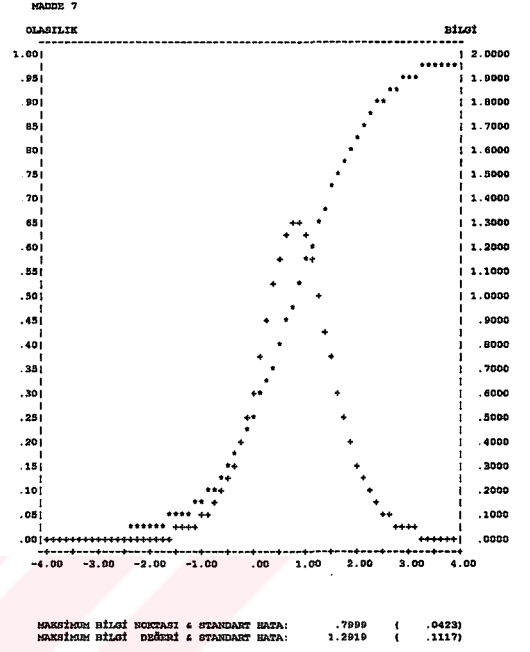

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .6633 (.0453)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .7293 (.0701)

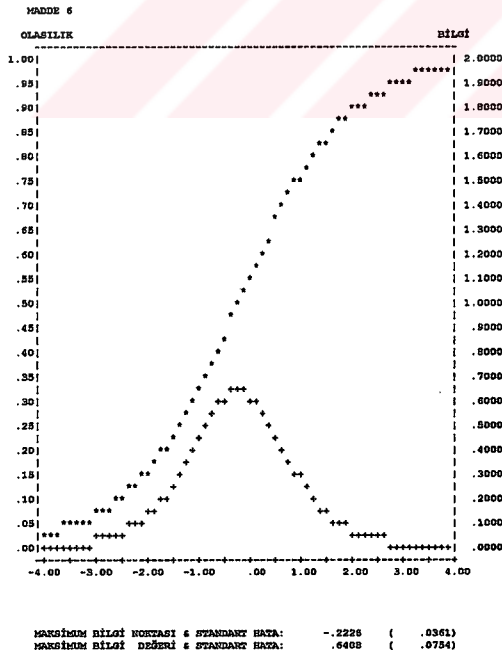
Şekil 74: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

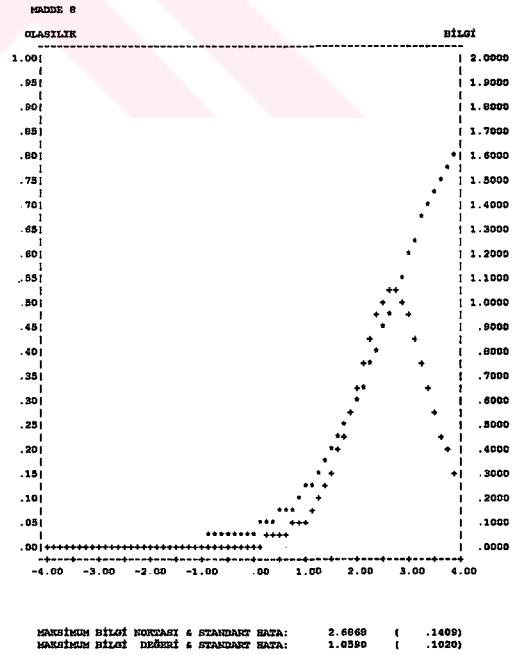
Şekil 76: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

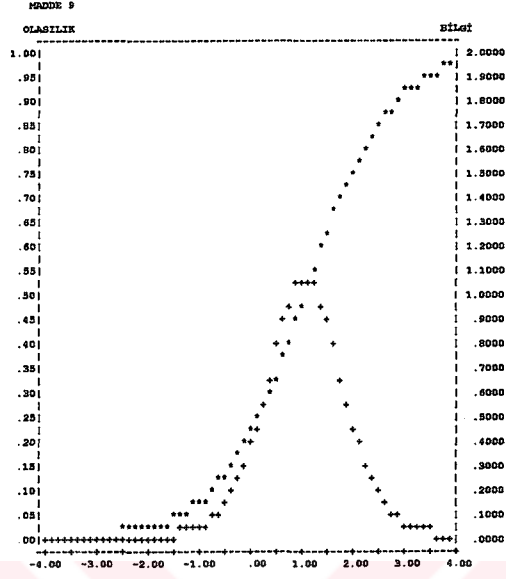
Şekil 75: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 77: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

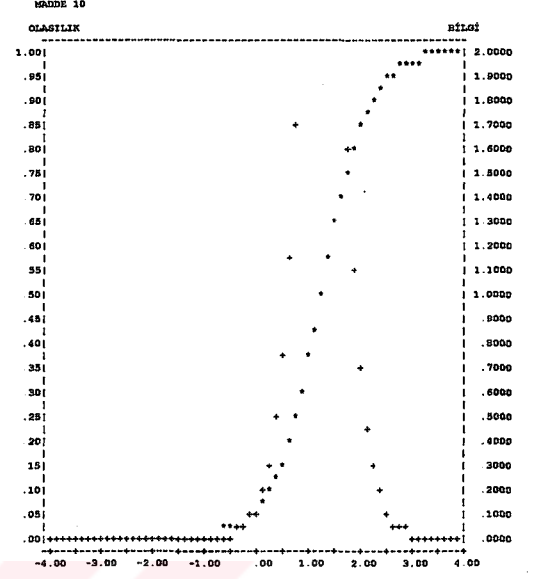

Şekil 78: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: 1.0628 (.0498)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: 1.0755 (.0685)

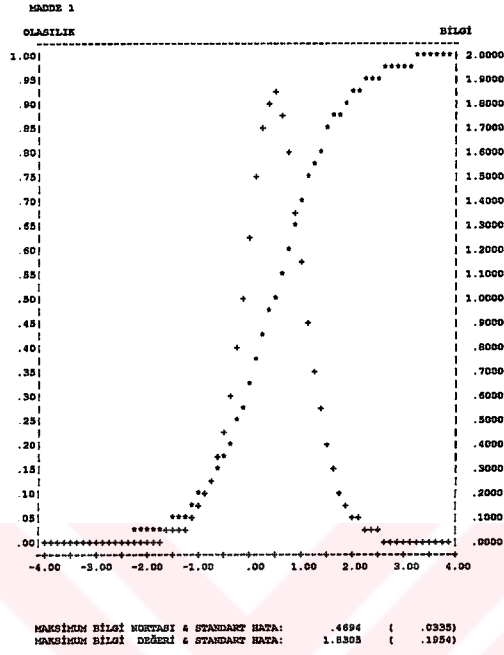
Şekil 79: Evlilik Doyumu Ölçeği, Saldırganlık Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

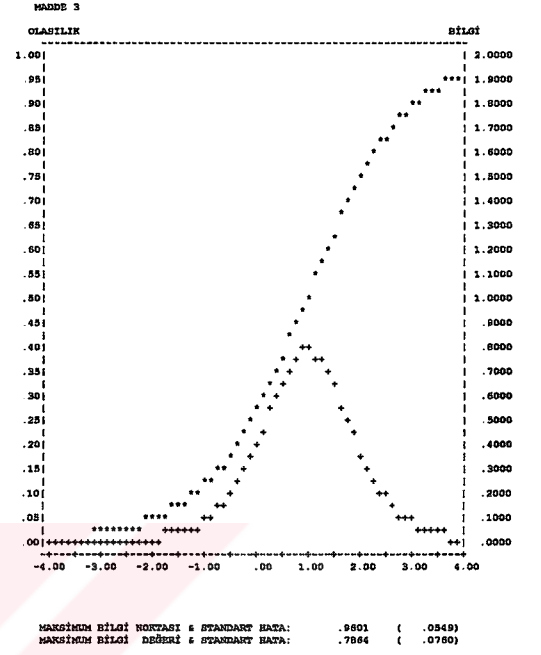
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: 1.2407 (.0372)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: 3.7285 (.1620)

Birlikte Zamana Geçirme Alt Ölçeği

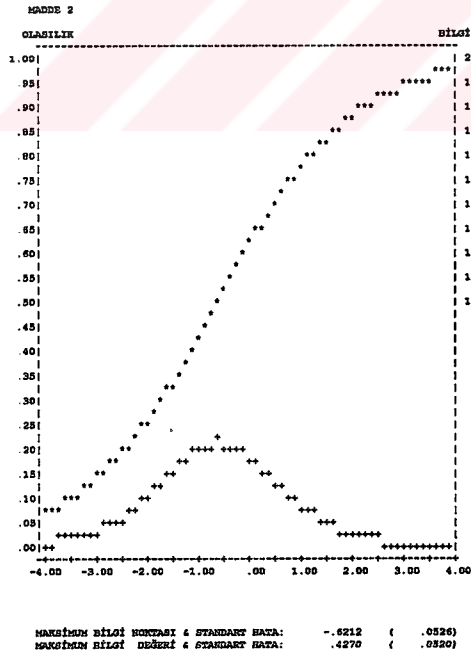
Şekil 81: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

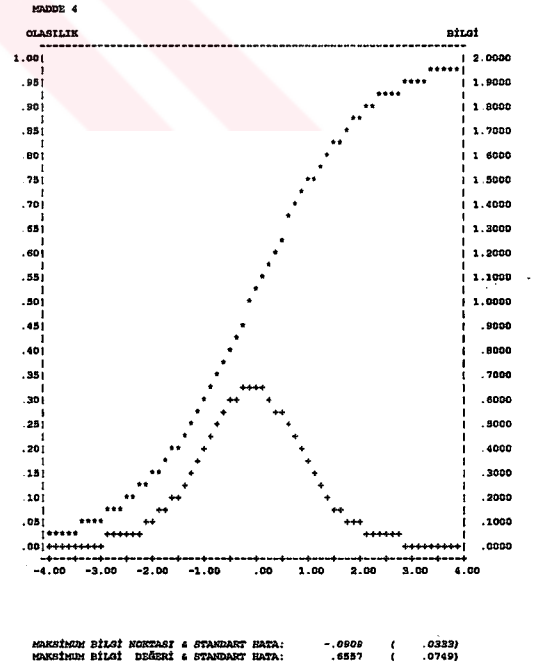
Şekil 83: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

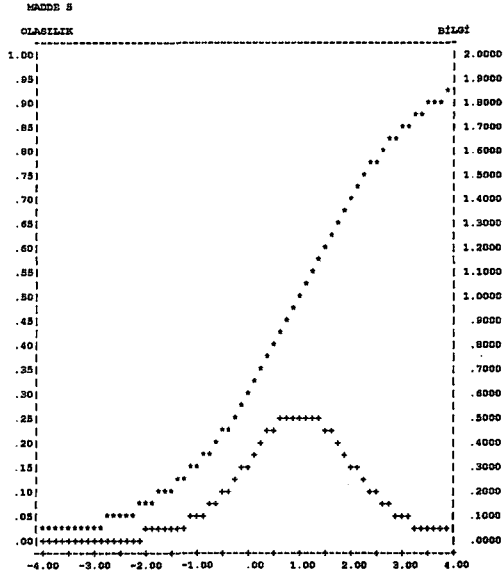
Şekil 82: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 84: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

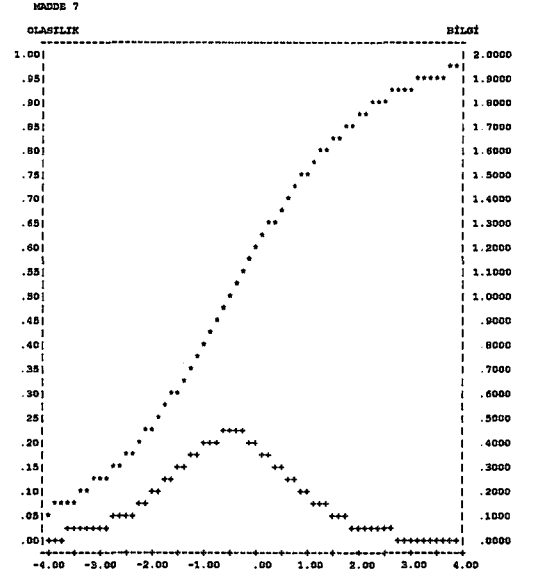

Şekil 85: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

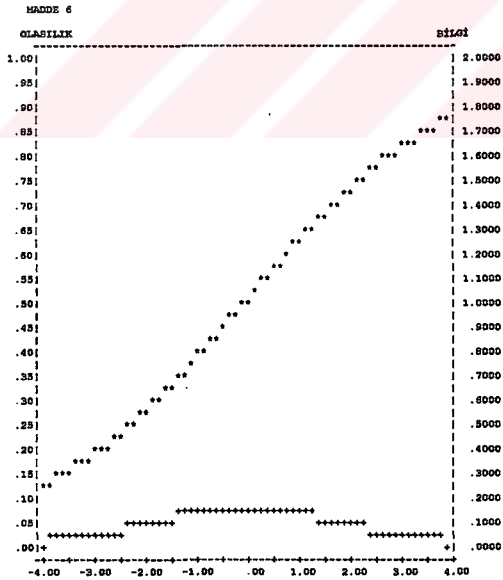
MAXİMUM BİLGİ KONTAJI & STANDART HATA: .9996 (.0613)
 MAXİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .5249 (.0838)

Şekil 87: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

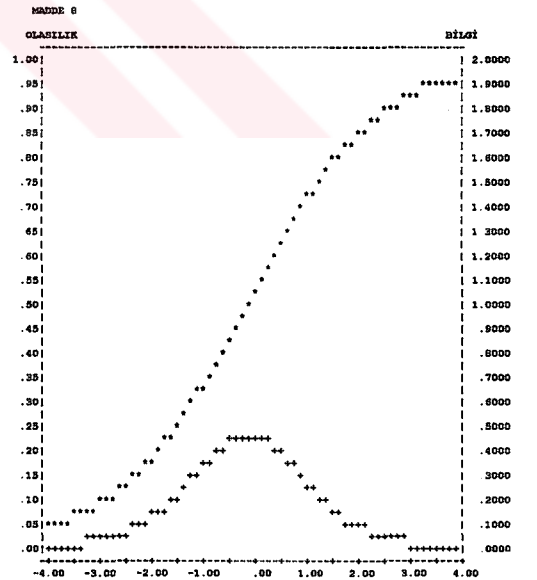
MAXİMUM BİLGİ KONTAJI & STANDART HATA: -.4788 (.0469)
 MAXİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .4369 (.0514)

Şekil 86: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

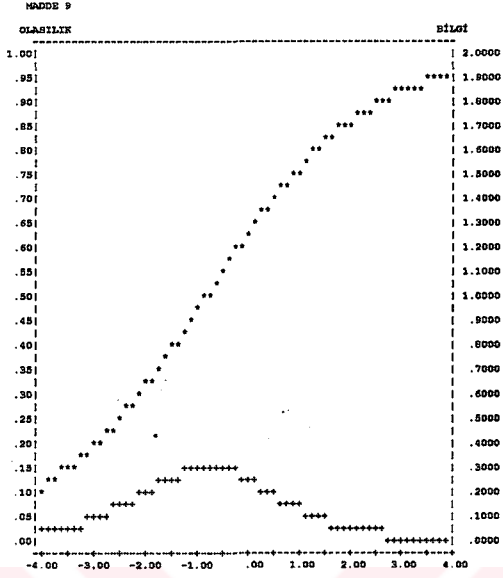
MAXİMUM BİLGİ KONTAJI & STANDART HATA: -.0738 (.0547)
 MAXİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .1732 (.0249)

Şekil 88: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

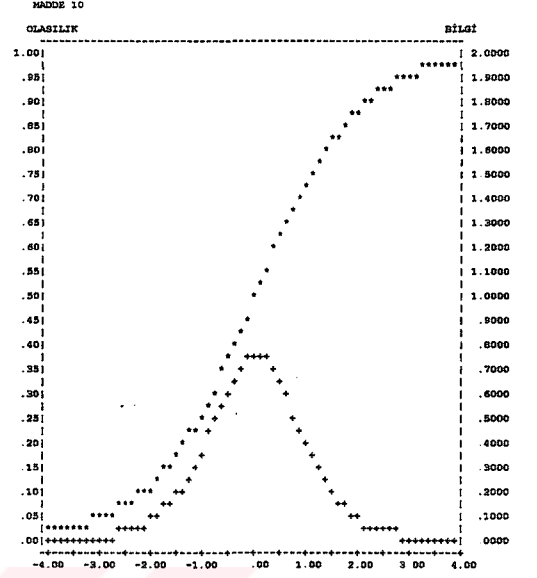
MAXİMUM BİLGİ KONTAJI & STANDART HATA: -.1503 (.0378)
 MAXİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .4661 (.0880)

Sekil 89: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme
Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: -.8001 (.0680)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .3026 (.0373)

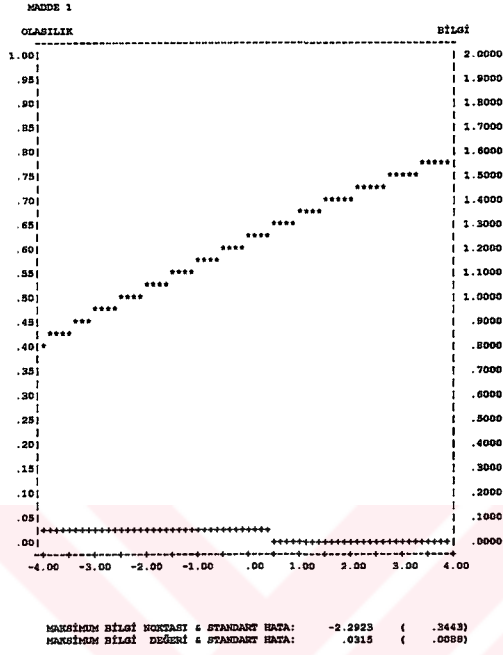
Sekil 90: Evlilik Doyumu Ölçeği, Birlikte Zaman Geçirme
Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

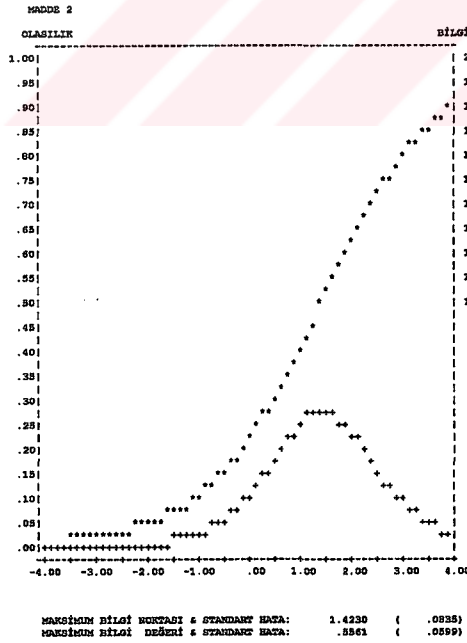
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .0264 (.0314)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .7530 (.0886)

Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeği

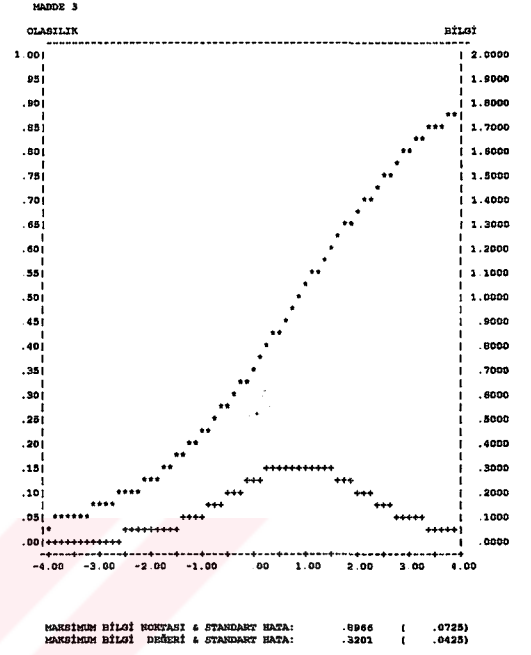
Şekil 92: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

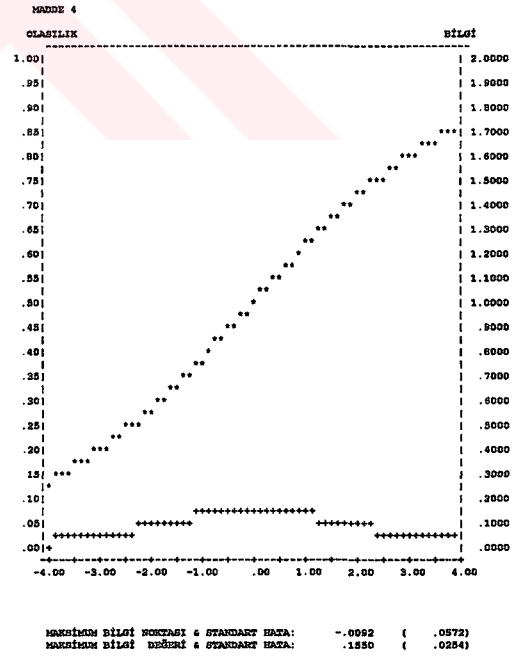
Şekil 93: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

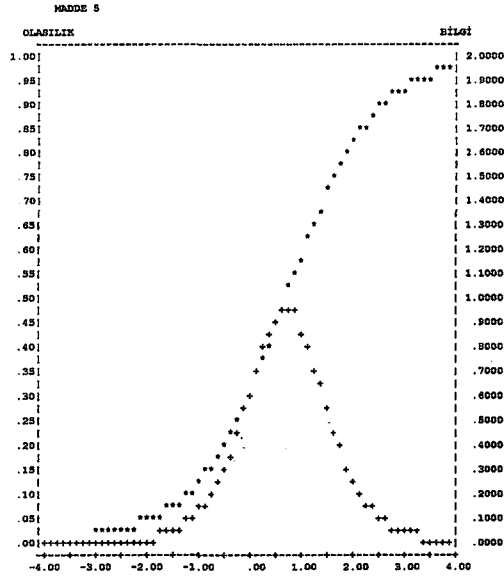
Şekil 94: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 95: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

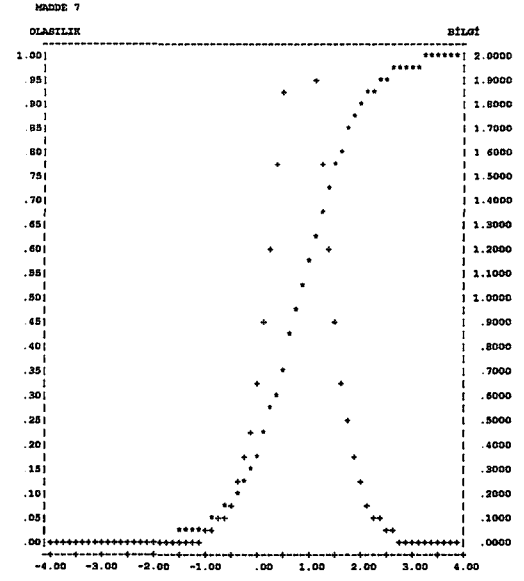

Şekil 96: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

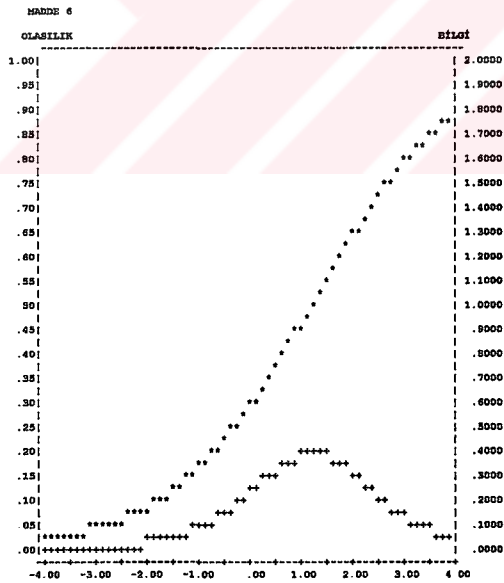
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: .6968 (.0487)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: .9333 (.1019)

Şekil 98: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

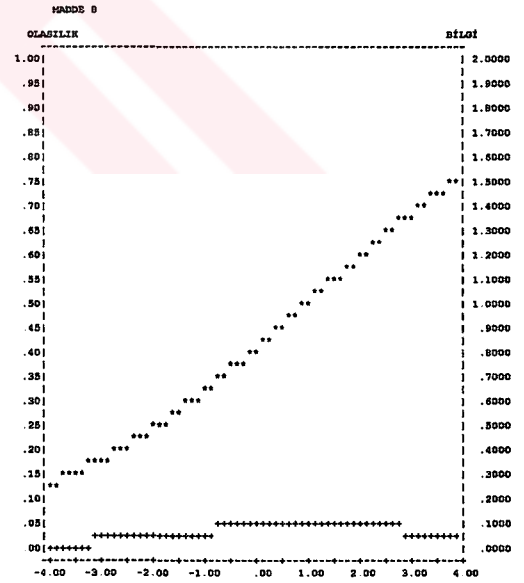
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: .6187 (.0421)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: 2.3490 (.2200)

Şekil 97: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

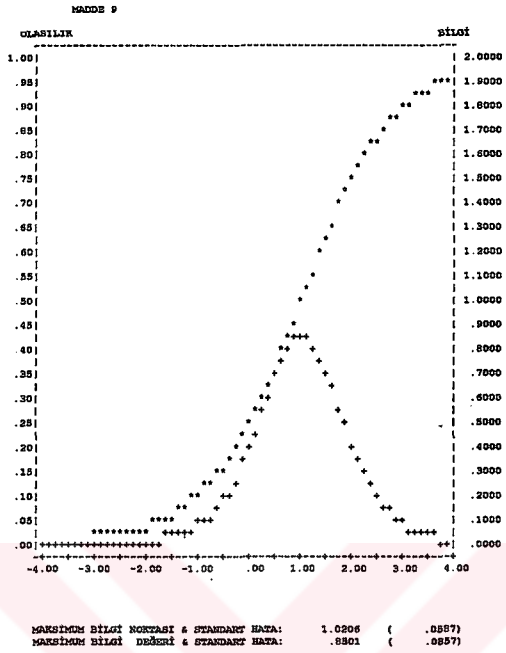
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: 1.2109 (.0796)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: .3882 (.0451)

Şekil 99: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

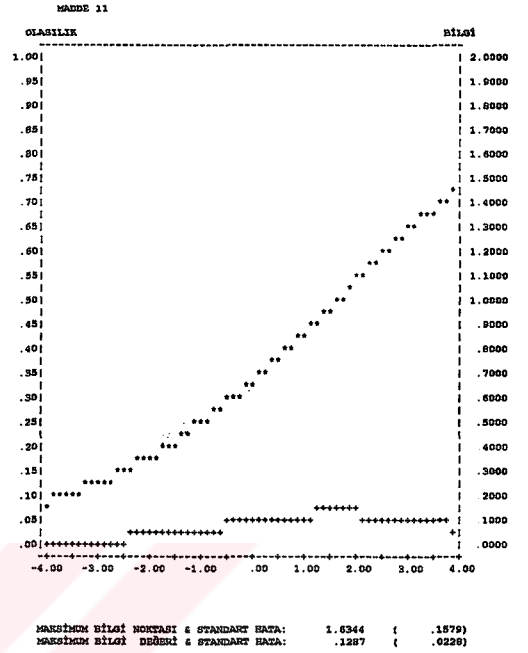

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: .9719 (.1122)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: .1080 (.0194)

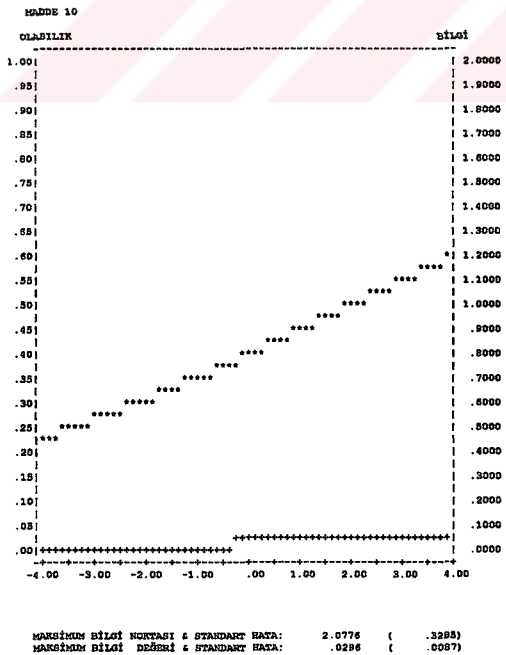
Şekil 100: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama
Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 102: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama
Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

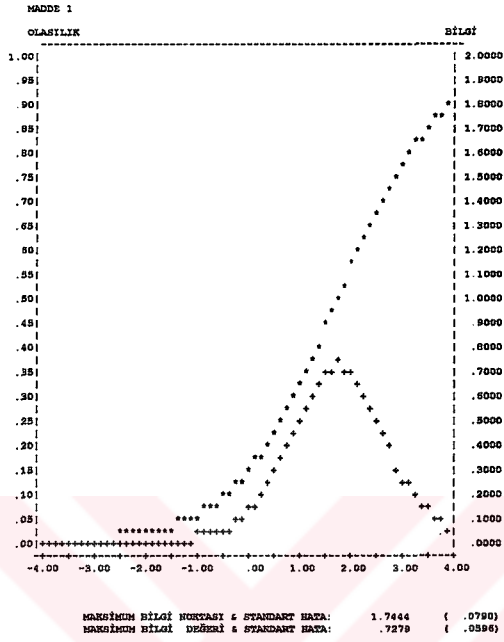

Şekil 101: Evlilik Doyumu Ölçeği, Para Hakkında Anlaşamama
Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

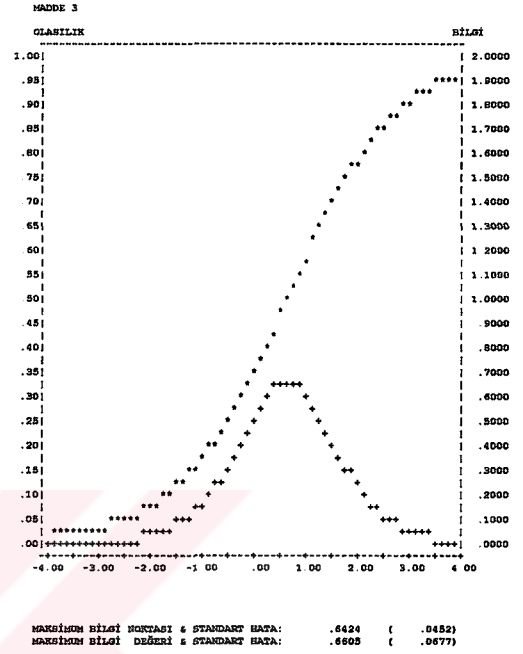

Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeği

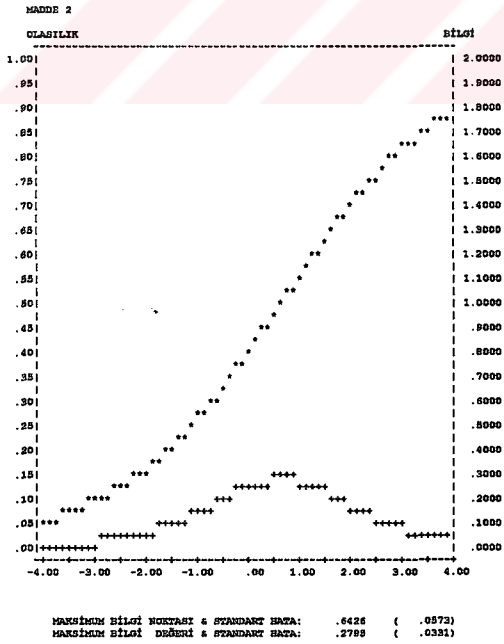
Şekil 104: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

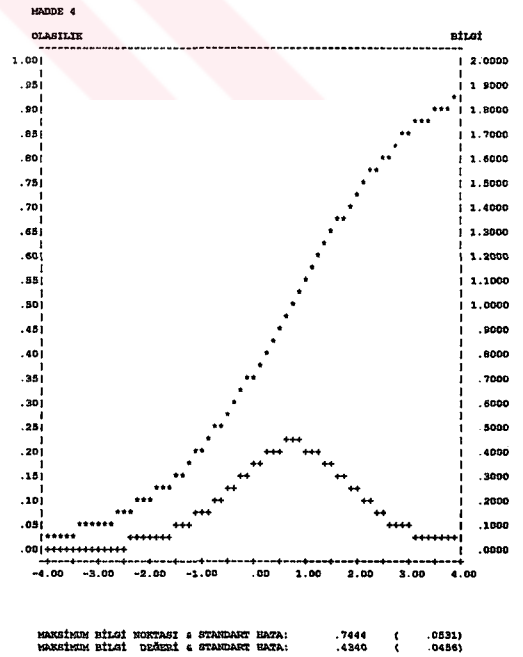
Şekil 106: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

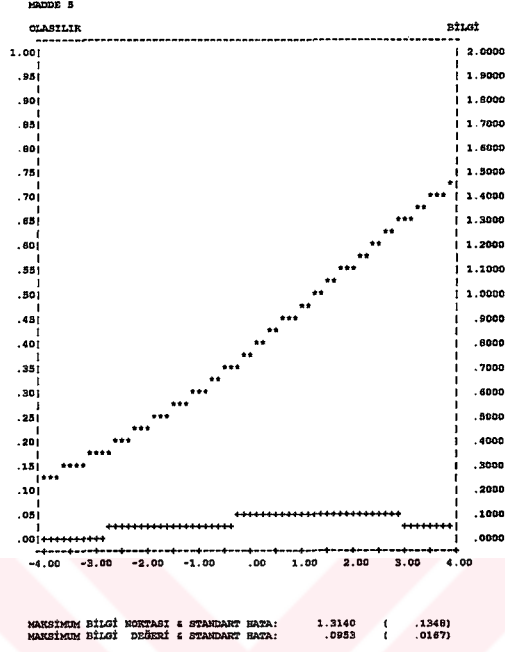
Şekil 105: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

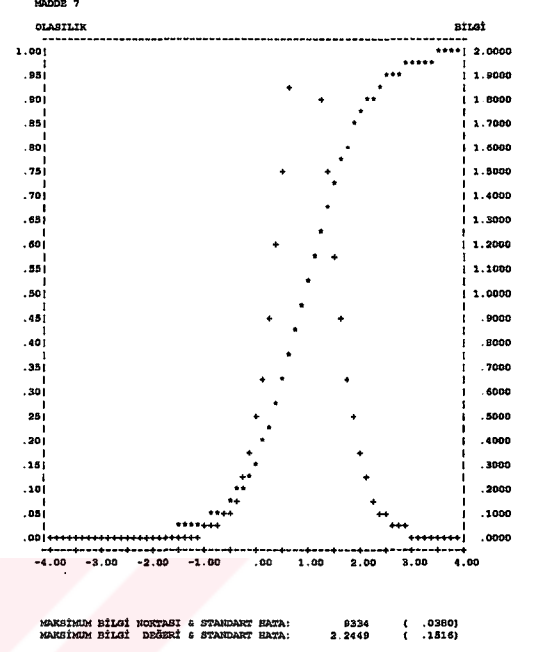
Şekil 107: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

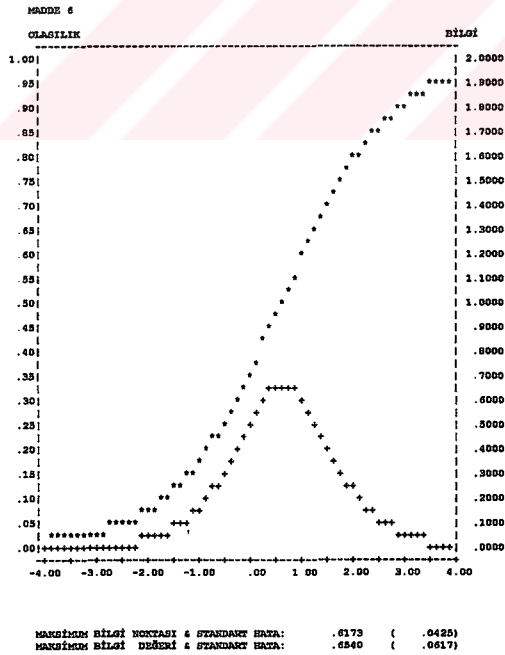
Şekil 108:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

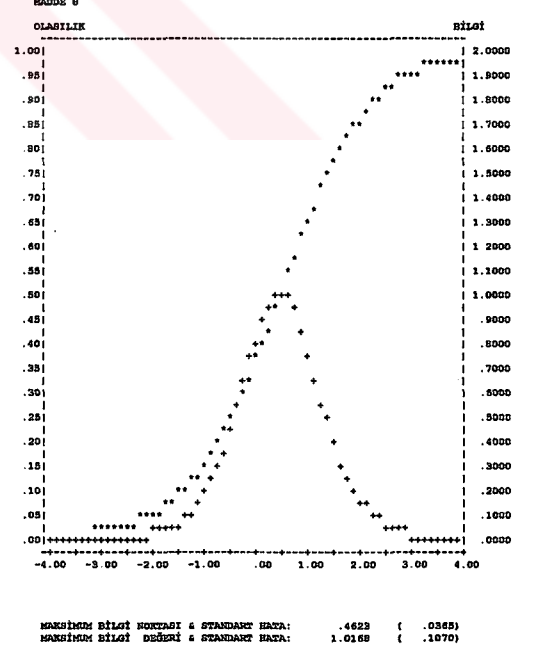
Şekil 110:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

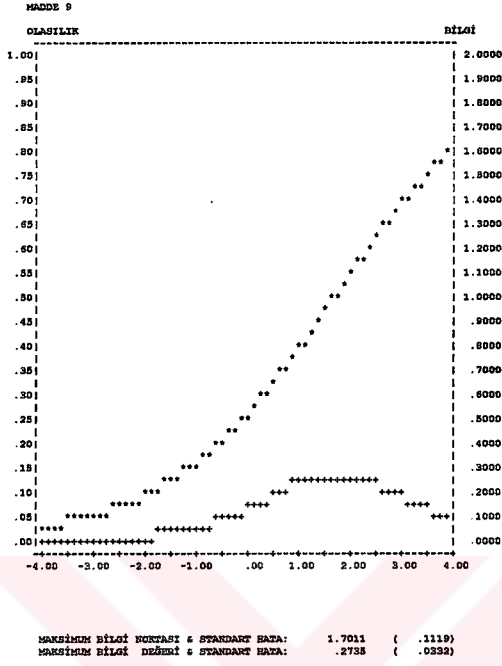
Şekil 109:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

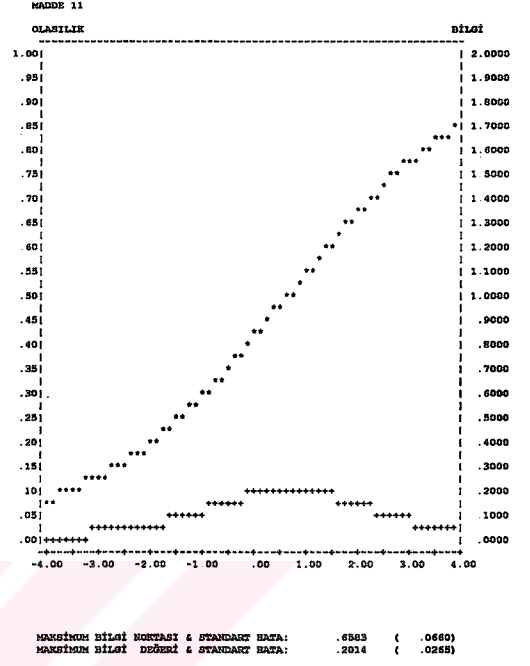
Şekil 111:Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

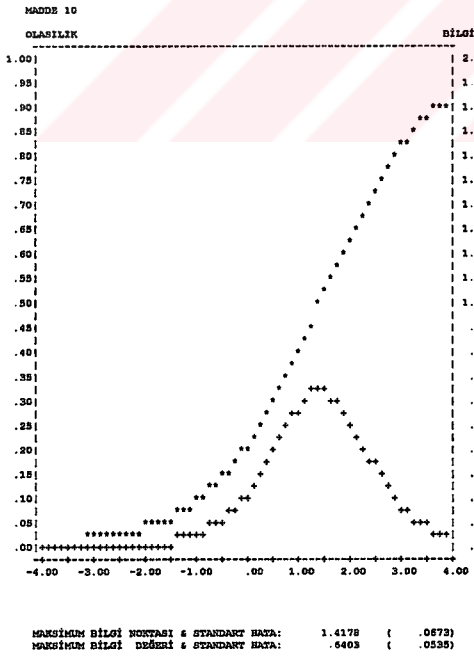
Şekil 112: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumusuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

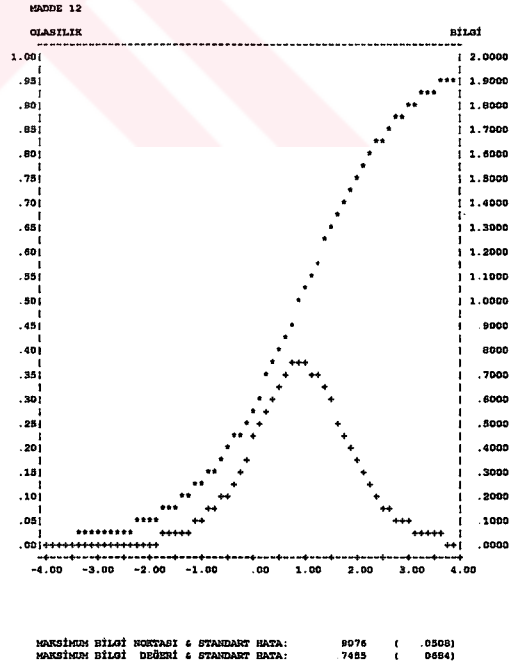
Şekil 114: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumusuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

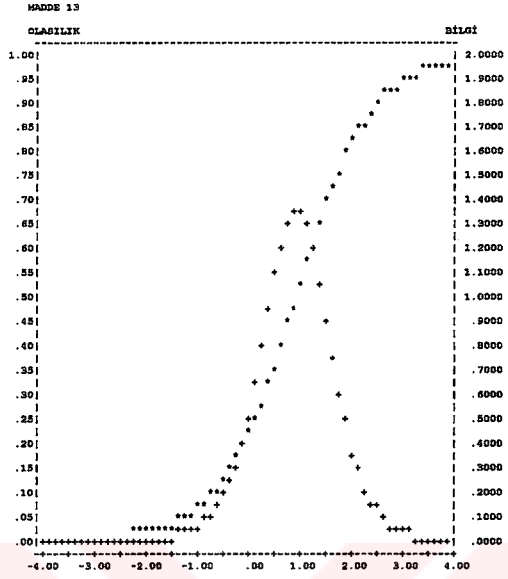
Şekil 113: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumusuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 115: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumusuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

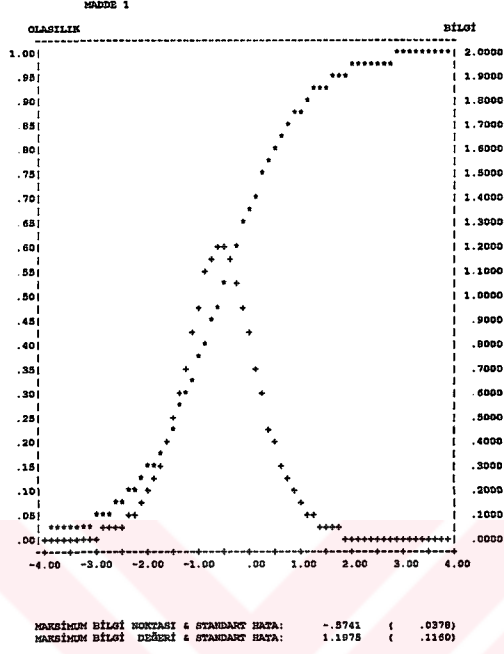
Şekil 116: Evlilik Doyumu Ölçeği, Cinsel Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

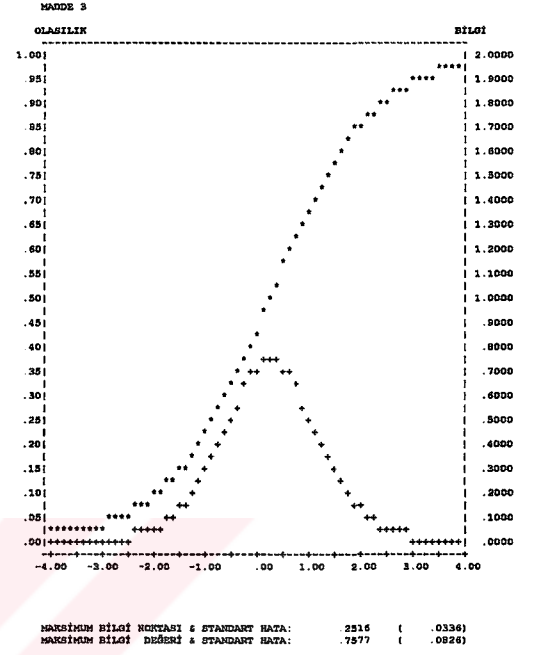
MAKSİMUM BİLGİ KATSAYISI & STANDART HATA: 0183 (.0422)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 1.3686 (.1041)

Rol Uyumu Alt Ölçeği

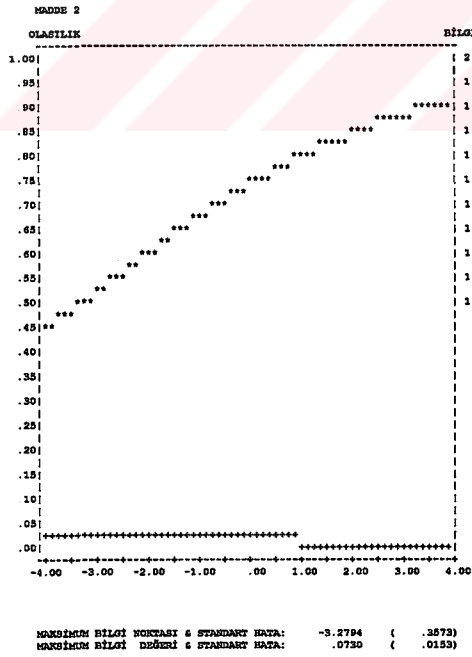
Şekil 118: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

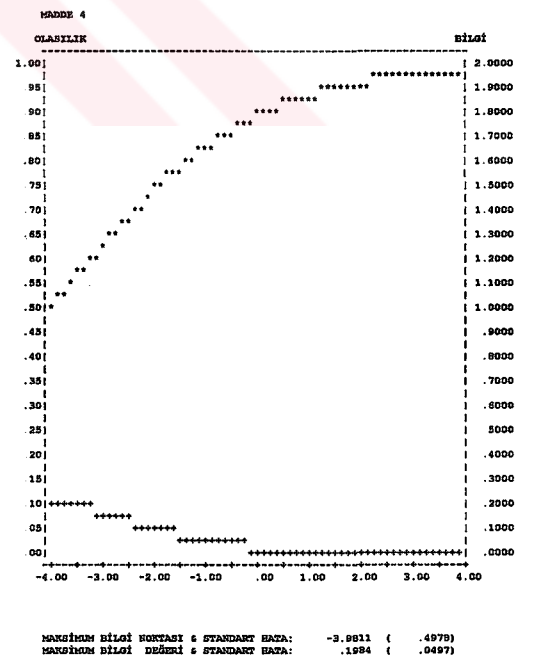
Şekil 120: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

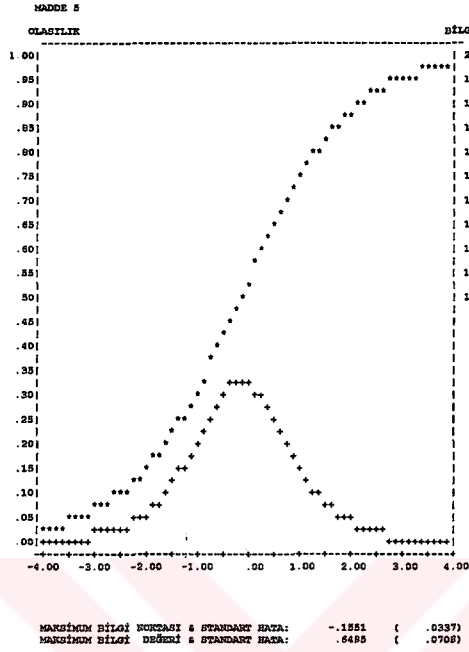
Şekil 119: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

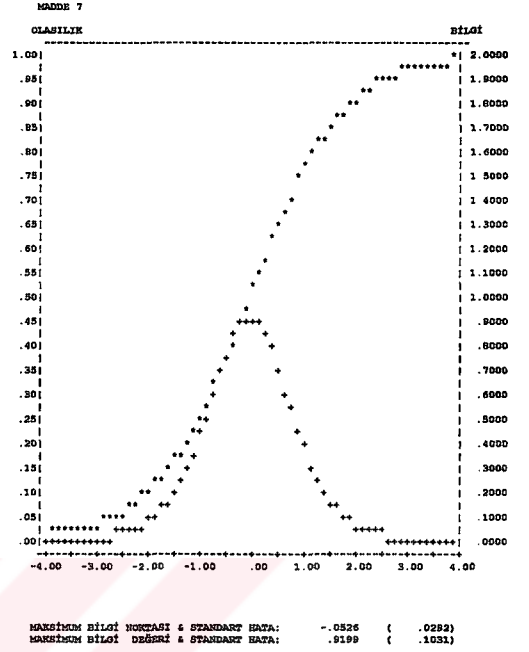
Şekil 121: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

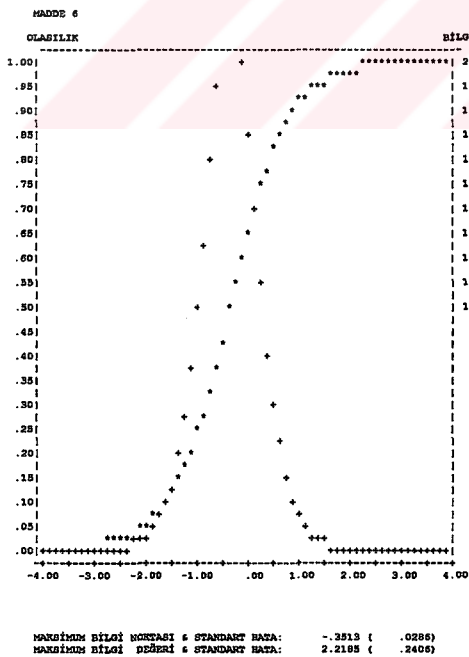
Şekil 122: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

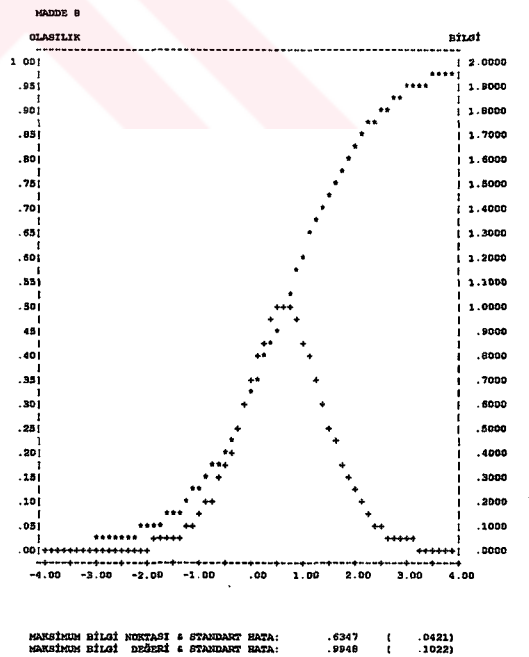
Şekil 124: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

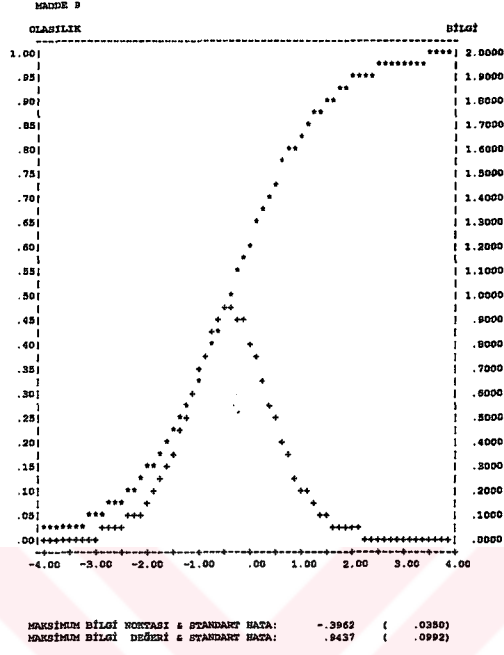
Şekil 123: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

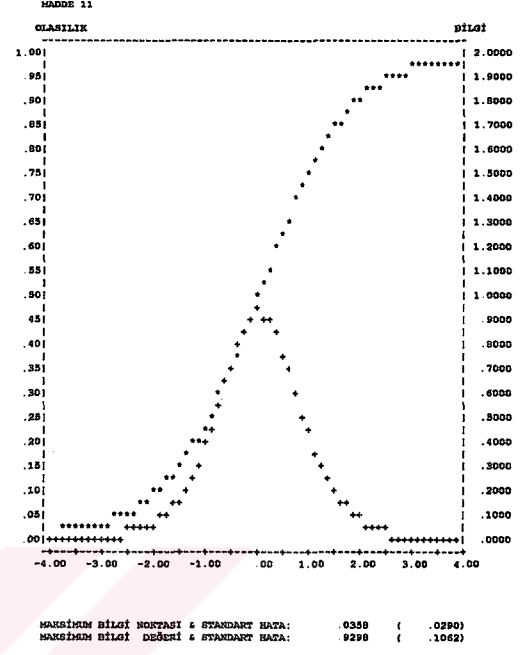
Şekil 125: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

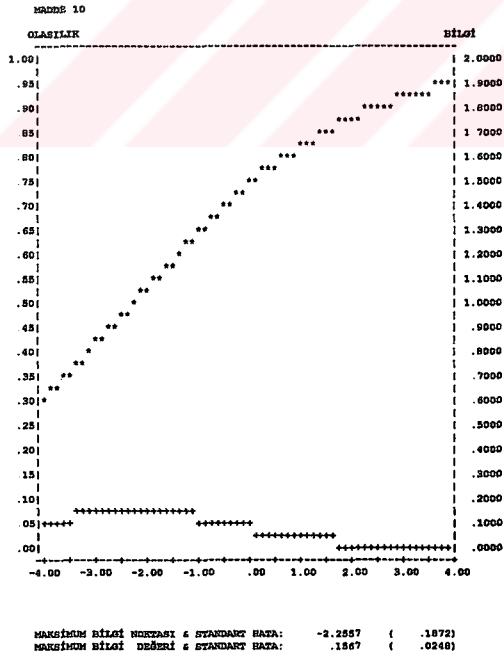
Şekil 126: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

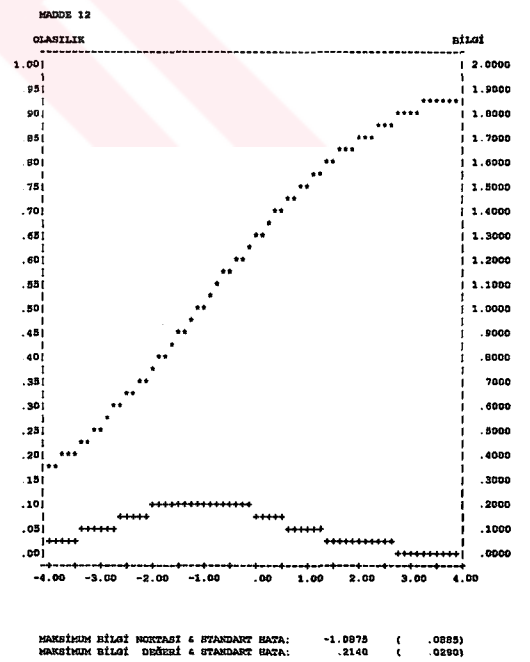
Şekil 128: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 127: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

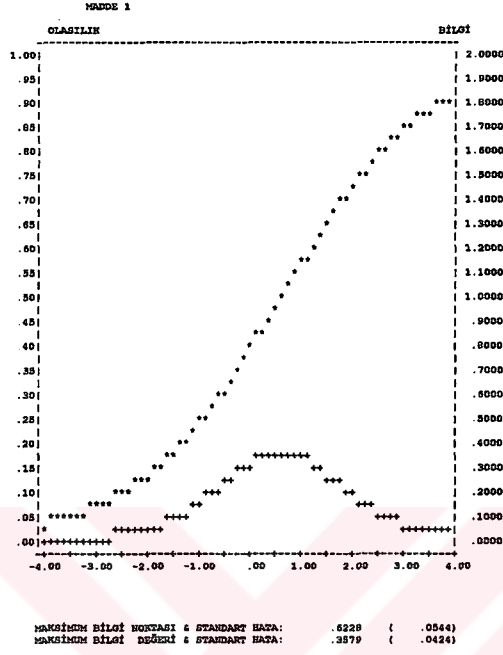

Şekil 129: Evlilik Doyumu Ölçeği, Rol Uyumu Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

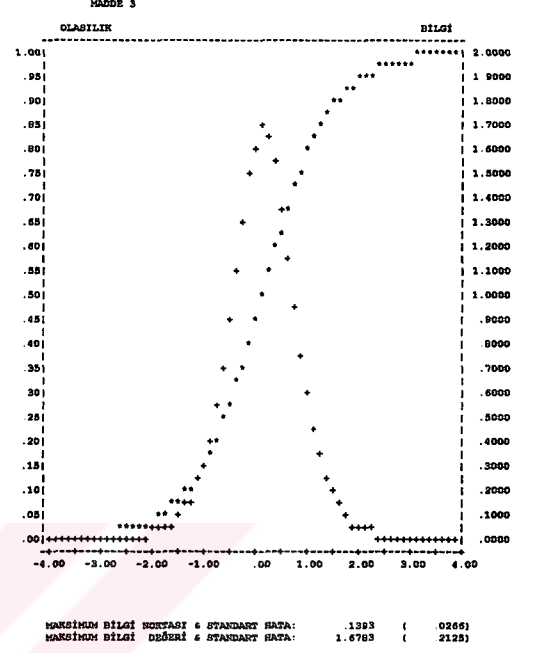

Problemın Ailesel Geçmişı Alt Ölçeği

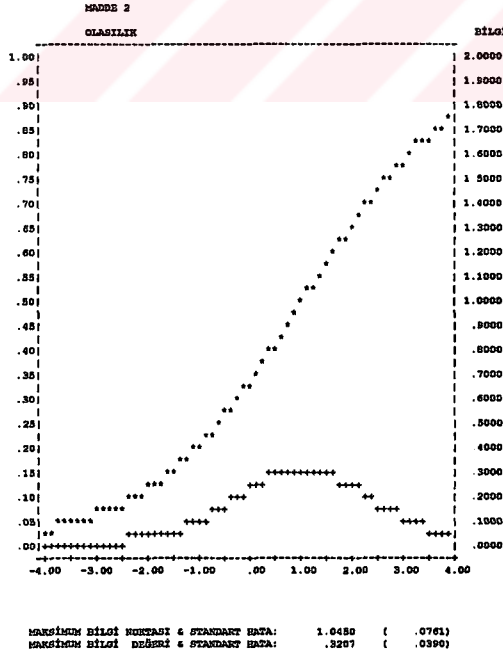
Şekil 131: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemın Ailesel Geçmişı Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

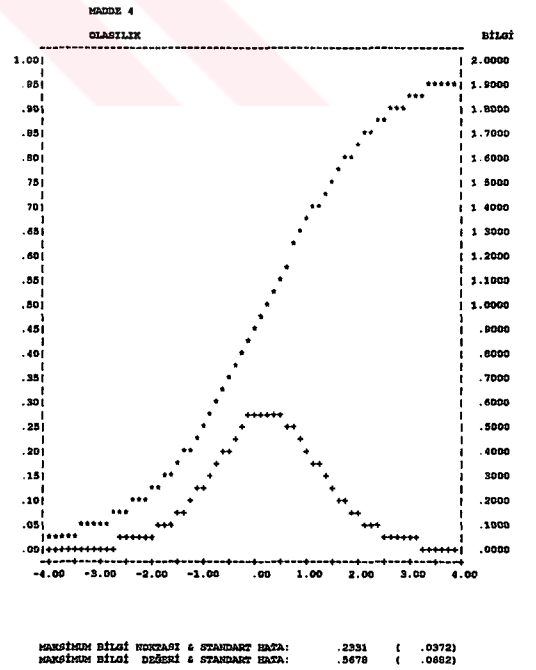
Şekil 133: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemın Ailesel Geçmişı Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

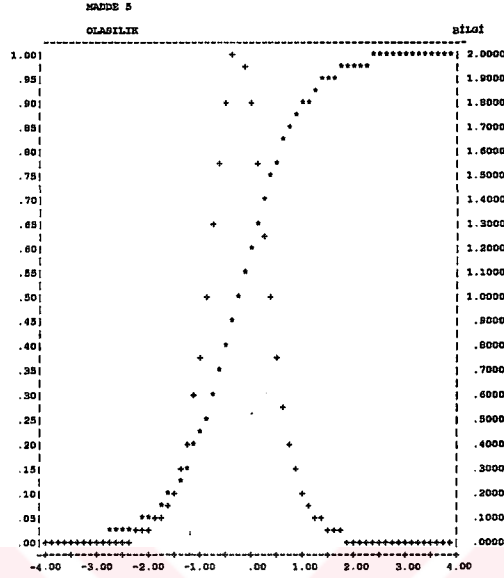
Şekil 132: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemın Ailesel Geçmişı Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 134: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemın Ailesel Geçmişı Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

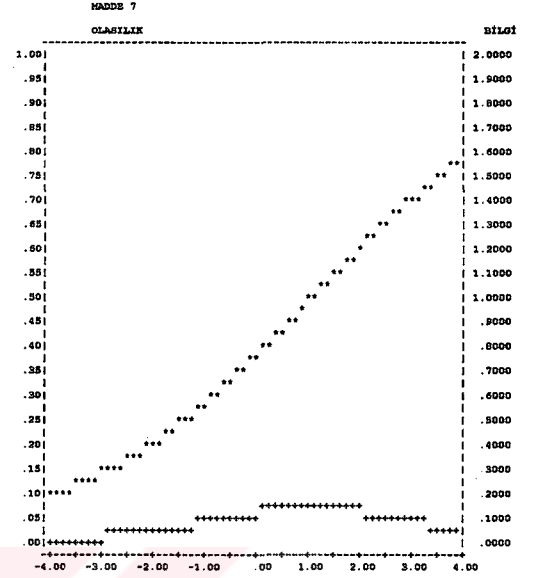

Şekil 135: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmiş Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

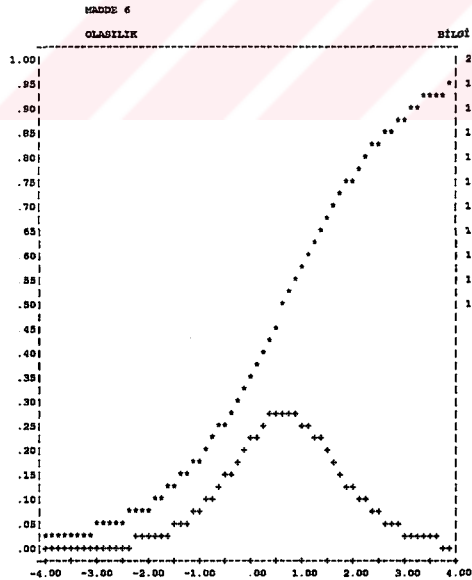
MAKSİMUM BİLOİ NOKTASI & STANDART HATA: -2.2537 (.0279)
MAKSİMUM BİLOİ DEĞERİ & STANDART HATA: 2.0392 (.2487)

Şekil 137: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmiş Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

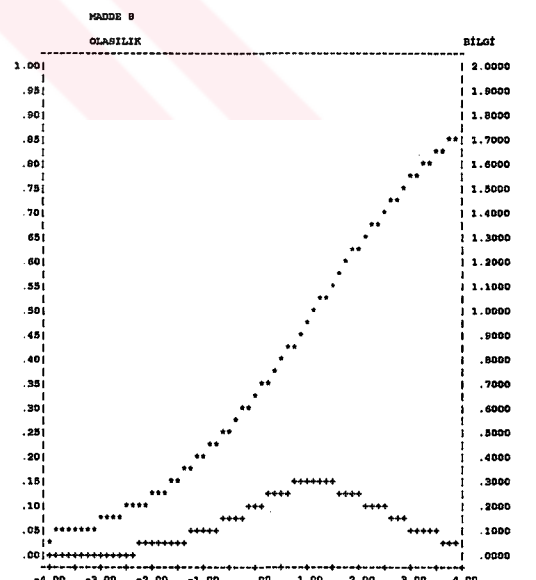
MAKSİMUM BİLOİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.0982 (.1026)
MAKSİMUM BİLOİ DEĞERİ & STANDART HATA: .1448 (.0222)

Şekil 136: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmiş Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

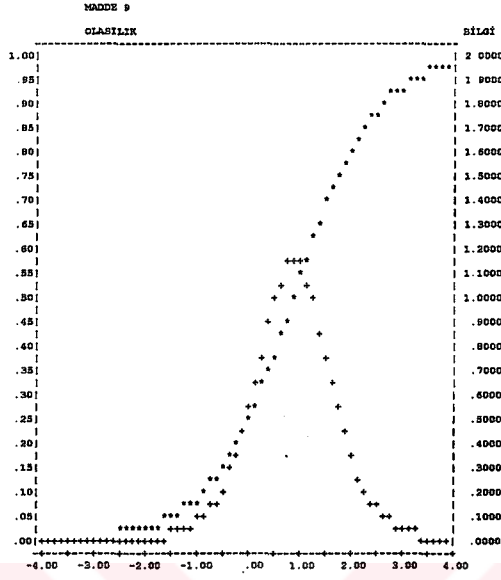
MAKSİMUM BİLOİ NOKTASI & STANDART HATA: .6812 (.0511)
MAKSİMUM BİLOİ DEĞERİ & STANDART HATA: .8537 (.0620)

Şekil 138: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmiş Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLOİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.1536 (.0625)
MAKSİMUM BİLOİ DEĞERİ & STANDART HATA: .2915 (.0363)

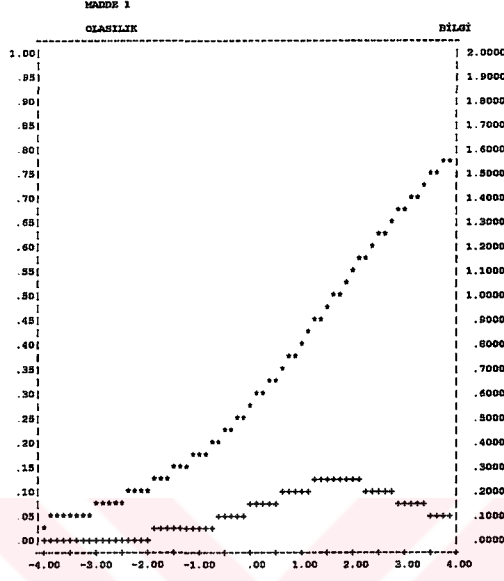
Şekil 139: Evlilik Doyumu Ölçeği, Problemin Ailesel Geçmiş Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

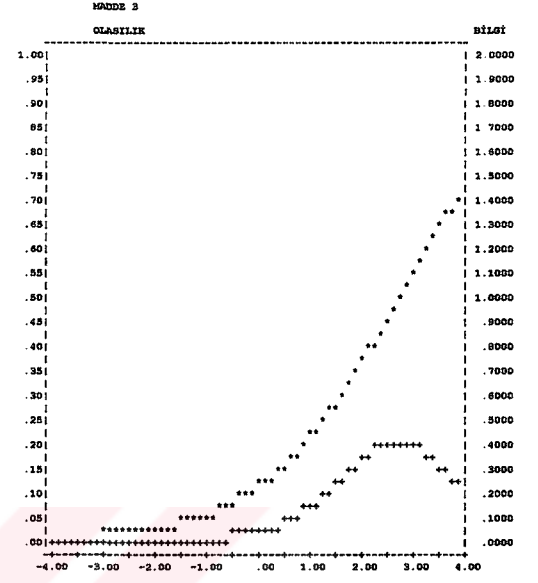
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .8715 (.0460)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 1.1514 (.1021)

Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeği

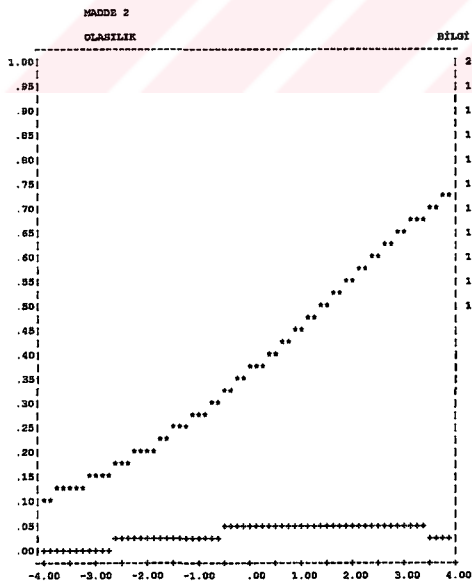
Şekil 141: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

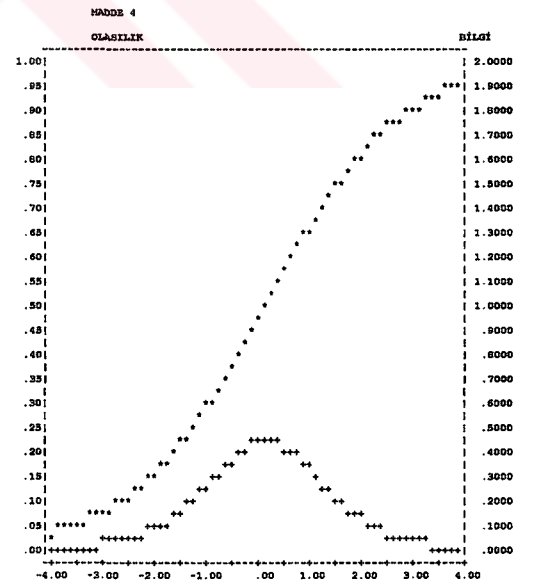
Şekil 143: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

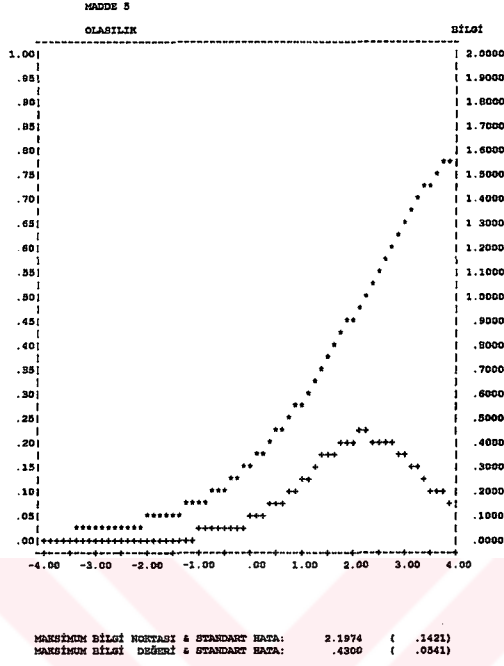
Şekil 142: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

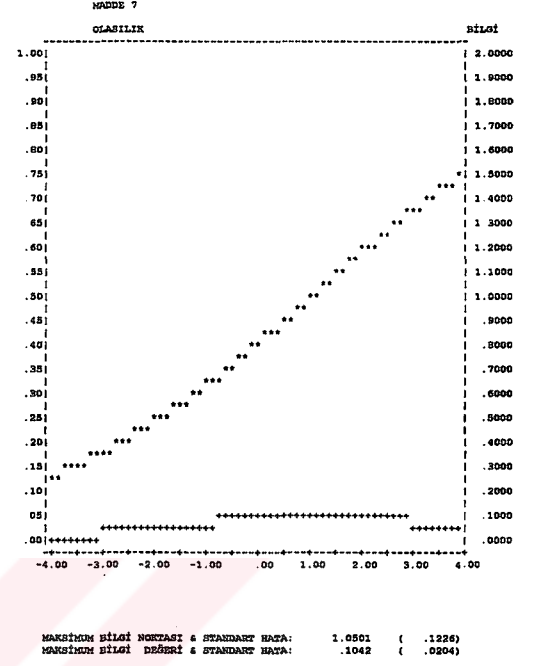
Şekil 144: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

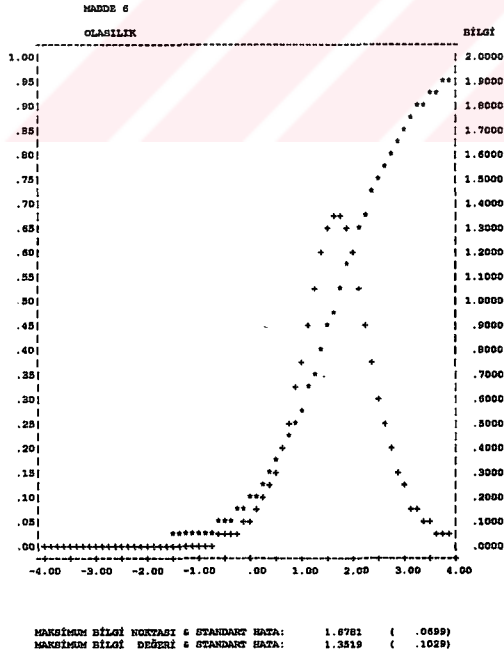
Şekil 145: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

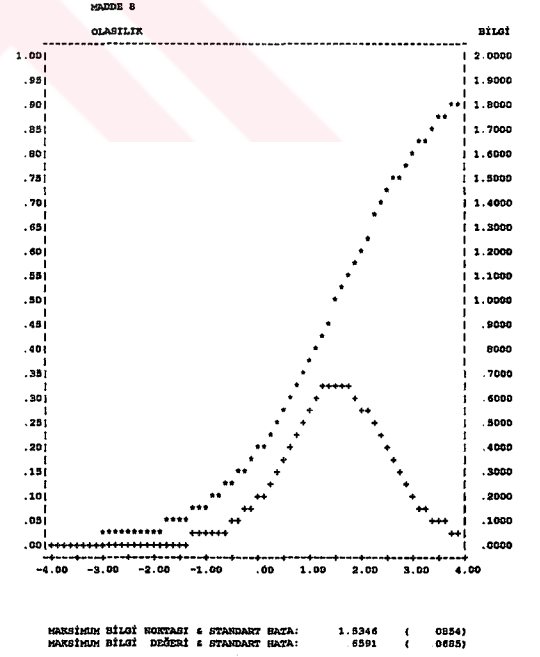
Şekil 147: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 146: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

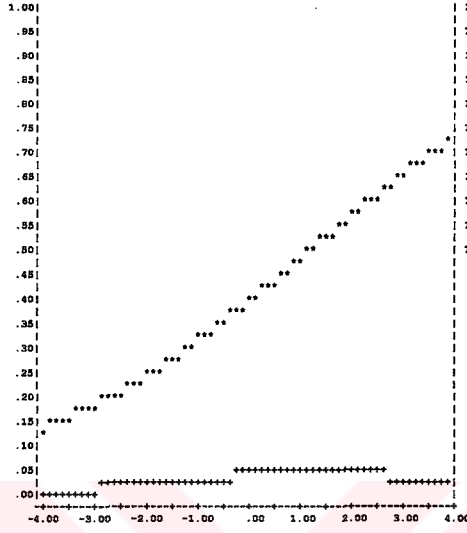
Şekil 148: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 149: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MADDE 9

OLASILIK
BİLGİ

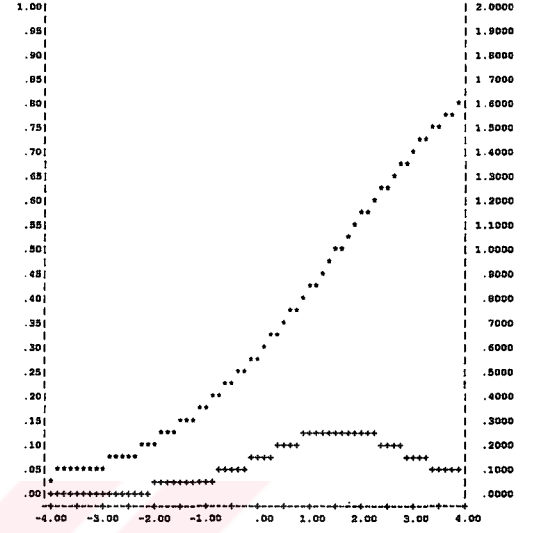

MAKSİMUM BİLGİ KORTAJI & STANDART HATA: 1.2176 (.1413)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .0908 (.0182)

Şekil 151: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MADDE 11

OLASILIK
BİLGİ

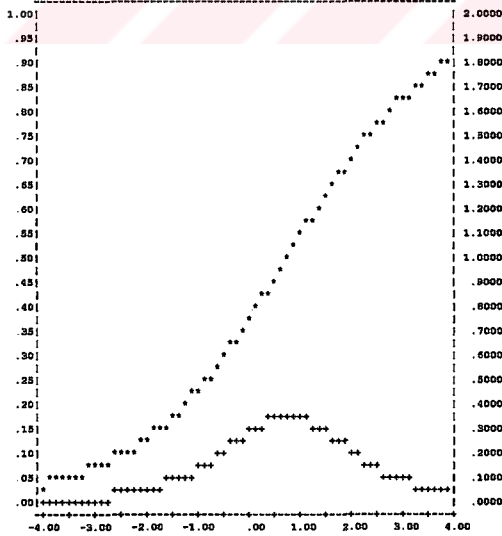

MAKSİMUM BİLGİ KORTAJI & STANDART HATA: 1.8720 (.1209)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .2564 (.0370)

Şekil 150: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuklarla Doyumsuzluk Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MADDE 10

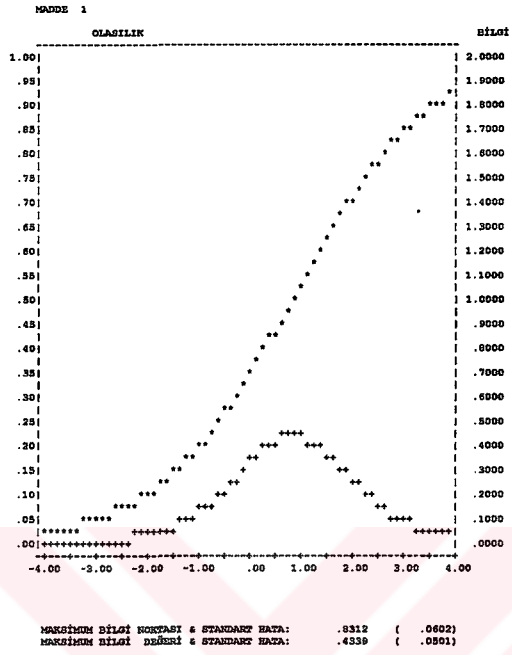
OLASILIK
BİLGİ

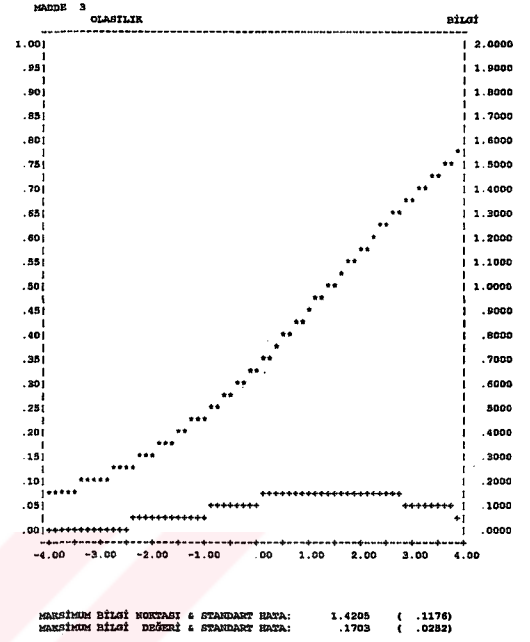
MAKSİMUM BİLGİ KORTAJI & STANDART HATA: .7512 (.0655)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .3448 (.0477)

Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeği

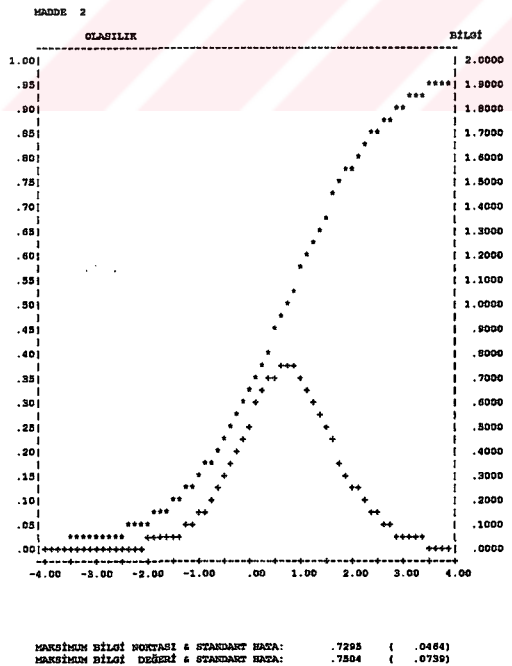
Şekil 153: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

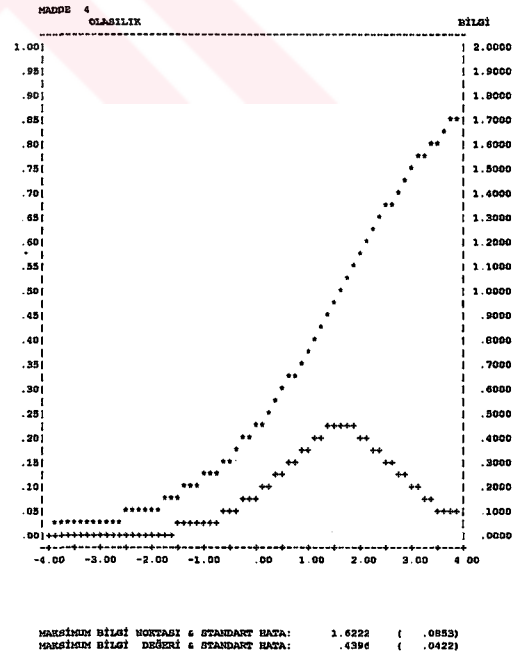
Şekil 155: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

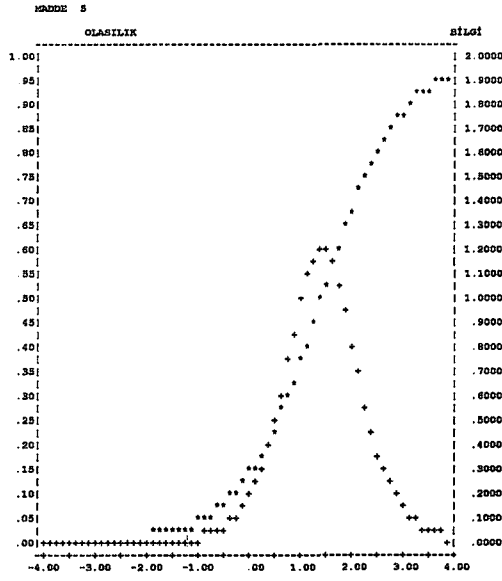
Şekil 154: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

Şekil 156: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

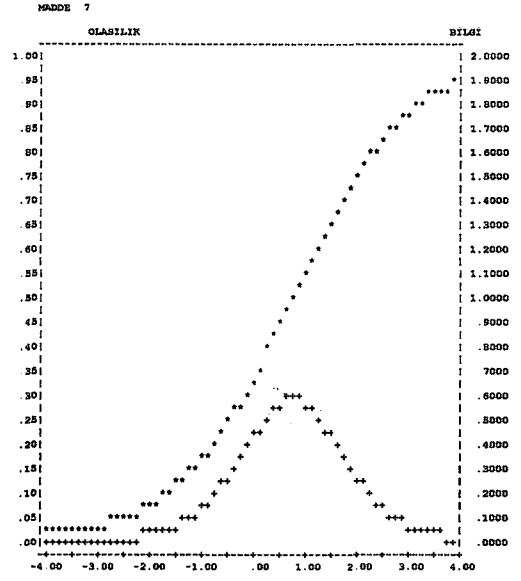

Şekil 157: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

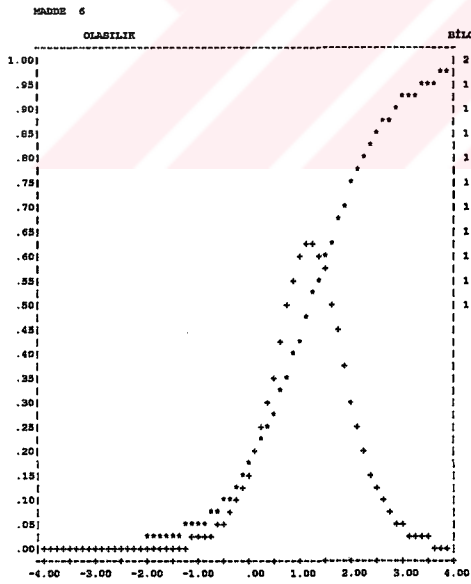
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.4138 (.0578)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 1.1900 (.0861)

Şekil 159: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

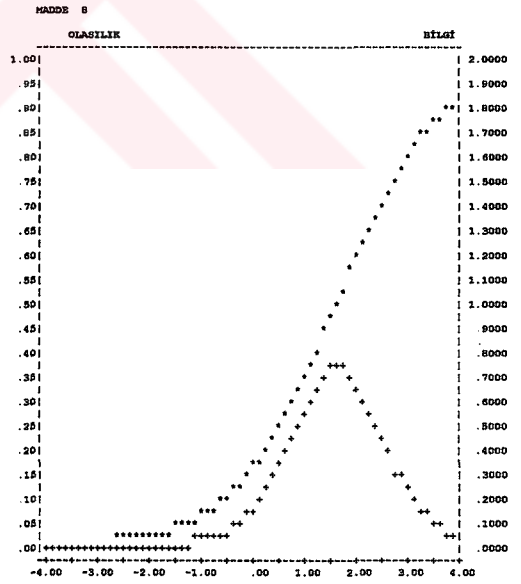
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: .7546 (.0493)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .9899 (.0985)

Şekil 158: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

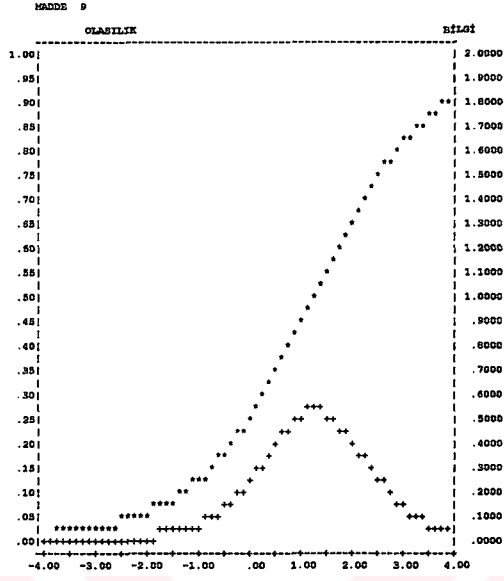
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.2088 (.0515)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: 1.2853 (.0837)

Şekil 160: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

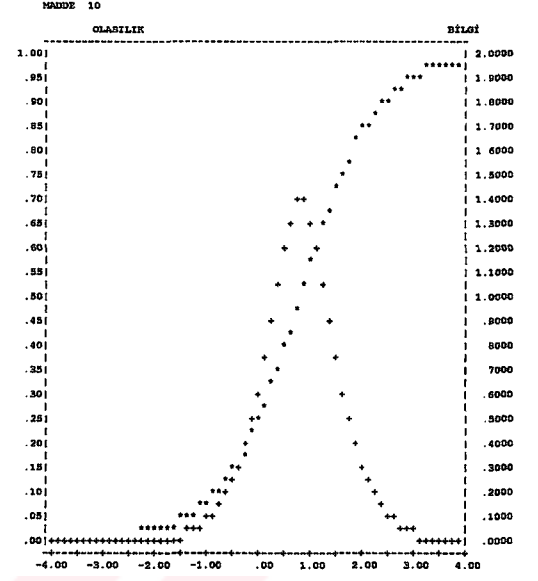
MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDART HATA: 1.6227 (.0717)
 MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDART HATA: .7348 (.0563)

Şekil 161: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: 1.2603 (.0684)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: 5378 (.0515)

Şekil 162: Evlilik Doyumu Ölçeği Çocuk Bakımında Çelişkiler Alt Ölçeğinin Madde Bilgi Eğrisi

MAKSİMUM BİLGİ NOKTASI & STANDANT HATA: 1.3843 (.1144)
MAKSİMUM BİLGİ DEĞERİ & STANDANT HATA: 6118 (.0413)

EK-2

BİLGİ FORMU

Bu ölçek, siz ve eşinizle ilişkiniz hakkındaki ifadeleri içermektedir. Uygulayan kişilerin bireysel evlilik ilişkilerini değerlendirmede kullanılmayacaktır. Genel olarak evlilik özelliklerini araştırmak amacıyla kullanılacaktır. Ölçeği tek başınıza, adınızı yazmadan ve eşiniz dahil hiç kimseye danışmadan işaretlemeye dikkat ediniz. Arka sayfalardaki her ifadeyi okuyunuz ve okuduğunuz ifadenin sizin için doğru veya yanlış olduğuna karar veriniz. Sonra her ifadenin yanında bulunan yere cevabınızı işaretleyiniz. Eğer ifade sizin için doğru veya genellikle doğru ise, doğru olarak belirtilen kutusunun içine X işareti koyunuz. Eğer ifade sizin için yanlış veya genellikle yanlış ise, yanlış olarak belirtilen kutusunun içine X işareti koyunuz. Eğer cevabı değiştirmek isterseniz, eski cevabınızı içeren yeri tamamen karalayıp, yeni cevabınızı gösteren kutunun içine X işaretini koyunuz.

Örneğin: Eski Cevap Yeni Cevap

Lütfen sizinle ilgili bilgileri doldurarak başlayınız. Bu bilgileri tamamladıktan sonra, test maddesinin ilk sorusundan başlayabilirsiniz. **Her ifade için sadece bir cevap işaretleyiniz. Lütfen her ifadeye cevap veriniz.** Bu araştırmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Uygulama tarihi:.....

Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

Yaşınız:.....

Mesleğiniz:.....

İşiniz:.....

Eğitiminiz: Okur-yazar-İlkokul Üniversite
 Orta-lise Yüksek lisans ve üstü

Ekonomik Düzeyiniz: düşük orta yüksek

Evlenme yaşınız:.....

Evlilik süreniz:.....

Önceki evliliklerinizin
sayısı:.....

Çocuklarınızın sayısı: 1 3
 2 4 ve Üstü

En büyük çocuğunuzun
yaşı:

En küçük çocuğunuzun
yaşı:

Anne ve Babanız: Boşanmış Ayrı yaşıyor Evliliği sürüyor

- 1- Eşimle düşünce farklılığı yaşadığımızda oturup tartışırız. D Y
- 2- Eşimle boş zamanlarımızı geçirme tarzımızdan oldukça memnunuz. D Y
- 3- Eşim hemen her zaman, o anda içinde bulunduğum ruh halimi anlayışla karşılar. D Y
- 4- Çocukluğum muhtemelen çoğu insaninkinden daha mutlu geçti. D Y
- 5- Eşimle bir türlü konuşamadığımız bazı şeyler var. D Y
- 6- Bazen bir sırrımı arkadaşşıma açmak, eşime açmaktan daha kolaydır. D Y
- 7- Eşim, cinsellikten benim kadar zevk alıyor gibi. D Y
- 8-Keşke eşim, benim ilgi duyduğum faaliyetlerin daha çoğuna ilgi duysaydı. D Y
- 9- Tartışma sırasında ikimiz de duygularımızı açıkça ve tam olarak açarız. D Y
- 10- Ben gençken ailemden ayrılmak için çok sabırsızlanıyordum. D Y
- 11- Şimdi olduğundan daha sık cinsel ilişkide bulunmamızı tercih ederdim. D Y
- 12- Bana kızgın olduğu zaman bile, eşim benim bakış açımı takdir edebilir. D Y
- 13- Eşim boş vakitlerini benimle paylaşmaktan hoşlanır. D Y
- 14- Aramızda büyük bir sevgi ve duygu aktarımı var. D Y
- 15- Bazen cinsel ilişkimizden mutsuz oluyorum. D Y
- 16- İlişkimizde beni memnun eden bir çok şey var. D Y
- 17- Tartışmalarımızın bir çoğu çokünü yaratan çözümsüzlüklerle sonuçlanır. D Y
- 18- Eşimle olduğum zaman bile, çoğu kez yalnızlık hissederim. D Y
- 19- Paramızı tümüyle eşime emanet ederim. D Y
- 20- Eşimle ilgili hoşuma gitmeyen bazı şeyler var. D Y
- 21- İlişkimiz çok doyurucu. D Y
- 22- Eşim beni tokatladi. D Y
- 23- Evlilikte bir ölçüde eşlilik iyi bir şey, ama genel olarak aile meselelerinde son sözün erkeğin olması gerekir. D Y
- 24- İlişkimizdeki iyi şeyler, kötülere bir hayli ağır basıyor. D Y
- 25- Ben ve eşim, gelirimizi nasıl harcayacağımıza birlikte karar veririz. D Y
- 26- Eşimin, beni üzen şeyler yaptığı zamanlar olur. D Y
- 27- İki insanın eşim ve benden daha iyi geçinebilmesi gerekir. D Y
- 28- Eşimin beni incitecek kadar kızacağı kaygısını hiç taşımadım. D Y
- 29- Daha çok anaokulu ve kreş olmalı ki, küçük çocuğu olan daha fazla anne çalışabilir. D Y
- 30- İlişkimiz bildiğim herhangi bir ilişki kadar başarılı. D Y
- 31- İlişkimiz hiçbir zaman maddi kaygılardan dolayı zora girmemiştir. D Y
- 32- Eşimle birbirimizi çok iyi anlarız. D Y
- 33- Eşim kızgınlıkla etrafındaki şeyleri kırıp dökmüş ya da fırlatmıştır. D Y
- 34- Çamaşır, temizlik, çocuk bakımı gibi işler, öncelikle kadının sorumluluğudur. D Y
- 35- Eşime benimle birlikte aile danışmanına gelmesini önermeyi, sık sık düşündüm. D Y
- 36- İlişkimiz ile ilgili tam anlamıyla memnun olmadığım bazı şeyler var. D Y
- 37- Eğer bir çocuk hasta olursa ve anne-babası çalışıyorsa, anne kadar babanın da evde kalıp çocuğun bakımını üstlenmeye hazır olması gerekir. D Y
- 38- Eşim ve ben uyuşmazlıklarımızı halletme tarzımızı geliştirmeliyiz. D Y
- 39- Eşim ve ben çeşitli eğlence ve dinlenme faaliyetlerinde birlikte oldukça uzun zaman geçiririz. D Y
- 40- Eşim bazen beni yeteri kadar ciddiye almıyor. D Y
- 41- Anne ve babamın evliliği çoğu evliliklerden daha mutluydu. D Y
- 42- Eşim bazı konularda bylesine hassas ki, o konulara hiç değinemiyorum. D Y
- 43- Ne zaman kendimi üzgün hissetsem, eşim bana sevdiğimi hissettirir ve tekrar mutlu olmamı sağlar. D Y
- 44- Birbirimizi cinsel yönden nasıl daha fazla hoşnut edebileceğimizi konuşma tarzımız, beni pek memnun etmiyor. D Y
- 45- Eşimle konuşacağımız çok fazla ortak konumuz yok. D Y
- 46- Eşim ve ben tartıştığımızda, aynı eski şeyleri, habire gündeme getiriyormuşuz gibi görünüyor. D Y
- 47- Benim ailemdaki tüm evlilikler oldukça başarılı görünüyor. D Y
- 48- Eşimle tam olarak tartışmadığımız tek şey cinsel ilişkimiz. D Y
- 49- Eşimin duyguları fazla kolay incinir. D Y
- 50- Galiba eskiden, şimdiye göre daha çok eğleniyorduk. D Y
- 51- Bazen eşimin bana pek ihtiyacı yokmuş gibi hissediyorum. D Y
- 52- Eşim bazen cinsel ilişki için aşırı derecede az istek gösteriyor. D Y
- 53- İlişkimiz birkaç yönden düş kırıklığı yarattı. D Y
- 54- Eşimle aramızdaki öngesiz anlaşmazlıklar büyük kavgalarla sonuçlanıyor. D Y
- 55- Eşim ve ben ilişkimizi bitirme noktasına hiç yaklaşmadık. D Y
- 56- Parasal geleceğimiz oldukça sağlam görünüyor. D Y
- 57- Eş konusunda en iyi seçimi yapıp yapmadığımı sorguladığım zamanlar oluyor. D Y
- 58- Bazen ilişkimizle ilgili hevesim epeyce kırılıyor. D Y
- 59- Eşimin kızdığında kontrolü kaybedeceğinden endişe ediyorum. D Y
- 60- Aile gelirinin kazanılması öncelikle erkeğin sorumluluğudur. D Y
- 61- Eşimle aramızda büyük anlaşmazlıklar nadiren olur. D Y
- 62- Parasal durumumuza birbirimize kızmadan tartışmamız çoğunlukla zordur. D Y
- 63- Eşim arasına kendimi çok kötü hissetmeme neden olur. D Y
- 64- İlişkimizde hiçbir zaman şu anki kadar iyi hissetmemiştim. D Y
- 65- Eşim bana hiçbir zaman sinirle bir şeyler fırlatmamıştır. D Y
- 66- Ailenin reisi erkek olmalıdır. D Y
- 67- İlişkimizin geleceği, herhangi ciddi bir plan yapamayacak kadar belirsizdir. D Y
- 68- Eşim sürekli paramızı nasıl harcadığımı kontrol ediyor. D Y
- 69- İlişkimizden hiçbir zaman bir an bile pişmanlık duymadım. D Y
- 70- Eşim kızgın olduğu zaman, bazen bana bağırır, çağırır. D Y
- 71- Bir kadın evlendikten sonra eşinin soyadını almalıdır. D Y
- 72- Eşim ve ben tanıdığım çiftlerin çoğundan daha mutluyuz. D Y
- 73- Bir bütçe yapmaya çalışmak, eşimle aramızda değdiğinden daha fazla soruna neden olur. D Y
- 74- Bir kadın için en önemli şey iyi bir eş ve iyi bir anne olmaktır. D Y

- 75- Tartışırken, önemli konularımızda esas noktanın dışına taşmamayı oldukça iyi başarıyoruz. D Y
- 76- Günlük yaşamımız birlikte yapılacak ilginç şeylerle doludur. D Y
- 77- Eşim bazen benim nasıl hissettiğimi bir türlü anlayamaz. D Y
- 78- Annem ve babam birbirleriyle gerektiği kadar iyi iletişim kuramadılar. D Y
- 79- Eşim eleştiriyi kabullenmekte zorlanmaz. D Y
- 80- Eşim en çok ihtiyaç duyduğum anda kendimi önemli hissetmemi sağlar. D Y
- 81- Eşim bazen benim cinsel doyumumu aşırı derecede az dikkate alır. D Y
- 82- Eşim benim yapmak istediğim bazı şeyleri yapmak için yeterince vakit ayırmaz. D Y
- 83- Eşim bazen kişiliğimin bazı yönlerini değiştirmeye kastetmiş gibi görünür. D Y
- 84- Annem ve babam beni hiçbir zaman gerçek anlamda anlamadılar. D Y
- 85- Ne kadar sık cinsel ilişkide bulunacağımız konusunda eşim ve ben hemen daima anlaşırız. D Y
- 86- Eşim ve ben bazen, anlaşmazlıklarımızı çözmeksizin günlerce yaşayıp gidebiliriz gibi görünüyor. D Y
- 87- Her gün en az bir saatimi eşimle birlikte bir etkinlikte geçiririm. D Y
- 88- Eşim beni sevdiğini göstermek için çok farklı şeyler yapar. D Y
- 89- Eşimin dışında biriyle bir macera yaşamayı hiçbir zaman ciddi olarak düşünmedim. D Y
- 90- İlişkimizle ilgili karşılanmayan önemli ihtiyaçlarım var. D Y
- 91- Tartışmalarımız çoğu zaman birimizin ağlaması veya incinmesi ile son bulur. D Y
- 92- Zaman zaman eşimden ayrılmayı çok fazla istedim. D Y
- 93- Eşim parayı çok iyi idare eder. D Y
- 94- Eşim bir hayat arkadaşında aradığım tüm niteliklere sahiptir. D Y
- 95- İlişkimizde bazı ciddi güçlükler var. D Y
- 96- Eşim hiçbir zaman kızıp beni sıkıca tutmadı ya da itirmedi. D Y
- 97- Bir ailenin nerede yaşayacağı, daha çok erkeğin işine dayalı olmalıdır. D Y
- 98- Bu ilişki içinde olmasaydım daha mutlu olabilirdim. D Y
- 99- Eşim ve ben para konusunda nadiren tartışırız. D Y
- 100- Eşime karşı pek fazla sevgi ve şefkat hissetmediğim zamanlar olur. D Y
- 101- İlişkimiz bir ayrılık ya da boşanma ile bitebilir mi diye sık sık düşünüyorum. D Y
- 102- Vücudumda eşimin yaptığı çürükler yada sopa izleri var. D Y
- 103- Bir ilişkide kadının meslek hayatı erkeğinki ile eşit önemdedir. D Y
- 104- İnanıyorumki ilişkimiz, tanıdığım çoğu insanınki kadar güzel. D Y
- 105- Parasal imkanlarımızın üstünde yaşamışız gibi hissediyorum. D Y
- 106- Hiçbir çiftin birlikte eşim ve benden daha uyumlu yaşayabileceğini düşünmüyorum. D Y
- 107- Eşim hiçbir zaman beni incitmekle tehdit etmemiştir. D Y
- 108- Bir ilişkide kadının esas rollerinden biri ev işleri sorumluluğu olmalıdır. D Y
- 109- İlişkimizde çok az mutsuzluğa tanık oldum. D Y
- 110- Eşim önce bana danışmadan çok fazla şey satın alabilir. D Y
- 111- Küçük çocukları olan bir anne, sadece aile paraya ihtiyaç duyduğu sürece çalışmalıdır. D Y
- 112- Eşim beni bedensel olarak hiçbir zaman incitmemiştir. D Y
- 113- Anlaşamadığımız zaman eşim, her ikimiz için de kabul edilebilir seçenekler bulmamıza yardım eder. D Y
- 114- Eğlence ve boş zaman etkinliklerimiz, sanırım her ikimizde ihtiyaçlarını oldukça iyi bir şekilde karşılıyor. D Y
- 115- Büyük üzüntülerimi eşime açıkça ifade konusunda kendimi rahat hissedirim. D Y
- 116- Çok mutlu bir ev hayatım oldu. D Y
- 117- Eşim ve ben nadiren cinsel ilişkide bulunuruz. D Y
- 118- Zaman zaman eşimin beni gerçekte ne kadar sevdiğini merak ederim. D Y
- 119- Cinsel beraberlik sırasında eşimin biraz daha yumuşak yaklaşmasını isterim. D Y
- 120- Ailemin bireyleri birbirlerine daima çok yakın olmuştur. D Y
- 121- Eşim ve ben sık sık sinirlerimiz bozulmadan tartışmayı beceremiyoruz. D Y
- 122- Anne ve babamın evliliğinin boşanma ile sonuçlanıp sonuçlanmayacağını sık sık düşünmüştümdür. D Y
- 123- Cinsel beraberlik sırasında yapmamızı istediğim bazı şeyler var ki, gördüğümüz kadarıyla eşim bunlardan pek fazla hoşlanmıyor. D Y
- 124- Eşim çoğu kez olaylara bakış açımı anlamayı başaramaz. D Y
- 125- Kendisini kötü hissettiği zamanlarda eşim destek almak için bana gelir. D Y
- 126- Eşim duygularının çoğunu dışa vurmaz. D Y
- 127- Cinsel beraberliğimiz her yönüyle tatmin edicidir. D Y
- 128- İlişkimizin oldukça mutlu olduğuna inanıyorum. D Y
- 129- Eşim sık sık önu anlamadığımdan yakınıyor. D Y
- Aşağıdaki maddeleri çocuklu çiftler cevaplandıracaktır.
- 130- Çocuklarımız genel olarak usludur. D Y
- 131- Eşim ve ben çocuklar konusunda nadiren tartışırız. D Y
- 132- Çocuklarımızın benimsedikleri değerler, büyük oranda benimkiler ile aynıdır. D Y
- 133- Eşim çocuklarla yeterince zaman geçirmez. D Y
- 134- Çocuklarımız olmasaydı, ilişkimiz daha mutlu olabilirdi. D Y
- 135- Çocukların ne zaman ve nasıl disipline sokulacağı konusunda eşimle nadiren anlaşmazlığa düşeriz. D Y
- 136- Çocuklarımızın beni biraz daha fazla dikkate almalarını isterdim. D Y
- 137- Çocuklarımız sık sık, eşimle aramızın açılmasını sağlamayı başarırlar. D Y
- 138- Çocuklarımızla benim, konuşacak ortak fazla bir şeyimiz yok. D Y
- 139- Eşim çocuklara karşı yeterince sevgi gösterisinde bulunmaz. D Y
- 140- Çocuklarımız anne ve babalarına gerekli saygıyı göstermezler. D Y
- 141- Eşim ve ben çocuklarımıza ne tür kurallar koyacağımıza birlikte karar veririz. D Y
- 142- Çocuklarımız, yaşitları kadar mutlu ve tasanız görünmüyorlar. D Y
- 143- Eşim çocukların bakımında kendi payına düşeni adice üstlenmiyor. D Y
- 144- Çocuk sahibi olmak beklediğim kadar tatmin edici olmadı. D Y
- 145- Eşim ve ben çocuklarımızın para veya özel izin taleplerine nasıl karşılık vereceğimiz konusunda çoğunlukla anlaşırız. D Y
- 146- Çocuklarımız evdeki sorumluluklarını yerine getirmede nadiren başarısız olurlar. D Y
- 147- İlişkimiz hiçbir zaman çocuklar yüzünden zor duruma düşmemiştir. D Y
- 148- Çocuk büyütme sinir yıpratıcı bir şeydir. D Y
- 149- Eşim ve ben çocukların yetiştirilmesi için eşit sorumluluk üstleniriz. D Y
- 150- Oyun veya eğlence için çocukların biri veya birkaçı ile sık sık evde biraraya geliriz. D Y